

1990 088 775 01

HIERDIE EKSEMPLAAR MAG ONDER
GEEN OMSTANDIGHEDE UIT DIE
BIBLIOTEK VERWYDER WORD NIE

UOVS - BIBLIOTEK

199008877501220000019

DIE DAARSTELLING VAN 'N FUNKSIONELE ORGANISATORIESE
STRUKTUUR VIR GIMNASTIEK IN DIE ORANJE-VRYSTAAT

deur

SUZANNE LOUISE BOTES

(neë Krohn)

Verhandeling voorgelê om te voldoen aan
die vereistes vir die graad

MAGISTER ARTIUM
(LIGGAAMLIKE OPVOEDKUNDE)

in die

Fakulteit Lettere en Wysbegeerte
Departement Menslike Bewegingskunde
Universiteit van die Oranje-Vrystaat

BLOEMFONTEIN

DATUM: NOVEMBER 1989

STUDIELEIER: PROF. N.A.J. COETZEE
MEDE-STUDIELEIDSTER: MEV. F.M. CRUYWAGEN

NIERDIE EKSEMPLAAR MAG ONDER
GEEN OMSTANDIGHEDE UIT DIE
BIBLIOTHEEK VERWYDER WORD NIE

Universiteit van die
Oranje-Vrystaat
BLOEMFONTEIN
28 MAY 1990
UOVS SASOL BIBLIOTEEK

T 796.44060685 BOT

VOORWOORD

Ere aan die Allerhoogste sonder wie se steun niks moontlik is nie.

Skryfster sal graag haar opregte dank en waardering betuig aan:

My studieleier, professor N.A.J. Coetzee, departementshoof Menslike Bewegingskunde aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat, vir sy objektiewe leiding en aanmoediging.

Mev. F.M. Cruywagen, senior lektrise in die Departement Menslike Bewegingskunde aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat en mede-studieleidster, vir haar leiding en ondersteuning.

Professor M.J. Crous, Departement Bedryfseconomie aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat vir sy hulp.

Alle voorsitters en sekretaresse van die onderskeie provinsiale/streeksgimnastiekliggame vir inligting wat goedgeunstiglik tot skryfster se beskikking gestel is. Alle individue met wie skryfster onderhoude gevoer het.

Dr. Fief van der Merwe wat met toewyding die taalkundige versorging van die ondersoek behartig het.

Mev. Elize Heymans vir die keurige en noukeurige tikwerk.

Die RGN vir hul finansiële toekenning om die ondersoek te voltooi.

My moeder, vir haar onbaatsugtige ondersteuning en my eggenoot, Philip, vir sy morele ondersteuning en opoffering.

Mag hierdie ondersoek net bydra tot 'n daadwerklike verbetering van die huidige stelsel van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat.

Met innige dankbaarheid aan my
eggenoot Philip, kinders, my
moeder en ter nagedagtenis aan
my vader.

I N H O U D S O P G A W E

Bladsy

HOOFSTUK 1:	PROBLEEM, DOEL, METODE EN BEGRIPSOMSKRYWING	1
1.1	Aktualiteit van die vraagstuk	1
1.2	Probleemstelling en hipotese	3
1.3	Navorsing alreeds gedoen	4
1.4	Afbakening van die ondersoekterrein	5
1.5	Doel van die ondersoek	5
1.6	Metode van die ondersoek	5
1.6.1	Literatuurstudie	6
1.6.2	Briefwisseling	6
1.6.3	Persoonlike onderhoude	7
1.6.4	Telefoniese onderhoude	7
1.7	Moontlike tekortkominge in die ondersoek	7
1.8	Begripsomskrywing	8
1.8.1	Funksionele	8
1.8.2	Struktuur	8
1.8.3	Organisatories	9
1.8.4	Gimnastiek	9
1.8.5	Oranje-Vrystaat	12
1.9	Die ontplooiing van die studie in die verskillende hoofstukke	13
HOOFSTUK 2:	DIE ORGANISASIE EN SY FUNKSIES	15
2.1	Inleiding	15
2.2	Organisasie	15
2.3	Organisasiestelsels	18
2.3.1	Lynorganisasie	18
2.3.2	Lyn- en staforganisasie	19
2.3.3	Funksionele organisasie	19
2.3.4	Projekorganisasie	20
2.3.5	Matriksorganisasie	20
2.3.6	Vryvormorganisasie	21
2.3.7	Sektorale organisasie	22
2.3.8	Konglomeraatorganisasie	22
2.3.9	Samevatting	23
2.4	Bestuursbenaderings van die organisasie	24
2.4.1	Klassiekebestuursbenadering	24
2.4.2	Gedragwetenskaplike benadering	24
2.4.3	Menseverhoudinge-benadering	25
2.4.4	Besluitskoolbenadering	26
2.4.5	Prosesbenadering	26
2.4.6	Sisteem- of stelselbenadering	27
2.4.7	Situasie- of gebruiklikheidsbenadering	27
2.4.8	Samevatting	28
2.5	Bestuur	28
2.5.1	Bestuursfunksies	30
2.5.1.1	Beplanning	30
2.5.1.1.1	Formulering van doelstellings en doelwitte	31

2.5.1.1.2	Taak en beleid	32
2.5.1.2	Organisering	33
2.5.1.2.1	Personeelvoorsiening	36
2.5.1.3	Aktivering en bevelvoering	37
2.5.1.4	Beheer	37
2.5.1.5	Probleemoplossing en besluitneming	38
2.5.1.6	Kommunikasie	39
2.5.1.7	Motivering	40
2.5.1.8	Koördinerings	41
2.5.1.9	Delegering	41
2.5.1.10	Dissipline	42
2.5.1.11	Samevatting	42
2.6	Administratiewe bestuur	42
2.6.1	Administrasie	43
2.6.2	Administratiewe benaderings	45
2.6.2.1	Demokratiese benadering	45
2.6.2.2	Gedragbenadering	45
2.6.2.3	Sisteembenadering	46
2.6.2.4	Deelnemende benadering	47
2.6.3	Terreine van administrasie	48
2.6.3.1	Mannekrag	48
2.6.3.2	Finansies	49
2.6.3.3	Fasiliteite	50
2.6.3.4	Bemarking	50
2.7	Samevatting	52
 HOOFSTUK 3: GIMNASTIEK SE WESENSEIE BINNE DIE KONSEPTUELE RAAMWERK VAN SPEL EN SPORT		 53
3.1	Inleiding	53
3.2	Begripsverklaring	54
3.2.1	Spel	54
3.2.1.1	Spelteorieë	57
3.2.1.1.1	Oortollige energie of Spencer-Schiller-teorie	57
3.2.1.1.2	Ontspanningsteorie	58
3.2.1.1.3	Inoefeningsteorie van Groos	58
3.2.1.1.4	Instinkoefenteorie	59
3.2.1.1.5	Rekapitulasiesteorie	59
3.2.1.1.6	Selfuitlewingssteorie	60
3.2.1.1.7	Generaliserings- en Kompensasiesteorie	60
3.2.1.1.8	Dominasiesteorie	60
3.2.1.1.9	Ontwikkelingsteorie	61
3.2.1.1.10	Samevatting	61
3.2.2	Sport	62
3.2.2.1	Sport as spelvorm	64
3.2.2.2	Sport as geïnstitusioneelgesteelde spelvorm	66
3.2.2.3	Sport as sosiale instelling en as sosiale sisteem	67
3.2.2.4	Samevatting	69
3.2.3	Gimnastiek	70
3.2.3.1	Die ontstaan van gimnastiek	70
3.2.3.2	Moderne artistiese gimnastiek	75

3.2.3.3	Die wese, doelstellings en waarde van gimnastiek	80
3.2.3.3.1	Die wese van gimnastiek	80
3.2.3.3.2	Die doelstellings van gimnastiek	81
3.2.3.3.3	Die waarde van gimnastiek	82
3.3	Samevatting	82
HOOFSTUK 4:	DIE ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN GIMNASTIEK- STRUKTURE IN DIE REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA	85
4.1	Inleiding	85
4.2	Die ontstaan van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika	86
4.3	Die ontstaan van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie	
4.4	Die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie, met spesiale verwysing na die strukturele veranderinge van die uitvoerende bestuur	89
4.4.1	Beoordelaarsvereniging	91
4.4.2	Kompetisies vir juniors	91
4.4.3	Voltydse sekretaris	92
4.4.4	Funksies van die uitvoerende bestuur en die verskil- lende komitees	93
4.4.4.1	Uitvoerende bestuur	93
4.4.4.2	Tegniese komitee	93
4.4.4.3	Beoordelaarskomitee	93
4.4.4.4	Funksie- en finansiële komitee	93
4.4.5	Eerste struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie	94
4.4.5.1	Vooruitbeplanning	94
4.4.5.2	Deeltydse organiseerder	95
4.4.5.3	Eerste nasionale juniorkompetisie	95
4.4.5.4	Internasionale beoordelaarspaneel	95
4.4.5.5	Nasionale beoordelaarsvereniging	96
4.4.6	Tweede struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie	96
4.4.7	Derde struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	98
4.4.7.1	Onderkomitees	98
4.4.7.2	Die Departement van Sport en Ontspanning en die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	99
4.4.7.4	Uitbreiding van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se onderkomitees	99
4.4.7.5	Die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie en die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	100
4.4.8	Vierde struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	101
4.4.8.1	Werksaamhede van die onderkomitees	102
4.4.9	Koepelligaam vir gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika	103
4.4.9.1	Staande onderkomitees van die Koepelligaam	103

4.4.9.2	Hoofkwartier van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	104
4.4.9.3	Werksaamhede van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	104
4.4.9.4	Rekreasiegimnastiek binne die struktuur van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie	106
4.4.10	Vyfde struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie	106
4.5	Samevatting	107
HOOFSTUK 5: GIMNASTIEK IN DIE ORANJE-VRYSTAAT		110
5.1	Inleiding	110
5.2	Die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat, met spesiale verwysing na die struktuur van die uitvoerende bestuurskomitee	111
5.2.1	Die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie (OVSSGU)	
5.2.1.1	Struktuur	112
5.2.1.2	Doelstellings	112
5.2.1.3	Eerste struktuurverandering	113
5.2.1.3.1	Afstigting van die Vaalstreek	113
5.2.1.3.2	Sub-unies van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie	113
5.2.1.4	Tweede struktuurverandering	114
5.2.1.5	Derde struktuurverandering	114
5.2.1.5.1	Pligte van die uitvoerende komitee	115
5.2.2	Die Vrystaat Amateur Gimnastiekunie (VAGU)	115
5.2.2.1	Doelstellings	116
5.2.2.2	Struktuur	116
5.2.2.2.1	Geaffilieerde lede	117
5.2.2.3	Naamsverandering	117
5.2.2.4	Eerste struktuurverandering	117
5.2.2.4.1	Werksaamhede	118
5.2.2.4.2	Beoordelaars	119
5.2.2.4.3	Provinsiale afrigters	119
5.2.2.5	Tweede struktuurverandering	119
5.2.3	Amalgamasie van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging en die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	120
5.2.3.1	Struktuur van die amalgamasie	120
5.2.3.2	Doelstellings	121
5.2.3.2.1	Ontspanningsgimnastiek	121
5.2.4	Die ontbinding van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	122
5.2.5	Die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek	123
5.2.5.1	Stigtingsvergadering	123
5.2.5.2	Struktuur	123
5.2.5.3	Doelstellings	124
5.2.5.3.1	Koöptering van lede	124
5.2.5.3.2	Sentrale Streek	125
5.2.5.4	Eerste struktuurverandering	125
5.2.5.4.1	Werksaamhede	126

5.2.5.4.2	Stigting van 'n Afrigters- en beoordelaars- vereniging	126
5.2.5.5	Tweede struktuurverandering	127
5.2.5.5.1	Werkzaamhede	127
5.2.5.5.2	Ontwerp van 'n Sentrale-Streekwapen	128
5.2.5.5.3	Funksionering van die Afrigters- en beoordelaars- vereniging	128
5.2.5.5.4	Registrasies	128
5.2.5.6	Derde struktuurverandering	128
5.2.5.6.1	Stigting van 'n ouervereniging	129
5.2.5.6.2	Konstitusionele wysigings	129
5.2.5.6.3	Registrasies	129
5.2.5.7	Vierde struktuurverandering	130
5.2.5.7.1	Afrigters- en beoordelaarsvereniging	130
5.2.5.7.2	Werkzaamhede van bestuurslede	130
5.2.5.8	Vyfde struktuurverandering	131
5.2.5.9	Sesde struktuurverandering	131
5.2.6	Huidige struktuur en funksionering	131
5.2.6.1	Grense	131
5.2.6.2	Hoofkwartier	132
5.2.6.3	Samestelling van die bestuurskomitee	132
5.2.6.4	Organigram: Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiek- vereniging Suid-Streek	132
5.2.6.5	Substrukture	132
5.2.6.6	Administratiewe beheerpunt	134
5.2.6.7	Ere-ampsdraers	134
5.2.6.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	134
5.2.6.9	Funksionering van die bestuurskomitee en substrukture	134
5.2.6.9.1	Stemreg	134
5.2.6.9.2	Vergaderings	135
5.2.6.9.3	Rekreasiegimnastiek	135
5.2.6.9.4	Besoldiging aan bestuurskomitee	135
5.2.6.9.5	Aantal geregistreeerde lede	135
5.2.6.10	Organisasiestelsel	135
5.2.7	Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	136
5.2.7.1	Stigtingsvergadering	136
5.2.7.2	Struktuur	136
5.2.7.3	Doelstellings	136
5.2.7.3.1	Werkzaamhede	137
5.2.7.3.2	Registrasies	137
5.2.7.3.3	Algemene jaarvergadering	137
5.2.7.4	Eerste struktuurverandering	138
5.2.8	Huidige struktuur en funksionering	138
5.2.8.1	Grense	138
5.2.8.2	Hoofkwartier	138
5.2.8.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	138
5.2.8.4	Organigram: Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	139
5.2.8.5	Substrukture	139
5.2.8.6	Administratiewe beheerpunt	139
5.2.8.7	Ere-ampsdraers	139
5.2.8.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	140

5.2.8.9	Funksionering van die uitvoerende komitee en substrukture	140
5.2.8.9.1	Stemreg	140
5.2.8.9.2	Vergaderings	140
5.2.8.9.3	Rekreasiegimnastiek	140
5.2.8.9.4	Besoldiging aan uitvoerende komitee	141
5.2.8.9.5	Aantal geregistreeerde lede	141
5.2.8.10	Organisasiestelsel	141
5.3	Samevatting	141
HOOFSTUK 6	EMPIRIESE ONDERSOEK VAN DIE GIMNASTIEKSTRUKTURE EN HULLE FUNKSIES IN ANDER STREKE VAN DIE RSA	145
6.1	Inleiding	145
6.2	Strukture en funksies van gimnastiekorganisasies in ander streke van die RSA	146
6.2.1	Boland Amateur Gimnastiekunie	146
6.2.1.1	Grense	146
6.2.1.2	Hoofkwartier	146
6.2.1.3	Samestelling van die bestuurskomitee	146
6.2.1.4	Organigram: Boland Amateur Gimnastiekunie	147
6.2.1.5	Substrukture	148
6.2.1.6	Administratiewe bestuurspunt	148
6.2.1.7	Ere-ampsdraers	148
6.2.1.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	148
6.2.1.9	Funksionering van bestuurskomitee en substrukture	148
6.2.1.9.1	Stemreg	148
6.2.1.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings	
6.2.1.9.3	Rekreasiegimnastiek	149
6.2.1.9.4	Besoldiging van bestuurskomitee	149
6.2.1.9.5	Aantal geregistreeerde lede	149
6.2.1.10	Organisasiestelsel	149
6.2.2	Grens Amateur Gimnastiekunie	150
6.2.2.1	Grense	150
6.2.2.2	Hoofkwartier	150
6.2.2.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	150
6.2.2.4	Organigram: Grens Amateur Gimnastiekunie	151
6.2.2.5	Substrukture	151
6.2.2.6	Administratiewe bestuurspunt	151
6.2.2.7	Ere-ampsdraers	151
6.2.2.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	152
6.2.2.9	Funksionering van die uitvoerende komitee en substrukture	152
6.2.2.9.1	Stemreg	152
6.2.2.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings	152
6.2.2.9.3	Rekreasiegimnastiek	152
6.2.2.9.4	Besoldiging van uitvoerende komitee	152
6.2.2.9.5	Aantal geregistreeerde lede	153
6.2.2.10	Organisasiestelsel	153
6.2.3	Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie	153
6.2.3.1	Grense	153

6.2.3.2	Hoofkwartier	153
6.2.3.3	Samestelling van die uitvoerende bestuur	153
6.2.3.4	Organigram: Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie	154
6.2.3.5	Substrukture	154
6.2.3.6	Administratiewe bestuurspunt	155
6.2.3.7	Ere-ampsdraers	155
6.2.3.8	Koöptering van lede op die uitvoerende bestuur	155
6.2.3.9	Funksionering van uitvoerende bestuur en substrukture	155
6.2.3.9.1	Stremreg	155
6.2.3.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende bestuurskomiteevergadering	155
6.2.3.9.3	Rekreasiegimnastiek	156
6.2.3.9.4	Besoldiging van uitvoerende bestuurslede	156
6.2.3.9.5	Aantal geregistreeerde lede	156
5.2.3.10	Organisasiestelsel	156
6.2.4	Natal Amateur Gimnastiekvereniging	156
6.2.4.1	Grense	156
6.2.4.2	Hoofkwartier	156
6.2.4.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	157
6.2.4.4	Organigram: Natal Amateur Gimnastiekvereniging	157
6.2.4.5	Substrukture	158
6.2.4.6	Administratiewe bestuurspunt	158
6.2.4.7	Ere-ampsdraers	158
6.2.4.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	158
6.2.4.9	Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture	158
6.2.4.9.1	Stemreg	158
6.2.4.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings	159
6.2.4.9.3	Rekreasiegimnastiek	159
6.2.4.9.4	Besoldiging van uitvoerende komiteeledede	159
6.2.4.9.5	Aantal geregistreeerde lede	159
6.2.4.10	Organisasiestelsel	159
6.2.5	Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	160
6.2.5.1	Grense	160
6.2.5.2	Hoofkwartier	160
6.2.5.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	160
6.2.5.4	Organigram: Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	161
6.2.5.5	Substrukture	161
6.2.5.6	Administratiewe bestuurspunt	162
6.2.5.7	Ere-ampsdraers	162
6.2.5.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	162
6.2.5.9	Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture	162
6.2.5.9.1	Stemreg	162
6.2.5.9.2	Vergadering: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings	162
6.2.5.9.3	Rekreasiegimnastiek	163
6.2.5.9.4	Besoldiging van uitvoerende komiteeledede	163
6.2.5.9.5	Aantal geregistreeerde lede	163
6.2.5.10	Organisasiestelsel	163
6.2.6	Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie	163
6.2.6.1	Grense	163
6.2.6.2	Hoofkwartier	164
6.2.6.3	Samestelling van bestuurskomitee	164

6.2.6.4	Organigram: Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie	164
6.2.6.5	Substrukture	164
6.2.6.6	Administratiewe bestuurspunt	166
6.2.6.7	Ere-ampsdraers	166
6.2.6.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	166
6.2.6.9	Funksionering van die besuurskomitee en substrukture	166
6.2.6.9.1	Stemreg	166
6.2.6.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings	166
6.2.6.9.3	Rekreasiegimnastiek	167
6.2.6.9.4	Besoldiging van bestuurskomiteeledede	167
6.2.6.9.5	Aantal geregistreeerde lede	167
6.2.6.10	Organisasiestelsel	167
6.2.7	Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	167
6.2.7.1	Grense	167
6.2.7.2	Hoofkwartier	167
6.2.7.3	Samestelling van die bestuurskomitee	168
6.2.7.4	Organigram: Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	168
6.2.7.5	Substrukture	168
6.2.7.6	Administratiewe bestuurspunt	168
6.2.7.7	Ere ampsdraers	170
6.2.7.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	170
6.2.7.9	Funksionering van die bestuurskomitee en substrukture	170
6.2.7.9.1	Stemreg	170
6.2.7.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings	170
6.2.7.9.3	Rekreasiegimnastiek	170
6.2.7.9.4	Besoldiging van bestuurskomiteeledede	171
6.2.7.9.5	Aantal geregistreeerde lede	171
6.2.7.10	Organisasiestelsel	171
6.2.8	Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	171
6.2.8.1	Grense	171
6.2.8.2	Hoofkwartier	171
6.2.8.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	171
6.2.8.4	Organigram: Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	172
6.2.8.5	Substrukture	172
6.2.8.6	Administratiewe bestuurspunt	172
6.2.8.7	Ere-ampsdraers	172
6.2.8.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	173
6.2.8.9	Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture	173
6.2.8.9.1	Stemreg	173
6.2.8.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings	173
6.2.8.9.3	Rekreasiegimnastiek	173
6.2.8.9.4	Besoldiging van uitvoerende komiteeledede	174
6.2.8.9.5	Aantal geregistreeerde lede	174
6.2.8.10	Organisasiestelsel	174
6.2.9	Suid-Kaap Amateur Gimnastiekvereniging	174
6.2.9.1	Grense	174
6.2.9.2	Hoofkwartier	174
6.2.9.3	Samestelling van bestuurskomitee	174
6.2.9.4	Organigram: Suid-Kaap Amateur Gimnastiekvereniging	175

6.2.9.5	Substrukture	175
6.2.9.6	Administratiewe bestuurspunt	175
6.2.9.7	Ere-ampsdraers	175
6.2.9.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	175
6.2.9.9	Funksionering van bestuurskomitee en substrukture	176
6.2.9.9.1	Stemreg	176
6.2.9.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings	176
6.2.9.9.3	Rekreasiegimnastiek	176
6.2.9.9.4	Besoldiging van bestuurskomiteelede	176
6.2.9.9.5	Aantal geregistreerde lede	176
6.2.9.10	Organisasiestelsel	177
6.2.10	Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging	177
6.2.10.1	Grense	177
6.2.10.2	Hoofkwartier	177
6.2.10.3	Samestelling van die bestuurskomitee	177
6.2.10.4	Organigram: Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging	177
6.2.10.5	Substrukture	178
6.2.10.6	Administratiewe bestuurspunt	178
6.2.10.7	Ere-ampsdraers	178
6.2.10.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	178
6.2.10.9	Funksionering van bestuurskomitee en substrukture	178
6.2.10.9.1	Stemreg	179
6.2.10.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurkomiteevergaderings	179
6.2.10.9.3	Rekreasiegimnastiek	179
6.2.10.9.4	Besoldiging van bestuurskomiteelede	179
6.2.10.9.5	Aantal geregistreerde lede	179
6.2.10.10	Organisasiestelsel	180
6.2.11	Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging	180
6.2.11.1	Grense	180
6.2.11.2	Hoofkwartier	180
6.2.11.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	180
6.2.11.4	Organigram: Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging	180
6.2.11.5	Substrukture	182
6.2.11.6	Administratiewe bestuurspunt	182
6.2.11.7	Ere-ampsdraers	182
6.2.11.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	182
6.2.11.9	Funksionering van die uitvoernede komitee en substrukture	182
6.2.11.9.1	Stemreg	182
6.2.11.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings	183
6.2.11.9.3	Rekreasiegimnastiek	183
6.2.11.9.4	Besoldiging van uitvoerende komiteelede	183
6.2.11.9.5	Aantal geregistreerde lede	183
6.2.11.10	Organisasiestelsel	183
6.2.12	Verre Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	183
6.2.12.1	Grense	183
6.2.12.2	Hoofkwartier	184
6.2.12.3	Samestelling van die bestuurskomitee	184
6.2.12.4	Organigram: Verre Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	184

6.2.12.5	Substrukture	184
6.2.12.6	Administratiewe bestuurspunt	184
6.2.12.7	Ere-ampsdraers	184
6.2.12.8	Koöptering van lede op bestuurskomitee	186
6.2.12.9	Funksionering van bestuurskomitee en substrukture	186
6.2.12.9.1	Stemreg	186
6.2.12.9.2	Vergadering: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings	186
6.2.12.9.3	Rekreasiegimnastiek	186
6.2.12.9.4	Besoldiging van bestuurskomiteeledes	186
6.2.12.9.5	Aantal geregistreeerde lede	187
6.2.12.10	Organisasiesestelsel	187
6.2.13	Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging	187
6.2.13.1	Grense	187
6.2.13.2	Hoofkwartier	187
6.2.13.3	Samestelling van die uitvoerende komitee	187
6.2.13.4	Organigram: Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging	188
6.2.13.5	Substrukture	189
6.2.13.6	Administratiewe bestuurspunt	189
6.2.13.7	Ere-ampsdraers	189
6.2.13.8	Koöptering van lede op die uitvoerende komitee	189
6.2.13.9	Funksionering van die uitvoerende komitee en substrukture	189
6.2.13.9.1	Stemreg	189
6.2.13.9.2	Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergaderings en uitvoerende komiteevergaderings	190
6.2.13.9.3	Rekreasiegimnastiek	190
6.2.13.9.4	Besoldiging van uitvoerende komiteeledes	190
6.2.13.9.5	Aantal geregistreeerde lede	190
6.2.13.10	Organisasiesestelsel	190
6.2.14	Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging	191
6.2.14.1	Grense	191
6.2.14.2	Hoofkwartier	191
6.2.14.3	Samestelling van die bestuurskomitee	191
6.2.14.4	Organigram: Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging	191
6.2.14.5	Substrukture	191
6.2.14.6	Administratiewe bestuurspunt	193
6.2.14.7	Ere-ampsdraers	193
6.2.14.8	Koöptering van lede op die bestuurskomitee	193
6.2.14.9	Funksionering van bestuurskomitee en substrukture	193
6.2.14.9.1	Stemreg	193
6.2.14.9.2	Vergaderings: Algemene Jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings	193
6.2.14.9.3	Rekreasiegimnastiek	194
6.2.14.9.4	Besoldiging van bestuurskomiteeledes	194
6.2.14.9.5	Aantal geregistreeerde lede	194
6.2.14.10	Organisasiesestelsel	194
6.3	Evaluering en Gevolgtrekkings	194
HOOFSTUK 7: RESULTATE, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS		197
7.1	Inleiding	197
7.2	Resultate	197

7.3	Gevolgtrekkings	200
7.4	Aanbevelings	201
7.4.1	Organigram: Voorgestelde struktuur vir die Oranje-Vrystaat	203
7.4.2	Tabel: Ampte binne die voorgestelde struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat	204
7.5	Moontlike verdere navorsing	205
	ADDENDUMS	206
	BRONNESTUDIE	230
	OPSOMMING	

ORGANIGRAMME

Organigram	Bladsy
5.2.6.4 Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek	133
5.2.8.4 Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	139
6.2.1.4 Boland Amateur Gimnastiekunie	147
6.2.2.4 Grens Amateur Gimnastiekunie	151
6.2.3.4 Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie	154
6.2.4.4 Natal Amateur Gimnastiekvereniging	157
6.2.5.4 Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	161
6.2.6.4 Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie	165
6.2.7.4 Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	169
6.2.8.4 Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	172
6.2.9.4 Suid-Kaap Amateur Gimnastiekvereniging	175
6.2.10.4 Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging	177
6.2.11.4 Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging	181
6.2.12.4 Verre Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	185
6.2.13.4 Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging	188
6.2.14.4 Wes-Transvaal Gimnastiekvereniging	192
7.4.1 Voorgestelde struktuur vir die Oranje-Vrystaat	203

TABELLE

		Bladsy
Tabel 5.1	Kompetisies plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1960-1988).	201
Tabel 5.2	Afrigters- en afrigtingskursusse plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1967-1988).	212
Tabel 5.3	Beoordelaarskursusse plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1965-1988).	214
Tabel 5.4	Internasionale kompetisies plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1972-1988).	215
Tabel 5.5	Byeenkomste waartydens komiteelede van die Oranje-Vrystaat betrokke was (1966-1988).	215
Tabel 5.6	Gimnaste van die Oranje-Vrystaat in nasionale spanne (1965-1988).	215
Tabel 5.7	Vrystaters wat opgetree het as nasionale afrigters.	216
Tabel 5.8	Springbokgimnaste deur die Oranje-Vrystaat opgelewer.	216
Tabel 6.3.1	Organisasiestelsels versus registrasies.	195
Tabel 7.4.2	Ampte binne die voorgestelde struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat	204

ADDENDUMS AANGEHEG

Bladsy

Addendum A:	Skrywe met betrekking tot inligting en dokumentasie in verband met gimnastiek van die Oranje-Vrystaat en die SAAGU en SANSGU.	206
Addendum B:	Skrywe met betrekking tot ander gimnastiekverenigings se struktuur, pligtestate en konstitusie.	207
Addendum C:	soos B	208
Addendum D:	soos B	209
Addendum E:	Werkzaamhede in die Oranje-Vrystaat	210
Addendum F:	Vraelys: Telefoniese onderhoud met voorsitters van die onderskeie streke in die Republiek van Suid-Afrika.	217
Addendum G:	Vraelys: Telefoniese onderhoud met die onderskeie gimnastiekkлубs en skole in die Oranje-Vrystaat.	225
Addendum H:	Aantal geregistreerde lede van die onderskeie streke in die Republiek van Suid-Afrika.	229

BRONNESTUDIE	230
Literêre bronne	230
Tydskrifartikels	239
Verhandelings en Proefskrifte	243
Notules van uitvoerende bestuursvergaderings	244
Notules stigtingsvergaderings	246
Notules algemene jaarvergaderings/tweejaarlikse vergaderings	246
Notules raadsvergaderings	247
Notules - SAAGU tegniese komitee (Mans en Dames)	
Vergaderings	247
Verslae	247
Bulletins	249
Kodes	250
Konstitusies	250
Omsendbriewe	251
Skrywes	252
Koerantberigte	252
Programme	253
Uitslae	254
Algemeen	255
Onderhoude	256

HOOFSTUK 1

PROBLEEM, DOEL, METODE EN BEGRIPSOMSKRYWING

1.1 Aktualiteit van die vraagstuk

"Kenmerkend van die globale opset van sportbestuur in Suid-Afrika is dat dit op 'n sisteem gebou is met 'n piramidale inslag. Die bree basis van die struktuur word gevorm deur klubs met hul deelnemers en ondersteunende sportpersoneel. Klubs affilieer by streeksliggame of federasies wat uiteindelik uitloop op die nasionale sportbeheerliggaam vir 'n spesifieke sportsoort. Hoe breër die basis van die spesifieke sportsoort ... hoe sterker behoort die hele struktuur van die spesifieke sportsoort te wees ..." (RGN-Sportverslag, 1982: 230-231, nr. 8, deel 2).

Die funksionaliteit van die makrobestuur van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika berus op 'n stewige fondament. Die nasionale sportbeheerliggaam is die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie, terwyl die verskillende provinsiale en streeksliggame, klubs en skole elkeen hul eie sake hanteer (Kyk p. 108).

Provinsiale en streeksliggame vir gimnastiek is elk 'n outonome sosiale instelling wat in eie reg oor eie sake besluit. So besluit hierdie provinsiale en streeksliggame oor watter organisasiestruktuur hul van gebruik sal maak (Kyk p. 195).

Ten grondslag van enige sportorganisasiestruktuur lê sekere praktiese werklikhede en fundamentele uitgangspunte. "Daar moet met die praktyk rekening gehou word, wat kan en wat nie kan nie, wat nou kan en wat later kan; praktiese werklikhede soos finansies, fasiliteite, mannekrag, opleidingsgeleenthede, sosiale-politieke werklikhede, menseverhoudinge en gebruike, en so meer. Daar sal ook rekening gehou moet word met grondliggende uitgangspunte aangaande outonomie, demokrasie, vrye

onderneming, mag, beheer, doeltreffendheid, aandele, medesegenskap, gelykheid en verskeidenheid, integrasie en skeiding, basiese menseregte met betrekking tot sport ..." (RGN-Sportverslag, 1982: 6, nr. 7, deel 1). Ten einde bogenoemde tot vergestaltung te bring moet sekere strukture daargestel word.

Stoner (1979: 263-264) brei uit en beweer dat die struktuur van enige organisasie die doelstellings en doelwitte van die organisasie moet weerspieël. Verder moet die struktuur die allokering van sekere ampte uitspel sowel as die omskrywing van elke amp se pligte. Laastens moet die struktuur koördinerings tussens die onderskeie ampte illustreer. Stoner (1977: 262) toon verder aan dat 'n organisatoriese struktuur "... specifies its division of work activities and shows how different functions or activities are linked; to some extent it also shows the level of specialization of work activities. It also indicates the organizations hierarchy and authority structure, and shows its reporting relationships. It provides the stability and continuity that allow the organization to survive the comings and goings of individuals and to coordinate its dealings with its environment."

Hoewel die bestuur van enkele gimnastiekinstellings, soos byvoorbeeld die nasionale gimnastiekbeheerliggaam, professioneel bedryf word, is die meeste gimnastiekbeheerliggame nog amateuragtig en word die organisasie en administrasie van gimnastiek deur vrywilligers bedryf (Kyk p. 195).

Kenmerkend van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika is sy sterk amateurkarakter wat daartoe lei dat bestuursinsette deur die meerderheid gimnastiekafrigters en -administrateurs op 'n vrywillige basis berus. Die professionalisering van gimnastiekbestuur op nasionale vlak, en in enkele gevalle op provinsiale streeksvlak, is 'n relatiewe nuwe verskynsel in Suid-Afrika. Daarom dan dat groot aanspraak gemaak word op die tyd en arbeid van persone wat bereid is om ter wille van die saak vrywillige dienste te lewer. Op hierdie liefdesdiens

berus die oorgrote meerderheid van die gimnastiekbestuur in Suid-Afrika. Sonder vrywillige dienste sal gimnastiekbestuur in Suid-Afrika waarskynlik duie stort.

Soos blyk uit die RGN-Sportverslag (1982: 253, nr. 8 deel 2) "... moet die redes vir die ondoeltreffende voorsiening ten opsigte van sportbestuur terughertei word na 'n gebrek aan skaars kommoditeite waaronder finansies, mannekrag, opleiding en administratiewe hulpmiddele die belangrikste is."

As gevolg van hierdie leemtes word verhoed dat dienste in funksies soos afrigting, opleiding van afrigters, beoordelaars en beamptes die organisering van kompetisies en byeenkomste, publikasies en gimnastiekbevordering behoorlik uitgevoer word.

1.2 Probleemstelling en hipotese

'n Sinvolle probleemformulering waarmee die navorser onmiddellik moet begin, lê ten grondslag van alle navorsing.

As gevolg van die aanname dat gimnastiek by die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek vooruitgaan en floreer maar by die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging nie ten volle tot sy reg kom nie noop dit die navorser om die probleem te deurvors en ondersoek in te stel na die vorige en huidige strukture vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat. Sekere bydraende faktore blyk by die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging teenwoordig te wees soos onder andere: 'n afname in die deelnemersgetalle, 'n gebrek aan genoegsame afrigters, beoordelaars, gimnastiekadministrateurs sowel as fasiliteite (Addendum F, p. 217-224 en Addendum G, p. 225-228).

Die vraag of die huidige strukture van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat voldoen aan die praktiese werklikhede en fundamentele uitgangspunte van 'n organisasiestruktuur, beklemtoon die noodsaaklikheid en betekenisvolheid van die probleem. Die

vraag na die verband tussen die funksionaliteit van die huidige struktuur en die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat moet dus 'n appèl rig op die denke van die ondersoeker.

Die hipotese kan dus gestel word dat indien daar 'n meer geskikte funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat daargestel word, dit alle fasette van artistiese gimnastiek in die provinsie behoort te bevorder.

1.3 Navorsing alreeds gedoen

In 1983 het Templehoff sport as 'n rekreasie-aktiwiteit by Engelsmediumuniversiteite, met spesifieke verwysing na bestuursbeleid en -prosedures, ondersoek.

In 1984 ondersoek De Man die administrasie en organisasie van sport aan enkele onderwyserskolleges. Hierdie studie lê veral klem op die organisatoriese en administratiewe aspekte van sport aan onderwyserskolleges.

Boshoff is steeds besig met sy ondersoek na gimnastiek in Suid-Afrika vanaf 1865 tot 1983 - 'n historiese beskouing. Hierdie studie sal waarskynlik 'n aanvullende bydrae lewer tot die navorser se ondersoek.

'n Ondersoek waar die struktuurelemente ter sprake is, is deur Geyer in 1973 gedoen. Die tema van sy proefskrif is: "Sport as 'n fisieke-rekreatiewe opleidingsaktiwiteit in die Suid-Afrikaanse weermag, met besondere verwysing na die funksionele aspekte van beheer en organisasie."

Jacobs het in 1979 die organisasie en administrasie van sport aan onderwyserskolleges van Transvaal met die oog op die instelling van sportdepartemente ondersoek. In 1987 bestudeer Duvenhage die bestuur van 'n sportburo aan 'n onderwyserskollege.

Verdere studies, maar nie vir akademiese doeleindes nie, is in 1982 onder leiding van Scholtz oor sportbestuur onderneem. Die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing het hierdie twee verslae, naamlik Sportbestuur nr. 7 (Deel 1) en Sportbestuur nr. 8 (Deel 2), gepubliseer.

Uit bogenoemde is dit duidelik dat funksionele organisasie-strukture by sportorganisasies nog weinig aandag geniet het.

1.4 Afbakening van die ondersoekterrein

Hierdie studie word beperk tot artistiese gimnastiek in die Oranje-Vrystaat, met as fokuspunt die identifisering van die struktuur en funksionering van die besturingskomitees van gimnastiek in dië provinsie. Voorts word strukture van ander provinsies/streke ontleed ten einde 'n vergelyking met die Oranje-Vrystaat te tref.

1.5 Doel van die ondersoek

Die primêre doel van hierdie studie is om die verskillende strukture van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika, maar spesifiek die van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek, asook die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging te analiseer en te evalueer om te bepaal of die huidige strukture voldoen aan die eise van professionele funksionaliteit en om die knelpunte van artistiese gimnastiek in die provinsie te identifiseer.

Vervolgens meer in verband met die metode van ondersoek.

1.6 Metode van die ondersoek

Daar word van verskillende metodes in die onderhawige studie gebruik gemaak om die genoemde probleem krities te ondersoek.

Hierdie ondersoekmetodes word vervolgens kortliks bespreek.

1.6.1 Literatuurstudie

Deur middel van literatuurstudie word daar gepoog om begrippe en konsepte soos van toepassing op die ondersoek te identifiseer en te analiseer. Daar word van literatuurstudie gebruik gemaak om die historiese ontwikkeling van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika en die Oranje-Vrystaat nader toe te lig en ook om die bestuur en administrasie van gimnastiek na te vors.

Daar is veral van die volgende literatuur gebruik gemaak:

- literêre bronne
- tydskrifte
- koerantberigte
- notules van bestuursvergaderings, jaarvergaderings en dames- en mans: tegniese komiteëvergaderings
- voorsitters- en jaarverslae
- omsendbriewe, skrywes en nuusbriewe
- konstitusies van verskeie provinsiale gimnastiekverenigings
- bulletins, programme en uitslae
- verhandelinge en proefskrifte.

1.6.2 Briefwisseling

In die ondersoek het briefwisseling plaasgevind met 37 persone wat met gimnastiek in die Oranje-Vrystaat betrokke was óf steeds is (Kyk addendum A). Slegs vier persone het skriftelik geantwoord terwyl vyf persone ander inligting aangestuur het.

Skrywes is gerig aan al die voorsitters van die onderskeie provinsies/streke se gimnastiekbeheerliggame. Terugvoering was uiters onbevredigend. Tweede en derde skrywes is weer aan die beheerliggame gerig (Kyk addendum B, C en D).

1.6.3 Persoonlike onderhoude

Waar die nodige literatuur ontbreek het, is persoonlike onderhoude met persone gevoer.

1.6.4 Telefoniese onderhoude

Navorsers het verskeie telefoniese onderhoude met voorsitters, sekretaresse en bestuurslede van provinsies/streke, wat nie die nodige inligting skriftelik verskaf het nie, gevoer.

Navorsers het ook telefonies met persone in verbinding getree in verband met inligting wat nie gedokumenteer is nie.

1.7 Moontlike tekortkominge in die ondersoek

Moontlike tekortkominge in die ondersoek is die volgende:

- as gevolg van die feit dat daar geen dokumentasie van die SANSGU (Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie) by die SAAGU (Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie) beskikbaar is nie, is daar tekortkominge wat die historiese ontwikkeling van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika betref.
- omdat weinig dokumentasie van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging behou gebly het, was daar ook probleme om 'n volledige prentjie van die historiese ontwikkeling van gimnastiek in die Noord-Vrystaat te gee.
- weens die onvolledige terugvoering van persone wat met gimnastiek in die Oranje-Vrystaat betrokke was, is probleme ondervind om 'n volledige beeld van die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat weer te gee.
- as gevolg van onvolledige en/of onbetroubare terugvoering van voorsitters van verskeie provinsies/streke in verband met die strukture van die bestuurskomitees sal daar noodwendig tekortkominge wees.

1.8 Begripsomskrywing

Vir enige wetenskaplike ondersoek is dit baie belangrik dat daar duidelikheid sal wees wat met die verskillende begrippe wat in die studie voorkom, bedoel word. Deur 'n woordontleding of begripsontleding te doen, is om tot die essensiële van die saak deur te dring.

Vervolgens meer oor die begrippe: "funksionele", "organisasories", "struktuur", "gimnastiek" en "Oranje-Vrystaat".

1.8.1 Funkzionele

Volgens die Afrikaanse Verklarende Woordeboek, (1979: 224) is die woord "funksionele" se betekenis: "wat funksie betref; wat die regte funksie vervul."

De Villiers et al. (1982: 151) sluit hierby aan en toon aan dat "funksionele" beteken: "betreffende die funksie; wat 'n funksie verrig, daaraan beantwoord."

Samevattend kan dus gesê word dat "funksionele" beteken die doeltreffendheid/geslaagdheid van die handeling wat vervul word.

1.8.2 Struktuur

Die Engelse vertaling van die woord is "structure" en dit is afgelei van die Latynse woord "structūra" wat beteken "to build, the mutual relation of the constituent parts or elements of a whole as determining its peculiar nature or character; make, frame" asook "the coexistence in a whole of distinct parts having a definite manner of arrangement" (The Oxford English Dictionary, Volume X, 1979: 1165).

Odendaal, et al. (1981: 1100) beskou "struktuur" as "bou of samestelling". De Villiers et al. (1982: 506) sluit hierby

aan en verklaar "struktuur" as die "manier waarop 'n geheel uit dele opgebou is."

Samevattend kan gesê word dat die woord "struktuur" 'n samestelling of samevoeging van die dele van 'n groter geheel is.

1.8.3 Organisatories

Die woord "organisatories" is afkomstig van die Latynse woord "Organizāre" wat "organiseer" beteken, "... to give the structure and interdependence of parts which subserves vital processes". "Organisatories" beteken: "... the condition of being organized: co-ordination of parts or elements in an organic whole; systematic arrangement for a definite purpose" (The Oxford English Dictionary, Volume VII, 1979: 196).

Samevattend kan beweer word dat "organisatories" 'n proses is waardeur georganiseer opgetree word, sowel as die doeltreffende rangskikking van dele/elemente om bepaalde doelwitte te bereik.

1.8.4 Gimnastiek

Die woord "gimnastiek" is van die Griekse woord "gymnos" afgelei en beteken volgens De Klerk (1978: 2) "om naak te oefen" en volgens Price (1964: 3) 'n "naked art".

De Villiers et al. (1982: 171) beskou "gimnastiek" as "die stelsel van liggaamsoefeninge, meestal in 'n saal met apparaat".

Volgens die Oxford English Dictionary (Volume IV, 1979: 527) beteken gimnastiek: "... pertaining to or skilled in bodily exercises, physical active, athletic; the practice of athletic exercises for the development of the body ... exercises as are performed in a building set apart for them with special apparatus".

Samevattend kan "gimnastiek" beskou word as 'n fisieke aktiwiteit, asook 'n sportsoort waartydens persone doelbewuste vaardigheidsbewegings op verskillende aparate uitvoer.

Vir die doel van hierdie studie sal die klem op artistiese gimnastiek gelê word, aangesien die begrip "gimnastiek", volgens Tatlow (1987: 14), insluit: "artistiese gimnastiek", "sport akrobatiese gimnastiek" en "ritmiese gimnastiek".

Vir die doel van hierdie studie bestaan artistiese gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika uit die volgende afdelings:

- **Pretgimnastiek:** Dit word deur beginnersgimnaste uitgevoer en bestaan uit tien elementêre bewegings (tuimelbewegings) op die vloerarea wat progressief moeiliker word. Gimnaste ding mee vir wapens (lap) in die volgorde: blou, geel en rooi (SAAGU, 1986: G/5).
- **Novise-gimnastiek:** Dit word deur seuns- en meisiegimnaste gedoen en sluit voorgeskrewe reekse vir die meisies op al vier die aparate in, naamlik balk/bankie, brug, spronge en vloeroefening. Voorgeskrewe reekse vir die seunsafdeling word uitgevoer op die vloer, spronge, brug en rekstok. Gimnaste mag aan enige van die drie afdelings, naamlik brons-, silwer- of goudafdeling deelneem. Daar bestaan 'n spantrofeekompetisie wat tot op nasionale vlak plaasvind (SAAGU, Novise-program, 1988: 1-3).
- **Junior grade-afdeling:** Hierdie onderafdeling van artistiese gimnastiek bestaan uit afdelings vanaf graad 5 tot graad 1 vir meisies, waartydens voorgeskrewe reekse op al vier die aparate uitgevoer word, uitsluitlik graad 1 waar eiekeuserreekse op al vier die aparate gedoen word (SAAGU, Grade voorgeskrewe reekse, 1986-1989: 1-2).

By die seunsafdeling neem laerskoolgimnaste aan graad 5 tot graad 2 deel, waartydens voorgeskrewe reekse op die vloer,

spronge, brug en rekstok uitgevoer word. Die hoërskoolafdeling bestaan uit graad 5 tot graad 1, waar graad 5 se vereistes soos dié van die laerskoolafdeling is. Graad 4 tot 1 behels voorgeskrewe reekse op al ses die mansapparate, dit sluit beuelperd en ringe in (SAAGU 1988: TC/2:1). Kompetisies vind op provinsiale/streeks, sirkel- en nasionale vlak plaas.

- **Senior grade-afdeling:** Vir die dames is die reekse dieselfde as vir die junior grade-afdeling. Hierdie afdeling is slegs vir gimnaste wat reeds die skool verlaat het. By die mansafdeling is daar onder-afdelings vanaf graad 3 tot graad 1, sowel as 'n ope-afdeling. By die grade word voorgeskrewe reekse op al ses die apparate uitgevoer. Die ope-afdeling sluit eiekeusereekse op al ses die apparate in (SAAGU, Senior program, 1988: 1-2). Kompetisies vind op provinsiale/streeks en nasionale vlak plaas.

- **Elite-afdeling:** Vir meisies/dames bestaan die afdeling uit:

Elite 6: voorgeskrewe reekse op al vier die apparate.

Elite 5: voorgeskrewe reekse op al vier die apparate en eiekeusereekse op dié balk en spronge.

Elite 4: voorgeskrewe reekse op al vier die apparate en eiekeusereekse op die brug en vloer.

Elite 3 tot elite 1: voorgeskrewe en eiekeusereekse op al vier die apparate (SAAGU, Elite-program, 1986-1989: 1-2).

Die elite-afdeling vir seuns/mans bestaan uit die volgende:

Elite 5: Vir seuns onder 13 met voorgeskrewe reekse op die vloer, spronge, brug en rekstok. Eiekeusereekse op die vloer en spronge.

Elite 4: Vir seuns onder 15 met voorgeskrewe reekse op al ses die apparate. Eiekeusereekse word uitgevoer

op die vloer, spronge, brug en rekstok.

Elite 3: Vir seuns onder 17, met voorgeskrewe en eiekeuse-reekse op al ses die apparate.

Elite 2 en Elite 1: Hier is geen ouderdomsbeperking nie, voorgeskrewe en eiekeusereekse word op al ses die apparate (SAAGU, TC/2, 1988: 2), volgens FIG voorskrifte uitgevoer.

Die elite-afdeling is die mees gevorderde afdeling in die Suid-Afrikaanse artistiese gimnastiek en kompetisies vind op provinsiale/streeks, sirkel- en nasionale vlak plaas.

1.8.5 Oranje-Vrystaat

Volgens die Ensiklopedie van die wêreld (Deel 8, 1976: 61) is die Oranje-Vrystaat 'n provinsie van die Republiek van Suid-Afrika. Die totale opeprvlakke is 129 150 km² en Bloemfontein is die hoofstad.

"Die noordelike grens loop van Mont-aux-Sources tot by Bothaspas, waarvandaan die Kliprivier die grense uitmaak, tot waar dit in die Vaalrivier uitmond.

Aan die ooste kant van Mont-aux-Sources vorm eers die Klein-Caledon- en dan die Groot-Caledonrivier die grens tot by Wepener. Die Oranjerivier vorm die suidelike grens tot by Hopetown. Van Hopetown loop 'n denkbeeldige lyn wat die westelike grens vorm tot naby Warrenton waar dit die Vaalrivier kruis. Daarvandaan voltooi die Vaalrivier die noordelike grens."

Vir die doel van hierdie studie val die noordelike gedeelte van die Oranje-Vrystaat, wat Sasolburg en noordelike gebiede insluit, buite hierdie studieveld aangesien dië betrokke gebied vanaf 1966 afgestig het van die Oranje-Vrystaat. Dië gebied staan volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie as die Vaaldriehoek Streek bekend.

Die grense van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek en die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging sal dus as die grense van die Oranje-Vrystaat gebruik word.

Vervolgens meer in verband met die ontplooiing van die studie soos dit in die verskillende hoofstukke uiteengesit word.

1.9 Die ontplooiing van die studie in die verskillende hoofstukke

Hoofstuk een word hoofsaaklik gewy aan die aktualiteit van die vraagstuk, die probleem, navorsing reeds gedoen op die gebied, afbakening van die ondersoekterrein, doel en metode van die ondersoek asook moontlike tekortkominge.

Om moontlike begripsverwarring te voorkom, word die begrippe en konsepte wat moontlik op die ondersoek betrekking mag hê ook in hoofstuk een toegelig en waar nodig kortliks omskryf.

In die tweede hoofstuk vind daar presisering en omskrywing van begrippe wat 'n noue samehang toon en wat betrekking het op die ondersoek, naamlik organisasie, bestuur, organisering en administrasie plaas.

Hoofstuk drie handel oor gimnastiek binne die raamwerk van spel en sport. Verder word daar in hierdie hoofstuk ondersoek ingestel na die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiek sowel as die wese, doelstellings en waarde van gimnastiek.

Hoofstuk vier handel oor die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiekstrukture in die Republiek van Suid-Afrika met spesifieke verwysing na die strukturele veranderinge van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se uitvoerende bestuurskomitee.

In hoofstuk vyf word die ontstaan en ontwikkeling van gimnas-

tiek in die Oranje-Vrystaat uiteengesit. Daar word veral op die strukturele veranderinge van die bestuurskomitee gelet.

Hoofstuk ses handel oor die empiriese ondersoek na gimnastiekstrukture en hulle funksie in ander provinsies/streke in die Republiek van Suid-Afrika.

In hoofstuk sewe word enkele gemotiveerde bevindings, gevolgtrekkings en aanbevelings gemaak om gimnastiek in die Oranje-Vrystaat funksioneel doeltreffend te bestuur, te organiseer, te administreer en enkele aanpassings ten opsigte van die struktuur van die uitvoerende bestuurskomitee aan te beveel.

- * In hierdie ondersoek word daar na die benaminge uitvoerende bestuurskomitee, bestuurskomitee, uitvoerende komitee en uitvoerende bestuur verwys, wat op dieselfde funksie dui.

HOOFSTUK 2

DIE ORGANISASIE EN SY FUNKSIES

2.1 Inleiding

Die Republiek van Suid-Afrika beleef tans 'n tyd wat deur aansienlike veranderinge op talle gebiede gekenmerk word. Belangrike veranderinge vind by die bestuur, organisasie en administrasie van sportinstansies plaas. Suksesvolle en gedissiplineerde bestuur, organisasie en administrasie het die wagwoord geword. Om dus kwaliteit in die funksionering van enige sportinstansie na te streef behoort bogenoemde drie aspekte die hoogste prioriteit te geniet (RGN-Sportverslag nr. 7(1) 1982: 3).

Voortvloeiend uit die bostaande opskrif sal hierdie drie begrippe beter toegelig word. Dit sal verseker dat daar nie verwarring bestaan wanneer die begrippe gebruik word nie, aangesien bestuur, organisasie en administrasie baie nou verwant aan mekaar is.

In ooreenstemming met die titel van die verhandeling naamlik "die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat", staan die begrip "organisasie" op die voorgrond en noop dit die navorser om hierdie begrip beter te omskryf.

Vervolgens meer oor die begrip "organisasie".

2.2 Organisasie

Die woord "organisasie" veroorsaak heelwat verwarring aangesien dit in die spreek- en skryftaal vry algemeen gebruik word om 'n onderneming, vereniging, instansie, instelling of funksie aan te toon. Daar kan ook gesê word dat die woord "organisasie" twee basiese betekenisse het: eerstens dui dit op 'n instituut of funksionele groep en tweedens dui dit op die proses van organisering wat deel van die bestuursproses uitmaak.

Vir die doel van hierdie studie sal daar vervolgens aandag geskenk word aan die begrip "organisasie" as 'n onderneming of instansie. "Organisasie" as deel van die bestuursproses sal later in die hoofstuk, onder die begrip "organisering", aandag geniet.

Die begrip "organisasie" word deur Sofer (1977: 6) beskou as "... purposive bodies which get a payoff from multiple contributions by coordinating them towards a common end."

Voltmer et al. (1979: 3) beweer dat organisasies ontstaan wanneer 'n groep persone bymekaar kom om 'n gemeenskaplike doel te bereik.

Caplow (1976: 3) sien organisasie as: "a social system deliberately established to carry out some definite purpose".

Bogenoemde drie definisies van 'n organisasie bevat hoofsaaklik vier elemente:

- meer as een persoon is nodig
- die lede se bydraes is gespesialiseerd
- hierdie gespesialiseerde funksies word gekoördineer
- daar is 'n algemene doel waarna gestreef word.

Verder het Gross (1964: 276) 'n kategorie van doelwitte saamgestel wat tipies van enige organisasie is. Volgens Gross poog organisasies om:

- die menslike belange van lede, sowel as nie-lede, te bevredig deur
- dienste aan te bied deur
- die nodige effektiewe insette te lewer
- in hul eie lewensvatbaarheid te belê
- gebruik te maak van die nodige hulpbronne en
- al hierdie take te verrig binne die raamwerk van 'n sekere gedragskode;

- op 'n rasionele manier.

Die studie van organisasies kan baie ingewikkeld wees. Volgens Hicks et al. (1975: 4) kan organisasies beide makro- en mikro-aspekte insluit: "A macro viewpoint considers an aggregate organization that has component (micro) parts. These parts can have objectives or other characteristics that are different from those of the macro system."

Aanvullend beskou Chelladurai (1985: 25) 'n organisasie as 'n oop sisteem, aangesien dit beïnvloed word deur die sosiale kulturele en ekonomiese toestande van die gemeenskap waarbinne daar gefunksioneer word. Die organisasie is vir sy inkomste afhanklik van die gemeenskap en in ruil daarvoor voorsien die organisasie aan die gemeenskap 'n produk of diens.

So kan die gimnastiekorganisasie as 'n oop sisteem beskou word wat van die fondse van die lede, die staat en die gemeenskap afhanklik is. In ruil daarvoor bied die gimnastiekorganisasie sy dienste aan die gemeenskap in die vorm van die voorsiening van gimnastiekopleiding, -organisering en -afrigting.

Samevattend kan gesê word dat 'n gimnastiekorganisasie 'n missie het, dat dit van die gemeenskaplike optrede van mense afhanklik is en graag vooropgestelde gemeenskaplike doelwitte wil bereik.

Daar word verder onderskei tussen verskillende organisasiesistelsels wat elkeen voor- en nadele het. Tot 'n sekere mate moet die struktuur van 'n organisasie aangepas word by sy betrokke situasie. Die organisasiesistelsel illustreer vorme van gesag en verantwoordelikheid. Dit beskryf die regte administratiewe kanale en die inter-verhoudinge van persone en programme. Deur enkele organisasiesistelsels duidelik te definieer en te ontlee kan die administratiewe prosedure, sowel as die funksionaliteit van die organisasie, bevorder word (Jensen, 1983: 181).

Vervolgens meer oor die verskillende funksionele organisasiesistelsels.

2.3 Organisasiesistelsels

2.3.1 Lynorganisasie

Die lynorganisasie is die eenvoudigste gesagstruktuur. Elke lid van die organisasie is ondergeskik aan een hoof. So 'n stelsel is relatief eenvoudig en is maklik vir die bestuur en werknemers, om te verstaan, terwyl die verantwoordelikheid van elke individu eweneens bepaal kan word. Beslissings kan relatief vinnig geneem word; net een persoon beskik oor die gesag om te kan besluit. Die lynorganisasie is 'n natuurlike struktuur en vorm normaalweg die basis van enige organisasie (Rädel en Reynders, 1982: 246).

Du Plessis (1987: 345) sluit hierby aan en toon aan dat die gesagslyne vertikaal loop sodat elke ondergeskikte sy bevel slegs van een onmiddellike hoof ontvang.

Marx (1981: 247) beskou die belangrikste kenmerke van 'n lynorganisasie soos volg:

- die gesag is gesetel in een persoon
- een persoon is in beheer van 'n bepaalde taak of opdrag
- die gesagslyne is duidelik en elkeen se taak is duidelik omskryf, asook wat elkeen se verantwoordelikheid is.

'n Gimnastiekorganisasie kan van hierdie organisasiesistelsel gebruik maak, aangesien daar een uitvoerende hoof, naamlik die voorsitter, is. Daar kan ook afdelingshoofde wees. Hulle kan byvoorbeeld die tegniese aspekte van gimnastiek by die dames, en die mansafdeling afsonderlik hanteer sodat daar aan ondergeskikte opdragte gegee kan word. Omdat die gimnastiekorganisasie so klein is, word die aktiwiteite deurgaans funksioneel verdeel. Die lynorganisasiesistelsel skakel pragtig hierby

in.

2.3.2 Lyn- en staforganisasie

Hierdie vorm van organisasie stem baie ooreen met die lynorganisasie. Al verskil is die byvoeging van persone wat as assistente of adviseurs optree om die leier of hoof van die organisasie behulpsaam te wees. Assistentie kan egter 'n groot deel van die werk van die leiers op verskillende vlakke in die lynorganisasie oorneem sonder dat die eenheid verlore gaan (Jensen, 1983: 182).

Volgens Dessler (1980: 119) is die belangrikste eienskap van hierdie organisasiestelsel dat dit slegs deskundige advies en diens aan lynfunksionarisse lewer. Kroon (1986: 303) beweer dat die lynfunksionaris se kennis en vermoë hierdeur aansienlik verbeter word om sodoende sy veeleisende taak te vergemaklik.

Hierdie organisasiestelsel kan van groot waarde vir 'n gimnastiekorganisasie wees, aangesien daar hoogs opgeleide, kundige en bekwame leiers op verskillende gebiede bestaan. Deskundigheid op die gebied van afrigting, of op finansiële gebied kan net tot voordeel van 'n gimnastiekorganisasie strek.

2.3.3 Funksionele organisasie

Die funksionele organisasie stem baie ooreen met die lyn- en staforganisasie. Hierdie organisasiestelsel het egter, volgens Jensen (1983: 182) unieke eienskappe. Eerstens: "... employees may be subject to decisions of several superiors. This changes the way in which authority is exercised. There is no direct chain of command, and as a result, employees work through two or more decision-making channels." Tweedens: "... the possibility and encouragement for subordinates to communicate on certain occasions with top level executives."

Funksionele gesag word aan spesialiste oorgedra. Dit stel hulle in staat om opdragte aan ander lede te kan gee, binne 'n goed afgebakende terrein. Die vernaamste voordeel van die funksionele organisasiesistelsel is die beskikbaarheid van die kundige personeellede (Rädel en Reynders, 1982: 248-249).

Hierdie organisasiesistelsel kan toegepas word in 'n gimnastiekorganisasie waar hoofde van 'n bepaalde afdeling opdrag aan ander lede kan gee. Die bestuurslede werk deur een of meer besluitnemingskanale.

2.3.4 Projekorganisasie

Mescon et al. (1981: 284) beskou die projekorganisasie as 'n tydelike struktuur wat tot stand kom wanneer 'n spesifieke doelwit bereik wil word. Stuckenbruck (1981: 1) sluit hierby aan en sê dat dit 'n eenmalige, tydgebonde, doelwitgeoriënteerde, omvangryke taak is waarvoor daar verskillende vaardighede en hulpbronne benodig word om suksesvol uitvoering daaraan te kan gee.

Die projekorganisasie kan wel by 'n gimnastiekorganisasie geïmplementeer word, maar dit is slegs tydelik en verval wanneer spesifieke projekte afgehandel is. So kan persone en instansies gevra word om byvoorbeeld al die verversings en etes tydens 'n kompetisie te verskaf. Dit sal beslis nie wenslik wees om dit voltyds by 'n gimnastiekorganisasie te implementeer nie aangesien kontinuïteit by die bestuur noodsaaklik is en daar nie van 'n tydelike stelsel gebruik gemaak kan word nie. Daar kan hoofsaaklik net van tydelike of taakspanne gebruik gemaak word. Dit wissel na gelang van die behoeftes en die aantal projekte van die gimnastiekorganisasie.

2.3.5 Matriksorganisasie

"Die matriksorganisasiesistelsel inkorporeer twee organisasiesistelsels, naamlik die funksionele- en die produk/projekorga-

nisasiestelsel. Die eersgenoemde stelsel gee die lyngesag vir normale hiërargiese besluitneming weer, terwyl laasgenoemde struktuur 'n poging is om komplekse stelselbesluite rondom tegnologiese probleme te neem" (Kroon, 1986: 310).

Dit is natuurlik nie noodwendig so dat besluite deur individue geneem of dat onderhandelings telkens tussen twee persone gevoer word nie. Groepsonderhandelinge en besluitvorming lewer onder sekere omstandighede goeie resultate. Groepe kan as 'n eenheid in 'n formele organisasiestruktuur gebruik word. 'n Komitee kan bloot as middel aangewend word om inligting oor te dra, of om 'n bestuurder in 'n adviserende hoedanigheid in die besluitneming te help as 'n werklike bestuurseenheid waar die komitee "as 'n komitee" deur die een of ander prosedure besluite neem. In laasgenoemde geval word daar gepraat van meerhoofdig leiding, terwyl die ander genoemde stelsels bekend staan as eenhoofdig leiding (Rädel en Reynders, 1965: 275).

Die matriksorganisasie kan funksioneel doeltreffend by 'n gimnastiekorganisasie aangewend word, aangesien die uitvoerende bestuur die lyngesag weergee, terwyl die funksionele organisasies, soos byvoorbeeld die tegniese komitee, die ouerkomitee en die afrigters- en beoordelaarskomitee, die uitvoerende bestuur in 'n adviserende hoedanigheid by besluitneming, behulpzaam kan wees asook om sekere take te inisieer en af te handel.

2.3.6 Vryvormorganisasie

Luthans (1976: 72) sien die vryvormorganisasie soos volg: "The freeform model is based on the premise that the purpose of an organization is to facilitate the management of change."

Volgens Kroon (1986: 323) moet die strukturele rangskikking van die organisasie baie buigzaam wees ten einde die doelstelling te verwesenlik. "Daar is geen onbuigsame reëls nie en die interne organisasiestruktuur word nie toegelaat om te

"stol" of tot stilstand te kom nie."

Hierdie organisasiestelsel kan nie funksioneel by 'n gimnastiekorganisasie geïmplementeer word nie, aangesien die struktuur nie op papier voorgestel kan word nie. By 'n gimnastiekorganisasie is daar spesifieke ampte met sekere pligte. Koördinering tussen die lede van die uitvoerende bestuur kan wel plaasvind. Die gimnastiekorganisasie kan sy struktuur van tyd tot tyd aanpas wat op 'n vorm van vryvormorganisasie neerkom.

2.3.7 Sektorale organisasie

Volgens Kroon (1986: 324) word daar met behulp van hierdie organisasiestelsel bedryfsaktiwiteite ontwikkel deur afdelings wat min of meer dieselfde soort dienste lewer. Die aantal hiërargiese vlakke word sodoende met een vermeerder.

'n Gimnastiekorganisasie sal waarskynlik nie van hierdie organisasiestelsel gebruik kan maak nie, aangesien hierdie tipe organisasiestelsel hoofsaaklik gebruik word by baie groot maatskappye, waar daar 'n bykomende bestuursvlak geskep word wat êrens tussen die uitvoerende bestuur en die afdelingshoofde inskakel. Sektore word bymekaar gevoeg, terwyl elkeen van die sektore in der waarheid 'n superafdeling, elk met 'n eie identiteit, vorm.

2.3.8 Konglomeraatorganisasie

Die konglomeraatorganisasie is uit hoofde van sy samestelling op 'n beleid van desentralisasie ingestel: "Elke bedryfseenheid bedien sy eie markte en daar bestaan in mindere of meerdere mate geen interafhanklikheid tussen bedryfseenhede nie, behalwe waar die bedryfseenhede deel in die menslike, finansiële en natuurlike hulpbronne wat deur die moedermaatskappy verskaf word" (Kroon, 1986: 326).

Hierdie organisasiestruktuur kan ook nie by 'n gimnastiekorga-

nisasie op provinsiale vlak geïmplémenteer word nie, aangesien geen komitee afsonderlik kan funksioneer nie. Interafhanklikheid tussen die verskillende komitees is 'n vereiste aangesien daar baie raakvlakke tussen die verskillende komitees is.

2.3.9 Samevatting

Uit voorafgaande is dit duidelik dat die organisasiesistelsel se belangrikste funksie is om die organisasie tot 'n geheel saam te bind. Daar bestaan dus nie 'n "ideale" organisasiesistelsel nie. Vir 'n spesifieke organisasie kan daar egter net een organisasiesistelsel wees wat doeltreffend en doelmatig is. 'n Soortgelyke organisasie binne 'n ander omgewing sal waarskynlik 'n ander soort organisasiesistelsel vereis. Faktore van belang by die keuse van 'n organisasiesistelsel is die mannekrag waaruit die organisasie bestaan, tegnologie, dienste wat gelewer moet word, asook die omvang van die organisasie.

Die lyn-en-staf organisasiesistelsel sal waarskynlik by 'n gimnastiekorganisasie geïmplémenteer kan word, want baie persone word geraak, 'n gevoel van betrokkenheid by die saak word ervaar en daar vind meer interaksie en kommunikasie plaas. Dit word beklemtoon dat 'n belangrike oorweging is of daar van 'n vaste struktuur gebruik gemaak moet word en of dit steeds nodig is om die struktuur geleidelik by veranderde behoeftes aan te pas.

Om die begrip "organisasie" te omskryf, is bykans 'n onmoontlike taak, maar tog kan uit voorafgaande bespreking 'n beeld gevorm word wat 'n organisasie is.

Vervolgens meer oor enkele bestuursbenaderings wat op die terrein van sportbestuur en die sportorganisasie aandag behoort te geniet. Hierdie benaderings is nie plaasvervangers vir mekaar nie, maar vul mekaar aan en behoort gelyktydig oorweeg te word.

2.4 Bestuursbenaderings van 'n organisasie

2.4.1 Klassieke bestuursbenadering

'n Tydgenoot van Taylor, Henri Fayol, het in 1916 'n studie oor bestuur gemaak. Dit was die voorloper van 'n groot aantal studies oor die tradisionele of klassieke bestuursbenaderings (Rädel en Reynders, 1965: 257).

Fayol (Stoner, 1982: 43) het begin deur bestuursaktiwiteite in ses hoofaktiwiteite in te deel. Hierdie aktiwiteite het die tegniese, kommersiële, finansiële, sekuriteits-, boekhou- en ander bestuurskomponente ingesluit. Verder het hy die volgende veertien bestuursbeginsels geïdentifiseer: "Division of labor, authority, discipline, unity of command, unity of direction, subordination of individual interest to the common good, remuneration, centralization, the hierarchy, order, equity, stability of staff, initiative, esprit de corps".

Hierdie benadering kan met sekerheid by 'n gimnastiekorganisasie geïmplementeer word aangesien spesialisasie aan alle lede die geleentheid bied om vaardighede, soos byvoorbeeld tegniese kennis, afrigting en/of beoordeling te bekom. Die beter toerusting van persone kan op sy beurt lei tot verhoogde produktiwiteit. Dit sluit gesag en verantwoordelikheid in. By hierdie benadering is daar eenvormigheid van opdragte en die leiding wat gegee moet word en dit skakel teenstrydige instruksies en verwarring uit. Hierdie teorie het wel 'n tekortkoming, naamlik op die terrein van die interaksie van die lede binne 'n gimnastiekorganisasie.

2.4.2 Gedragwetenskaplike benadering

'n Ander bestuursbenadering het sy ontstaan gehad in die studies wat teen die einde van die twintigerjare en begin van die dertigerjare in die Hawthorne-fabriek van die Western Electric Maatskappy in die Verenigde State van Amerika onderneem is

(Rädel en Reynders, 1965: 258).

Hier het menslike verhoudings 'n belangrike rol gespeel. Dit het 'n baie belangrike bydrae tot erkende bestuursbenadering gelewer, veral omdat die voorafgaande benaderings geneig het om die menslike faktor in 'n mate te ignoreer. Mense is eenvoudig as produksiemiddele, soortgelyk aan masjiene, beskou (Rädel en Reynders, 1982: 235).

Volgens Chester Barnard kom mense in formele organisasie bymekaar om dit te bereik wat hulle nie alleen kan vermag nie. "But as they pursue the organization's goals, they must also satisfy their individual needs ... An enterprise can operate efficiently and survive only when both the organization's goals and aims and needs of the individuals working for it are kept in balance" (Stoner, 1982: 43-44). Dit verseker optimale produktiwiteit.

Hierdie bestuursbenadering kan op 'n gimnastiekorganisasie toegepas word, aangesien hier klem gelê word op die menseverhoudinge tussen die lede van die organisasie. In die nastreef van die gimnastiekorganisasie se doelwitte, byvoorbeeld om gimnastiekafrigting te bevorder, bevredig die lede hul persoonlike behoeftes, naamlik om byvoorbeeld afrigtingskursusse aan te bied. 'n Balans word gehandhaaf tussen die doelwitte van die organisasie en die oogmerke en behoeftes van die betrokke lede wat aan die organisasie verbonde is.

2.4.3 Menseverhoudinge-benadering

Volgens Dessler (1978: 278) het die aksent op motivering geval. Die klem is geplaas op die moreel van die werkers met die doel om hulle produktiwiteit te verhoog.

Volgens Kroon (1986: 53) word die menseverhoudinge-benadering beskou "as 'n poging om al die begrippe van die verskillende dissiplines te integreer met betrekking tot die menslike pro-

bleme van bestuur."

Hierdie benadering kan met sukses in 'n gimnastiekorganisasie toegepas word, aangesien die sosiale wisselwerking tussen lede 'n invloed op hulle werksbevrediging sal hê. Die moreel van lede kan verhoog word as aan hulle die geleentheid gebied word om knelpunte te bespreek.

2.4.4 Besluitkoolbenadering

'n Vierde benadering in die bestuursbenadering is dié van die besluitkunde, wat, hoewel gestimuleer deur die werk van Chester Barnard, eers na die Tweede Wêreldoorlog inslag gevind het (Rädel en Reynders, 1965: 259).

Volgens Kroon (1986: 55) is die kerngedagte van hierdie benadering dat die belangrikste taak van die bestuurder is om besluite te neem. Besluite oor die doelwitte en hoe dit bereik gaan word, moet geneem word. Die bestuur verkeer voortdurend in 'n probleemoplossing en besluitnemingsituasie; daarom is besluitneming een van die primêre bestuursvaardighede waarvoor 'n bestuurder moet beskik.

Wanneer hierdie benadering by 'n gimnastiekorganisasie toegepas word, kan dit van groot waarde wees aangesien die hele sfeer van die organisasie betrek word. Die organisasiestruktuur, die sielkundige en sosiale reaksie van lede, word as 'n sosiale stelsel in die breë benader.

Die waarde van hierdie benadering lê daarin dat die faktore wat 'n rol by bestuur speel noukeurig ontleed word.

2.4.5 Prosesbenadering

"Die prosesbenadering beskou bestuur as 'n proses of aktiwiteit wat saamgestel is uit bepaalde onderliggende prosesse of sub-aktiwiteite of basiese bestuursfunksies. Hierdie sikliese

proses vorm die kern van bestuur en behels die verrigting van die funksiebeplanning, organisering, leiding en beheer" (Kroon, 1986: 59).

Wanneer hierdie benadering geïmplementeer word in 'n gimnastiekorganisasie word alle aspekte van die bestuur soos byvoorbeeld tegniese, finansiële aspekte, afrigting, beoordeling, kursusse en kompetisies aangeraak. Hierdie funksies van organisering, beplanning, leiding en beheer is belangrik om die gestelde doelwitte te bereik met behulp van mense en ander hulpmiddele. Dit kan dus met sukses by 'n gimnastiekorganisasie toegepas word.

2.4.6 Sisteem- of stelselbenadering

Frost en Marshall (1982: 5) beskryf die stelselbenadering soos volg: "A system is a group of interrelated and interdependent elements operating together and interacting in an orderly way to achieve a desired effect."

Rädel en Reynders (1982: 236) toon aan dat 'n onderneming beskou word as 'n sisteem, bestaande uit verskillende subsysteme of onderlinge afhanklike eenhede, wat almal 'n gemeenskaplike doelwit nastreef.

Hierdie benadering kan doeltreffend binne 'n gimnastiekorganisasie gebruik word, aangesien die verskillende afdelings soos afrigting, beoordeling, tegniese aspekte, kompetisies en kursusse as substelsels kan funksioneer. Elk van bogenoemde substelsels van 'n gimnastiekorganisasie is dus 'n substelsel van die groter geheel, naamlik die organisasie.

2.4.7 Situasië- of gebruiklikheidsbenadering

Hier word beweer dat die situasie sal bepaal watter een of meer bestuursbenaderings gevolg moet word (Rädel en Reynders, 1982: 236).

Hierdie benadering kan ook met sukses in 'n gimnastiekorganisasie geakkommodeer word aangesien die bestuur die geleentheid kry om meer spesifiek die interne en eksterne veranderlikes te identifiseer wat die bestuursoptrede en -prestasie beïnvloed. Vir verskillende situasies of gebruiklikhede kan verskillende riglyne volgens die verskillende benaderings geïmplementeer word.

2.4.8 Samevatting

Vir die doel van hierdie studie is twee benaderings, naamlik die kwantitatiewe benadering en die wetenskaplike bestuursbenadering, nie bespreek nie, aangesien hulle, volgens navorser, min of geen bydrae tot 'n gimnastiekorganisasie kan lewer nie.

Die ander benaderings wat bespreek is, kan waarskynlik die bestuurstaak vergemaklik, alhoewel elkeen 'n ander faset van die bestuurstaak beklemtoon. By 'n gimnastiekorganisasie bestaan daar waarskynlik nie 'n geïntegreerde benadering tot die bestuur van die organisasie nie. Met inagneming van die menslike element, wat steeds die hoof-komponent van bestuur vorm, is dit te betwyfel of 'n enkele benadering die ideale bestuur in 'n gimnastiekorganisasie sal vorm.

Vervolgens sal die begrip "bestuur" beter toegelig word aangesien dit baie belangrik vir enige organisasie is. Daarna sal die verskillende bestuursfunksies waarbinne enige organisasie behoort te funksioneer, bespreek word.

2.5 Bestuur

Die begrip "bestuur" is so omvangryk dat 'n enkele definisie nie universeel aanvaarbaar is nie. Bestuur word beskou as 'n proses omdat alle bestuurders, ongeag hul bekwaamhede of vaardighede, betrokke is by sekere onderlinge aktiwiteite om hul doel te bereik. So word bestuur dikwels gedefinieer in terme

van die koördinasie van menslike aktiwiteite sodat die doel van die onderneming bereik kan word (Rädel en Reynders, 1982: 233-234).

Die woord "bestuur" is afkomstig van die Engelse woord "manage" wat beteken "om 'n perd te beheer en te stuur". Die Latynse woord "manus" beteken "hand". "Stuur" is 'n Germaanse begrip wat beteken "lei of aanvoer". In Duits word die woord "leiten" en "fuhren" gebruik wat as "bestuur", "lei" of "aanvoer" vertaal kan word.

As die woord "bestuur" verder ontleed word, word die volgende verkry be- en stuur. Die voorvoegsel be- het hier 'n intensiveringsfunksie, dit wil sê "ernstig, volkome en noukeurig stuur" (Kempen, 1969: 485).

Uit bogenoemde blyk dit duidelik dat daar verskillende betekenisse aan die begrip "bestuur" geheg kan word, byvoorbeeld beheer, stuur en lei. Dit blyk verder dat dit moeilik is om al die verskillende betekenisse in een definisie saam te vat.

Bestuur kan verder omskryf word as die proses waardeur persone in beheer van menslike aktiwiteite probeer om menslike en ander hulpbronne so doeltreffend moontlik te gebruik ten einde in bepaalde behoeftes te voorsien en spesifieke doelwitte te bereik. Daar is 'n voortdurende kringloop van beplanning, organisering, aktivering en koördinasie van die pogings van andere om sekere doelwitte te bereik (Terry, 1974: 3).

Volgens Kroon (1986: 2) kry ons bestuur waar persone in 'n leidinggewende hoedanigheid menslike en ander hulpbronne so effektief moontlik gebruik om sekere produkte en/of dienste te lewer ten einde in 'n bepaalde behoefte te voorsien.

Stoner (1982: 8) beskou bestuur soos volg: "Management is the process of planning, organizing, leading and controlling the efforts of organization members and of using all other organi-

zational resources to achieve stated organizational goals."

Vir die doel van dié studie vind die bestuur vanuit die sport-organisasie plaas. Vervolgens word 'n aantal elemente uit genoemde beskrywings geneem sodat 'n samevattende omskrywing van sportbestuur gegee kan word:

- dit is 'n spesifieke proses
- daar is leiding en beheer betrokke
- daar is nastrewing van 'n spesifieke doelwit.

Samevattend kan afgelei word dat sportbestuur 'n universele proses is waar mense al die beskikbare hulpbronne van die organisasie gebruik om die vooropgestelde doelwitte te bereik.

So maak 'n gimnastiekorganisasie van alle tegniese, fisiese en menslike hulpbronne gebruik om die vooropgestelde doelwitte van die gimnastiekorganisasie te bereik.

Volgens Kroon (1986: 2) bestaan die bestuursproses uit 'n voortdurende kringloop van vier basiese en ses bykomende bestuursfunksies, naamlik: Beplanning, organisering, aktivering en beheer. Die ses bykomende bestuursfunksies behels besluitneming, kommunikasie, motivering, koördinering, delegering en dissipline.

2.5.1 Bestuursfunksies

2.5.1.1 Beplanning

Versigtige en nougesette beplanning is een van die belangrikste faktore om die sukses van 'n organisasie te verseker: "... intelligent planning is preparative for effective action. it is an essential link between decision making and the execution of decisions" (Grieder et al., 1969: 111).

Volgens Rädcl en Reynders (1982: 237-238) is beplanning on-

teenseglik die slagaar van 'n onderneming. Dit het te doen met 'n doelbewuste besinning oor die toekomstige doelwitte, die middel en aktiwiteite daarby betrokke, probleme wat ondervind mag word en die opstel van 'n plan van aksie om die vooropgestelde doelwitte te bereik.

By 'n gimnastiekorganisasie is beplanning van kardinale belang. Jaarlikse beplanning in verband met kompetisies, afrigting-, afrigters- en beoordelaarskursusse behoort betyds gedoen te word. Datums moet gevind word vir die aanbied van bogenoemde aktiwiteite, lokale moet bespreek word en begrotings moet opgestel word. Wetenskaplike en deeglike beplanning kan die aantal krisisse van 'n gimnastiekorganisasie tot die minimum beperk. Beplanning kan rigting aan die doelwitte gee, 'n meer sistematiese delegering van pligte voorsien en verseker dat die resultaat dit sal wees wat oorspronklik beplan is.

Die belangrikste aspek van beplanning is die bepaling van doelstellings en doelwitte. Die doelstellings sal op sy beurt die aksieplan bepaal.

Vervolgens meer oor die formulering van doelstellings en doelwitte, asook die taak en beleid van die bestuur.

2.5.1.1.1 Formulering van doelstellings en doelwitte

Doelstellings is die breër algemene rigting waarin gewerk word. Dit is die formulering van 'n eindresultaat sodat doelwitte daarvan afgelei kan word. Indien die alternatiewe verskeie aspekte het, behoort daar weer 'n ontleding van elke doelstelling te wees. Dit is nodig indien daar enigsins sinvolle doelwitte geformuleer moet word. Doelstellings is nie meetbaar nie en standarde is moeilik afleibaar van die doelstellings. Doelstellings moet in duidelike taal gestel word sodat die persone daarby betrokke dit kan verstaan (Jensen, 1983: 8).

Uit bogenoemde kan afgelei word dat 'n doelwit 'n teiken is wat bereik moet word, as 'n organisasie sy doelstellings wil verwesenlik. Jensen (1983: 8) beweer: "The achievement of specific objectives lead towards the aim, which is more general and more remote. Objectives are related to the aim but they are not synonymous with it. They are steps towards achievement of the aim."

Die doelstelling van 'n gimnastiekorganisasie word deur die gemeenskap bepaal. Die eise wat die gemeenskap stel is dat gimnastiek voorsien, organiseer en geadministreer moet word. Spesifieke doelwitte soos byvoorbeeld die aanbied van kompetisies, die aanbied van afrigters- en afrigtingskursusse en beoordelaarskursusse moet ook bepaal word. Die konstitusie van 'n gimnastiekorganisasie bepaal hierdie doelstellings en doelwitte. Vervolgens meer oor die taak en beleid van 'n organisasie.

2.5.1.1.2 Taak en beleid

Volgens Stoner (1982: 100) onderskei die taak van 'n organisasie hom van ander tipes. Sonder die breë beperkinge van 'n organisasie se doel kies elke organisasie sy eie unieke taak. Dit kan beskryf word in terme van die dienste wat die organisasie lewer. So sal 'n gimnastiekorganisasie se taak alle aspekte rakende gimnastiek insluit.

Benewens die taakformulering behels beplanning ook beleidformulering en -vertolking.

Beleid kan gesien word as algemene stellings, standarde of riglyne wat die bestuur by die neem van besluite in ag moet neem (Vegter, 1980: 66).

Reynders (1967: 40) toon aan dat met beleid bedoel word dat die bestuur gelei word om die regte besluite te neem sodat daar eenvormigheid in die optrede van die bestuur kan wees.

Dit is van toepassing op alle situasies wat gereeld opduik.

By 'n gimnastiekorganisasie word die algemene beleid ten opsigte van kleredrag, aansoek om lidmaatskap, stemreg van lede, die samestelling van die bestuur, magte van die bestuur, funksies van die bestuur, finansiële sake, voorskrifte van kennisgewings, prosedure vir die algemene jaarvergadering, wysiging van die konstitusie en dissipline in die konstitusie vervat.

Ten slotte kan daar aanvaar word dat die belangrikheid van beplanning soms uit die oog verloor word omdat dit waarskynlik die moeilikste taak van die bestuursproses is. Die voordele van beplanning behels die volgende: doelwitte word bepaal, dit bevorder doelwitoriëntasie en dit bevorder doelmatigheid. Beplanning vorm die fondament van bestuur, organisasie en administrasie en dit is 'n vereiste vir die moderne funksionele gimnastiekorganisasie.

Vervolgens meer oor organisering as bestuursfunksie van die organisasie.

2.5.1.2 Organisering

Volgens Rädcl en Reynders (1982: 242-243) is organisering so oud soos die mens self en word dit oral aangetref waar twee of meer persone optree om 'n gemeenskaplike doel te bereik. Die behoefte daaraan ontstaan uit die doelgerigte en doelbewuste nastrewing van 'n organisasie se doelwitte. Bartky (1956: 7) skryf oor organisering: "The process or state of being in which two or more people coordinate their efforts and pool their resources to achieve given purposes."

'n Eenvoudige definisie van organisering is: "... determining what activities are necessary to any purpose (or plan) and arranging them in groups which may be assigned to individuals" (Urwick, 1943: 35).

Organisering besit verder twee aspekte, naamlik formele en informele aspekte. Die formele aspekte het te doen met die daarstelling van strukture, die rangskikking van individue, die werkverdeling en die vasstelling van gesagsverhoudinge. met ander woorde dit is die amptelike gebeure (RGN-Sportverslag, Sportbestuur nr. 7, 1982: 19).

Haimann et al. (1978: 128) verklaar formele organisering soos volg: "Die aktiwiteite van subsisteme wat gesinchroniseerd is en saamwerk in die groter sisteem".

Duncan (1975: 375) sluit hierby aan en beskou formele organisering as spesialisasie in werksindeling.

Hy verwys na subsisteme as tegniese of formele subsisteme wat alle aspekte insluit. Eienskappe wat formele organisasie-struktuur insluit, is gestruktureerd, onbuigsaam, gedefiniëerd, bepland en duursaam.

Ander kenmerke van formele organisering sluit in 'n logiese en rasonale benadering, klem op die taakspesialisasie, standaard werkprosedures, 'n duidelike rigtinggewende bevelslyn, en 'n eenheid van rigting (elke eenheid het 'n spesifieke gespesialiseerde taak)(Frost en Marshall, 1982: 48).

Formele organisering word gebruik omdat dit 'n duidelike beeld gee van die omstandighede waarin die taak plaasvind en die taak wat uitgevoer moet word. Dit is 'n manier om dinge deur middel van gesag gedoen te kry (Bucher, 1979: 25).

Die informele struktuur ontstaan vanuit die menslike verhoudings en die kommunikasienetwerk wat natuurlik en spontaan ontstaan weens die feit dat persone in 'n formele raamwerk met mekaar moet saamwerk. Die informele aspek het te doen met die mens in die instelling: informele skakeling met kollegas, lidmaatskap van groepe, aanvaarding van groepleiers, ensovoorts. Die informele aspek van organisering het geen status

in 'n organisasie se konstitusie nie, want dit is nie amptelik daargestel nie (Frost en Marshall, 1982: 48).

Die belangrikheid van informele organisering word deur Owens (1970: 50) duidelik weergegee: "In the final analysis, in order to get the organization's work done the people in the various roles ... must meet face-to-face and interact: they must communicate, make decisions, plan and so forth. This requires interaction between people, not just interaction between roles."

Moderne benaderings van organisering toon 'n verskuiwing weg van die formele organisering na die informele, met 'n groter menslike verhoudingsperspektief. Hierdie moderne benaderings is gebaseer op die feit dat, alhoewel die meeste persone saamstem dat een of ander vorm van 'n organisatoriese struktuur nodig is, is die meeste individue terselfdertyd in staat om sy eie rigting te bepaal. Dit is moontlik dat die informele aspek van organisering in harmonie met die formele aspek van organisering kan wees. Die teenoorgestelde situasie is net so moontlik (Frost en Marshall, 1982: 49).

Samevattend kan beweer word dat organisering, as die proses waardeur doelwitte, bepaal kan word van die organisasie se doelstellings; kortweg as die verdeling van die organisasie-aktiwiteite beskou kan word.

Nog 'n belangrike aspek van organisering is gesag. "Die institusioneel-bepaalde regte om op te tree, spesifiek om bevele te gee, word gewoonlik formele gesag of bloot gesag genoem, en die proses waardeur dit toegedeel word, delegasie" (Rädel en Reynders, 1965: 265).

Gesag is die reg wat 'n bestuur van 'n gimnastiekorganisasie het om op te tree of om besluite te neem. Die beperkings op die gesag van die bestuur word deur die konstitusie bepaal. Dit beteken dat die bestuur die reg het om mense en situasies

te beheer en om die gimnastiekorganisasie se hulpmiddele te gebruik om die doelstellings of doelwitte te verwesenlik.

Skrywers soos Haimann et al. (1982: 11-12) en Koontz et al. (1984: 19, 65) beskou personeelvoorsiening as 'n afsonderlike bestuursfunksie, maar Kroon (1986: 6) beskou dit as 'n onderafdeling van organisering. Dit word vervolgens kortliks bespreek.

2.5.1.2.1 Personeelvoorsiening

'n Bestuur is saamgestel uit persone wat elkeen 'n taak binne die gimnastiekorganisasie het. Effektiewe personeelvoorsiening beteken om vakante poste met die regte persone te vul (Stoner, 1982: 521).

Die beskrywing en spesifisering van 'n persoon se pos is baie belangrik by personeelvoorsiening. Die posbeskrywing toon die pligte en verantwoordelikhede aan en die spesifikasie beskryf die kwalifikasies wat verlang word, naamlik ondervinding, akademiese kennis, bestuurs- en tegniese vaardighede. Bucher (1979: 17) staaf dit duidelik: "The administrative duty of staffing refers to the entire personnel function of selection, assignment, training, and providing and maintaining favourable working conditions for all members of the organization."

By die gimnastiekorganisasie word die bestuurslede tydens die algemene jaarvergadering verkies. Gewoonlik maak die konstitusie van so 'n organisasie voorsiening vir 'n pligtestaat van elke verkose bestuurslid. Ongelukkig bestaan daar by baie gimnastiekorganisasies nie genoegsame bekwame persone om in die bestuurskomitee te dien nie en daarom word die ouers van gimnaste genader om in die bestuur te dien. Dit kan vanselfsprekend probleme skep. Gimnastiekorganisasies kan lede nie vergoed vir die werk wat hulle verrig nie, aangesien hulle nie oor die nodige fondse beskik nie. Die gevolg is dat funksie-ervulling selde aan professionele standaarde voldoen.

Vervolgens word die derde bestuursfunksie, naamlik aktivering en bevelvoering bespreek.

2.5.1.3 Aktivering en bevelvoering

Volgens Kroon (1986: 7) is aktivering een van die moeilikste en veeleisendste funksies omdat mense afsonderlik en in groepe geaktiveer moet word. Omstandighede moet van so 'n aard wees dat die individu in staat sal wees om sy eie doelwitte te bereik. Daarna moet gepoog word om die organisasiedoelwitte te bereik.

Du Plessis (1987: 351) omskryf bevelvoering as die bestuursfunksie waardeur mense so gelei word dat hulle vrywillig sal meewerk aan die uitvoering van hulle pligte om die organisasiese doelstellings te bereik.

By die gimnastiekorganisasie word daar deur middel van bevelvoering met bestuurslede beraadslaag in verband met die verdeling van pligte, die verskaffing van inligting, die inwerkstelling van die aksieplanne en die kontrole oor die uitvoering van die planne. Die verhouding tussen die voorsitter en sy bestuurslede en die kwaliteit van die funksie wat verrig word, word sterk beïnvloed deur die wyse waarop die bevelvoeringstaak uitgevoer word.

Ten slotte die vierde bestuursfunksie, naamlik beheer.

2.5.1.4 Beheer

'n Beheersisteen wat potensieel kan opspoor of knelpunte kan identifiseer, behoort geformuleer te word. Die beheerfunksie is noodsaaklik om as monitor op te tree om swakplekke in die organisasie raak te sien en om potensieële probleme te identifiseer.

Volgens Newman, Summer en Warren (1967: 675) is die volgende

drie fases betrokke by die beheerfunksie:

- "(1) Standards that represent desired performance.
- (2) A comparison of actual results against the standards.
- (3) Corrective action".

Volgens Frost en Marshall (1982: 32) impliseer beheer "... taking whatever steps are necessary to see that operations proceed according to plan are moving at appropriate speed".

Indien hierdie sirkel in die bestuursketting ontbreek, kan die bestuursfunksie in sy geheel nie funksioneel doeltreffend uitgevoer word nie en sal daar weinig sprake van noukeurige doelwitbereiking wees. Instruksies word gekontroleer en gereguleer om sodoende te verseker dat die uitvoering ooreenkomstig die neergelegde planne, standarde en doelwitte gegee word (Rädel en Reynders, 1982: 255-256).

By die gimnastiekorganisasie is beheer primêr die funksie van die voorsitter. Om te verseker dat dit wat beplan is vlot verloop en die doelwitte wat gestel is, bereik is moet daar gereeld terugvoering aan die bestuurslede plaasvind. Deur middel van die beheerstelsel kan die bestuurslede bepaal hoe geslaagd die beplanning, organisering en bevelvoering was.

Benewens die vier basiese bestuursfunksies wat reeds bespreek is, sal nog 'n aantal bestuursfunksies kortliks bespreek word. Hierdie funksies word gewoonlik met in agneming van die vier basiese bestuursfunksies uitgevoer.

2.5.1.5 Probleemoplossing en besluitneming

Volgens Stoner (1982: 159) moet alle bestuurslede van 'n organisasie gedurig besluite neem en probleme oplos. Probleemoplossing verwys in die algemeen na aktiwiteite wat betrokke is by die daarstelling en implementering van 'n korrekte aksieplan vir die oplossing van onbevredigde probleemsituasies. Die

probleemoplossingproses neem in aanvang sodra die probleem geïdentifiseer is. Alle faktore wat bygedra het tot die probleem moet ondersoek en alternatiewe moet oorweeg word. Hierna vind besluitneming plaas, met ander woorde watter plan van aksie gaan vir die probleemoplossing gebruik word.

"Besluitneming kan gesien word as die keuse van die mees geskikte manier van optrede om 'n spesifieke probleem/situasie op te los/te hanteer, nadat verskillende alternatiewe moontlikhede oorweeg is" (Rädel en Reynders, 1982: 239).

Hicks en Gullett (1975: 335) sluit hierby aan en toon aan dat besluitneming nie alleen 'n deel is van elke persoon se daaglikse roetine nie. Dit is egter 'n intrinsieke vereiste vir die lewensvatbaarheid van 'n organisasie. "A decision essentially involves the process or mechanism by which a particular course of action is chosen from among a number of available alternative courses of action."

Probleemoplossing en besluitneming by 'n gimnastiekorganisasie is uiters belangrik, aangesien daar voortdurend besluite geneem moet word ten opsigte van: inskrywings, gelde, reis- en verblyfkoste, waar die spanne en beamptes sal tuisgaan, van watter vervoer daar gebruik gemaak gaan word wanneer deelnemers elders moet optree, wie kursusse moet aanbied en vele ander aspekte. Hierdie probleemoplossing en besluitneming kan die verskil tussen sukses en mislukking van die gimnastiekorganisasie beteken.

2.5.1.6 Kommunikasie

Vir die funksioneel doeltreffende funksionering van 'n organisasie is effektiewe kommunikasie onontbeerlik. Dit verstrekenie alleen die inligting wat noodsaaklik is om die aksieplanne van stapel te stuur nie, maar beïnvloed die manier waarop gekommunikeer word. Dit het ook 'n besondere invloed op die menseverhoudinge in die organisasie. Dit beïnvloed die atmos-

feer, die gesindhede, die moreel, die motivering en die prestasie van die bestuurslede (Rädel en Reynders, 1982: 253).

Kroon (1986: 496) onderskei tussen verbale kommunikasie wat gebruik word tydens vergaderings, toesprake, groepsbesprekings en seminare en nie-verbale kommunikasie as die gebare wat 'n persoon tydens 'n gesprek maak of die persoon se lyftaal. 'n Derde vorm van kommunikasie is geskrewe kommunikasie wat kennisgewings, skrywes en enige ander vorm van die geskrewe woord insluit.

By die gimnastiekorganisasie word daar veral van eersgenoemde, naamlik verbale kommunikasie, gebruik gemaak tydens vergaderings. Dit is vinnig, bondig en terugvoering vind dadelik plaas. Daar word van geskrewe kommunikasie in die vorm van omsendbriewe, kennisgewings en inligtingstukke gebruik gemaak. Die voordeel hiervan is dat dit blywend en kontroleerbaar is.

2.5.1.7 Motivering

Rädel en Reynders (1982: 253) beskou motivering as alle pogings wat 'n bestuurder aanwend om sy ondergeskiktes te aktiveer om vrywilliglik hul beste prestasie, in belang van die organisasie, te lewer.

Stoner (1982: 464) sluit hierby aan deur te beweer dat motivering 'n baie aktuele onderwerp is, aangesien die leiers 'n persoon moet motiveer om sy persoonlike en die organisasie se doelwitte te bereik.

Waar die bestuurslede van 'n gimnastiekorganisasie met mense werk is dit noodsaaklik dat die bestuurslede oor 'n basiese kennis van menslike gedrag beskik. Verskillende mense word verskillend gemotiveer, wat vir die een geld, sal nie noodwendig van toepassing wees op 'n ander bestuurslid nie. Dit is noodsaaklik dat die voorsitter van 'n gimnastiekorganisasie sy bestuurslede motiveer tot groter produktiwiteit. Die taak van

die bestuurslede is om die res van die organisasie se betrokkenes te motiveer wat betref afrigting, samewerking, prestasielewering, publiekshakeling en bemerking van gimnastiek.

2.5.1.8 Koördinerings

Volgens Kroon (1986: 9) beskou hy Du Toit en Marx (1980: 257) se definisie van koördinerings as die aanvaarbaarste: "Koördinasie is die doelbewuste poging van bestuurders om die werk wat deur verskillende persone en afdelings gedoen word so met mekaar in ooreenstemming te bring dat volledige samewerking in die bereiking van die doelstellings sal wees."

Die probleme met koördinerings vermeerder namate die organisasie vergroot. Koördinerings word deur Bucher (1974: 18) beskou as "... interrelating all the various phases of work within an organization."

By die gimnastiekorganisasie vind koördinerings van take, funksies en besluite tydens bestuursvergaderings in die vorm van verbale of nie-verbale kommunikasie plaas. Alle aspekte van gimnastiek, naamlik afrigting, beoordeling, tegniese aspekte, kompetisies, kursusse, organisatoriese en administratiewe take moet deur die bestuurskomitee gekoördineer word, aangesien die doelteffendheid van die organisasie daarvan afhang.

2.5.1.9 Delegerings

Delegerings kan beskou word as die toekenning van verantwoordelikheid, gesag en pligte aan ondergeskiktes ten einde die bestuurder se taak te vergemaklik. 'n Sinvolle verdeling sal die uitvoering van die pligte makliker maak (Kroon, 1986: 9).

Delegerings by die gimnastiekorganisasie vind voortdurend plaas. Take behoort aan bestuurslede wat dit na die beste van hul vermoë sal kan afhandel, toegesê te word. 'n Voorsitter se taak kan te veeleisend word; daarom word sekere roetine-

take en verantwoordelikhede aan bestuurslede oorgedra sodat die organisasie doeltreffend bestuur kan word.

2.5.1.10 Dissipline

Dissipline kan omskryf word as die beïnvloeding van 'n ondergeskikte se gedrag om 'n bepaalde optrede deur die persoon te verkry ten einde die bereiking van die gestelde doelstellings te verseker (Du Plessis, 1987: 359).

Groot takt en regverdigheid behoort toegepas te word omdat die handhawing van dissipline baie nou aan die mens se emosies en gevoelens gekoppel word (Kroon, 1986: 10).

Dissiplinêre stappe wat teen 'n bestuurslid of enige ander geregistreerde lid van 'n gimnastiekorganisasie geneem kan word, word gewoonlik in die konstitusie vervat. Dit verskil van organisasie tot organisasie, aangesien elke gimnastiekorganisasie unieke probleme ondervind.

2.5.1.11 Samevatting

Al bogenoemde funksies dra in 'n mindere of meerdere mate by om die bestuur van 'n gimnastiekorganisasie suksesvol te maak. Dit hang natuurlik van die deskundigheid, vaardigheid en begrip van die betrokke bestuurslede af.

Die voorsitter behoort die spil te wees waarom alles draai, aangesien hy met behulp van die vier basiese en die ses bykomende bestuursfunksies die gimnastiekorganisasie tot die bereiking van die doelstellings moet lei.

2.6 Administratiewe bestuur

Aanvullend by voorafgaande is dit noodsaaklik dat administratiewe bestuursterreine ook die nodige aandag moet geniet, aangesien dit 'n inherente deel van die organisasie uitmaak. Dit

word as 'n baie belangrike komponent van die bestuursfunksie van die organisasie beskou.

Vervolgens meer oor die begrip "administrasie".

2.6.1 Administrasie

Die woord "administrasie" is afgelei van die Latynse woord "administratio": "The several nuances in English usage of the term "administration" seems to have evolved in something like the following way. The classic Latin verb, ... has two apparently distinct senses: to help, to assist, or serve-taking the dative; and to manage, direct or govern-taking the accusative." (Dunsire, 1973: 1).

Administrasie kan as beide 'n kuns en 'n wetenskap beskou word. Die oplossing van probleme vind die suksesvolste plaas as die stappe op 'n wetenskaplike grondslag gevolg word. Alle nuwe ontwikkelings en uitbreidings in die tegnologie moet tot voordeel van die betrokke saak aangewend word (Frost en Marshall, 1982: 1). Die bemeestering van die kuns van administrasie vereis begrip vir die volgende kragte wat werksaam is: begrip van die eksakte aard van verantwoordelikheid, diepe oortuiging wat deur weldeurdagte filosofieë ondersteun word, bekwaamheid en vaardigheid.

Administrasie as 'n kuns word ook deur Tead (1951: 6) onderskryf: "Administration is, in short, a fine art because it summons an imposing body of special talent on behalf of a collaborative creation which is integral to the conduct of civilized living today. This creation is comprised of the ongoing operation of numerous organizations through which human individuals are hopefully gaining many of their necessary and rightful satisfactions."

Deur die ontleding van 'n aantal definisies van die begrip "administrasie" sal dië konsep duideliker word. Die defini-

sies wat gebruik word, verteenwoordig ontledings van die administratiewe prosesse.

Gebaseer op Hemphill et al. se navorsing stel Jensen (1983: 3) die volgende voor as 'n aanvaarde definisie van administrasie: Die administratiewe proses is die metode waardeur die organisasie met mense te werk gaan om besluite te neem sodat 'n plan van aksie geïnisieer kan word om die doelstellings van die organisasie te verwesenlik.

In die kontemporêre studie van administrasie (RGN-Sportverslag, nr. 7, 1982: 15) word daar 'n onderskeid tussen verskillende beskouings getref. Eerstens is daar die alomvattende beskouing waar administrasie gesien word as die totale dinamika in enige groepaktiwiteit om enige doelwit te bereik. Tweedens is daar die konvensionele beskouing van administrasie wat onderskei tussen gespesialiseerde vakkundige en tegniese werk aan die een kant en administratiewe werk aan die anderkant. Volgens dië beskouing is administratiewe werk boekhouding, klerklike werk, statistiek, argiefbeheer en algemene kantoorroetine.

Derdens is daar die generiese beskouing van administrasie wat daarop neerkom dat elke afgebakende werkterrein normaalweg uit twee gebiede bestaan, te wete die funksionele werk waarvoor die werker spesiaal opgelei word en die "ander" werk wat ook verrig moet word sodat die funksionele werk verrig kan word (RGN-Sportverslag, nr. 7, 1982: 16).

Uit dië voorafgaande word afgelei dat administrasie die volgende elemente besit: Bereiking van doelwitte en doelstellings, betrokkenheid by mense, motivering, leierskap, nougesetheid om die taak uit te voer, koördinasie van pogings, effektiewe gebruik van hulpmiddels, onderrig en toesig.

Voorts sal 'n aantal administratiewe benaderings, wat op 'n sportorganisasie van toepassing is, aandag geniet. Die

"laissez-faire", sowel as die outokratiese administratiewe benaderings, sal vir die doel van hierdie studie nie bespreek word nie aangesien hierdie twee benaderings waarskynlik nie doeltreffend binne 'n sportorganisasie sal funksioneer nie.

2.6.2 Administratiewe benaderings

2.6.2.1 Demokratiese benadering

In 'n demokratiese administratiewe benadering neem die ondergeskiktes deel aan besluitneming, probleemoplossing en die daarstelling van doelstellings. Hierdie benadering stel persone in staat om as sosiale groep op te tree. Die ondergeskiktes het 'n groepsgevoel, prestasies word erken en 'n gevoel van waardigheid verseker dat hulle aangespoor word om beter te presteer (Dejon, 1978: 294).

Russell (1986: 86) verwys na demokratiese leierskap as "shared leadership". Die leier is bereid om na erkenning, sowel as kritiek, te luister en is deel van die groep se strewe na sukses.

Opsommend kan gesê word dat die demokratiese administratiewe benadering die beheer en bestuur van mense is deur mense en vir mense. Die hoofdoel is om die samewerking van elkeen wat betrokke is, te verkry.

Hierdie benadering kan met sukses aangewend word by 'n gimnastiekorganisasie, aangesien daar gereeld vergaderings belê word waartydens spesifieke administratiewe aspekte rakende gimnastiek bespreek word. Lede neem aktief deel aan die besluitnemingsproses en is mede-verantwoordelik vir suksesse en mislukkings.

2.6.2.2 Gedragsbenadering

Frost en Marshall (1982: 4-5) beweer dat die gedragsbenadering

die belangrikheid van groepstukrag, motivering en interpersoonlike verhoudinge beklemtoon. Alhoewel die klem op menslike effektiwiteit val, word die tegniese sy nie onderskat nie. Dinamiese individuele en persoonlike belangstelling is die belangrikste aspek van die teorie.

Hierdie benadering kan ook toegepas word by 'n gimnastiekorganisasie, aangesien die lede nougeset kan saamwerk, terwyl 'n gevoel van tevredenheid ervaar word. Daar vind koördinerings, skedulering en beplanning van administratiewe aktiwiteite plaas. Alle aspekte rakende die beskikbaarheid van toerusting, fasiliteite en tegniese aspekte word ook aangerak.

2.6.2.3 Sisteembenadering

Sisteme bestaan uit sub-sisteme en supra-sisteme. By die sisteembenadering het elke sisteem sy eie omgewing waarbinne hy funksioneer. 'n Sisteem kan deel wees van 'n sub-sisteem of 'n supra-sisteem of 'n aantal sisteme en terselfdertyd 'n supra-sisteem vir 'n aantal sub-sisteme wees (Frost en Marshall, 1982: 5).

Bucher (1979: 7) beskryf die sisteembenadering "... as a method designed to collect data on interrelated and interacting components that, when working in an intergrated manner, help accomplish a predetermined goal or goals."

Die sisteembenadering kan by 'n gimnastiekorganisasie geïmplementeer word aangesien data ingewin kan word van verwante en ondersteunende administratiewe afdelings. Hierdie afdelings sluit afrigting, beoordeling en tegniese aspekte in en dit is van hulp om die vooropgestelde doelwit te bereik. Dit beteken dat so 'n organisasie 'n spesifieke doel wil bereik. Koördinasie en interaksie vind deurlopend tussen bestuurslede van die organisasie plaas en daar kan konstante evaluering van prioriteite wees.

2.6.2.4 Deelnemende benadering

By hierdie benadering word sekere stappe in die demokratiese proses onderskei. Die lede van 'n organisasie werk saam om 'n gestelde doelwit te bereik. Die stappe is kortliks:

- (1) doelstellings word deur die groepproses saamgestel.
- (2) die moreel van die groep word opgebou.
- (3) groepbeplanning word volgens 'n duidelike gedefinieerde metode bereik.
- (4) daar word van demokratiese beginsels gebruik gemaak.
- (5) daar is periodiek 'n evaluasie van die vordering wat gemaak word (Bucher, 1979: 7-8).

Dejon (1978: 501) beweer dat aktiewe deelname en besluitneming deur alle groepe nodig is om alle aktiwiteite van die organisasie te koördineer. Dit lei tot verantwoordelikheid, sosiale harmonie en sosiale eensgesindheid.

Hierdie benadering kan ook in 'n gimnastiekorganisasie aangewend word, maar besluitneming moet tot die bestuurslede beperk word. Alle lede, naamlik gimnastiek afrigters, beoordelaars en ouers kan nie aan die besluitnemingsproses deelneem nie omdat dit te tydrowend is.

Elk van hierdie benaderings het voortreflike en swak eienskappe. Die beste sal waarskynlik wees om van die eklektiese prosedure gebruik te maak om die mees doeltreffende benadering vir die organisasie te identifiseer.

Ten slotte kan gesê word dat administrasie 'n omvangryke samestelling van prosesse is. Dit kan volgens die funksies waarop hulle van toepassing is, gegroepeer word.

Dit is belangrik vir die funksionaliteit van 'n organisasie dat die volgende terreine van administrasie die nodige aandag sal geniet: mannekrag, finansies, fasiliteite, reklame en bema-

king.

2.6.3 Terreine van administrasie

2.6.3.1 Mannekrag

Enige organisasie is grootliks afhanklik van die gehalte van sy mense wat hy tot sy beskikking het. Om voortdurend doeltreffend te kan funksioneer behoort die organisasie met die regte persone gevul te word.

Alle persone wat in bestuursposisies in die organisasie staan, beklee een of ander amp in die hiërargiese bestuurstelsel (Kroon 1986: 10-12) (Stoner, 1982: 15-16) onderskei drie komponente van die bestuursvlakke, naamlik:

- die topbestuur wat vir die bepaling van beleid vir die organisasie in die geheel verantwoordelik is.
- die middelbestuur wat gemoeid is met medium- en korttermynbeplanning, organisering, aktivering en beheer. Hierdie bestuur neem minder belangrike besluite as die topbestuur en implementeer die beleid.
- die laevlakbestuur wat die doelwitte van die middelbestuur implementeer met behulp van uitvoerbare gedetailleerde aksieplanne. Verder word toegesien dat die funksies verrig word.

By die gimnastiekorganisasie staan die bestuurskomitee aan die hoof. Verder bestaan die gimnastiekorganisasie uit die lede en die verskillende administrateurs wat afrigters, leiers, beoordelaars, beampptes, bestuurders en gimnaste insluit.

Om die geskikte en gekwalifiseerde persone by so 'n organisasie te betrek, is waarskynlik die belangrikste funksie van enige sportorganisasie.

2.6.3.2 Finansies

Volgens Jensen (1983: 128) moet enige organisasie se finansies op 'n gesonde grondslag bestuur word. Lede van die organisasie moet vertrouwe hê in die persoon wat die finansies administreer.

Finansiële aktiwiteite behels nie slegs die aanteken van finansiële rekords wat in die verlede plaasgevind het nie, maar vervul 'n aktiewe rol in die bepaling van die strategie om die organisasie se doelwitte te bereik.

Die belangrikste doelwit van die finansiële administrateur behoort sentreer te wees om die gesonde finansiële posisie van die organisasie (Van der Merwe, W.J.C. et al. 1987: 283).

Die taak van die finansiële administrateur is die opstel van 'n begroting. Die begroting het te doen met die bepaling van die kapitaalbehoefte oor die langtermyn en die aanpassing van hierdie behoefte aan die finansieringsbronne waaroor die organisasie beskik. Ander take is die opstel van die organisasie se finansiële state en 'n balansstaat wat op 'n spesifieke datum 'n uiteensetting gee van die finansiële stand van die organisasie.

Finansiële administrasie by die gimnastiekorganisasie word normaalweg deur die tesourier behartig. Hy is vir die koördinerende en kontrole van alle finansiële sake verantwoordelik. Die opstel van die jaarlikse begroting vir kompetisies en kursusse behoort vroeg in die finansiële jaar van 'n organisasie plaas te vind. Die geouditeerde finansiële state, sowel as 'n balansstaat van die organisasie se finansiële posisie, word tydens die algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering van 'n organisasie voorgelê.

Ander finansiële administratiewe pligte van die tesourier van 'n gimnastiekorganisasie is die ontvangs van alle gelde wat

inbetaal word, die uitreiking van kwitansies, 'n behoorlike en goedgekeurde boekhoustelsel en uitbetalings aan lede of ander instansies. Die tesourier kan ook verantwoordelik wees vir die verkryging van borge en finansiële ondersteuning vir die organisasie, aangesien enige gimnastiekorganisasie nie net op sy ledegelde aangewese kan wees nie.

2.6.3.3 Fasiliteite

Dit is onwaarskynlik dat enige organisasie doeltreffend kan funksioneer sonder die nodige fisiese fasiliteite, naamlik kantoorruimte en kantoortoerusting.

Met kantoorruimte word bedoel dat daar 'n kantoor ingerig moet word waar alle administratiewe aangeleenthede die nodige aandag kan geniet. Die benutting van die kantoorruimte kan nie behandel word sonder om te verduidelik wat met kantoortoerusting en meganismes bedoel word. Dit het te doen met telefone, fotostaatmasjiene, tikmasjiene, liaseerkabinette, lêers en alle ander skryfbehoeftes.

By die gimnastiekorganisasie is die sekretaris, hulpsekretaris verantwoordelik vir alle administratiewe aangeleenthede. Die organisasie behoort toe te sien dat die nodige kantoorruimte, -toerusting en -meganismes tot sy beskikking is.

2.6.3.4 Bemarking

Bemarking van die produk wat deur 'n sportorganisasie aangebied word, kan beskou word as 'n belangrike administratiewe terrein wat aandag moet geniet.

Van der Merwe et al. (1987; 161) baseer die bemarkingskonsep op die veronderstelling dat die organisasie se bestaansreg daarin geleë is. Dit moet in die verbruiker se behoeftes voorsien en alle aktiwiteite in die organisasie moet daarop gemik wees om te bepaal wat die verbruiker verlang en om dan

in hierdie behoefte te voorsien op 'n winsgewende grondslag.

Hieruit kan afgelei word dat bemarking die uitvoering van die organisasie-aktiwiteite of funksie is wat die oordrag van dienste vanaf die produsent na die verbruiker moontlik maak.

By die gimnastiekorganisasie kan bemarking omskryf word as die uitvoering van die organisasie se aktiwiteite wat, op grond van die deelnemer (gimnas, afrigter, beoordelaar) se behoeftes, die oordrag van behoefte-bevredigende dienste op so 'n wyse vanaf die organisasie na die deelnemer verskaf dat die gimnastiekorganisasie se doelwit daardeur verwesenlik word. In die proses vind die grootste moontlike behoeftebevrediging van die deelnemer plaas.

Een van die eerste funksies van bemarking by die gimnastiekorganisasie behoort die vasstelling van die aantal deelnemers aan die spesifieke sportsoort te wees. Inligting soos hoeveel deelnemers daar aan gimnastiek is, wanneer en hoe die sport beoefen word en watter fasiliteite tot die beskikking van die gimnastiekorganisasie is, kan onder meer deur bemarkingsnavorsing verkry word.

Daarteenoor poog die gimnastiekorganisasie om die aktiwiteit aan die publiek bekend te stel, 'n vraag daarna te skep en die publiek te herinner dat die aktiwiteit wel beskikbaar is. Die hulpmiddele wat vir dié doeleindes aangewend kan word, is reklame, publisiteit en publikasies.

Ten slotte kan gesê word dat administrasie met al sy terreine 'n omvangryke samestelling van prosesse is wat gegroepeer kan word volgens die funksies waarop hulle van toepassing is. Daar is ses groeperings van prosesse, te wete beplanning, organisering, finansiering, personeelvoorsiening, personeelbenutting, die bepaling van werksprosedures en die uitvoering van beheer oor die verloop van die bedrywighede om te verseker dat die doelwit verwesenlik sal word (Cloete, 1972: 2).

Administrasie by die gimnastiekorganisasie is baie belangrik aangesien die manier waarop die organisasie bestuur word mense beïnvloed. Bestuurslede, gimnaste, afrigters, beoordelaars en toeskouers vind baat by goeie administrasie. Ook beïnvloed die administratiewe proses die omstandighede waaraan persone deel het en die welsyn en geluk van lede binne die gimnastiekorganisasie. Administrasie, tesame met organisering en bestuur, vorm die belangrikste steunpilare van die gimnastiekorganisasie. Die komponente moet as 'n eenheid aangewend word om vooropgestelde doelstellings te bereik.

2.7 Samevatting

Om 'n gimnastiekorganisasie tot sy reg te laat kom, is dit noodsaaklik dat voornemende gimnastiekadministrateurs met funksionele doeltreffende bestuur, organisering en administrasie kennis sal maak, sodat dit in die praktyk geïmplementeer kan word. 'n Voorsitter behoort die nodige kennis en belangstelling van die geskiedenis van sy provinsie of land, van die omstandighede en van die behoeftes van sy onmiddellike omgewing en gemeenskap te hê.

Spesifieke eienskappe soos buigsaamheid, aanpassing en geduld word vereis. Die bereidwilligheid om te leer, om te luister en om nuwe idees op die proef te stel is belangrik vir die doeltreffende bestuur van enige gimnastiekorganisasie.

'n Gimnastiekorganisasie moet die behoeftes van sy betrokke gemeenskap kan identifiseer. Die hele organisasie moet so bestuur word dat dit van waarde sal wees en sal lei tot die verwesenliking van die vooropgestelde doelstellings.

Dit is dus van belang om die fenomeen gimnastiek te deurvors en die weseniese van gimnastiek te deurgrond binne die konseptuele raamwerk van spel en sport. Sodoende kan die kennis aangewend word vir die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat.

HOOFSTUK 3

GIMNASTIEK SE WESENSEIE BINNE DIE KONSEPTUELE RAAMWERK
VAN SPEL EN SPORT

3.1 Inleiding

Enkele begrippe word toegelig wat sal verseker dat daar nie verwarring bestaan wanneer hulle bespreek word nie. Daar word aandag gegee aan gimnastiek se wesenseie, die doelstellings en die ontstaan van gimnastiek binne die konseptuele raamwerk van spel en sport.

Daar word aanvaar dat die begrippe spel en sport nie dieselfde betekenis het nie. Tog bestaan daar 'n onlosmaaklike verband tussen die twee fenomene (Coetzee, 1986: 64).

Alhoewel daar talle omskrywings van hierdie begrippe bestaan, is daar nie 'n enkele definisie wat vir almal aanvaarbaar is nie.

Volgens die RGN-Sportverslag nr. 2 (1982: 13) is die twee terme nie wissel terme nie. Spel omvat meer as sport. "Sport is egter wel 'n spelvorm wat gemeenskapsbesit geword het en sodanig geïnstitusioneel is. Sodra bepaalde spelvorme inslag gevind het en gemeenskapsbesit geword het, kan daarvan gepraat word as geïnstitusionele spele. Sport ressorteer hieronder. Dit is 'n menslike handelingsvorm waarin die vermoë van die mens om kreatief te speel, geïnstitusioneel is in 'n speelpatroon wat daarop gemik is om die moontlikhede van die liggaam te ontgin."

Die begrip "spel" sal vervolgens verklaar word aan die hand van 'n woordanalise, verklarings deur sekere kenners en die verskillende teorieë van spel.

3.2 Begripsverklaring

3.2.1 Spel

Die Engelse woord vir speel is "play" en die woord is op sy beurt afgelei van die Anglo-Saksiese woord *plega* wat volgens Ulrich (1968: 27) beteken: "... to guarantee, standup for, or take a risk for something and to risk danger or devote oneself to a single purpose." Dit is ook verwant aan die Duitse term "pflegen" wat beteken "om te versorg" (Sessoms, et al., 1975: 50).

Volgens die Afrikaanse Verklarende Woordeboek (1979: 1041) is spel: "... handeling van speel; handeling wat nie ernstig is nie; speelbedrywighede tot vermaak, vir ontspanning, volgens bepaalde reëls; afwisselende, lewendige beweging; wedstryd."

Frost (1971: 66) beweer: "... play is more than fun and joy. In play the child and the man find ways of exercising their powers, of discovering new abilities of expressing their emotions. It is in play and through play that people first encounter and deal with problems of social life."

Oberteuffer (1970: 192) sluit hierby aan: "... play is a basic mode of human behavior and has within its makeup all of the attributes of society's best endeavours, it is a reflection of life", en verder "... play is always self-determined, integrated and arranged, fribolous, and discreet. These attributes tends to distinguish play from work."

Spel besit die vermoë om interaksie tussen mense te bewerkstellig. Sonder deelname aan spel het die kind min geleentheid om te misluk, om sukses te behaal of risiko's te loop. Spel is ook noodsaaklik vir volwassenes - dit laat hulle toe om deel te neem in 'n wêreld van hul eie keuse wat saamgestel kan word volgens hul eie wese, natuur en behoeftes (Oberteuffer, 1970: 192).

Van Wyk (1974: 17) sê dat by die spelende mens teenwoordig is: "... 'n ope horison sonder om sy besef en belewing van feitlikhede geweld aan te doen. Die spel is die raam waarbinne werklikheid tot verskyning kom. Die speelsheid is die bestaansuitoefening van die mens. Met spel word nie bedoel 'n eensinnige onderskeiding van die kategorie arbeid nie - die spel lê juis tussenin. Die spel is die hoogste rykdom vir die mens; dit is 'n besondere wyse van kreatiwiteit op menslike niveau."

Verder voer Oberteuffer (1967: 193) aan dat spel altyd vrywillig is en dat dit nooit geforseer kan word nie. Spel is geïntegreer en gerangskik omdat daar grense is en tydsbeperkings daaraan verbonde is.

Van Wyk (1974: 9-11) sê: "... die spelfenomeen se betekenisvolle struktuurmoment is die beslotenheid: spel het sy eie domein en sfeer", en verder "... die uiterlike begrensdeheid van die speelwêreld is as't ware die landingsplek, die potensiële geskiktheid vir die aktuele oorfloed van die speelgebeure."

Brightbill (1961: 130) beskou spel as vry, gelukkig en 'n natuurlike uiting van die mens. Wanneer daar verwys word na volwasse aktiwiteite kan spel selfs "rekreasie" genoem word.

Sessoms (1966: 59) sluit by die voorafgaande beskouing aan en verwys na spel as die ontdekking en herontdekking van die mens se bestaansreg, sowel as die betekenis of sin van menswees.

Verder kan spel gesien word as 'n aktiwiteit wat sonder dwang van buite en materieel ondoelmatig binne tydruimtelike verband afspeel, maar dit moet met oorgawe en entoesiasme gepaard gaan. Dit vind vry en spontaan plaas in die sin dat dit ter wille van die spel self beoefen word en nie ter wille van enige eksterne oogmerk nie (RGN-Sportverslag, nr. 2, 1982: 17).

By spel word daar tussen twee vorme onderskei. Aan die een kant is daar die instinkmatige spel soos dit by diere en mense voorkom en aan die ander kant vind dit onwillekeurig plaas in die sin dat dit nie 'n bewustelike gekose handeling is nie (RGN-Sportverslag, nr. 2, 1982: 17).

Bucher (1975: 332) beweer dat spel net iets is wat natuurlik plaasvind as gevolg van die groei en ontwikkeling van die mens en die dier.

Die tweede vorm van spel is die kreatiewe spel wat eie aan die mens is en wat nou verband hou met menslike vindingrykheid en vernuf. As sodanig is spel outentiewe uitdrukkingwyse van die mens en iets wat eg menslik is (RGN-Sportverslag, nr. 2, 1982: 18).

Kreatiewe spel, 'n tipiese menslike aktiwiteit, vind noodwendig neerslag in die kultuur van 'n gemeenskap en by wyse van geïnstusionaliseerde spele. Anders gestel: spel en kultuur kan nie van mekaar geskei word nie.

Oberteuffer (1970: 193) ondersteun hierdie gedagte: "... play does not only imitate the cultural pattern of a society, it also directs that pattern."

Een van die mees gesaghebbende ondersteuners van die standpunt dat spel 'n kulturele verskynsel is, is Huizinga (1972: 1). Volgens hom ontstaan kultuur in die vorm van spel. Spel vind van die begin af plaas en deur hierdie proses gee die gemeenskap uiting aan sy interpretasie van die lewe en die wêreld. Spel is veel meer as 'n fisiologiese verskynsel of psigologiese refleks. "It goes beyond the confines of purely physical or purely biological activities. It is a significant function - that is to say, there is some sense to it. In play there is something at play which transcends the immediate needs of life and imparts meaning to action. All play means something."

Volgens Botha (1982: 34) lê die Sosiologie en Antropologie se bydraes tot spelteorieë opgesluit in die bevinding dat spel 'n kulturele begrip is; dit is 'n sosiale funksie wat vasgestelde vorme en sosiale kragte voortbring en dit word 'n middel waardeur die individu se behoeftes vir sosiale verhoudinge bevredig word.

Sosioloë het baie teorieë saamgestel oor die feit dat daar wel spel by die mens aanwesig is. Sommige teorieë sluit in dië van oortollige energie, die ontspanningsteorie, die inoefeningsteorie en die teorie van Claparède. Ofskoon hierdie teorieë nie almal bevredigend is nie, lewer dit nietemin prikkelende bydraes in 'n poging om spel te omskryf.

Vervolgens sal elkeen van hierdie teorieë bespreek word.

3.2.1.1 Spelteorieë

3.2.1.1.1 Oortollige energie- of Spencer-Schillerteorie

Friedrich von Schiller, 'n Duitse digter en filosoof (1759-1805), het spel gesien as die "... aimless expenditure of exuberant energy" (Bucher, 1975: 330). Hierdie teorie dui daarop dat die mens baie energie ontwikkel wat nie in die alledaagse bestaan gebruik word nie.

Volgens Alderman (1974: 26): "This position holds that play is the result of a surplus of energy which exists because the child has been freed from the necessity of selfpreservation through the actions of his parents and the society in which he lives."

Ellis (1976: 27) sluit hierby aan en beweer dat hierdie teorie berus op die veronderstelling dat 'n organisme 'n bepaalde hoeveelheid energie kan genereer wat verbruik moet word. Hierdie energie is beskikbaar in die stryd op oorlewing. Die surplus word geakkumuleer en dit veroorsaak dat die gebruik daarvan op

nie-produktiewe aktiwiteite, naamlik spel, uitloop. Bucher (1975: 331) huldig dieselfde mening.

3.2.1.1.2 Ontspanningsteorie

Volgens Ellis (1976: 33) het Lazarus hierdie teorie ontwikkel en is dit later deur Patrick verder uitgebou.

Guts-Muths beklemtoon die kreatiewe waarde van spel in sy boek *Games for the Exercise and Recreation of Body and Mind*.

Bucher (1975: 332) en Ellis (1976: 35) toon aan dat hierdie basiese konsep twee verwante teorieë van spel ondersteun - die rekreasieteorie en die ontspanningsteorie. Volgens Bucher verskaf spel afleiding aan die individu van vandag se moderne lewe. Dit dra daartoe by dat 'n persoon in die buitewêreld kom en aan aktiwiteite soos jag, visvang, swem en kampeer deelneem.

Lazarus bevestig dat hierdie teorie op die feit berus dat 'n mens speel om te herstel van die uitputting en spanning wat deur arbeid veroorsaak word (Alderman, 1974: 29).

Samevattend berus hierdie teorie dus op die aanname dat die menslike liggaam een of ander vorm van spel nodig het. Na 'n lang dagtaak is spel 'n verfrissingsmedium.

3.2.1.1.3 Inoefeningsteorie van Groos

Karl Groos beweer dat spel nie op die verlede nie, maar op die toekoms gerig is. Volgens hom lê die betekenis van spel in die vooroefening van vermoëns wat in die later lewe nodig is (Postma, 1972: 167).

Later het Groos hierdie teorie aangevul en beweer dat spel ook 'n katarsis is, met ander woorde, dat 'n aantal instinktiewe aktiwiteite wat nie uitgeleef kan word nie, soos die veg- of seksuele instink, in spelvorm afgereageer kan word.

Ellis (1976: 47) toon aan dat hierdie teorie berus op die pogings van die speler om beter vir die latere lewe toegeerus te wees.

3.2.1.1.4 Instinkoefenteorie

James (1890), Woodworth (1921) en Spencer (1896) het instink as 'n belangrike bron van motivering vir gedrag beklemtoon (Ellis, 1976: 37).

Volgens Bucher (1975: 332) en Ellis (1976: 46) dui hierdie teorie op die mens se instinktiewe neigings gedurende die verskillende stadiums van sy lewe. Kinders haal asem, lag, huil, kruip, trek hulself op om te staan, staan, loop, hardloop en gooi voorwerpe op verskillende fases van hul lewe. Hierdie gebeurtenisse is instinktief en geskied natuurlik gedurende die kind se ontwikkeling. Daarom is spel iets wat natuurlik plaasvind en 'n komponent van groei en ontwikkeling.

3.2.1.1.5 Rekapitulاسie-teorie

G. Stanley Hall het hierdie teorie wat op biologiese grondslae gebaseer is, ontwikkel.

Bucher (1975: 332) sê: "This theory maintains that the past is the key to play. Play has been passed down from generation to generation from earliest times. Play and games are a part of each individual's inheritance." Hy beweer dat spel deel is van elke individu se oorgeërfde gedragwyses.

Alderman (1974: 26) sluit hierby aan en beskou spel as 'n aktiwiteit wat die kulturele fases in die evolusie van die mens rekapitaliseer. "Recapitulations rest on the notion that ontogeny repeats phylogeny, i.e. that the development of the individual repeats the development of his race or species".

3.2.1.1.6 Selfuitlewingssteorie

Bernard S. Mason verskaf 'n moderne teorie van spel. Hy wys daarop dat die mens 'n aktiewe wese is en dat sy fisiologiese en anatomiese struktuur beperkinge plaas op sy aktiwiteite. Die graad van fisieke fiksheid beïnvloed die soort aktiwiteit wat beoefen word. Verder toon hy aan dat psigologiese neigings wat die resultaat is van fisiologiese behoeftes, aangeleerde response, gewoontes of eienskappe die mens aan 'n sekere spelaktiwiteit laat deelneem (Bucher, 1975: 332).

3.2.1.1.7 Generaliserings- en Kompensasiesteorie

Volgens Ellis (1976: 50-51) is die generaliseringsteorie direk van die psigologiese konsep van die respons generalisering afkomstig. "In essence the theory states that adults will choose for their leisure activities those that are similar to ones that satisfy them at work."

Volgens die kompensasiesteorie, kies volwassenes hul ontspanningsaktiwiteite op so 'n wyse dat dit kompenseer vir dit wat hulle nie by die werk ervaar nie. So sal 'n persoon wat geen privaatheid tydens werksure het nie 'n aktiwiteit beoefen waar hy alleen of afgesonderd is.

Volgens Ellis (1976: 54) is spel "... an arena in which the emotions could be purged by activity with a reduced likelihood of damage".

Die lewe sluit emosies in wat geassosieer word met ondervindinge - dit vereis vrylating, anders is dit nadelig vir die individu.

3.2.1.1.8 Dominansiesteorie

Aggressiewe gedrag is kenmerkend van die mens se begeerte om ander te domineer. Volgens Bucher (1975: 333) voorsien spel-

aktiwiteite die mens van hierdie geleentheid om daardie drang te bevredig.

3.2.1.1.9 Ontwikkelingsteorie

Ellis (1976: 79) beweer dat hierdie teorie klem lê op die feit dat spel veroorsaak word deur die ontwikkeling van die kind se intellek en spel word dus daardeur gekondisioneer. "Play occurs when the child can impose on reality his own conceptions and constraints".

Spel sluit die intellek (verstandsvermoë) van die kind in en as gevolg van spel ontwikkel die intellek in kompleksiwiteit.

Uit die voorafgaande is dit duidelik dat daar baie teorieë oor die begrip "spel" bestaan. Elkeen het op sy manier die gees van die tyd weerspieël wat tydens die formulering van die betrokke teorieë bestaan het. Daar kan aangetoon word dat die klassieke teorieë poog om te verduidelik waarom spel bestaan het, terwyl die meer moderne teorieë daarna streef om 'n verduideliking te gee waarom 'n sekere spel-respons plaasvind.

3.2.1.1.10 Samevatting

Volgens Botha (1986: 193) lê "... bewegingstotaliteit die verskynsel van spel ten grondslag. Dit is enersyds 'n vorm van spontane lewensuiting, veral by kinders, andersyds is dit 'n wilsaktiwiteit wat 'n bepaalde vaardigheid van die uitvoerder openbaar ... spel immobiliseer aktiwiteit. Vir die volwassene is spel 'n ontvlugting van die werklikheid; vir die kind is dit ontplooiing van die lewe self. Spel is "aardig", irrasioneel en as biologiese en kulturele funksie onmisbaar; dis 'n vrye handeling wat nie as sodanig ernstig is nie, maar tog die deelnemer ernstig maak."

Coetzee (1986: 65) sluit hierby aan deur aan te toon dat die waarde van spel daarin geleë is dat dit aan die menslike be-

hoeftes voldoen en dat dit nie net nabootsende aktiwiteite is nie, maar dit bring die verbeelding van die mens na vore en dit lei tot kreatiewe denke.

Die begrip "spel" kan dus saamgevat word as 'n vrye menslike handeling wat plaasvind binne die grense van tyd en ruimte. Spel is nie ernstig nie, tog is die speler intens en totaal daarby betrokke. Vir die volwassene dien dit as 'n ontvlugting en vir die kind is spel die ontplooiing van die lewe self.

3.2.2 Sport

Die woord "sport" kan verklaar word aan die hand van 'n woordanalise; omskrywings van sekere kenners; 'n bespreking van sport as spelvorm; sport as 'n geïstitutionaliseerde spelvorm en sport as 'n sosiale instelling sowel as 'n sosiale handeling.

Volgens die Verklarende Handwoordeboek van die Afrikaanse Taal is sport "liggaamsbeweging, - oefening as ontspanning" asook "spel waarby liggaamsbeweging -oefening te pas kom."

Die woord **sport** is afgelei van die Latynse werkwoord **disportare** wat beteken: ontspan, vermaak of verstrooi. Die woord het via Frankryk na Engeland gekom en is gebruik in die vorm **disport** wat nou verwant was aan spel, onbesorgde tydverdryf (Postma, 1972: 188). Volgens Dunning (1971: 93) het die term waarskynlik sy oorsprong in Engeland gehad en vandaar is dit na ander lande versprei.

Volgens Snyder en Spreitzer (1983: 12) is dit interessant om te let dat "... the term "sport" derives from the Middle English verb **sporten**, to divert. Etymologically, then, we see that sport is historically associated with a sense of "turning aside", "distraction" - amusement and giving pleasure."

Die omskrywing van die begrip "sport" skep 'n probleem omdat so baie variasies daarvan aangetref word. Die mees uiteenlopende

aktiwiteite word aangedui met die woord "sport" en dit dui daarop dat nie die aktiwiteit as sodanig nie, maar die manier waarop dit gebeur en die atmosfeer waarin dit plaasvind, die sportkarakter bepaal (RGN-Sportverslag nr. 1, 1982: 16).

Williams (1982: 64) se definisie oor die begrip "sport" lui as volg: "Sport is a rational playful activity in interaction, which is extrinsically rewarded. The more it is rewarded the more it tends to be work; the less the more it tends to be play."

Cowell (1966: 194) sê dat sport verwys na "... any particular play, game or mode of amusement, including games as well as fishing, sailing, swimming, hunting and similar activities."

Volgens Calitz (1976: 38) vind sport sy fundering in spel en kan die spelmoment dus nie ontbreek nie. Aan die ander kant vind hy sy "... bestaansrecht in het wedijwermoment" tydens die wedstryd.

Volgens die RGN-Sportverslag nr. 2 (1982: 15) kan sport gedefinieer word as 'n menslike handeling wat met liggaamlike inspanning gepaard gaan; aan 'n speelveld, toerusting en algemeen aanvaarde reëls gebonde is, motoriese vaardighede en afrigting impliseer en met organisasie en beplanning gepaard gaan.

Bucher (1975: 336) beskou sport as 'n hoogs dubbelsinnige term, wat baie verskillende betekenis het. Soms word na sport verwys wanneer daar van kompetisie gepraat word en soms word na sport verwys wanneer die organisasie en finansiële status van 'n span bespreek word.

Samevattend kan aangetoon word dat die begrip "sport" op spel gebaseer is en 'n wedyweringsmoment bevat. Sport besit die volgende spesifieke komponente: dit is 'n menslike handeling, dit vereis fisieke inspanning, is gebonde aan fasiliteite,

reëls en regulasies. Verder impliseer sportafrigting wat, beplanning, organisering en besluitneming insluit.

3.2.2.1 Sport as spelvorm

In sy beskrywing van sport as spelvorm sê Loy (1968: 1-15) dat sport die elemente van spel, kompetisie, strategieë, risiko, fisieke vaardighede en fisieke bekwaamheid insluit.

Sport as spel word gekarakteriseer as vry en onafhanklik, onseker, onproduktief en afhanklik van reëls. Sport is vry in die sin dat dit uit eie wil beoefen word. Die term onafhanklikheid beteken dat sport ruimtelik en tydelik beperk is omdat alle sportsoorte plaasvind in 'n spesifieke afgebakende gebied, terwyl dit 'n sekere periode het waartydens dit moet plaasvind. Wat sport presies is, is onseker, niemand weet wat die resultaat sal wees nie. Sport is onproduktief in die sin dat die enigste wat gedurende enige kompetisie geproduseer word, die spel self is. Spel vind plaas volgens vasgestelde reëls en regulasies (Bucher, 1975: 337).

Volgens Alderman (1974: 59) is dit hier waar spel oorgaan na sport "... because of the larger and more complex structure of rules that accompany sports."

Rijsdorp (1977: 11) beskou die spelmoment van sport as fundamenteel en sport self as 'n ontwikkelingsvorm van die mens se bewegingspel. Spel is nie gerig op die uiterlike prestasie nie; dit verteenwoordig 'n dieper fundamentele drang in die mens. Sport, daarenteen, is gebore uit 'n bepaalde gesindheid. Dit gaan hier om die meetbare prestasie.

Botha (1982: 14) sluit hierby aan: "... spel is aan geen leeftyd gebonde nie. Die speeldrang in die mens kom tot uiting in sport en deur ons liggaamlikheid as bewegingspel. Die speeldrang skep 'n behoefte tot die beoefening van sport en so ontwikkel spel in sport in ooreenstemming met die ontwikke-

ling van die kind tot jongmens. Spel kan enige oomblik tot sport uitgroei: sport is dus 'n besondere vorm van spel met die klem op prestasie ..."

Sport as 'n spelvorm beteken kompetisie. 'n Deelnemer kan byvoorbeeld as individu teen ander individue meeding, maar die mededinging kan ook tussen spanne plaasvind soos in die geval van spankompetisies. 'n Individu of span sou selfs kon meeding teen 'n ideale standaard wat vooraf bepaal is. Mededinging is eie aan sport - dit is onder andere een van die redes waarom sport reëlgebonde en gestruktureerd moet plaasvind, want die reëlsisteem waarborg dat die mededinging regverdig sal wees (RGN-Sportverslag, nr. 1, 1982: 14).

Verder bevat sport die elemente van fisieke vaardigheid, strategie en kans. Spesifieke fisieke vaardighede word vereis in sportsoorte soos onder andere stoei, boks en gimnastiek, terwyl strategieë in enige sportvorm voorkom - die strategie om 'n mededinger te ontwyk of te verdedig; dit word bepaal deur die speler se keuse van die aantal moontlike oplossings (Bucher, 1975: 337).

Bucher, verwys verder na die fisieke bekwaamheid as "... the practice and learning of a skill that must be developed if one is to succeed in sport competitions. The physical abilities relevant to success in competition are such qualities as strength, speed and endurance."

Samevattend kan beweer word dat sport, ondanks die intensiteitswisseling, 'n spelvorm is wat met fisieke inspanning gepaard gaan en as sodanig fisieke vaardigheid impliseer. Omdat sport 'n menslike handelingsvorm is waarin die fisieke voorop staan en waartydens die mens die moontlikhede van sy liggaam ontgin, kan sport getipeer word as 'n vorm van liggaamskultuur. daarin word die kreatiewe moontlikhede van die liggaam gekultiveer en gestileer (RGN-Sportverslag, nr. 1, 1982: 14).

Vervolgens meer oor sport as geïnstusionaliseerde spelvorm.

3.2.2.2 Sport as geïnstusionaliseerde spelvorm

Volgens Bucher (1975: 337) verwys sport as geïnstusionaliseerde spelvorm na die feit dat 'n spel oor 'n tradisie, sowel as bepaalde riglyne vir toekomstige doelwitte, beskik. Hy onderskei sekere aspekte by sport as 'n geïnstusionaliseerde spelvorm, naamlik die organisatoriese, tegnologiese, simboliese en opvoedkundige aspekte.

Die organisatoriese aspek van sport bevat die volgende elemente; spanne, borge en beheer. Wat die borgskap betref, beweer Alderman (1974: 60): "... it is shown that both direct and indirect social groups which act as sponsoring bodies become more and more involved in sport."

Bucher (1975: 337) beweer dat instusionalisering van reëls, speelveld en toerusting asook fisieke inspanning en mededinging eie aan sport is en as gevolg van hierdie feit is organisering ook wesenlik 'n deel van sport.

Die tegnologiese aspek verwys na die toerusting, die hoë vlak van fisieke vaardigheid wat vereis word en die kennis wat noodsaaklik is vir kompetisie. Die tegnologiese aspek van 'n sportsoort kan of intrinsiek, of ekstrinsiek wees. Intrinsieke tegnologiese aspekte van sport is die fisieke vaardigheid wat noodsaaklik is om 'n spel effektief te speel. Die ekstrinsieke tegnologiese aspekte verwys na die fisiese toerusting, die vaardigheid waaroor die afrigter beskik, asook die tegniese kennis van die afrigter en toeskouer.

Die simboliese aspek van sport het betrekking op die elemente van geheimhouding, vertoon en ritueel (Bucher, 1975: 338).

Die feit dat sport 'n geïnstusionaliseerde spelvorm van die mens is, impliseer noodwendig dat dit kultureel en opvoedkun-

dige waarde het. Alderman (1974: 61) beweer: "... the educational sphere is concerned with the increasing formality of skill instruction and acquisition that accompanies institutionalization."

Sport is tipies menslik en vanuit 'n kulturele, filosofiese en wysgerigantropologiese standpunt gesien is sport, net soos arbeid, 'n tipiese handelingsvorm van die mens. Omdat sport eg menslik is, is dit 'n universele verskynsel by die mens en dit vorm 'n deel van die mens se kultuur (RGN-Sportverslag, nr. 1, 1982: 18).

Ten slotte kan beweer word dat sport 'n geïntitutionaliseerde spelvorm is en dat die reëls in terme waarvan sport beoefen word, ook geïntitutionaliseer moet wees. As 'n vorm van menslike handeling vind die beoefening van sport nie arbitrêr plaas nie, maar dit is gestruktureerd en reëlgebonde (RGN-Sportverslag, nr. 1, 1982: 19).

Sport is dus 'n geïntitutionaliseerde aktiwiteit wat kragtige liggaamlike inspanning of die gebruik van relatiewe komplekse vaardighede, soos uitgevoer deur die individu, behels. Die deelnemer se deelname word gemotiveer deur 'n kombinasie van intrinsieke bevrediging wat die aktiwiteit self bied en die eksterne vergoeding wat deur deelname verwerf word.

Vervolgens meer oor sport as sosiale instelling en as sosiale sisteem.

3.2.2.3 Sport as sosiale instelling en as sosiale sisteem

Volgens Alderman (1974: 62) verbreed die begrip van sport as geïntitutionaliseerde sportvorm as 'n mens bereid is om dit te beskou as 'n sosiale instelling.

Die instelling van die samelewing wat besighede, opvoeding, geloof en kuns insluit omskryf sekere aspekte van die sosiale

orde, veral wat betref die waardesisteme, belangstellings en houdings wat met die daaglikse take te doen het. Hierdie instellings het die taak om die individu op te voed oor hoe hy moet optree, wat hy moet voel, hoe hy homself moet gedra en hoe om vertrouwe by hom in te boesem.

Snyder en Spreitzer (1983: 105) definieer 'n sosiale instelling as 'n struktuur wat ontplooi sodat die gedrag van mense gereguleer en gekanaliseer kan word ter vervulling en bereiking van sekere doelstellings.

Alderman (1974: 62) beweer dat die omvang van sport en sy invloed op al die aspekte van die samelewing die mens forseer "... to consider it (sport) as a bonafide social introduction."

Loy (1972: 50) stel dit as volg: "When speaking of sport as a social institution, we refer to the sport order. The sport order is composed of all organizations in society, which organize, facilitate and regulate human action in sport situations." Verder beweer hy dat die "... sport order is composed of congeries of primary, technical, managerial, and corporative social organizations which arrange, facilitate, and regulate human action in sport situations."

Loy (1972: 50) onderskei vir analitiese doeleindes vier vlakke van sosiale organisasies binne die sportorde, naamlik primêre, tegniese, bestuurs- en beherende vlakke. Die primêre vlak sluit die verhoudinge onder alle lede in. Dit word verder gekarakteriseer deur die feit dat administratiewe leierskap nie formeel na een of meer van die persone of posisies gedelegeer word nie.

Op die tegniese vlak is die organisasie te omvattend om interaksie by lede toe te laat, maar klein genoeg dat elke lid weet van die ander. Op die uitvoerende bestuursvlak is die organisasie te groot vir elke lid om ander lede te ken, maar klein

genoeg sodat alle lede een of meer van die administratiewe lede van die organisasie ken. Die beherende vlak is die topstruktuur van 'n organisasie. Soms is die organisasie te groot sodat min lede die ondergeskiktes in die organisasie ken en dan vind min kommunikasie plaas.

Betrokkenheid by die sosiale sisteem kan ontleed word in terme van die volgende komponente: graad, soort en betrokkenheid. Die graad van betrokkenheid kan uitgedruk word in terme van herhaling, duur en intensiteit van betrokkenheid. Die tipe betrokkenheid is volgens Bucher (1975: 339). "... an individual relationship to the 'means of production' of a game". Diegene wat direk of indirek by die produksie betrokke is, word beskou as "werklik betrokke" en staan bekend as "produ-seerders". Die wat nie so betrokke is nie, word die "verbruikers" genoem.

3.2.2.4 Samevatting

Ten slotte word die wisselwerking en verband tussen spel en sport bespreek. Volgens Coetzee (1986: 65-66) kan spel en sport nie losgedink word van die handelende mens nie en dus nie losgedink word van die fisies-chemiese, die biotiese-vegetatiewe, die psigies-gevoelsmatige en die menslike aktstruktuur nie.

Coetzee (1986: 66) beskou die volgende aspekte as belangrik by die oorgang van spel na sport:

- Wanneer individuele beskeidenheid ingeboet word en spontaniteit verdwyn.
- Wanneer die individu se motief beklemtoon word deur die prestasie-idee.
- Wanneer daar 'n sterk neerslag is in die aktiwiteit ten opsigte van reëls en regulasies.
- Wanneer die uitslag van die aktiwiteit buite die deelnemers-

groep van belang is.

- Wanneer die erns van die aktiwiteit van so 'n aard is dat deelname en voorbereiding al hoe meer tyd en energie in beslag neem.

Opsommend kan gekonstateer word dat sport bepalend is in die mens se aanleg om te kan speel en daarom is sport deel van die menslike kultuur.

Sport en spel kan nie net bloot verklaar word in terme van motoriese en fisiologiese terme nie. Dit hou ook verband met waardes en ander geestesaktiwiteite. Dit is trouens maniere waarop kwaliteite by die individu geïnternaliseer en verfyn kan word. Die gekultiverende en gemeenskapsfunksie van spel en sport kan gevolglik nooit onderskat word nie (RGN-Sportverslag, nr. 2, 1982: 19-20).

Aangesien gimnastiek, gemeet aan bogenoemde beskrywing, 'n aktiwiteit is wat streng volgens reëls, regulasies, voorbereiding plaasvind en dat deelname aan kompetisies al hoe meer tyd en energie van die deelnemer en afrigter in beslag neem, kan gimnastiek as 'n vorm van sport beskou word. Vervolgens sal daar tot die bespreking van gimnastiek as 'n vorm van sport oorgegaan word.

3.2.3 Gimnastiek

Soos reeds in hoofstuk 1 aangedui, word die klem gelê op artistiese gimnastiek. Dit is dus van belang vir hierdie studie om die ontstaan van artistiese gimnastiek na te gaan en die ontwikkeling daarvan aan te toon.

3.2.3.1 Die ontstaan van gimnastiek

Gimnastiek se ontstaan kan teruggevoer word na die Egiptenare 3 000 v.C. Hulle het spele gespeel met of sonder balle, gestoei, gewig opgetel en akrobatiese en tuimelbewegings uitge-

voer. Gimnastiek, soos ons dit vandag ken, het egter teen die einde van die vorige eeu ontstaan (Tatlow, 1987: 4).

Volgens die American Peoples Encyclopedia (1969: 271) het die Egiptenare van gimnastiese oefeninge gebruik gemaak om hul voor te berei vir oorlog en het hulle van persone wat tuimeltoertjies uitgevoer het, gebruik by hul begrafnisprosesse.

Barrett (1974: 108) voer aan dat gimnastiek 'n deel gevorm het van die sporttradisies van die antieke beskawing van China, Persië, Indië en Griekeland.

Die gimnastiek was egter veel meer omvattend as wat die term aandui, want vir die Grieke het gimnastiek liggaamsoefeninge in die algemeen beteken, dit wil sê aktiwiteite wat vandag as sport bekend staan (De Klerk, 1978: 2).

Price (1964: 3) bevestig dat die oefeninge van die Griekse gimnastiek gebaseer was op natuurlike bewegings soos hardloop, gooi, stoei, boks, klim, spring sowel as die gebruik van gewigte. Gewigoptel, sowel as spronge met gewigte, was populêre aktiwiteite. Dans en spele het deel van die program uitgemaak. Die Grieke het verkies om mêt apparaat te werk eerder as óp apparaat.

Thompson (1971: 53) beweer dat die Griekse gimnastiek die inoefening van 'n bepaalde aktiwiteit onder die toesig van 'n instrukteur of onderwyser insluit "... in this respect gymnastics could be compared to present day physical education."

Die Romeine was bewus van die gunstige invloed van Griekse gimnastiek en het fisiese oefeninge in hul militêre programme ingevoer. Volgens Cumiskey (1983: Julie, S2) het die houtperd sy oorsprong by die Romeine 375 v.C. gehad. Dit was die gebruik om perderuiters te leer om op 'n perd te klim en om wapens op hierdie houtperde te hanteer.

Na die val van die Romeinse Ryk het georganiseerde gimnastiek verdwyn. Gedurende die Middeleeue was die enigste vorm van gimnastiek die houtperde, lere en toernooie waartydens ridders en straat-akrobate in Europa opgetree het (Encyclopedia, American People, 1966: 272).

John Basedow (1723-1790) rig in 1774 die eerste skool in die moderne Europa op waar alle klasse toegelaat is om gimnastiek as deel van die daaglikse program te ontvang (De Klerk, 1978: 41).

Basedow kan nie as die grondlegger van skoolgimnastiek beskou word nie, maar hy het die kiem gesaai wat later deur Salzmann, Guts Muths en Spiess ontwikkel is.

Johan Christopher Friedrich Gutsmuths (1759-1839) word as die "grootvader" van moderne gimnastiek beskou. Hy het gebruik gemaak van die Griekse beginsels en nuwe bewegings daarby aangepas en bygevoeg. Een van die eerste boeke oor gimnastiek, naamlik "Gymnastics for Youth" (Price, 1964: 4) is deur hom gepubliseer.

Sy eerste gimnasium is buitemuurs aangebied en daar was wipplanke, klimpale, toue, balanseerbalke en sprong-apparate. Die touleer wat 'n deel van sy fasiliteite uitgemaak het, is waarskynlik deur Basedow gebruik (Price 1964: 4).

Gerhard Veith (1763-1836) het baie klem gelê op spronge oor aparate. Volgens Price (1964: 5) het hy die "... side and long vaults, front, rear, squat, straddle vaults and other vaults and mounts" bespreek en beoefen. Omdat hy spronge oor horisontale pale op verskillende hoogtes voorgestaan het, is dit moontlik dat hy die eerste persoon was wat die rekstok en gelyke brug as aparate gebruik het.

Volgens Cumiskey (1983: Julie, 51) het die gelyke brug sy ontstaan in Jahn se era in 1812 gehad. Hierdie apparaat het

uit twee horisontale en parallelle dele bestaan. Elk was ± 2-3 meter lank en het op twee pale gerus. Elke leuning was ses sentimeter dik en vyf sentimeter breed, gerond en sonder skerp kante aan die onderkant.

Cumiskey (1983) beweer dat, alhoewel die rekstok 'n baie ou apparaat is, is dit ook deur Jahn gebruik en ontwikkel. Teen die middel van die 19de eeu is die houtleunings vervang met 'n staalstang.

Moderne gimnastiek is egter gebaseer op die amalgamasie van die teorieë van twee Europeërs: die Duitser Friedrich Ludwig Jahn en die Sweed Pehr H. Ling (Barret, 1974: 108).

Moderne wedywerende gimnastiek het sy beslag teen die begin van die negentiende eeu in Duitsland gekry. Die sport wat as "Volksturnen" ("turnen" - om te draai, of te rol) bekend gestaan het, is as deel van sy jeugbeweging deur Friedrich Ludwig Jahn begin. Dit was sy doel om daarmee patriotisme, gesondheid en 'n vreeslose gees onder die Duitse jeug aan te moedig. Hy het apparate opgeslaan op 'n oop spasio wat hy 'n "Turnplatz" (oefenterrein) genoem het en by skole "Turnhalle" (sale) laat oprig. Jahn het verder 'n gimnastiekuniform vir sy gimnaste ontwerp en die eerste boek oor wedywerende gimnastiek "Die Deutsche Turnkunst" geskryf (McEwan, 1980: 225). Later is daar verskeie gimnastiekklubs onder sy leiding opgerig waar gimnastiek beoefen is (Rice, 1969: 72).

Volgens Price (1964: 5) het Jahn van die volgende apparate gebruik gemaak: die rekstok, gelyke brug, beuelperd, lere, bokke en balanseerbalk. Sandputte vir landing en verspring is ook gemaak.

Adolf Spiess (1810-1858) staan bekend as die "grondlegger of vader van skoolgimnastiek" in Duitsland. Hy het daarin geslaag om gimnastiek op skool in die leerplan in te voeg (Van Dalen, 1971: 209).

Hy skryf 'n boek "Leerboek vir Gimnastiek" wat bestaan uit vier dele, naamlik vrystaande oefeninge, toestelgimnastiek wat respektiewelik in twee dele verdeel, naamlik oefen-, hang- en steunposisies. Die vierde deel bestaan uit orde-oefeninge. Die oefeninge is spesifiek vir die verbetering van krag, soepelheid, uithouvermoë en behendigheid op 'n militaristiese wyse gedoen.

Pehr Ling (1776-1839) word beskou as die vader van die Sweedse vrystaande gimnastiek. Volgens Price (1964: 6) en Frederick (1988: 54) het Ling die Sweedse dubbelbalk, die Sweedse bok, die venster-klimraam, die lae Sweedse bankie en die springkas ontwerp. Hierdie apparaat staan vandag bekend as Sweedse apparaat. Hy voeg hierby ook die perd.

Branting, 'n student van Ling, lewer 'n groot bydrae op die gebied van gimnastiekterminologie (Price, 1964: 6).

Francis Amoros, 'n Spanjaard, was aan die begin van die 19de eeu verantwoordelik vir die instelling van gimnastiek in Frankryk. Sy metodes was formeel en is gebaseer op dié van Pestalozzi. Volgens Price (1964: 7) was Amoros een van die eerste persone wat gebruik gemaak het van die trapesium (sweefstok), die ringe, die geknoopte toue en die skuins springplanke.

Franz Nachteggall (1777-1847), die vader van die Deense gimnastiek, was volgens Price (1964: 7) die eerste persoon wat gebruik gemaak het van landingsmatte.

Ten slotte kan kortliks genoem word dat gimnastiek deur die baanbrekers beskou is as liggaamsoefeninge. Hulle het gebruik gemaak van apparate om veral die fisieke toerusting van die mens te verbeter. Hierdie komponente het onder andere krag, soepelheid, behendigheid en koördinasie ingesluit.

Aansluitend by diē voorafgaande beweer Rice (1969: 337) dat, waar die woord "gimnastiek" in die vroeë jare verwys het na die reeks formele vrystaande ofeninge wat gedoen is onder toesig en op bevel van 'n instrukteur en opgevolg is met apparaatwerk, word met gimnastiek hoofsaaklik apparaatwerk bedoel.

3.2.3.2 Moderne artistiese gimnastiek

In 1881 het Nicolas Cuperus, president van die Belgiese Gimnastiek Federasie, lande uitgenooi om 'n internasionale gimnastiekfederasie in die lewe te roep. Op 23 Julie 1881 is die Europese Gimnastiek Federasie in Liege gestig. Hierdie Federasie se naam het in 1921 na die Internasionale Federasie van Gimnastiek, oftewel FIG, verander (Cumiskey, 1983: Julie, S8).

Die doel van hierdie Federasie, volgens Tatlow (1979: 16), was "... to exchange official documents and publications; to set up a procedure for invitations among members; not to recognize federations pursuing political or religious aims; to ban professionals from competitions; to organize international competitions."

Na die stigting van hierdie Olimpiese beweging het verskeie internasionale sportfederasies ontstaan. Die Internasionale Federasie van Gimnastiek (FIG) is 15 jaar voordat die eerste moderne Olimpiese Spele plaasgevind het, gestig (Bennett, 1983: 126).

Die volgende lande se gimnastiekfederasies is volgens Bennett (1983: 112) gestig in:

- Switserland: 1832
- Duitsland: 1868
- Amerika: 1885
- Brittanje: 1890
- Kanada: 1899
- Rusland: 1928

- Japan: 1930
- Australië: 1950

Vanaf 1948 het die FIG meer klem begin lê op 'n sisteem vir beoordeling. Die eerste kode van punttoekenning verskyn in 1949. 'n Meer uitgebreide kode is opgestel vir die Wêreldkampioenskappe wat in 1954 plaasgevind het. Dieselfde kode is ook tydens die Olimpiese Speles gebruik (Tatlow, 1979: 18).

Hierdie FIG-kode word elke vier jaar tydens die voor-Olimpiese Spele kongres hersien en aangepas.

Moderne gimnastiek is dus die resultaat van eeue se ontwikkeling en toe die eerste Moderne Olimpiese Spele in 1896 in Athene plaasvind, was gimnastiek een van die "nuwe" sportsoorte wat beoefen is (Cumiskey, Julie 1983: S12). Die afdelings waaraan mans kon deelneem, was:

- Spankompetisie op die gelyke brug
- Spankompetisie op die rekstok
- Individuele kompetisie op die beuelperd, spronge, ringe, rekstok, gelyke brug en touklim.

Tydens die Olimpiese Spele wat in 1900 in Parys, Frankryk, plaasgevind het, het die spankompetisies verval en was daar net individuele kompetisies (mans) op die volgende aparate:

- vloeroefeninge (voorgeskrewe en eiekeuse)
- rekstok (voorgeskrewe en eiekeuse)
- gelyke brug (voorgeskrewe en eiekeuse)
- ringe (voorgeskrewe en eiekeuse)
- beuelperd (voorgeskrewe en eiekeuse)
- spronge oor lang perd (eiekeuse)
- gekombineerde lang perd / hoog spring (eiekeuse)
- beuelperd-spronge (eiekeuse)
- paalspring (eiekeuse)
- touklim (eiekeuse)

- 50 kg klipgooi (eiekeuse)(Cumiskey, Julie 1983: S14).

Tydens die Olimpiese Spele in St. Louis (1904) verander die items weer. Elke deelnemer was verplig om twee voorgeskrewe reekse en een eiekeusereeks op die ongelyke brug en rekstok uit te voer, sowel as 'n voorgeskrewe reeks oor die lang perd en 'n voorgeskrewe en eiekeusereeks op die beuelperd. Spankometerisies het weer eens plaasgevind (Cumiskey, 1983: Julie, S25).

Tydens die Olimpiese Spele in Londen (1908) is reëls en regulasies vir gimnaste en beoordelaars vir die eerste keer toegepas (Cumiskey, 1983: Julie S18-S19).

By die Olimpiese Spele in 1912 in Stockholm is daar veranderinge in die manskompetisie aangebring. Daar was 'n individuele, sowel as 'n spankometerisie. Die individuele kompetisie het die volgende appaarte ingesluit: spronge oor die beuelperd, die rekstok, gelyke brug en die ringe (Cumiskey, 1983: Julie, S22).

Die agste Olimpiese Spele het in 1925 in Parys plaasgevind en tydens dië Spele was daar 'n spankometerisie en 'n individuele kompetisie vir gimnastiek (mans). Die individuele appaarte het die volgende ingesluit: rekstok, gelyke brug, ringe, beuelperd, hoogspring - spronge oor die langperd, syspronge oor die perd, en touklim (Cumiskey, 1983: September, S26).

Tydens die 1928-Olimpiese Spele in Amsterdam het die reëls weer verander "... and now the team competition included a calisthenic Team Drill..." Hier het die eerste olimpiese internasionale spanvryoefeningkompetisie plaasgevind. Sekere reëls en regulasies is weer aangepas.

Volgens Tatlow (1979: 10) het vroue vir die eerste keer aan die gimnastiek by die Olimpiese Spele in 1928 deelgeneem, maar net in 'n spankometerisie.

Tydens die 1932-Olimpiese Spele in Los Angeles neem die mans deel aan die volgende items:

- gelyke brug, touklim, tuimel, ringe, rekstok, beuelperd, knuppels en spronge (Cumiskey, 1983: September, S40).

Op 1 Augustus 1936 open Hitler die Olimpiese Spele in Berlyn, "The competition for men called for one compulsory and optional combination exercise each on the Horizontal Bar, Parallel Bars, Side Horse, Long Horse, Flying Rings and Calisthenics" (Cumiskey, 1983: Oktober, S45).

Die eerste Olimpiese gimnastiekkompetisie vir vroue het ingesluit: gelyke brug, balanseerbalk, spronge oor die beuelperd, een voorgeskrewe en een eiekeusereeks op elk. Daar was ook twee eiekeuse-spanitems - een met en een sonder handapparaat (Cumiskey, 1983: Oktober, S46).

Tydens die 1948-Olimpiese Spele in Londen het gimnastiek vir die eerste keer in die geskiedenis van die Olimpiese Spele, as gevolg van reën, binnenshuis plaasgevind (Cumiskey, 1983: Oktober, S48).

Die 1952-Olimpiese Spele het in Helsinki plaasgevind waartydens voorgeskrewe en eiekeusereekse deur sowel die mans- as die vrouegimnaste op die onderskeie apparate gedoen is (Cumiskey, 1983: November, S60).

Tydens die sestiende Olimpiese Spele te Melbourne neem die vroue aan die volgende apparate deel:

- ongelyke brug, vloeroefening, syspronge oor die perd, balk (voorgeskrewe afdeling)
- spanitems, met en sonder handapparaat (Cumiskey, 1983: November, S68).

Gedurende die 1960-Olimpiese Spele in Rome neem die vrouegimnaste deel aan die spronge oor die lang perd, vloeroefeninge, ongelyke brug en die balk, terwyl die mansafdeling vloeroefeninge, beuelperd, ringe, spronge oor die lang perd, rekstok en gelyke brug ingesluit het (Cumiskey, 1983: Desember, S75).

Hierdie apparate of afdelings word vandag nog deur mans- en vrouegimnaste uitgevoer. Al wat verander het, is die spronge van die vroue wat in 1964 oor die dwars perd uitgevoer is en nie oor die lang perd nie (Cumiskey, 1984: Januarie, S88).

Tydens die 1964-Olimpiese Spele in Tokyo en die 1968-Spele in Mexico bly die reëls en regulasies vir deelname dieselfde as die vorige jaar, naamlik 'n individuele en 'n spankompetisie, sowel as 'n wenerskompetisie vir elke apparaat (Cumiskey, 1984: Februarie, S95).

Die 1972-Olimpiese Spele het in Munich en die 1976-Olimpiese Spele in Montreal plaasgevind (Cumiskey, 1984: Maart, S119).

Die 1980-Olimpiese Spele het in Moskou, die 1984-Olimpiese Spele in Los Angeles en die 1988-Olimpiese Spele in Seoul plaasgevind. Op die byeenkomste is gimnastiek sonder enige daadwerklike veranderings beoefen.

Nadat aandag geskenk is aan die ontstaan van gimnastiek en 'n kort historiese blik gegee is, kan meer lig op die wese, doelstellings en waarde van artistiese gimnastiek, met die klem op die huidige tydsgewing gewerp word.

3.2.3.3 Die wese, doelstellings en waarde van gimnastiek

3.2.3.3.1 Die wese van gimnastiek

Alhoewel 'n gimnas lid van 'n span is, kan gimnastiek waarskynlik, vir alle praktiese doeleindes, as 'n individuele sportsoort beskou word. Maar wanneer 'n gimnas 'n reeks op die apparaat moet uitvoer, moet hy in 'n mate teen homself kompeteer. Hy moet 'n afgeronde reeks uitvoer wat aan alle tegniese vereistes en estetiese waardes moet voldoen, terwyl hy deur 'n paneel van beoordelaars beoordeel word (George, 1970: 31).

Volgens George (1970: 213-215) het gimnastiek vandag tot 'n fyn kuns ontwikkel. Daar is die internasionale items wat deur die Internasionale Gimnastiek Federasie (FIG) vir mans voorgeskryf is: vloeroefeninge, spronge, gelyke brug, beuelperd, ringe en rekstok. Die vroue-items sluit in: vloeroefeninge, spronge, ongelyke brug en balk. Die mans- en vroue-items verskil as gevolg van kulturele en fisiologiese redes. Die mansitems sluit gewoonlik 'n hoë mate van krag in, terwyl die vroue-items se reekse op vroulikheid, grasia en elegansie gerig is.

Soos reeds aangedui, vind daar by die Olimpiese Spele, sowel as die Wêreldkampioenskappe, drie verskillende kompetisies plaas: die individuele algehele wenner, die spanwenner en die wenner op elke apparaat (Tatlow, 1979: 19). Dieselfde reëls is van toepassing op die Wêreldbekerkompetisie (Tatlow, 1987: 7).

Alle voorgeskrewe reekse vir bogenoemde kompetisies word elke vier jaar deur die FIG saamgestel. Die eiekeusereekse is die gimnaste en afrigters se eie verantwoordelikheid, maar moet aan sekere vereistes, soos bepaal deur die FIG-kode, voldoen (Tatlow, 1979: 24).

Die wese van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika is reeds in hoofstuk 1 (bls.10-12) uiteengesit.

Uit bogenoemde is dit duidelik dat daar sekere organisasies bestaan wat gimnastiek organiseer en administreer. Hierdie organisasies is verantwoordelik vir alle langtermynbeplanning en die aanbieding van kompetisies en kursusse. Dit impliseer dat opleiding van beamptes, beoordelaars, afrigters, leiers en bestuurders binne die struktuur van die betrokke gimnastiek-organisasie moet plaasvind. Voldoende fasiliteite en fisiese geriewe moet vir die deelnemers, beamptes en toeskouers daar-gestel word om van enige kompetisie 'n sukses te maak.

Vervolgens meer oor die doelstellings van gimnastiek.

3.2.3.3.2 Die doelstellings van gimnastiek

Gimnastiek het ten doel om die gimnas se fisieke, bewegings-, affektiewe, sowel as sy kognitiewe komponente, te verbeter. Dit sluit onder andere in: krag, uithouvermoë, soepelheid, ratsheid, spoed, balans en algemene koördinasie. Vaardigheid en bemeestering van ingewikkelde bewegings, en veral selfdis-ipline, is van kardinale belang.

'n Gimnastiekorganisasie se doelstellings is:

- om op te tree as die amptelike beheerliggaam van gimnastiek
- om beheer uit te oefen oor artistiese gimnastiek en spanne vir verteenwoordigende deelname aan kompetisies te kies
- reëls en regulasies op te stel en beslissings te gee oor die beheer van gimnastiekkompetisies
- om die publiek te oriënteer ten opsigte van die belangrikheid van goed georganiseerde gimnastiek as ontspannings-aktiwiteit vir die verhoging van die fiksheidstandaard van die volk
- om leiers, beamptes, beoordelaars en afrigters vir gimnastiek te werf, op te lei en aan te wys
- om ware sportmangees deur middel van gimnastiek te bevorder
- om gimnastiek in al sy fasette onder alle bevolkingsgroepe te bevorder

- om gimnastiek in al sy fasette te bestuur, te beheer, te verbeter en te koördineer.
- om van tyd tot tyd die struktuur van die organisasie sodanig te reël of te verander dat dit die belange van gimnastiek die beste dien.

Elke organisasie se doelstellings sal van mekaar verskil na gelang van sy spesifieke behoeftes en die eise wat deur sy onmiddellike demografiese gemeenskap gestel word.

3.2.3.3.3 Die waarde van gimnastiek

Volgens Price (1964: 10) bied gimnastiek, meer as enige ander enkele aktiwiteit, die geleentheid om die totale mens te ontwikkel. Siedel (1975: 271) sluit hierby aan: "In no other sport are the elements of movement incorporated into moving the body in more unusual and beautiful ways than in gymnastics."

Price (1964: 11-12) beklemtoon die waarde van gimnastiek en lê veral klem op die volgende aspekte: gimnastiek dra by tot die ontwikkeling van krag in die boonste gedeelte van die liggaam, dit skep geleenthede vir die ontwikkeling van krag, voorsien in die ontwikkeling van muskulêre koördinasie of neuro-muskulêre beheer en dra by tot die ontwikkeling van soepelheid, lenigheid, rekbaarheid en veerkragtigheid. Verder ontwikkel gimnastiek die mens se balans en bevorder sy behendigheid.

3.3 Samevatting

Ten slotte is dit duidelik dat die spelmoment fundamenteel aan sport is. Die speeldrang bestaan by die mens en daarom is hy 'n spelende wese. Die speeldrang by die mens kom tot uiting in sport en deur beweging as bewegingspel. Dit skep 'n behoefte vir die beoefening van sport en so ontwikkel spel in 'n sport.

Spel is gebore uit 'n diep fundamentele stukrag in die mens -

spel is dus wesenlik, menslik en absoluut lewensnoodsaaklik. Volgens die teorieë wat bespreek is, is daar 'n verskeidenheid sieninge, byvoorbeeld of spel ontstaan het as gevolg van oortollige energie, vir ontspanning, vooroefening vir die later lewe, instink, oorerwing, kompensatories of vir selfuiting. Hierdie teorieë lewer 'n bydrae tot die omskrywing van die begrip "spel".

Soos reeds aangetoon, het sport ontwikkel vanuit spel. Sport is dus 'n besondere vorm van spel met die klem op prestasie. In sport gaan dit dus om die objektivering van die prestasie, met ander woorde die prestasie word gemeet, vergelyk en oortref. Die mens beoefen sport op grond van 'n innerlike stukrag, maar die vrye wil reguleer hierdie krag. Sport impliseer dus vryheid wat lei tot die hoogtepunt, naamlik sportiewe verantwoordelikheid.

Sport behels vermaak, kompensasie vir maatskaplike defekte, verhoging van prestasie, liggaamsontwikkeling en karaktervorming. Sport is aktief aangesien daar liggaamsfunksies in werking gestel word. Dit vind plaas in die buitelug of binnehuis in 'n georganiseerde en gereglementeerde vorm, terwyl prestasie nagestreef word.

Gimnastiek kan dus as 'n erkende sportsoort beskou word. Gimnastiek is moontlik een van die oudste vorme van fisieke aktiwiteite en het ontstaan as gevolg van die behoefte om oefeninge te doen, om vaardighede te ontwikkel en om die liggaamstruktuur te versterk.

Gimnastiek is 'n sportsoort wat aanpas by die tyd. Aykroyd (1980: 4) sluit hierby aan: "Many people believe, and you may, too, that gymnastics is very new in origin. Why? Because it is a sport which is exactly in tune with our modern age. It is exciting to perform and fascinating to watch."

In die volgende hoofstuk sal daar oorgegaan word tot die stu-

die van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika. Vir die doel van hierdie studie sal daar veral aandag geskenk word aan die strukturele veranderinge van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se bestuurskomitee.

HOOFSTUK 4

DIE ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN GIMNASTIEKSTRUKTURE IN DIE
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

"In reading history each man may have a glass to behold the beauty of virtue and deformity of vice." (Thomas Norton) (Marwick, 1986: 1).

4.1 Inleiding

Die noodsaaklikheid vir die bestudering van die geskiedenis besit - volgens Marwick (1986: 16) twee aspekte. Ten eerste is geskiedenis funksioneel, in die opsig dat dit in die behoeftes van die gemeenskap voorsien om homself te ken en om sy verhouding met die verlede en met ander gemeenskappe en kulture te verstaan. In die tweede plek is geskiedenis poëties van aard aangesien daar by elke individu 'n gevoel van nuuskierigheid en verwondering omtrent die verlede teenwoordig is.

"Geskiedenis" soos die woord algemeen gebruik word, het verskillende betekenisvorme. Eerstens, kan dit die hele menslike verlede konnoteer soos dit werklik plaasgevind het. Tweedens, en ook meer gebruiklik, konnoteer dit die mens se poging om die verlede te beskryf en te interpreteer. Dit is 'n poging om te ontdek, op die basis van fragmentariese bewyse, sodat die betekenis van gebeure wat in die verlede plaasgevind het, duidelik kan word (Barraclough, 1955: 29-30).

Daar kan uit bogenoemde tot die slotsom gekom word dat geskiedenis deel van die hele menswees is, met ander woorde vorm deel van die sosiale struktuur van die mens.

Deur die geskiedenis van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika na te gaan, met die klem op die ontstaan en strukturele veranderinge, sal 'n beter begrip gevorm kan word van wat in

die verlede op hierdie gebied plaasgevind het. Die positiewe, sowel as negatiewe aspekte wat uit so 'n ondersoek voortvloei, sal waardevol wees wanneer 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat daargestel word.

Vervolgens meer oor die ontstaan van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika.

4.2 Die ontstaan van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika

Volgens die RGN-Sportverslag (nr. 15, 1982: 72) het gimnastiek in Suid-Afrika in die laat negentiende eeu posgevat en wel te Kaapstad by die "Young Men's Christian Association" in 1865. Volgens Thompson (1954: 75) het gimnastiek in Johannesburg begin in 1889. Hy skryf die ontstaan van gimnastiek toe aan die feit dat daar in die vroeë jare baie min sosiale vermaak en ontspanning vir die bewoners van Johannesburg was. "Gymnastics made an appeal because it could be indulged in after the day's work and did not require large grounds."

Daar is 'n geboutjie gehuur en die eerste apparate wat aangebring is, was onder andere 'n horisontale leuning en 'n stel ringe. Dit was die eerste poging om georganiseerde gimnastiek te vestig.

Aan die einde van 1889 - die jaar waarin die Wanderers-Gimnastieklub gestig is, is 'n saal onder leiding van Garcia, Cronin, Anderson, Van Buuren, Bennett, Solomon en Platnauer gebou. Massa-oefeninge en piramide-formasies is hier beoefen.

Die eerste twee instrukteurs, Wertheim en Lelie, het op 5 Februarie 1894 vanaf Holland na Suid-Afrika gekom. Hulle gee gimnastiekonderrig by die Wanderers se Gemeenskapsklub (Thompson, 1954: 75).

Nadat die Wanderersklub in Johannesburg gestig is, het verskeie klubs in 1891 sy voorbeeld gevolg. Gedurende die jare 1892 en 1895 het kompeterende gimnastiek aan die Rand toegenem.

Volgens die RGN-Sportverslag (nr. 15, 1982: 73) het die Pretoria Gymnastic Club (PGC) sedert sy stigting in 1892 van die diens van twee Hollanders gebruik gemaak. In 1895 breek hierdie klub weg en stig die Gymnastiek- en Scherm Vereniging Transvalia. Op 4 April 1898 het bogenoemde klubs 'n gesamentlike byeenkoms gehou en 'n pleidooi vir groter samewerking tussen die klubs gelewer. Hieruit is die Gymnastiek Vereniging Transvalia gebore wat op die daaropvolgende vergadering herdoopt is na die Pretoria Gymnastiek Vereniging (PGV).

Onder die stigterslede van die Pretoria Gymnastiek Vereniging was Straatman, 'n gimnastiek-instrukteur by die Staatsmodel-skool, asook twee ander persone, naamlik Schoof en Van Zuylen (Haak, 1956: 60).

Die Pretoria Gymnastiek Vereniging se eerste voorsitter was Schoof en hy meen dat hierdie vereniging op 18 Maart 1898 gestig is, maar op die vaandel van dié vereniging word die datum as 6 April 1898 aangegee (Anon, 1950: 47). Volgens 'n ander bron (Anon, 1949: 56) is die vereniging op 20 April 1898 gestig.

Uit bogenoemde kan afgelei word dat gimnastiek bloot op klubvlak bestaan het en dus die basis gevorm het van die mikrostruktuur van die sportpiramide. Daar was nog geen sprake van makro-strukture (nasionale liggame) of meso-strukture (provinsiale/streeksliggame) nie.

In 1897 het die Duitse gemeenskap in Johannesburg die Turnverein Germania gestig en het 'n Internasionale kompetisie tussen bogenoemde klub en die Pretoria Gymnastiek Vereniging plaasgevind. Twee uitstaande lede van hierdie klub, Max Schreuder en

Paul Otto, het die Deutscher Turnverein om en by 1928 begin en dit op dieselfde grondslag as die Germania Klub bedryf (Haak, 1956: 60).

Thompson (1954: 75) beweer dat Barend Vieyra, 'n Hollander, in 1897 na die Rand gekom het en as gimnastiek-instrukteur by die Marist Brothers' School begin onderrig gee het. Hy was die persoon wat 'n leidende rol gespeel het in die Johannesburg Amateur Gymnastic Society (JAGS) en word ook beskou as een van die grondleggers van 'n Gimnastiekunie. Die Gimnastiekunie is egter eers in 1898 gestig en het as The Transvaal Gymnastic Union bekend gestaan.

Vieyra en McLachlan en ander lede van klubs in Johannesburg en Pretoria het die unie tot stand gebring.

Tydens die Anglo-Boereoorlog het die beoefening van gimnastiek drasties afgeneem en was die Transvaalse Gimnastiekunie ook nie meer 'n gekonstitueerde liggaam nie. In 1906 is daar weer vir die eerste keer 'n kompetisie, onder leiding van die bogenoemde unie, gehou (Thompson, 1954: 76).

Belangstelling in gimnastiek het weer eens in 1907 tot en met die uitbreek van die Eerste Wêreldoorlog afgeneem. Na die oorlog was die belangstelling in gimnastiek op 'n laagtepunt en dit was eers in 1920 dat die Transvaalse Gimnastiekvereniging weer kompetisies aangebied het. Volgens Thompson (1954: 76) het daar baie min dokumentasie ten opsigte van gimnastiek oor die na-oorlogse jare behoue gebly, maar dit kan algemeen aanvaar word dat dames meer belangstelling as mans gedurende hierdie periode in gimnastiek getoon het.

4.3 Die ontstaan van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie

Gedurende 1924 het 'n kompetisie tussen die Wanderers- en die Transvaalse Gimnastiekvereniging in Pretoria plaasgevind. Volgens Haak (1956: 60) het die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie

(SAGU) tot stand gekom nadat ander klubs van verskeie provinsies by die Transvaalse Gimnastiekunie aangesluit het. Die eerste president van hierdie unie was Barend Vieyra wat die ere-titel as die "vader van gimnastiek" in Suid-Afrika gekry het.

Die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie het - volgens 'n artikel van Simmon en Clark in 1927 tot stand gekom, maar volgens Thompson (1954: 76) het die Transvaalse Gimnastiekunie hul naam op 8 Februarie 1931 na die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie verander. Volgens Olivier (1969: 29) is die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie in 1930 gestig.

Dat daar wel twyfel bestaan oor die korrekte datum waarop die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie gestig is, is nie te betwyfel nie. Haak (1956: 60) stem saam met Thompson dat daar tydens 'n algemene jaarvergadering van die Transvaalse Gimnastiekunie, op 8 Februarie 1931 besluit is om die naam te verander na die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie. Hierdie besluit is onder andere geneem met die doel om aan die gimnastieklubs in ander provinsies ook die geleentheid te bied om by die Unie aan te sluit. Die doel met die stigting van die SAGU was om beter verteenwoordiging en inspraak by die Olimpiese- en Statebondspele Vereniging te hê.

4.4 Die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie, met spesiale verwysing na die strukturele veranderinge van die uitvoerende bestuur

Volgens Thompson (1954: 76) was die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie 'n aktiewe liggaam en het daar jaarliks kompetisies plaasgevind. Die kompetisies het hoofsaaklik bestaan uit spankompetisies vir mans en dames.

Die eerste amptelike kompetisies van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie het in 1931 by die Nasionale Klub in Pretoria plaasgevind (PGU-Notule, 1931: 4).

Vanaf 1932 tot 1943 het die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie jaarliks 'n Suid-Afrikaanse kompetisie gereël, maar in die periode 1944 tot 1947 het daar geen kompetisies plaasgevind nie (Thompson, 1954: 76).

Die eerste Suid-Afrikaanse gimnastiekkompetisie na die Tweede Wêreldoorlog het in 1948 by die Witwatersrandse Tegniese Kollege in Johannesburg plaasgevind (Anon, 1948: 55).

Volgens Vieyra (1949: 61) het verskeie klubs aan bogenoemde kompetisie deelgeneem. Dit kan toegeskryf word aan die feit dat gimnastiek se gewildheid stadigaan begin toeneem het.

Tot in 1952 was die kompetisie wat jaarliks deur die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie aangebied is die enigste hoogtepunt van die jaar en in die meeste gevalle die enigste kompetisie waar gimnaste die geleentheid gehad het om hul vaardighede ten toon te stel.

Wat die struktuur van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie vanaf die tydperk 1931 tot 1952 betref, is geen dokumentasie beskikbaar nie.

Die besluit van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie om drie gimnaste na die Olimpiese Spele in 1952 in Helsinki te stuur het dadelik resultate gelewer. Die gimnaste, Yelseth, Lombaard en Wells het waardevolle ondervinding opgedoen en na hul terugkeer verskeie konstruktiewe idees aan die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie voorgestel. Die gimnastiek-administrateurs het bewus geword van die volgende tekortkominge:

- die noodsaaklikheid van kursusse om die standaard van die gimnaste te verhoog;
- die daarstelling van doeltreffende reëls en regulasies vir beoordeling;
- die voorsiening vir opleiding en afrigting van juniors;
- uitnodiging aan oorsese afrigters na Suid-Afrika om op die

hoogte te bly met die nuutste metodes en tegnieke van af-rigting;

- die noodsaaklikheid van meer kompetisies;
- uitnodiging aan internasionale gimnaste om Suid-Afrika te besoek.

In die algemeen kan gesê word dat 'n entoesiasme ten opsigte van die vooruitgang van gimnastiek posgevat het (Opperman, 1952: 36).

4.4.1 Beoordelaarsvereniging

In 1953 is 'n beoordelaarsvereniging in die lewe geroep. Hierdie verbetering kan beslis toegeskryf word aan die besoek van Klaus Thoresson, 'n lid van die uitvoerende komitee van die Internasionale Gimnastiek Federasie (FIG). Hy het lesings oor die volgende aspekte aangebied:

- Beoordeling - metodes vir die opleiding en die eksaminering van beoordelaars;
- Reëls en regulasies, asook die organisatoriese aspekte van kompetisies;
- Historiese ontwikkeling van mededingende gimnastiek en die aanwys van elite (gevorderde) gimnaste (Opperman, 1953: 34).

4.4.2 Kompetisies vir juniors

Dit was verblydend dat die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie gedurende 1954 'n kompetisie vir juniors aangebied het, aangesien die besluit van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie in 1953 om 'n ouderdomsbepierking vir deelname aan die Suid-Afrikaanse kampioenskappe daar te stel, baie jong gimnaste uitgeskakel het (SAGU-Notule, Algemene Jaarvergadering 1953: 3).

Gedurende September 1954 het Schrecker die statute en die beoordelaarskode van die Internasionale Gimnastiekfederasie uit

Frans in Engels vertaal. Hierdie handleiding van reëls en regulasies het in 'n groot mate daartoe bygedra dat die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie voortaan beter toegerus vir sy taak sou wees (Anon, 1954: 23).

4.4.3 Voltydse sekretaris

Tydens 'n spesiale algemene vergadering van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie, wat op 27 November 1954 gehou is, het Liebman (die voorsitter) bekend gemaak dat die werksaamhede van die unie so uitgebrei het, dat die dienste van 'n voltydse sekretaris dringend noodsaaklik geword het. Die werksaamhede kon nie doeltreffend deur 'n paar vrywillige persone behartig word nie. Besluite wat tydens hierdie vergadering geneem is, is soos volg:

- Daar moet onmiddellik stappe geneem word om provinsiale verenigings in die lewe te roep. Sodoende kan die taak van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie deur middel van delegering van werksaamhede verlig word;
- Dat daar 'n skolegimnastiekvereniging in die lewe geroep moet word om alle kompetisies en sake rakende juniors te hanteer.

Hier is vir die eerste keer sprake van die meso-struktuur, wat provinsiale liggame insluit, binne die makro-struktuur van die sportpiramide.

In 1955 het Opperman die reëls en regulasies vir gimnastiek-kompetisies in Suid-Afrika opgestel. Olle Areborn, 'n Sweed, het Suid-Afrika besoek en hy is aan die uitvoerende bestuur van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie voorgestel. Vir die eerste keer in die geskiedenis van die unie is daar van 'n vooruitbeplanning gebruik gemaak.

4.4.4 Funksies van die uitvoerende bestuur en die verskillende komitees

Die funksies van die uitvoerende bestuur en die verskillende komitees is die volgende:

4.4.4.1 Uitvoerende bestuur

- Hersiening van die konstitusie.
- Stigting van provinsiale verenigings.
- Stigting van 'n skolevereniging.
- Onderhandelinge met die Suid-Afrikaanse Sportfederasie om afrigters van die buiteland na Suid-Afrika te bring.
- Registrasie en die bepaling van die beleid waarop die uniese kleure toegeken moet word.
- Bevordering van 'n samehorigheidsgevoel onder die gimnaste en die reëlings van sosiale funksies.

4.4.4.2 Tegniese komitee

- Samestelling van nuwe beoordelaarskode.
- Samestelling van nuwe gegradeerde reekse.
- Reëlings vir afrigtingskursusse met die oog op die Olimpiese Spele.
- Instelling van leiernkursusse.
- Samestelling en tegniese versorging van voorgeskrewe reekse.

4.4.4.3 Beoordelaarskomitee

- Reëlings in verband met beoordelaarskursusse.
- Stigting van 'n beoordelaarsvereniging.

4.4.4.4 Funksie- en finansiële komitee

- Verkope van lapwapens.
- Skedule vir vertonings saamstel.

- Projekte vir fondsinsameling in werking stel.
- Trofeë bekom vir kompetisies (SAAGU-Notule, Jaarvergadering, 1954: 1-6).

In 1955 is die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie (SANSGU) op die been gebring om alle aangeleenthede rakende juniors te hanteer.

Ahrens het in Desember 1955 begin om artikels wat betrekking op gimnastiekterminologie het, in die Vigor te plaas om af-rigters te help (Vigor, Desember 1955: 46-47).

4.4.5 Eerste struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie

Gedurende 1956, tydens die algemene jaarvergadering van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie, het daar 'n herstrukturering van die uitvoerende komitee plaasgevind. In plaas van sub-komitees vir die verskillende onderafdelings is die komitee soos volg saamgestel:

- President
- Voorsitter
- Sekretaris
- Vier tegniese verteenwoordigers
- Drie funksieverteenwoordigers
- Een skolevertegenwoordiger (SAGU-Notule, Jaarvergadering, 1956: 1-4).

Op hierdie wyse het die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie verteenwoordiging op die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie se bestuur gekry.

4.4.5.1 Vooruitbeplanning

Die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie het in 1957 die volgende op hulle program gehad:

- Beplanning van afrigtingskursusse.
- Aanbieding van leiers- en beoordelaarskursusse.
- Uitnodiging aan oorsese gimnaste.
- 'n Gereelde nuusbrief.
- Interprovinsiale kompetisies (SAGU-Notule, Jaarvergadering, 1956: 1-9).

4.4.5.2 Deeltydse organiseerder

Om gimnastiek beter tot sy reg te laat kom is Olle Areborn vanaf November 1958 as deeltydse organiseerder aangestel met die volgende pligte:

- Die afrigting van spanne vir vertonings;
- Die samestelling van gimnastiekbewegings vir gebruik by klubs;
- Hersiening van die beoordelaarskode;
- Afrigting aan belowende gimnaste (SAGU-Notule, Uitvoerende Komitee, 1958: 1-6).

4.4.5.3 Eerste nasionale juniorkompetisie

Volgens die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie se Nuusbrief (1959: 26-27) het verteenwoordigers van Natal, Transvaal, die Oranje-Vrystaat, Oos-Transvaal, Westelike Provinsie en Grahamstad samesprekings met die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie gehou en is daar besluit om die eerste nasionale junior gimnastiekkampioenskappe op die 3de Oktober in Pretoria te laat plaasvind.

4.4.5.4 Internasionale beoordelaarspaneel

Alle nasionale liggame wat by die Internasionale Gimnastiekfederasie geaffilieer is, is versoek om die name van hul beoordelaars en beoordelaresse wat van internasionale gehalte is, in te stuur vir registrasie en opname in die paneel van internasionale beoordelaars. Die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie het die name van ses dames en ses mans ingestuur (SAGU-

Nuusbrief, 1959: 29).

4.4.5.5 Nasionale beoordelaarsvereniging

Op 23 Mei 1959 is 'n nasionale beoordelaarsvereniging gestig. O.G. Human is as die eerste voorsitter aangewys. Hierdie vereniging staan bekend as die Interim-beoordelaarsvereniging (SAGU-Nuusbrief, 1959: 35).

4.4.6 Tweede struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie

Gedurende 1959 het die struktuur van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie verander en het toe soos volg daar uitgesien:

- President
- Voorsitter
- Ondervoorsitter
- Ere-sekretaresse
- Tesourier
- Trustees - drie lede
- Tegniese en beoordelaarsverteenwoordigers - twee manslede en twee dameslede.
- Funksie- en fondseverteenwoordigers - twee mans en een dame.
- Addisionele lede - een lid
- Gekoöpteerde lede - twee manslede en een dameslid (SAGU-Nuusbrief, 1959: 30).

Met die ingebruikneming van die nuwe grondwet is die naam van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie tydens die algemene jaarvergadering op 7 Oktober 1960 in Kaapstad verander na die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie (SAGU-Notule, Algemene Jaarvergadering, 1960: 1-8).

Verder het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie 'n subkomitee bestaande uit afrigters, fisioloë, geneeshere en

dieetkundiges benoem wat behulpsaam moes wees met die voorbereiding van belowende gimnaste vir internasionale kompetisies en vir die Olimpiese Spele (SAAGU-Nuusbrief, 1960: 42).

Reëls en regulasies vir beoordelaars is in Junie 1961 opgestel en sedertdien in gebruik. Daar word 'n registrasiefooi van 50 sent van elke **beoordelaar** vereis, en dit is betaalbaar aan die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie (SAAGU-Nuusbrief, 1961: 70). Hierdie was die eerste sprake van registrasiefooi van beoordelaars - wat vandag nog van toepassing is.

Voor die nasionale juniorkampioenskappe op 30 September 1961, te Port Elizabeth, is daar vir die eerste keer 'n beoordelaars-kliniek gehou om eenvormigheid oor die interpretasie van beoordeling en samestelling van die reekse te verkry (Ahrens, 1961: 52).

Die besoek van twee gimnaste uit Japan in 1962 het die tekortkoming van genoegsame fasiliteite, soos gimnastieksale en internasionale apparaat onder die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se aandag gebring. Hulle het ook die noodsaaklikheid van internasionale kompetisies beklemtoon en wetenskaplike afrigting onder ons aandag gebring (Ahrens, 1962: 47).

In 'n poging om deelname aan gimnastiek te stimuleer, sowel met die oog daarop om gimnaste te werf, het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie gepoog om op 'n gereelde basis buitelandse gimnaste na Suid-Afrika te bring (Ahrens, 1963: 23).

Dit is interessant om daarop te let dat gimnaste reeds vanaf 1964 'n registrasiefooi aan die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie betaal het (Opperman, 1963: 23).

4.4.7 Derde struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

In 1965 is die struktuur van die uitvoerende bestuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie, die moederliggaam, so gewysig dat die verskillende funksies in die toekoms deur staande komitees behartig sou word. Een verteenwoordiger van elke komitee het sitting op die uitvoerende bestuur gehad. Hugo Olivier is aangewys as die nuwe voorsitter (SAAGU-Jaarverslag, 1965: 5).

Die verslae van die onderskeie onderkomitees word vir goedkeuring aan die maandelikse vergadering van die uitvoerende bestuur voorgelê en slegs die voorsitters en ondervoorsitters van die onderskeie komitees het sitting op die uitvoerende bestuur gehad.

4.4.7.1 Onderkomitees

Die volgende onderkomitees is in 1965 in die lewe geroep:

- Dagbestuur
- Tegniese komitee
- Afrigtingskomitee
- Beoordelaarskomitee
- Buitelandse spankomitee
- Kompetisiekomitee

4.4.7.2 Werksaamhede van die onderkomitees

Die vernaamste werksaamhede van die verskillende onderkomitees is:

- Die verfilming van die voorgeskrewe oefeninge vir die gradekampioenskappe.
- Die beoordelaarskomitee bied sewe provinsiale, twee nasionale en een internasionale en een leierskursus in beoorde-

ling aan.

- Die afrigtingskomitee wys twee nasionale afrigters en twee hulpafrigters aan om 'n nasionale span van ses dames- en ses mansgimnaste op die been te bring.

Vir die eerste keer sedert 1955 was daar weer skakeling tussen die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie en die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie, ten opsigte van die beplanning van kursusse vir belowende junior gimnaste (SAAGU-Jaarverslag, 1966: 7).

4.4.7.3 Die Departement van Sport en Ontspanning en die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Die stigting van die Departement van Sport en Ontspanning op 1 Julie 1966 het vir gimnastiek in Suid-Afrika 'n nuwe tydvak ingelui. "Die taak van die Departement sal wees om groter algemene deelname deur die algemene publiek, veral die jeug van die land, aan liggaamsaktiwiteite aan te moedig ... hulp sal beslis gegee word aan spanne wat Suid-Afrika in die buiteland verteenwoordig." Al hierdie funksies is voorheen in groter of kleiner mate deur die Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap onderneem (Botha, 1966: 5).

4.4.7.4 Uitbreiding van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se onderkomitees

In 1967 het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie 'n beplannings-, fondsinsameling- en publisiteitskomitee tot die bestaande onderkomitees bygevoeg. Die fondsinsamelingskomitee se taak is om deur fondsinsameling die organisasie en administrasie van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie te verbeter, asook om die beplanning vir die opstelling van aansoeke om finansiële steun van die Departement van Sport en Ontspanning en die Suid-Afrikaanse Sportstigting te doen (SAAGU-Jaarverslag, 1967: 7).

Die verbetering van die finansies het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie in staat gestel om beter kontak met die Internasionale Gimnastiekfederasie te bewerkstellig sodat internasionale kongresse bygewoon kon word.

Vanaf 1967 tot 1970 het die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie onveranderd gebly.

4.4.7.5 Die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie en die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Wat die strukture van die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie en die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie betref, het die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie bestaan uit 'n bestuurskomitee sonder enige sub-komitees. Dié unie het alle sake rakende junior gimnaste in die Republiek van Suid-Afrika gehanteer. Hierdie unie het ook verteenwoordiging op die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie gehad (Venter, 1989: 14 Februarie).

Soos reeds aangedui, het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie verskeie onderkomitees binne hul struktuur gehad.

Op daardie stadium was die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie waarskynlik 'n baie groter, sterker en meer dinamiese unie as die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie (Cruywagen, 1989: 13 Februarie). Daar is besluit om ondersoek in te stel na die moontlikheid van 'n koepelliggaam vir gimnastiek wat alle gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika kan bestuur en administreer.

Die eerste raadsvergadering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie en die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie het op 7 Februarie 1970 by die Goudstadse Onderwyskollege, plaasgevind waartydens 'n komitee, bestaande uit ses lede, saamgestel is om die belange van albei unies te behartig (Notule-Eerste Raadsvergadering, 1970: 1-2).

In Januarie 1970 is daar besluit om moderne ritmiese gimnastiek as onderafdeling van gimnastiek by damesgimnastiek by te voeg (Notule-Eerste Raadsvergadering, 1970: 3).

Die eerste internasionale gimnastiek beoordelaarskursus in Suid-Afrika, wat deur die Internasionale Gimnastiekfederasie erken is, het in 1970 plaasgevind (SAAGU-Jaarverslag, 1970: 8).

'n Groot leemte is in gimnastiekkringe gelaat met die verdwyning van die sporttydskrif, Vigor in Desember 1966. Dit het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie laat besluit om 'n eie Gimnastieknuusbrieff, onder die leiding van Hans Ahrens, die lig te laat sien (SAAGU-Jaarverslag 1969-2).

4.4.8 Vierde struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Alle belangrike aspekte van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se werksaamhede word vanaf 1972-1973 deur staande komitees behartig. Deur middel van elke komitee se voorsitter, wat as lid van die uitvoerende bestuur alle bestuursvergaderings bywoon, word besluite en skriftelike verslae vir goedkeuring maandeliks aan die uitvoerende komitee voorgelê. Daar bestaan vyf staande komitees, naamlik:

- Dagbestuur
- Tegniese komitee
- Skolekomitee
- Senior komitee
- Ontspanningsgimnastiekkomitee (SAAGU-Tweejaarlikse verslag, 1972-1973: 6).

4.4.8.1 Werksaamhede van die onderkomitees

Dagbestuur

- Algemene administratiewe sake
- Beheer oor verkope en verspreiding van onder andere voorgeskrewe oefenboekies, kodes en lyste van basiese bewegings.
- Administratiewe sake in verband met kursusse wat voortspruit uit die bydrae van die Departement van Sport en Ontspanning.
- Beheer oor administrasie van vertaalwerk, tegniese stukke en oorsese korrespondensie.

Ontspanningsgimnastiekkomitee

Aan die einde van 1972 onderneem drie persone, Eric Pienaar, Hennie Louw en Susie Kirk, 'n studiereis deur Europa om hulle op die hoogte met die nuutste ontwikkeling van ontspanningsgimnastiek te bring.

Senior komitee

- Reël van vertonings.

Skolekomitee

- Aanbied van die twee nasionale skolekampioenskappe

Tegniese komitee

- Verantwoordelik vir alle tegniese aspekte met betrekking tot voorgeskrewe reekse en beoordeling.
- Hierdie komitee verdeel in 1972 in aparte tegniese komitees vir mans en dames (SAAGU-Notule, Uitvoerende Komitee, 1972: 2).

Wat die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie betref, maak hulle in 1973 ook voorsiening vir 'n fasiliteitekomitee. "Hulle taak is om op hoogte te kom van aanbouings van sportsentrums en dan die Gimnastiekunie se behoeftes aan die betrokke instansie bekend te maak, sodat gimnastiek ook daar gehuisves kan word" (SAAGU-Tweejaarlikse verslag, 1972-1983: 3).

4.4.9 Koepelligaam vir Gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika

Een van die hoogtepunte in Suid-Afrikaanse gimnastiek is sonder twyfel die besluit van die uitvoerende bestuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie om die nodige stappe te doen om 'n koepelligaam vir die beheer van gimnastiek in Suid-Afrika in te stel. Met die oog hierop is 'n buitengewone kongres op 15 Februarie 1975 gehou waartydens 'n interim-komitee aangestel is met die doel om 'n konstitusie op te stel vir 'n koepelligaam wat gimnastiek op 'n veelvolkige grondslag sou administreer (SAAGU-Tweejaarlikse verslag, 1974-1975: 4).

Gedurende 1977 beweer Areborn (1976-77: 4-5) in sy jaarverslag dat hierdie poging nie funksioneel doeltreffend is om alle rassegroepe binne die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie te akkommodeer nie en is daar besluit om weer eens van die vorige konstitusie gebruik te maak. Die Suid-Afrikaanse Gimnastiekfederasie is daarna as 'n mede-geassosieerde lid van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie toegelaat.

4.4.9.1 Staande onderkomitees van die Koepelligaam

Die werksaamhede van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie is in 1976 en 1977 deur die volgende staande onderkomitees, waarvan die voorsitters lede van die uitvoerende bestuur was, behartig:

- Dagbestuur
- Tegniese komitee
- Ontspanningsgimnastiekkomitee
- Moderne ritmiese gimnastiekkomitees (SAAGU-Tweejaarlikse verslag, 1976-1977: 9-10).

Hieruit blyk dit dat die senior komitee en die skolekomitee verval het en dat die uitvoerende bestuur alle kompetisies en vertonings in die toekoms sou reël.

4.4.9.2 Hoofkwartier van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Met die verkiesing van Hugo Olivier in 1977 as president van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie is die hoofkwartier van die unie na Pretoria verplaas. "Die omvang van die unie het oor die afgelope jare drasties uitgebrei en dit het nodig geword om 'n professionele kantoororganisasie te vestig" (Olivier, Tweejaarlikse verslag, 1978-1979: 5-6).

Die administrasie van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het in 1980 so uitgebrei dat vier amptenare in diens geneem is. 'n Nasionale afrigter vir vrouegimnastiek, Janet Mitchell, is deur die unie aangestel. Haar opdrag was om damesgimnastiek in Suid-Afrika te bevorder (Olivier, Tweejaarlikse verslag, 1980-1981: 6).

Die formele struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie bly vanaf 1977 tot 1980 onveranderd.

4.4.9.3 Werksaamhede van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Die periode 1982 tot 1983 is in vele opsigte 'n besondere tydvak in die geskiedenis van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie. Ongelukkig was daar die volgende knelpunte:

- die onvermydelike verhoging van registrasiegelde as gevolg van knellende administratiewe en bevorderingsprobleme wat suiwer gewentel het om steeds stygende finansiële kostes;
- 'n daling in deelname onder seuns;
- die onmin tussen die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie, die Suid-Afrikaanse Trimvereniging en die Departement van Nasionale Opvoeding - Direktoraat Sportbevordering, oor die erkenning en bevordering van rekreasiegimnastiek in Suid-Afrika (Olivier, 1982-1983: 24).

Die hoogtepunte gedurende die periode is:

- Die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie is steeds een van die klein groepie Suid-Afrikaanse sportbeheerliggame wat 'n internasionale lidmaatskap het. Dit het meegebring dat daar meer internasionale kontak as gevolg van toere en kompetisies was as ooit in die verlede;
- die vestiging van 'n eie hoofkwartier in Pretoria en die uitbreiding van die vol- en deeltydse kantoorpersoneel om die geweldige uitbreiding in die aktiwiteite te akkommodeer.

Die personeel het bestaan uit:

- 'n Voltydse administratiewe direkteur;
- 'n Voltydse tikster/klerk;
- 'n Voltydse direkteur van afrigting vir dames;
- 'n Voltydse organiseerder vir rekreasiegimnastiek;
- 'n Deeltydse direkteur vir afrigting vir mans;
- 'n Deeltydse promosie- en publisiteitsbeamptes.

Die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het ook 'n skema vir die opleiding en gradering van afrigters onder leiding van die nasionale direkteure van afrigting gevestig. Die unie was ook verantwoordelik vir die daarstelling van nasionale spanne wat gereed vir afrigtingsdoeleindes saamgetrek het. Dit was 'n groot stap vorentoe in die bevordering van gimnastiek.

'n Mylpaal wat deur die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie bereik is, is die aankoop van hul eie eiendom te Pretoriusstraat, Hatfield, Pretoria, wat in 1984 as die amptelike kantore van die unie in gebruik geneem is (Olivier, 1982-1983: 7).

4.4.9.4 Rekreasiegimnastiek binne die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Volgens Olivier (1983-1984: 6) is dit noodsaaklik om te let op die posisie van die rekreasiegimnastiek binne die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie. "Rekreasiegimnastiek is net so 'n faset van die sport van gimnastiek as wat artistiese gimnastiek is en is nie primêr 'n fiksheidsaksie soos wat in sommige kringe geglo word nie ... Alhoewel daar om ooglopende redes sin daarin is om op streeksvlak op hierdie stadium in ons geskiedenis, afsonderlike komitees te vestig vir rekreasiegimnastiek en artistiese gimnastiek, moet dit nooit in die weg staan van die gemeenskaplike aard van die sport nie."

Vanaf 1984 tot 1985 bly die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie onveranderd.

4.4.10 Vyfde struktuurverandering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie

Die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie sien in 1986 soos volg daaruit:

- Ere-president
- President
- Vise-president
- Tesourier
- Lede van die uitvoerende bestuur: 5
- Voorsitter: tegniese komitee vir dames en vyf lede
- Voorsitter: tegniese komitee vir mans en vyf lede

- Voorsitter: rekreasiegimnastiek, tegniese komitee en vyf lede.

Die uitvoerende bestuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie vergader een keer per maand en die onderskeie voorsitters van die sub-komitees het sitting by hierdie vergaderings (SAAGU-Notule, Algemene Jaarvergadering 1985: 5).

Gedurende 1986 het Hugo Olivier, die president van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie, die Jack Cheetman Memorial-toekenning ontvang vir sy uitstaande bydrae as administrateur op die gebied van sport gedurende 1985. Hy ontvang ook die Staatspresident-Sporttoekenning vir Sportadministrateurs (SAAGU-Notule, Uitvoerende Komitee, 1986: 1).

Tot en met 1988 bly die struktuur van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie onveranderd.

4.5 Samevatting

Vanaf die ontstaan van gimnastiek in 1830 in die Republiek van Suid-Afrika tot in 1898 het gimnastiek in die land op 'n klub- (mikro-) struktuur berus. Alle organisasie en administrasie is deur die verskillende klubs in hulle onderskeie provinsies gedoen.

In 1898 het die Transvaal Gimnastiekunie tot stand gekom en klubs van ander provinsies het by die unie aangesluit. Die Transvaal Gimnastiekunie het dus as die makro-struktuur van gimnastiek in Suid-Afrika gedien voordat die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie tot stand gekom het.

Gedurende 1954 is daar vir die eerste keer sprake van provinsiale liggame wat in die lewe geroep is (meso-struktuur).

In die vroeë sestigerjare, toe die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie eintlik die basis van die gimnastiekpira-

miede gevorm het, het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie gepoog om die struktuur so te verander dat geaffilieerde liggame verteenwoordig word by die raadsvergaderings om so-doende nouer skakeling tussen die geaffilieerde liggame te bewerkstellig. Ongelukkig was hierdie eksperiment nie suksesvol nie want die geaffilieerde liggame kon nie die finansiële las wat reis- en verblyf koste inhou, bekostig nie. Die gevolg was dat lokale verteenwoordigers vir afgeleë streke moes instaan wat op sy beurt nie die gewenste resultaat gehad het nie.

Vanaf die jare 1930 tot 1959 is die bestuur, organisasie en administrasie van gimnastiek in Suid-Afrika deur die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie beheer. Ongelukkig bestaan daar geen dokumentasie oor die struktuur van die unie nie, maar daar kan van die veronderstelling uitgegaan word dat daar tot en met 1955 van die Lyn-organisasiesestelsel gebruik gemaak is aangesien daar geen sprake van komitees was nie.

In 1955 het die struktuur van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie ooreenkomste met die eietydse matriksorganisasiesestelsel getoon, aangesien daar komitees in die lewe geroep is om behulpsaam te wees met die bestuur, organisasie en administrasie van gimnastiek in die land. Die uitvoerende bestuur van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie dui die lyngesag aan, terwyl die tegniese, beoordelaars- en funksiekomitees die uitvoerende bestuur behulpsaam is in 'n adviserende hoedanigheid.

Binne die sportpiramide wat tans in gimnastiek in Suid-Afrika bestaan, kan die drie strukture duidelik aangetoon word, naamlik:

- die makro-struktuur, die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie.
- die meso-struktuur, die verskeie provinsiale/streeksgimnastiekverenigings
- die mikro-struktuur, die verskeie skole en klubs.

Die bestudering van die strukturele veranderinge wat die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie deur die jare ondergaan het, dien as agtergrond vir hierdie ondersoek aangesien die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie op sy beurt 'n groot invloed op die funksionele en organisatoriese struktuur van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat uitgeoefen het.

HOOFSTUK 5

GIMNASTIEK IN DIE ORANJE-VRYSTAAT

5.1 Inleiding

Soos blyk uit die voorafgaande hoofstuk is die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie sedert 1930 die koepelliggaam van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika. Die unie is dus die makro-struktuur van die sportpiramide in Suid-Afrika.

Voortvloeiend uit die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika en op aandrang van die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie het provinsiale/streeksliggame in die verskeie provinsies/streke ontstaan. Hierdie provinsiale/streeksliggame bestuur, organiseer en administreer gimnastiek binne hul eie grense. Die provinsiale/streeksliggame is dus die meso-struktuur van die sportpiramide.

So 'n provinsiale/streeks-gimnastiekliggaam is outonoom binne die perke wat deur die konstitusie van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie aan hom gestel word, asook die gemeenskap waarbinne hy funksioneer en dit bepaal tot 'n groot mate sy struktuur.

Provinsiale/streekssportliggame en sportadministrateurs, soos dit ook by gimnastiek aangetref word, het nog altyd in 'n onlosmaaklike, afhanklike en unieke verhouding tot 'n gemeenskap gestaan. 'n Gemeenskap sonder sportadministrateurs en provinsiale/streeks-gimnastiekliggame is haas ondenkbaar, terwyl die provinsiale/streeks-gimnastiekliggaam op sy beurt afhanklik van die gemeenskap is. 'Gimnastiek is 'n sportsoort wat baie noue samewerking tussen die provinsiale/streekssportliggaam en die gemeenskap vereis, aangesien baie van die bestuurslede vrywillige dienste lewer. Dit veroorsaak dat gimnastiek 'n addisionele aanspraak op hulle tyd maak (RGN-Sportverslag, nr. 8(2) 1988: 263).

Aandag word aan die volgende geskenk: Die volgende afkortings sal in hierdie hoofstuk voorkom:

- BSGV : Bloemfontein Skole Gimnastiekvereniging
- NOVSAAGV : Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging
- OVSAGABV.SS: Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiek Afrigters- en Beoordelaarsvereniging Suid-Streek
- OVSAGV.SS : Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-streek
- SAAGU : Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie
- SAGU : Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie
- SANSGU : Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie
- VAGU : Vrystaat Amateur Gimnastiekunie
- VAGV : Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging
- OVSSGU : Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie
- OVSSGV : Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging

Vervolgens meer oor die ontstaan, werksaamhede en strukturele veranderinge van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat.

5.2 Die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat, met spesiale verwysing na die struktuur van die uitvoerende bestuurskomitee

5.2.1 Die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie (OVSSGU)

Gedurende 1958 stig Henry de W. Theron die skoolgimnastiekunie van die Oranje-Vrystaat en dien ook as eerste voorsitter van hierdie unie (Vigor, Junie, 1964: 5).

Soos reeds gemeld, was die Oranje-Vrystaat een van die ses provinsies wat in April 1959 saam met die Suid-Afrikaanse Gimnastiekunie samesprekings gehou het. Daar is besluit om die eerste nasionale Skole gimnastiekkampioenskappe op die 3de Oktober 1959 te Pretoria te laat plaasvind (Hoofstuk 4, punt 4.4.5.3, p. 95).

Geen dokumentasie in verband met die struktuur van die Oranje-Vrystaatse Skole Gimnastiekunie vanaf 1958-1960 kon deur navorser opgespoor word nie, maar daar kan van die veronderstelling uitgegaan word dat die struktuur vanaf 1958-1960 dieselfde was as in 1961.

5.2.1.1 Struktuur

Die uitvoerende komitee van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie het in 1961 as volg daar uitgesien:

- Voorsitter
- Ondervoorsitter
- Sekretaris/Tesourier
- Dameslid
- Manslid (OVSSGU-Konstitusie, 1961: 4).

Hierdie struktuur, naamlik die lynorganisasiestelsel, stem ooreen met die struktuur wat deur die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie op daardie stadium gebruik is (Hoofstuk 4, punt 4.4.5, p. 94).

5.2.1.2 Doelstellings

Die doelstellings van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie is soos volg:

- Om die jeug bewus te maak van die belangrikheid van gimnastiek.
- Om gimnastiek te bevorder en aan te moedig in alle blanke skole in die Oranje-Vrystaat.
- Om 'n jaarlikse gimnastiekkampioenskap te hou.
- Om beoordelaars en ander ampsdraers aan te stel en om reëls en regulasies op te stel vir die jaarlikse byeenkoms.
- Om aansoeke om lidmaatskap te oorweeg en oor te besluit (OVSSGU-Konstitusie, 1961: 1-2).

5.2.1.3 Eerste struktuurverandering

Gedurende 1963 vind die volgende verandering rakende die struktuur van die uitvoerende komitee plaas:

- die amp van sekretaris/tesourier word twee afsonderlike ampte.
- die poste van een dames- en een manslid verval en in die plek daarvan is daar vier addisionele lede waarvan ten minste twee dames, indien 'n dame nie reeds een van die ander ampte beklee nie, moet wees.
- vier plattelandse verteenwoordigers kry amptelike sitting op die uitvoerende komitee (OVSSGU-Konstitusie, 1963: 2).

5.2.1.3.1 Afstigting van die Vaalstreek

'n Verdere poging van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie om gimnastiek tot sy reg te laat kom, laat hulle besluit om die grense van die streek te verander. Sasolburg en dorpe noord van Sasolburg word vanaf 1967 ingedeel in die Vaaldriehoekstreek (VAGV, Notule, Bestuursvergadering, 23 April 1966; 2).

5.2.1.3.2 Sub-unies van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie

Die voorsitter van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging bedank vroeg in 1967 en 'n tydelike voorsitter neem waar tot die algemene jaarvergadering. Tydens 'n bestuursvergadering van die skolevereniging is 'n brief ontvang van 'n verteenwoordiger van Kroonstad wat versoek dat daar 'n Noord-Vrystaat unie gestig moet word (OVSSGV, Notule, Bestuurskomiteevergadering, 13 Maart, 1967: 1).

Tydens die algemene jaarvergadering van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging op 8 September word daar besluit "... to accept subunions on condition that the executive committee agrees with the constitution of any new sub-union which

wishes to form." Hierdie sub-unie het dan ook geen verteenwoordiging op die uitvoerende komitee van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging nie (OVSSGV, Notule, Algemene Jaarvergadering, 1967: 3).

5.2.1.4 Tweede struktuurverandering

Die algemene jaarvergadering van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging vind op 8 Augustus 1969 by Kroonstad plaas waartydens die struktuur van die uitvoerende komitee verander is. 'n Keurkomitee, bestaande uit drie mans- en drie dameslede vir die kies van 'n gimnastiekspan om die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging tydens die Suid-Afrikaanse Skole Kampioenskappe te verteenwoordig, is in die lewe geroep.

Hier is vir die eerste keer sprake van 'n sub-komitee binne die struktuur van die uitvoerende komitee van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging. Daar word dus gebruik gemaak van die matriks-organisasiestelsel, waar 'n komitee sekere besluite moet neem (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.5, p. 20-21).

5.2.1.5 Derde struktuurverandering

Gedurende 1970 vind die algemene jaarvergadering van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging op Kroonstad plaas. Tydens hierdie vergadering word die samestelling van die struktuur van die uitvoerende komitee soos volg verander:

- Daar word nie voorsiening gemaak vir die vier plattelandse verteenwoordigers nie (OVSSGV, Notule, Algemene Jaarvergadering, 4 September 1970: 4).

Gedurende 1971 vind die algemene jaarvergadering van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging te Bloemfontein plaas. Tydens hierdie vergadering word slegs 'n nuwe voorsitter verkies, terwyl die struktuur van die uitvoerende komitee onveranderd bly (OVSSGV, Notule, Algemene Jaarvergadering, 3 September 1971: 3).

5.2.1.5.1 Pligte van die uitvoerende komitee

Bogenoemde komitee het vir die eerste keer in die geskiedenis van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat portefeuljes vir lede van die bestuur vasgestel. Die portefeuljes is die volgende:

- 'n Persoon wat tydens alle kompetisies as kompetisiebestuurder sal optree.
- 'n Persoon wat die registrasies en affiliasies moet nagaan, asook inskrywings-, hek- en kursusgelde moet hanteer.
- 'n Persoon wat as skakel optree tussen die Vrystaatse laerskole en in beheer van trofees.
- Twee persone in beheer van alle sekretariële en beoordelingsaangeleenthede.
- 'n Persoon wat as sameroeper van die reëlingskomitee van die Vrystaatse laerskolekompetisies moet optree. Die persoon moet ook as provinsiale afrigter van die dogters optree. Die betrokke persoon moet die jaarlikse Aprilkursus in Bloemfontein reël en is ook in beheer van die Vrystaatse hoërskole-trofees.
- 'n Persoon wat hulp moet verleen met die Vrystaat laerskolekampioenskappe en die Aprilkursus. Die betrokke persoon moet ook alle inligting rakende vertonings en kampioenskappe aan die sekretaris verskaf.
- 'n Persoon in beheer van fondsinsameling (OVSSGV, Notule, Uitvoerende Komiteevergadering, 20 Oktober 1971: 3-4).

5.2.2 Die Vrystaat Amateur Gimnastiekunie (VAGU)

Die stigtingsvergadering van die Vrystaat Amateur Gimnastiekunie (VAGU) het op 9 Mei 1964 plaasgevind. Die liggaam was in beheer van senior gimnastiek in die Oranje-Vrystaat (Die Volksblad, 7 Mei 1964: 16).

Daar het 'n groot behoefte aan so 'n vereniging bestaan aange-

sien 'n senior gimnastiekkklub reeds aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat bestaan het. Op daardie stadium was daar ook 'n gimnastiekkklub vir dames, die Bloemfonteinse Dames Gimnastiekkklub, by die Hoërskool Model (Die Volksblad, 7 Mei 1964: 16).

Tydens die stigtingsvergadering by die Universiteit van die Oranje-Vrystaat is die voorstel vir die stigting van so 'n vereniging eenparig aanvaar. Daar is op die benaming, die Vrystaat Amateur Gimnastiekunie (VAGU) besluit (VAGU, Notule, Stigtingsvergadering, 9 Mei 1964: 1).

5.2.2.1 Doelstellings

- Om senior gimnastiek by alle blanke skole, universiteite en kolleges te bevorder en aan te moedig.
- Om jaarliks 'n kampioenskap vir seniors te hou.
- Om beoordelaars en ander ampsdraers aan te stel en om reëls en regulasies op te stel vir die jaarlikse byeenkoms.
- Om aansoeke om lidmaatskap te oorweeg.
- Om beoordelaars- en afrigtingskursusse in die streek aan te bied (VAGU-Konstitusie 1964: 2).

5.2.2.2 Struktuur

Tydens 'n vergadering van bogenoemde unie op 23 Mei 1964 is die volgende ampsdraers verkies:

- President
- Voorsitter
- Ondervoorsitter
- Ere-sekretaresse
- Tesourier
- Klubverteenwoordigers: vier lede
- Verteenwoordiger van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging
- Tegnieuse verteenwoordigers: een dame- en een manslid (VAGU,

Notule, 23 Mei 1964: 1-3).

Soos blyk uit die vorige hoofstuk toon die struktuur van die Vrystaat Amateur Gimnastiekunie ooreenkomste met die van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie, wat 'n skolevertegenwoordiger en 'n lid vir tegniese aangeleenthede op die uitvoerende komitee gehad het. Die unie het van die funksionele organisasiesetel gebruik gemaak (Hoofstuk 4, punt 4.4.6, p. 96).

5.2.2.2.1 Geaffilieerde lede

Vyf klubs het by hierdie unie geaffilieer. Aangesien al die klubs nog nie oor al die apparaat beskik het nie, het die Universiteit van die Oranje-Vrystaat die fasiliteite van die Departement Liggaamlike Opvoeding, goedgunstiglik tot hul beskikking gestel (Desiprès, 1964: 54).

5.2.2.3 Naamsverandering

Gedurende die algemene jaarvergadering van bogenoemde unie op 5 Desember 1964 is daar besluit dat die naam van die Vrystaat Amateur Gimnastiekunie na die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging verander word (Notule, Algemene Jaarvergadering, VAGV, 1964: 2).

5.2.2.4 Eerste struktuurverandering

Tydens die algemene jaarvergadering van die Vrystaatse Amateur Gimnastiekvereniging op 4 Desember 1964 te Bloemfontein verander die struktuur van die uitvoerende komitee soos volg:

- Verteenwoordigers van geaffilieerde klubs kry amptelike sitting op die uitvoerende komitee.
- 'n Keurkomitee word in die lewe geroep, bestaande uit twee tegniese verteenwoordigers, 'n onder-voorsitter en een komiteelid (VAGV Notule, Algemene Jaarvergadering, 1965: 3).

Dit was ook die eerste keer dat die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging by die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging geaffilieer het. Daar kan dus van die veronderstelling uitgegaan word dat die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging die makro-struktuur van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat gevorm het.

Deur hierdie struktuurverandering aan te bring, het die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging weer eens van die funksionele organisasiesistelsel, waar daar komitees binne die struktuur ingebou is, gebruik gemaak (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20).

5.2.2.4.1 Werksaamhede

Gedurende Januarie 1966 was bogenoemde vereniging en die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie verantwoordelik vir die organisering en aanbieding van die eerste gevorderde afrigtingskursus op nasionale vlak. Die ervare Sweedse afrigter, Jean Cronstedt en Ulla Berg, het as instruktors opgetree (VAGV, Voorsittersverslag, Algemene Jaarvergadering, 1967: 1).

Tydens hierdie kursus het Marius Desiprès 'n lesing oor die onderwerp "Fundamentele biomeganika vir gimnaste" aangebied (SAAGU-Nasionale kursus, Program, 1966: 1-2).

Volgens Desiprès (1966: 2) was die "... drie jaar van tandekry iets van die verlede wat die administratiewe sy van die Vereniging betref. VAGV beskik nou oor 'n pragtige kleurbaadjie en vaandel en het deeglik kennis gemaak met die vereistes en prosedures van die SAAGU asook die organisering van kompetisies, kursusse en vertonings."

In Januarie 1969 vind daar 'n nasionale afrigtingskursus vir gimnaste en afrigters te Kroonstad plaas. Hierdie kursus is aangebied deur die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie en die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie. Finan-

siële steun is van die Departement van Sport en Ontspanning verkry. Die kursusleier was Magakian van Frankryk (SAAGU-Nasionale Afrigtingskursus, Program, 1969: 1-2).

5.2.2.4.2 Beoordelaars

Gedurende 1968 het die Oranje-Vrystaat oor slegs een provinsiale beoordelaar en vier provinsiale beoordelaresse beskik wat by die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie geregistreer is (SAAGU-Lys van beoordelaars, 1968: 5).

'n Nasionale beoordelaarskursus, die eerste van sy soort in die Oranje-Vrystaat, is in Maart 1969 gehou. Agt mans en een dame het nasionale beoordelaarsertifikate verwerf (De Jager, 1970: 2).

5.2.2.4.3 Provinsiale afrigters

In opdrag van die Suid-Afrikaanse Nasionale Skole Gimnastiekunie het die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie is twee provinsiale afrigters by 'n spesiale vergadering van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging aangewys. Die funksie van die twee provinsiale afrigters is om reekse by die verskillende skole en klubs te kontroleer, om afrigtingskursusse en afrigterskursusse in die betrokke streek aan te bied en om tydens kampioenskappe as amptelike afrigter van die streek op te tree (VAGV Notule, Spesiale vergadering (datum onbekend) 1970: 1).

5.2.2.5 Tweede struktuurverandering

Die algemene jaarvergadering van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging het op 3 Junie 1970 in Bloemfontein plaasgevind waartydens die struktuur van die uitvoerende komitee soos volg verander het:

- die amp van die sekretaresse en tesourier word weer een amp
- die twee tegniese lede se ampte verval
- voorsiening word vir 'n beoordelaarsverteenvoerder gemaak
- die amp van die verteenwoordiger van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging verval
- daar word nie voorsiening gemaak vir 'n keurkomitee nie (VAGV, Notule, Algemene Jaarvergadering, 3 Junie 1970: 2).

Die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging het van die funksionele organisasiebenadering binne die struktuur van die uitvoerende komitee gebruik gemaak (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20).

Hierdie struktuurverandering kan waarskynlik gewyt word aan die feit dat baie skolegimnaste begin deelneem het aan die senior program. Skole en klubs was dus genoodsaak om by die senior liggaam, naamlik die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging, te affilieer.

5.2.3 Amalgamasie van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging en die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging

'n Geskiedkundige gebeurtenis was die amalgamasie van die Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging en die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging wat op 12 Februarie 1970 plaasgevind het. Dié vereniging het van toe af as die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging bekend gestaan. Die vereniging het 'n ledetal van 540 gimnaste en beoordelaars gehad (VAGV, Voorsittersverslag, 8 September 1972: 1).

5.2.3.1 Struktuur van die amalgamasie

Frik de Jager word as die eerste voorsitter van hierdie vereniging aangewys. Die struktuur van die uitvoerende komitee is soos volg:

- Voorsitter
- Ondervoorsitter
- Sekretaris
- Tesourier
- Ses addisionele lede
- Twee provinsiale afrigters, wat net in 'n adviserende hoedanigheid sitting gehad het.

Binne die struktuur van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging word daar dus van die lyn-straaf - organisasie benadering gebruik gemaak, aangesien die twee provinsiale afrigters net in 'n adviserende hoedanigheid sitting op die bestuurskomitee gehad het (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.2, p. 19).

5.2.3.2 Doelstellings

Die doelstellings van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging behels die volgende:

- Om alle gimnastiek binne bogenoemde streek van die Oranje-Vrystaat te beheer en te administreer.
- Om gimnastiek in die streek te organiseer en te verbeter.
- Om samewerking te soek en skakeling te verseker tussen skole/klubs, kolleges, universiteite en ander verenigings.
- Om spanne te kies en gimnastiekkompetisies in die streek te organiseer.
- Om jaarliks OVS streekkampioenskappe aan te bied.
- Om leiers-, afrigtings- en beoordelaarskursusse aan te bied (VAGV-Konstitusie, 1972: 1-2).

5.2.3.2.1 Ontspanningsgimnastiek

Tydens 'n bestuursvergadering van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging op 1 Februarie 1973 is ontspanningsgimnastiek, wat deel van artistiese gimnastiek uitmaak, bespreek en is daar besluit om die Oranje-Vrystaat in streke te verdeel. 'n Persoon sou in elke streek as kontakpersoon vir ontspannings-

gimnastiek optree (VAGV, Notule, Bestuursvergadering, 1 Februarie 1973: 1).

5.2.4 Die ontbinding van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging

In die historiese ontwikkeling van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat kan 1974 beskou word as 'n baie geskiedkundige jaar. Op 23 Januarie het die uitvoerende komitee van die Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging hul laaste gesamentlike vergadering gehou voordat die twee streke, die Noord-Vrystaat en die Suid-Vrystaat, finaal ontbind het. Die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het sy goedkeuring aan die skeiding verleen (VAGV, Notule, Uitvoerende Komiteevergadering, 23 Januarie 1974: 1-3).

Tydens die afstigtingsvergadering is daar voorgestel dat die bestaande kleure (oranje) verval, dat die onderskeie voorsitters van die twee streke die voorraad teen 'n spesiale prys moet verkoop en dat alle bates gelykop tussen die twee streke verdeel moet word. Verder is besluit dat nie een van die twee streke van 'oranje' vir hul onderskeie provinsiale kleure gebruik sou maak nie (Van Zyl, 1974: 1).

Die grense van die Oranje-Vrystaat Suid-Streek sluit die hele gebied van die Suid-Vrystaat in. Die noordelike grense was Boshoff, Hertzogville, Bultfontein, Brandfort, Verkeerdevlei, Excelsior en Ladybrand. Noord van bogenoemde dorpe sal as die Noord-Vrystaat bekend staan (VAGV, Notule, Bestuursvergadering 23 Januarie 1974: 5).

Die twee streke se name is onderskeidelik die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek (OVSAGV.SS) en die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging (NOVSAGV).

5.2.5 Die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek

5.2.5.1 Stigtingsvergadering

Die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek het hul stigtingsvergadering op 8 Februarie 1974 in Bloemfontein gehou. Philip Botes is as die eerste voorsitter van die streek verkies.

5.2.5.2 Struktuur

Die struktuur van die uitvoerende komitee van die vereniging is soos volg saamgestel:

- Beskermheer
- Ere-president
- Ere-visepresident
- Voorsitter
- Ondervoorsitter
- Sekretaris
- Tesourier
- Vier addisionele lede: twee mans- en twee dameslede, ten minste een afrigter en een beoordelaar (OVSAGV.SS Notule, Uitvoerende Komitee, 12 Februarie 1974: 1-3).

Hierdie vereniging het van die funksionele organisasie benadering gebruik gemaak. 'n Belangrike besluit wat geneem is, was dat daar ten minste een afrigter en een beoordelaar in die uitvoerende komitee moes dien. 'n Tegniëse beampste vir mans, 'n tegniëse beampste vir dames en 'n persoon om alle inligting aan die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie te verskaf, is aangewys (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20).

5.2.5.3 Doelstellings

Die doelstellings van bogenoemde vereniging is:

- Om te affilieer met die Federasie van OVS Amateur Sportverenigings.
- Om alle amateurgimnastiek binne bogenoemde streek van die Oranje-Vrystaat te beheer en te administreer.
- Om amateurgimnastiek in die streek te organiseer en te verbeter.
- Om bogenoemde doelstellings te verwesenlik, sou die vereniging die volgende doen:
 - Samewerking te soek en skakeling te verseker tussen skole, gimnastieklubs, kolleges en universiteit wat bogenoemde ideale nastrewe.
 - Om inligting en literatuur te versamel en onder lede te versprei.
 - Om spanne te kies en amateur gimnastiekkompetisies in die streek te organiseer.
 - Om jaarliks OVS streekkampioenskappe te hou.
 - Om ware sportmangees deur middel van gimnastiek binne die streek te bevorder.
 - Om enigiets te doen om bogenoemde doelstellings te verwesenlik deur, onder andere, leierskursusse, afrigtingskursusse en beoordelaarskursusse aan te bied (OVSAGV.SS.-Konstitusie, 1974: 1).

5.2.5.3.1 Koöptering van lede

Tydens 'n uitvoerende komiteevergadering van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek op 29 Maart 1974 is twee provinsiale afrigters op die uitvoerende komitee gekoöpteer (OVSAGV.SS., Notule, Uitvoerende Komiteevergadering, 29 Maart 1974: 2).

Tydens 'n latere uitvoerende komiteevergadering, op 17 Junie 1974, is George Nel vir ontspanningsgimnastiek en 'n verteenwoordiger van die Departement van Sport en Ontspanning op die

uitvoerende komitee gekoöpteer. Daar is besluit dat die amptelike kleure van hierdie vereniging in die toekoms groen en wit sal wees (OVSAGV.SS., Notule, Uitvoerende Komiteevergadering, 17 Junie 1974: 2).

Gedurende 1974 is twee provinsiale hulpafrigters aangewys, maar hulle het geen sitting op die uitvoerende komitee gehad nie (OVSAGV.SS., Notule, Uitvoerende Komiteevergadering, 5 Augustus 1974: 2).

5.2.5.3.2 Sentrale Streek

Gedurende 1975 stel die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie alle streke in kennis dat die land voortaan in drie sirkels verdeel sal word. 'n Noord-, Suid- en Sentrale sirkel. Die Oranje-Vrystaat Suid-Streek het saam met Natal, Noord-Vrystaat, Griekwaland-Wes en Suid-Wes Afrika die Sentrale Streek/sirkel gevorm. Ben van Zyl, voorsitter van die Noord-Vrystaat streek, is deur die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie as die sameroeper van dië betrokke sirkel aangewys (SAAGU-Bulletin, April 1975: 2:3).

5.2.5.4 Eerste struktuurverandering

Die tweede algemene jaarvergadering van bogenoemde vereniging het op 5 September 1975 in Bloemfontein plaasgevind. Die struktuur het tydens hierdie vergadering verander en daar is voorsiening vir die volgende ampte gemaak:

- Hulp-sekretaresse
- Tegniese lid (mans)
- Tegniese lid (dames)
- Verteenwoordiger van die Departement van Sport en Ontspanning
- Provinsiale afrigter
- Provinsiale afrigster.

Laasgenoemde drie ampte het nie stemreg tydens uitvoerende komiteevergaderings nie. Verder is daar geen voorsiening vir addisionele lede op die uitvoerende komitee gemaak nie (OVSAGV.SS., Notule, Algemene Jaarvergadering, 5 September 1975: 4-9).

Die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek het van die lyn-staf organisasiesetel gebruik gemaak, aangesien sommige lede in die uitvoerende komitee gedien het, maar geen stemreg gehad het nie (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.2, p. 19).

5.2.5.4.1 Werksaamhede

Die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het in medewerking met die Departement van Sport en Ontspanning en die Sportstigting van Suid-Afrika 'n nasionale afrigtingskursus by die Universiteit van die Oranje-Vrystaat vanaf 13-18 Desember 1976 aangebied (Program-Nasionale Kursus, 13-18 Desember 1976: 1).

5.2.5.4.2 Stigting van 'n Afrigters- en beoordelaarsvereniging

Op 12 Augustus 1976 het die stigtingsvergadering van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekafrigters- en beoordelaarsvereniging van die Suid-Streek plaasgevind (OVSAGABV.SS., Notule, Stigtingsvergadering, 1976: 1).

Volgens Nel (1977: 1) was die doel van hierdie vereniging die opleiding van afrigters, beoordelaars en om die standaard van gimnastiekafrigting en beoordeling te verbeter. George Nel is as die eerste voorsitter van hierdie vereniging en Philip Botes as die president verkies (OVSAGABV.SS., Notule, Stigtingsvergadering, 1976: 2).

In 'n Bulletin (1977/1:3) van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie is hiervan melding gemaak "... the OFS South region must be heartily congratulated on their initiative in forming a special Judges Committee Association in their Region.

It will be heartwarming if other Regions will follow the example set by the OFS-South Region."

5.2.5.5 Tweede Struktuurverandering

Tydens die algemene jaarvergadering van bogenoemde vereniging op 17 September 1976 in Bloemfontein is die konstitusie sō gewysig dat daar voorsiening in die struktuur gemaak is vir die afrigters-/beoordelaarsvereniging, asook vir 'n ouervereniging (OVSAGV.SS., Notule, Algemene Jaarvergadering, 17 September 1976: 4).

Die organisasiebenadering was die **lyn-staf organisasiestelsel**, aangesien die verenigings daar gestel is om 'n sekere funksie te verrig, terwyl sommige bestuurslede nie stemreg gehad het nie (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.2, p. 19).

5.2.5.5.1 Werkzaamhede

Tydens 'n uitvoerende komiteevergadering van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek op 21 Julie 1977 deel Philip Botes die vergadering mee dat daar tydens 'n streeksvoorsittersvergadering van die sentrale sirkel eenparig besluit is om 'n versoek aan die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiek Unie te rig waarin versoek is dat streeksvoorsitters op die uitvoerende bestuur van die nasionale liggaam gekoöpteer moet word. Hierdie versoek is later deur die nasionale liggaam toegestaan. Dit het beteken dat probleme van hierdie sirkel direk met die uitvoerende bestuur bespreek kan word (OVSAGV.SS., Notule, Bestuursvergadering, 26 September 1977: 3).

Soos blyk uit die vorige hoofstuk het hierdie versoek nooit gerealiseer nie weens die hoë onkoste wat deur streke self betaal moes word (Kyk hoofstuk 4, punt 4.5, p. 107-108).

5.2.5.5.2 Ontwerp van 'n Sentrale-Streekwapen

Natal Amateur Gimnastiekvereniging (NAGV) het 'n wapen vir die Sentrale streek ontwerp. Die gimnaste wat aan die Suid-Afrikaanse kampioenskappe deelneem, was geregtig om die wapen aan te koop (OVSAGV.SS., Notule, Uitvoerende Komiteevergadering, 26 September 1977: 3).

5.2.5.5.3 Funksionering van die Afrigters- en beoordelaarsvereniging

Die eerste GYM, 'n gimnastiekbrosjyre, is in Februarie 1977 deur die Suid-Vrystaat se afrigters- en beoordelaarsvereniging uitgegee. Nel (1977: 5) het beweer: "... deur die landwye verspreiding van hierdie brosjyre hoop ons om die doel van hierdie Vereniging aan 'n groot aantal gimnastiekliedhebbers en belangstellendes bekend te stel en vertrou ons terselfdertyd om hierdeur 'n groot ledetal te bekom."

Die tweede GYM het in Augustus 1977 verskyn.

5.2.5.5.4 Registrasies

Die registrasies van gimnaste en beoordelaars het in 1978 'n aansienlike styging van 140 lede getoon (OVSAGV.SS.-Voorsittersverslag, 1978: 6).

5.2.5.6 Derde struktuurverandering

Tydens die algemene jaarvergadering van bogenoemde vereniging op 15 September 1978 in Bloemfontein het daar geen strukturele veranderinge in die uitvoerende komitee plaasgevind nie (OVSAGV.SS., Notule, Algemene Jaarvergadering, 15 September 1978; 1-6).

Daar het wel veranderinge tydens die sesde algemene jaarvergadering, wat op 14 September 1979 in Bloemfontein gehou is, plaasgevind. Tydens hierdie vergadering is die uitvoerende

komitee vergroot met twee addisionele lede (OVSAGV.SS. Notule, Algemene Jaarvergadering, 14 September 1979: 3).

5.2.5.6.1 Stigting van 'n ouervereniging

Gedurende Oktober 1979 het die Oranje-Vrystaat Suid-Streek omsendbriewe aan alle geaffilieerde skole, klubs en verenigings in die streek gestuur waarin kennis gegee is van 'n stigtingsvergadering van 'n ouervereniging. Hierdie vergadering het op 31 Oktober 1979 by die Liggaamlike Opvoedkundelesingsaal van die Universiteit van die Oranje-Vrystaat plaasgevind. Van Niekerk is tydens hierdie vergadering as voorsitter aangewys. Hy het sitting op die uitvoerende bestuur van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek gehad. Hierdie vereniging se doel is die insameling van fondse en om die Oranje-Vrystaat Suid-Streek se bestuur tydens kompetisies met etes en verversings behulpsaam te wees (OVSAGV.SS., Notule, Stigtingsvergadering ouervereniging, 31 Oktober 1979; 1-2).

5.2.5.6.2 Konstitusionele wysigings

Tydens die algemene jaarvergadering van hierdie vereniging in 1981 is daar 'n mosie ingedien dat die algemene jaarvergadering, ingevolge die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se konstitusie, tweejaarliks moet plaasvind (OVSAGV.SS., Notule, Algemene Jaarvergadering, 12 September 1981: 4). Die konstitusie is hersien en sekere aanpassings is gemaak. Die uitvoerende komitee se benaming het na die bestuurskomitee verander.

5.2.5.6.3 Registrasies

Gedurende 1981 toon die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek 'n daling van 70 in hul aantal geregistreerde lede (OVSAGV.SS.-Voorsittersverslag, 12 September 1981: 3).

5.2.5.7 Vierde struktuurverandering

Die algemene tweejaarlikse vergadering van die vereniging het op 17 Mei 1984 plaasgevind. Tydens hierdie vergadering is die struktuur van die bestuurskomitee verander deurdat 'n addisionele amp, naamlik 'n damespersoon wat aan die Departement van Onderwys verbonde is, en nog twee addisionele lede by die bestuurskomitee bygevoeg is (OVSAGV.SS., Notule, Algemene Jaarvergadering, 17 Mei 1984: 2).

Wat die organisasiesetel betref, het die vereniging steeds van die lyn-staf organisasiesetel gebruik gemaak (Kyk hoofstuk 2, punt 2.3.2, p. 19).

5.2.5.7.1 Afrigters- en beoordelaarsvereniging

'n Spesiale algemene jaarvergadering van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiek Afrigters- en beoordelaarsvereniging Suid-Streek het op 20 Julie 1984 in Bloemfontein plaasgevind. Die uitsluitlike doel van hierdie vergadering is om die vereniging weer op die been te bring. Juliana Venter is tydens hierdie vergadering as voorsitster verkies (OVSAGABV.SS. Notule, Spesiale Algemene Jaarvergadering, 20 Julie 1984: 1).

5.2.5.7.2 Werkzaamhede van bestuurslede

Tydens die tweejaarlikse algemene vergadering van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie op 9 Oktober 1986 in Durban is twee van die bestuurslede van hierdie vereniging op onderskeidelik die uitvoerende bestuur en die tegniese komitee (dames) van bogenoemde unie verkies (SAAGU, Notule, Tweejaarlikse vergadering, 9 Oktober 1986: 9).

5.2.5.8 Vyfde struktuurverandering

Gedurende 1986 vind die tweejaarlikse algemene vergadering van bogenoemde vereniging in Bloemfontein plaas.

Sekere wysigings aan die struktuur van die bestuurskomitee het plaasgevind, naamlik:

- die ampte van sekretaresse en tesourier word een amp
- een mansverteenvoerder van die skole word bygevoeg (OVSAGV.SS, Notule, Tweejaarlikse Algemene vergadering, 13 Oktober 1986: 2-3).

5.2.5.8 Sesde struktuurverandering

Bogenoemde vereniging se tweejaarlikse algemene vergadering het op 17 Junie 1988 plaasgevind. Tydens die vergadering het Philip Botes, die voorsitter, hom nie weer verkiesbaar gestel nie. Die struktuur van die vereniging het soos volg verander:

- die amp van sekretaresse en tesourier word weer twee ampte.

Daar is ook 'n mosie ingedien wat bepaal dat die vergadering nie tweejaarliks, maar jaarliks moet plaasvind. Lombie Odenaal is as die nuwe voorsitter van die vereniging verkies (OVSAGV.SS., Notule, Tweejaarlikse Algemene vergadering, 17 Junie 1988: 4 en 6).

5.2.6 Huidige struktuur en funksionering

5.2.6.1 Grense

Die noordelike grense van hierdie vereniging sluit die volgende dorpe in: Boshoff, Hertzogville, Bultfontein, Brandfort, Verkeerdevlei, Excelsior en Ladybrand. Verder sluit hierdie gebied die hele Suid-Vrystaat in (OVSAGV.SS.-Konstitusie, 1982: 1).

5.2.6.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van hierdie vereniging is in Bloemfontein, tensy die bestuurskomitee dit anders bepaal (OVSAGV.SS.-Konstitusie 1982: 1).

5.2.6.3 Samestelling van die bestuurskomitee

Die volgende organigram toon die struktuur van die bestuurskomitee aan:

5.2.6.4 Organigram: Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek

Kyk bladsy 133.

5.2.6.5 Substrukture

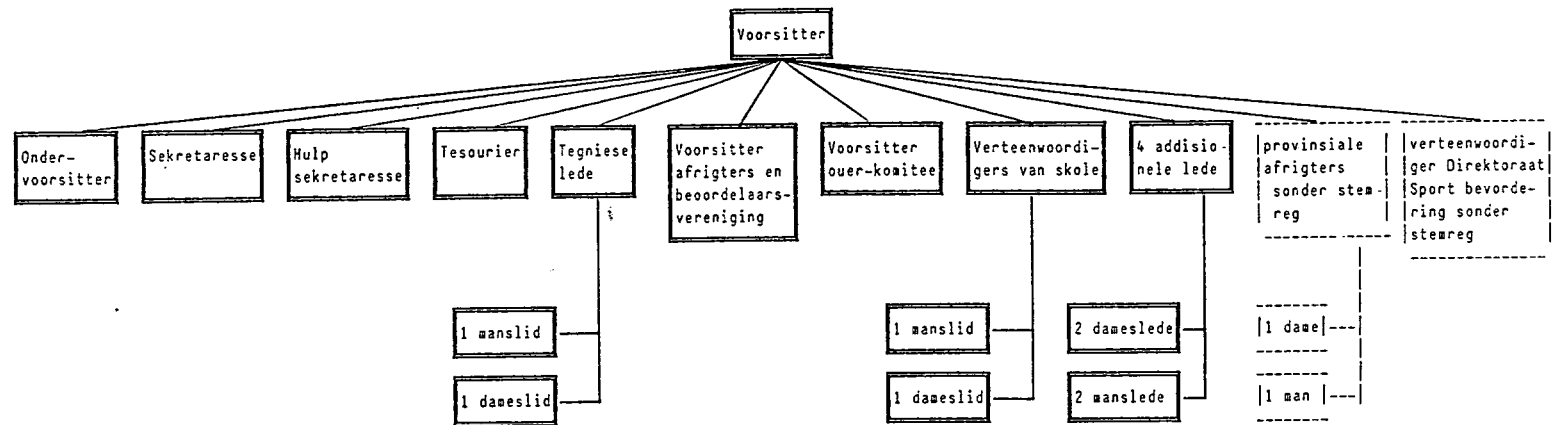
Die konstitusie van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek maak voorsiening vir sub-komitees. Soos uit organigram blyk maak dit voorsiening vir:

- (i) 'n Afrigters- en beoordelaarsvereniging
- (ii) 'n Ouervereniging (OVSAGV.SS.-Konstitusie, 1982: 9).

Verder maak die konstitusie (1982; 14) voorsiening vir:

- (ii) 'n Dagbestuur wat bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter, sekretaresse, tesourier en twee tegniese lede.
- (iii) 'n Keurkomitee wat bestaan uit alle stemgeregtigde bestuurslede.

5.2.6.4 Organigram: Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek

5.2.6.6 Administratiewe beheerpunt

Die vereniging beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe en organisatoriese aangeleenthede word vanuit die huis van die sekretaresse hanteer (Kyk addendum F).

5.2.6.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie (1982: 11) van hierdie vereniging maak voorsiening vir die volgende ere-ampsdraers:

- Beskermheer
- President
- Ere-visepresidente

5.2.6.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Volgens die konstitusie (1982: 8) mag die bestuurskomitee lede koöpteer om werksaamhede te bespoedig. Hierdie lede het geen stemreg.

5.2.6.9 Funkionering van die bestuurskomitee en substrukture

5.2.6.9.1 Stemreg

Tydens die bestuurskomiteevergaderings het alle bestuurslede stemreg, behalwe die twee provinsiale afrigters en die verteenwoordiger van die Direktoraat Sportbevordering (OVSAGV. SS.-Konstitusie 1982: 9).

Die volgende persone het stemreg tydens die algemene jaarvergadering:

- bestuurskomiteelede (een stem elk)
- twee afgevaardigdes van geaffilieerde skole, klubs en verenigings (twee stemme elk).
- lewenslange ere-lede (een stem elk)(OVSAGV.SS.-Konstitusie, 1982: 12)

5.2.6.9.2 Vergaderings

Bestuurskomiteevergaderings vind so dikwels moontlik plaas indien nodig om sake rakende die vereniging te bespreek (OVSAGV.SS.-Konstitusie, 1982: 14).

Die algemene jaarvergadering vind jaarliks voor die einde van Februarie plaas (OVSAGV.SS.-Konstitusie, 1982: 10).

5.2.6.9.3 Rekreasiegimnastiek

Hierdie vereniging maak nie vir rekreasiegimnastiek binne sy struktuur voorsiening nie.

5.2.6.9.4 Besoldiging van bestuurskomitee

Geen lid van die bestuurskomitee is 'n besoldigde lid van die vereniging nie. Geen honoraria word aan lede uitbetaal nie (Kyk addendum F).

5.2.6.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het bogenoemde vereniging in 1988 oor 409 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

5.2.6.10 Organisasiesetel

Die gimnastiekvereniging maak gebruik van die lyn-staf organisasiebenadering soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.2 p. 19, aangesien daar bestuurslede op die bestuurskomitee dien wat nie stemgeregtig is nie, maar in adviserende hoedanigheid optree.

Vervolgens sal die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging aandag geniet, alvorens 'n evaluering van die empiriese ondersoek van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek en die Noord Oranje-Vrystaat Amateur

Gimnastiekvereniging aan die orde sal kom.

5.2.7 Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging

Volgens Van Zyl (1974: 1), voorsitter van bogenoemde vereniging, was 1974 "... voorwaar 'n geskiedkundige jaar waar Noord-Vrystaat vir die eerste keer as volwaardige provinsie/streek bestaan, nadat die Oranje-Vrystaat provinsie in twee verdeel is met 'n Noord- en Suid-Streek. Hierdie verdeling was wat ons aanbetref ten goede en definitief ter bevordering van gimnastiek".

5.2.7.1 Stigtingsvergadering

Geen dokumentasie in verband met die stigtingsvergadering van bogenoemde vereniging kon deur navorser gevind word nie.

5.2.7.2 Struktuur

In 1974 sien die struktuur van hierdie vereniging soos volg uit:

- Voorsitter
- Ondervoorsitter
- Sekretaris
- Tesourier
- Ses addisionele lede (NOVSAGV, Voorsittersverslag, 1974: 2).

5.2.7.3 Doelstellings

Volgens bogenoemde vereniging se konstitusie (1987: 1) word hierdie vereniging se doelstellings as volg uiteengesit:

- Om die jeug bewus te maak van die belangrikheid van gimnastiek.
- Om gimnastiek te bevorder en aan te moedig in alle blanke skole in die OVS.
- Om 'n jaarlikse gimnastiekkampioenskap te hou.
- Om beoordelaars en ander ampsdraers aan te stel en om reëls en regulasies op te stel vir die jaarlikse byeenkoms.
- Om aansoek om lidmaatskap te oorweeg.

5.2.7.3.1 Werksaamhede

Vanaf 1974 tot 1978 het daar geen noemenswaardige werksaamhede in die streek plaasgevind nie, behalwe vir die jaarlikse junior streekskompetisies wat gehou is (Kyk addendum E).

5.2.7.3.2 Registrasies

Gedurende 1978 toon die aantal registrasies van gimnaste en beoordelaars in die vereniging 'n drastiese daling tot 194 lede (NOVSAGV, Uitvoerende Komiteevergadering, 13 Junie 1978: 2).

In 1981 sê die voorsitter: "... dat ons hierdie jaar 'n laagtepunt bereik het met slegs 10 geaffilieerde skole en klubs, wat gesamentlik 171 gimnaste geregistreer het in vergelyking met 1976, 18 skole en klubs en 458 geregistreeerde gimnaste" (NOVSAGV, Voorsittersverslag, 24 Augustus 1981: 2-5).

5.2.7.3.3 Algemene jaarvergadering

Die algemene jaarvergadering van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging vind vanaf 1974-1985 jaarliks plaas. Geen noemenswaardige struktuurveranderinge het in hierdie periode plaasgevind nie (NOVSAV, Notules, Algemene Jaarvergaderings 1981-1985 en NOVSAV, Voorsittersverslae, 1977-1985).

5.2.7.4 Eerste struktuurverandering

Die algemene jaarvergadering van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging het op 25 Augustus 1986, by Kroonstad plaasgevind. Tydens hierdie vergadering is die eerste struktuurverandering van hierdie vereniging aangebring. Daar is op die uitvoerende komitee voorsiening vir twee addisionele lede in plaas van ses gemaak (NOVSAGV, Notule, Algemene Jaarvergadering, 25 Augustus 1986: 2).

Gedurende 1987 en 1988 het die struktuur van hierdie vereniging se uitvoerende komitee geen verandering getoon nie.

5.2.8 Huidige struktuur en funksionering

5.2.8.1 Grense

Die grense van hierdie vereniging sluit alle dorpe van Boshoff, Hertzogville, Bultfontein, Brandfort, Verkeerdevlei, Excelsior en Ladybrand in. Sasolburg is die noordelike grens (Kyk addendum F).

5.2.8.2 Hoofkwartier

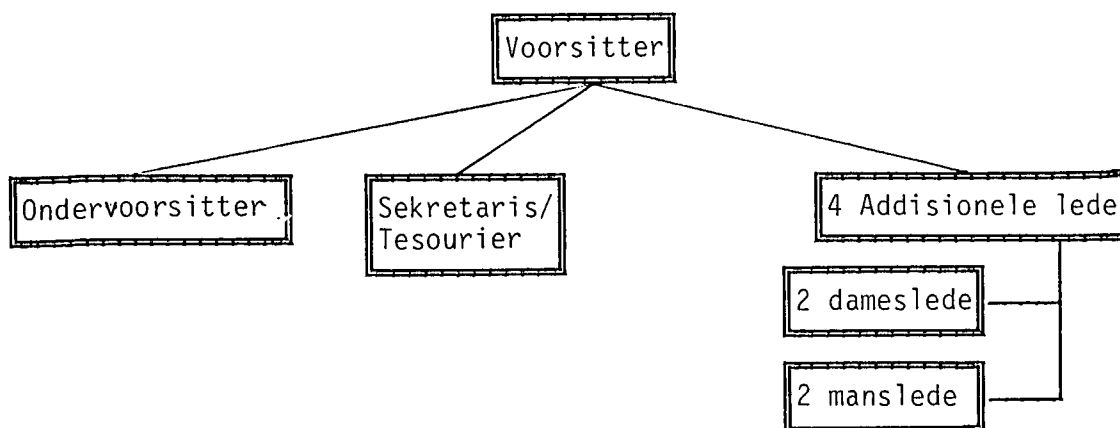
Hierdie vereniging se konstitusie bepaal nie dat daar 'n vaste hoofkwartier sal wees nie. Die hoofkwartier is tans in Kroonstad (Kyk addendum F).

5.2.8.3 Samestelling van die uitvoerende komitee

Die volgende organigram van die struktuur van die uitvoer-komitee is opgetrek:

* Waar die nodige inligting ontbreek het, is daar van 'n vraelys gebruik gemaak om sekere gegewens te bekom (Kyk addendum F).

5.2.8.4 Organigram: Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging

5.2.8.5 Substrukture

Die konstitusie van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging (1987: 1) maak voorsiening vir subkomitees, onder andere:

- (i) ouerkomitee
- (ii) tegniese komitee, alhoewel daar tans nie so 'n komitee bestaan nie (Kyk addendum F).
- (iii) Die dagbestuur bestaande uit die voorsitter, ondervoorsitter en sekretaresse.
- (iv) Die keurkomitee bestaande uit die voorsitter, die direkteur en direktrise van beoordeling (Kyk addendum F).

5.2.8.6 Administratiewe beheerpunt

Die vereniging beskik nie oor 'n kantoor nie en alle organisasie en administrasie word deur die sekretaresse by haar huis gedoen (Kyk addendum F).

5.2.8.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie (1987: 3) maak voorsiening vir die volgende

ere-ampsdraers:

- Ere-president
- Lewenslange erelede

5.2.8.8 Koöptering van lede op die uitvoerende komitee

Die uitvoerende komitee mag enige lid wat na sy mening nodig is, koöpteer (NOVSAGV-Konstitusie, 1987: 1).

5.2.8.9 Funkisionering van die uitvoerende komitee en substrukture

5.2.8.9.1 Stemreg

Tydens die uitvoerende komiteevergaderings het alle komiteelede stemreg (NOVSAGV-Konstitusie, 1987: 2).

Stemgeregtigde persone by die algemene jaarvergadering is:

- Uitvoerende komiteelede
- Twee afgevaardigdes van 'n skool of klub (NOVSAGV-Konstitusie, 1987: 1).

5.2.8.9.2 Vergaderings

Uitvoerende komiteevergaderings vind na goeddunke plaas, ongeveer 3-4 keer per jaar (Kyk addendum F).

Die algemene jaarvergadering van hierdie vereniging vind jaarliks plaas (NOVSAGV-Konstitusie, 1987: 1).

5.2.8.9.3 Rekreasiegimnastiek

Binne die struktuur van hierdie vereniging word daar nie vir rekreasiegimnastiek voorsiening gemaak nie.

5.2.8.9.4 Besoldiging van uitvoerende komiteelede

Geen lid van die uitvoerende komitee is 'n besoldigde lid van die vereniging nie. Geen honoraria word aan lede uitbetaal nie (Kyk addendum F).

5.2.8.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het bogenoemde vereniging in 1988 oor 247 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

5.2.8.10 Organisasiesestelsel

Soos reeds aangetoon, het hierdie vereniging van die eenvoudigste organisasiesestelsels, naamlik die lyn-organisasiesestelsel soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.1, p. 18 gebruik gemaak.

5.3 Samevatting

Wanneer die ontstaan en ontwikkeling van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat bestudeer word, is dit duidelik dat hierdie provinsie 'n daadwerklike bydrae tot gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika gelewer het.

Sedert die totstandkoming van gimnastiek in die Oranje-Vrystaat 30 jaar gelede het hierdie provinsie ses-en-twintig nasionale kompetisies (Kyk addendum E tabel 5.1) en vier toetswedstryde (Kyk addendum E, tabel 5.4) aangebied, asook verskeie gimnaste van oorsee tydens vertonings en afrigtings-klinieke gebuiesves (Kyk addendum E, tabel 5.5).

Sedert die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se indeling van die land in drie sirkels bied die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging, Suid-Streek nege sirkelkompetisies aan. Hierteenoor bied die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiek-

vereniging geen sirkel- of nasionale kompetisies aan nie, waarskynlik as gevolg van 'n gebrek aan fasiliteite (Kyk addendum E, tabel 5.1).

Uit addendum E, tabel 5.2 en 5.3, kan afgelei word dat die Oranje-Vrystaat Suid-Streek baie meer afrigtings-, afrigters- en beoordelaarskursusse as die Noord Oranje-Vrystaat Streek aangebied het.

Met die skeiding van die Noord Oranje-Vrystaat en die Oranje-Vrystaat Suid-Streek in 1974 het die standaard van die Oranje-Vrystaat se gimnaste afgeneem. Daarteenoor is dié provinsie in 1968 as die beste provinsie in die skole-afdeling aangewys. Sekere probleme is wel deur die skeiding opgelos, veral ten opsigte van uitvoerende komiteevergaderings. Dit was veral problematies om 'n sentrale plek te vind waar vergaderings kon plaasvind en daarom het die meeste vergaderings op Theunissen plaasgevind. Dit het beteken dat lede ver moes ry en dit het die provinsie se uitgawes die hoogte laat inskiet.

Daar kan van die veronderstelling uitgegaan word dat die Noord Oranje-Vrystaat Streek se gimnaste tydens die skeiding in 1974 op 'n hoogtepunt was en dat die Noord Oranje-Vrystaat sub-unie van mening was dat hulle hulle eie gimnastiekvereniging kon gestig het. Alhoewel die Oranje-Vrystaat Suid-Streek (Bloemfontein en omliggende dorpe) waarskynlik 'n insinking beleef het, het alle kompetisies nog steeds in Bloemfontein plaasgevind.

Die huidige insinking van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging kan waarskynlik toegeskryf word aan die feit dat talle skole nie meer gimnastiek as 'n buitemuurse aktiwiteit aanbied nie. Private klubs word ook nie gestig nie weens 'n gebrek aan die nodige gimnastieksentrums en -fasiliteite.

Daarteenoor is die Oranje-Vrystaat Suid-Streek in die gunstige

posisie dat die Universiteit van die Oranje-Vrystaat, die Bloemfonteinse Onderwyserskollege en die Technikon OVS in hul gebied geleë is. Hierdie instellings dien as 'n goeie voedingsbron vir afrigters en beoordelaars, aangesien studente kursusse bywoon en behulpsaam is tydens kompetisies. Seniors het sedert die vroegste jare in die Oranje-Vrystaat Suid-Streek gimnastiek beoefen, terwyl daar in die Noord Oranje-Vrystaat streek sedert die skeiding geen senior gimnaste is nie (Kyk addendum G).

Die Callie Human-Sentrum se fasiliteite het veroorsaak dat gimnastiek in die Oranje-Vrystaat Suid-Streek op die voorgrond geplaas is. Verskeie kompetisies, toetswedstryde, afrigtings- en beoordelaarskursusse het al hier plaasgevind. Dit het net tot die voordeel van gimnaste, afrigters en beoordelaars gestrek.

Wat gimnaste, afrigters en beoordelaars betref, het die Noord Oranje-Vrystaat Streek, soos reeds aangetoon, 274 geregistreerde lede teenoor die Oranje-Vrystaat Suid-Streek se 409. Die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging beskik oor veertien mans- en damesafrigters (Kyk addendum G) teenoor die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek se 30 afrigters. Verder beskik die Oranje-Vrystaat Suid-Streek oor sewe-en-veertig geregistreerde beoordelaars teenoor die Noord Oranje-Vrystaat se veertien (Kyk addendum G).

Uit voorafgaande gegewens kan daar afgelei word dat die Oranje-Vrystaat Suid-Streek meer diepte in hul gimnastiek as die Noord Oranje-Vrystaat Streek het. 'n Rede hiervoor is dat laasgenoemde slegs konsentreer op die junior program terwyl eersgenoemde alle afdelings, naamlik pretgimnastiek, novise-, junior, senior en elite-programme aanbied en op bykans al hierdie terreine presteer (Kyk addendum G).

Wat die struktuur van die uitvoerende komitee van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging betref, het dië

komitee verklein. Dit kan waarskynlik aan 'n gebrek aan belangstelling toegeskryf word, terwyl niemand beskikbaar is om in die komitees te dien nie. Hierteenoor is die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek se struktuur verander en die nodige aanpassings is gemaak om by die behoeftes van die streek aan te pas.

Vir die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat is dit van belang dat daar in die volgende hoofstuk 'n empiriese ondersoek na gimnastiekstrukture en hul onderskeie funksies in die ander streke van die Republiek van Suid-Afrika moet plaasvind.

HOOFSTUK 6

EMPIRIESE ONDERSOEK VAN DIE GIMNASTIEKSTRUKTURE
EN HULLE FUNKSIES IN ANDER STREKE VAN DIE RSA

6.1 Inleiding

Sportorganisasies, soos gimnastiekverenigings vertoon elkeen sy struktuur. Die struktuur van die bestuurskomitee/uitvoerende komitee bind al die verskillende funksies wat by sulke organisasies aangetref word tot 'n eenheid saam.

Dit wil egter nie sê dat daar by 'n gimnastiekvereniging 'n hegte eenheid sal wees nie. 'n Strukturele werklikheid is nog lank nie 'n gerealiseerde moontlikheid nie - veral as die realisering berus by persone wat van oomblik tot oomblik, binne die organisasie, besluite moet neem nie en lede van tyd tot tyd vervang moet word nie.

Dit is belangrik dat elke streek sal weet wat sy doel ten opsigte van gimnastiek is, want dit bepaal tot 'n groot mate die omvang, aard en samestelling van die besondere streek se struktuur. Elke subkomitee (of substruktuur) se funksies verseker funksionaliteit of doeltreffende bestuur.

Nog 'n belangrike aspek wat tot die gladde funksionering van die bestuurskomitees/uitvoerende komitees kan bydra, is die invloed van die oorkoepelende nasionale liggaam, naamlik die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie. Hierdie moederliggaam bepaal die omvang van elke streek en daar word sekere riglyne neergelê waarbinne die streke moet funksioneer.

Soos reeds gemeld, word elke streek se struktuur deur sy eiesoortige behoeftes bepaal. Daar sal van dié struktuur gebruik gemaak word wat die doeltreffendste binne die bepaalde gemeenskap sal wees.

Vervolgens sal daar kortliks aandag geskenk word aan die struktuursamestelling van verskeie streke in die RSA se gimnastiekorganisasies om sodoende meer inligting in te win vir die ontwerp van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat.

Waar die nodige inligting ontbreek, is dit aangevul deur telefoniese gesprekke met behulp van 'n onderhoudsvraelys (Kyk addendum F). Ook word die aandag gevestig op die feit dat die onderskeie streke gebruik maak van verskillende benamings, naamlik uitvoerende komitee en bestuurskomitee om die behorende komitee van die betrokke streek aan te dui.

6.2 Strukture en funksies van gimnastiekorganisasies in ander streke van die RSA

Die streke word alfabeties bespreek.

6.2.1 Boland Amateur Gimnastiekunie

6.2.1.1 Grense

Hierdie gimnastiekunie sluit die volgende geografiese gebied in: Somerset-Wes, Stellenbosch, Wellington, Moorreesburg en die Heksriviervallei (Kyk addendum F).

6.2.1.2 Hoofkwartier

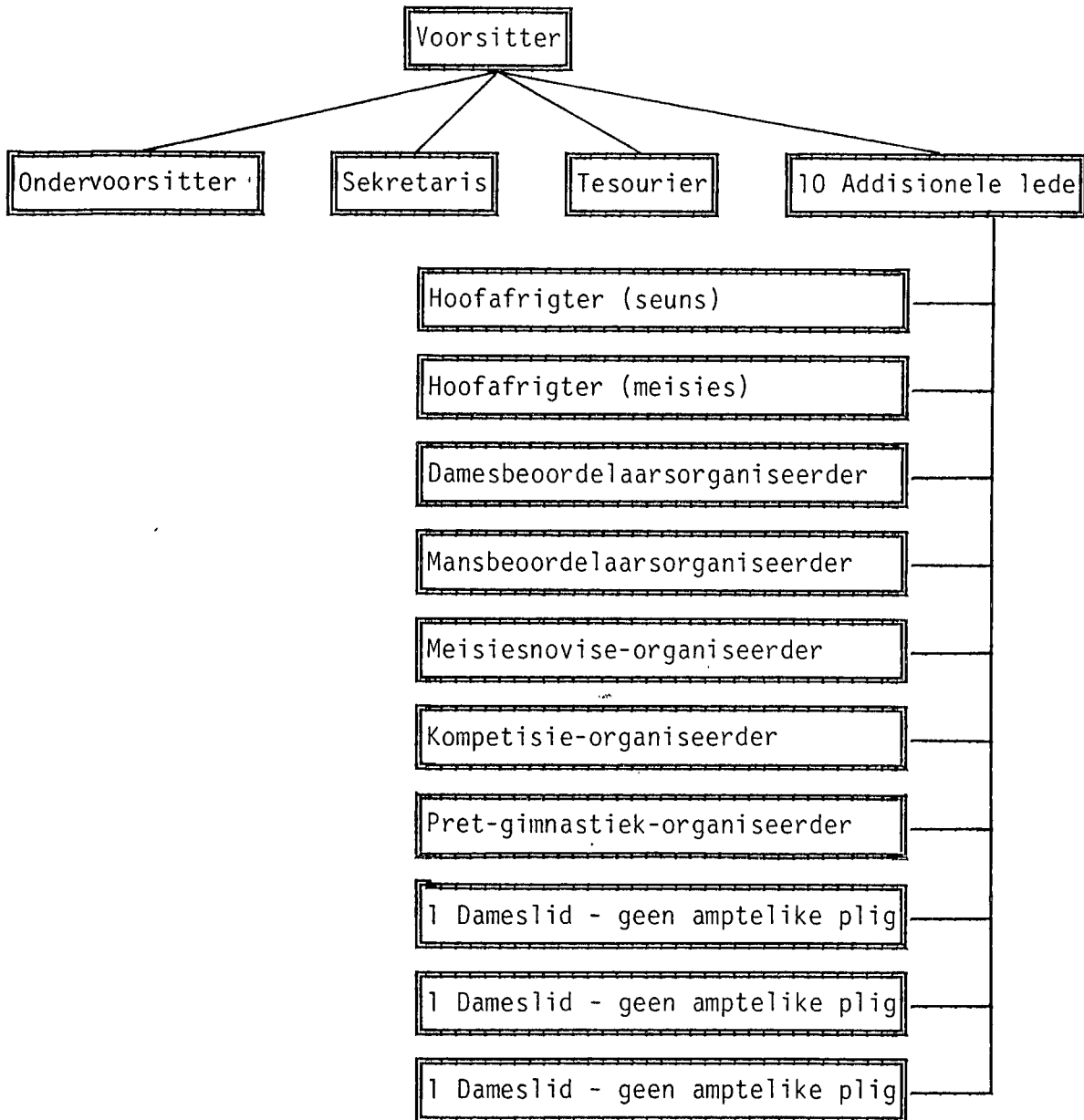
Die hoofkwartier van hierdie unie is op Stellenbosch, maar kan na enige ander dorp verskuif, na gelang van die behoefte van die bestuurskomitee (Kyk addendum F).

6.2.1.3 Samestelling van die bestuurskomitee

Hierdie unie het nie aan die navorser hul konstitusie gestuur nie, maar in 'n skrywe (3 Augustus 1987) die struktuur uiteengesit.

Die volgende organigram kan opgestel word van die struktuur van die unie (BAGU Skrywe: 3 Augustus, 1987).

6.2.1.4 Organigram: Boland Amateur Gimnastiekunie

6.2.1.5 Substrukture

Hierdie unie maak van geen sub-komitees, soos onder andere 'n dagbestuur, 'n keurkomitee, 'n tegniese komitee, 'n ouerkomitee of 'n afrigters- en beoordelaarskomitee gebruik nie (Kyk addendum F).

6.2.1.6 Administratiewe bestuurspunt

Hierdie unie beskik nie oor 'n voltydse kantoor nie en alle administratiewe werk vind aan huis van die sekretaresse plaas (Kyk addendum F).

6.2.1.7 Ere-ampsdraers

Hierdie unie maak nie van enige ere-ampsdraers gebruik nie (Kyk addendum F).

6.2.1.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Die bestuurskomitee het die reg om lede op die bestuur te koöpteer met die doel om behulpsaam te wees om sekere aktiwiteite of projekte af te handel. Hierdie gekoöpteerde lede het geen stemreg tydens bestuurskomiteevergaderings nie (Kyk addendum F).

6.2.1.9 Funkzionering van bestuurskomitee en substrukture

6.2.1.9.1 Stemreg

Persone wat stemreg tydens die algemene jaarvergadering het, sluit die volgende persone in:

- bestuurskomiteeledede: elk een stem
- geaffilieerde skole en klubs mag twee verteenwoordigers, wat albei stemgeregtig is, elk na die algemene jaarvergadering stuur (Kyk addendum F).

6.2.1.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en die bestuurskomiteevergaderings

Die algemene jaarvergadering van die unie vind jaarliks en die bestuurskomiteevergaderings een keer per maand plaas (Kyk addendum F).

6.2.1.9.3 Rekreasiegimnastiek

Rekreasiegimnastiek het geen amptelike verteenwoordiger op die bestuurskomitee nie, maar daar is wel 'n dameslid wat op die bestuur is en wat toevallig by rekreasiegimnastiek in die Boland betrokke is (Kyk addendum F).

6.2.1.9.4 Besoldiging van bestuurskomitee

Die sekretaresse van die Boland Amateur Gimnastiekunie ontvang jaarliks 'n honorarium maar geen bestuurslid is 'n besoldigde amptenaar van die unie nie (Kyk addendum F).

6.2.1.9.5 Aantal geregistreeerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het hierdie unie in 1988 oor 408 geregistreeerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.1.10 Organisasiesestelsel

As die unie se struktuur ontleed word, is dit duidelik dat die unie van die funksionele-organisasiesestelsel, soos na verwys word in hoofstuk 2, punt 2.3.3., p. 19-20 gebruik maak.

6.2.2 Grens Amateur Gimnastiekunie

6.2.2.1 Grense

Die grense van hierdie gimnastiekunie sluit die volgende geografiese gebied in:

Suid-wes: Peddie, Sterkstroom, Burgersdorp en Aliwal-noord.

Noord: Lady Grey en Barkley-Oos

Oos: Maclear

Noord-oos: Keirivier (GAGU-Konstitusie, 1987: 1).

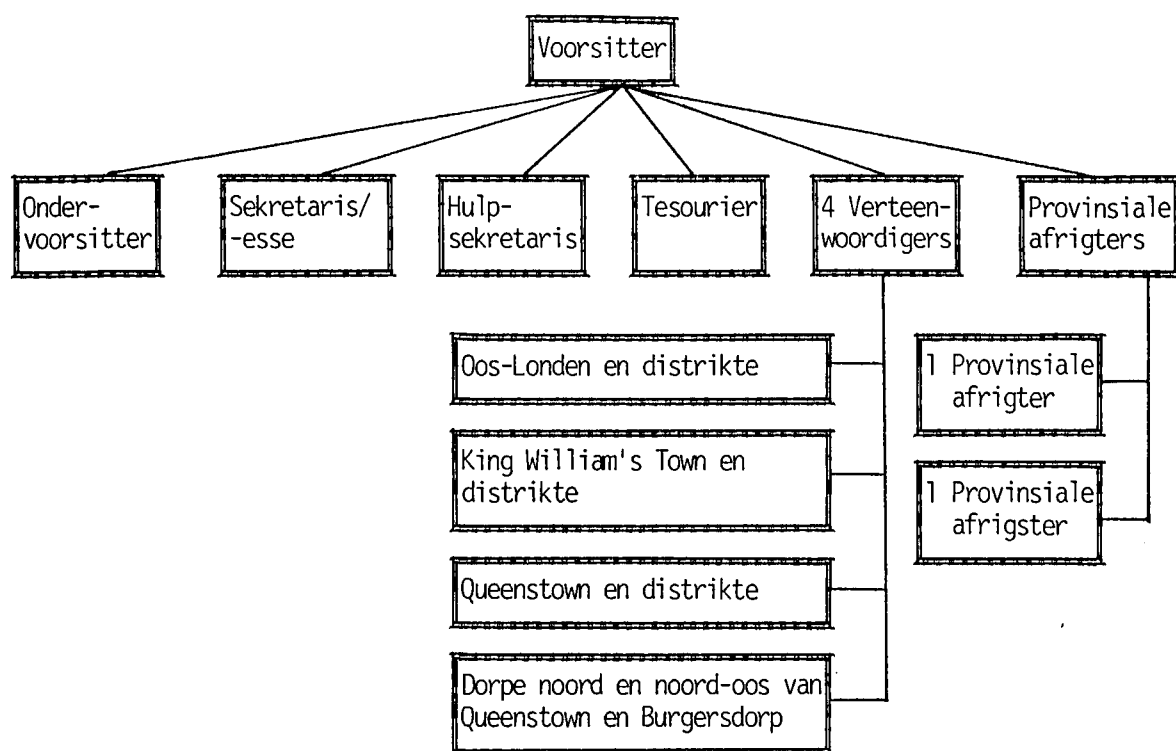
6.2.2.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier word nie in die konstitusie van hierdie unie aangedui nie, maar volgens navrae is die hoofkwartier in Oos-Londen (Kyk addendum F).

6.2.2.3 Samestelling van die uitvoerende komitee

Die volgende organigram kan van die struktuur van die uitvoerende komitee van die Grens Amateur Gimnastiekunie opgestel word (GAGU-Konstitusie, 1987: 1).

6.2.2.4 Organigram: Grens Amateur Gimnastiekunie

6.2.2.5 Substrukture

Hierdie unie se konstitusie maak nie voorsiening vir enige sub-komitees nie (Kyk addendum F), maar daar bestaan 'n dag-bestuur wat uit die volgende persone bestaan: voorsitter, ondervoorsitter en sekretaresse. Daar bestaan 'n keurkomitee wat terselfdertyd die uitvoerende komitee van die unie vorm.

6.2.2.6 Administratiewe bestuurspunt

Hierdie gimnastiekunie beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe aangeleenthede word deur die sekretaresse by haar huis gedoen (Kyk addendum F).

6.2.2.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie (GAGU - 1987: 1) van hierdie unie maak voorsiening vir ere-ampsdraers, naamlik 'n ere-president en vyf ere-lewenslange lede.

6.2.2.8 Koöptering van lede op uitvoerende komitee

Hierdie unie maak gebruik van koöptering op die uitvoerende komitee om met spesifieke projekte behulpsaam te wees.

6.2.2.9 Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture

6.2.2.9.1 Stemreg

Stemgeregtigdes tydens die algemene jaarvergadering sluit die volgende in:

- uitvoerende komiteelede: een stem elk
- een lid per geaffilieerde klub: een stem (GAGU-Konstitusie, 1987: 3).

6.2.2.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings

Die algemene vergadering van hierdie unie vind jaarliks plaas (GAGU-Konstitusie, 1987: 2). Uitvoerende komiteevergaderings vind een maal per maand plaas (Kyk addendum F).

6.2.2.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die Grens Amateur Gimnastiekunie se konstitusie maak nie vir 'n rekreasiegimnastiekverteenwoordiger voorsiening op die uitvoerende komitee nie.

6.2.2.9.4 Besoldiging van uitvoerende komitee

Geen lid van die uitvoerende komitee ontvang 'n honorarium of is 'n besoldigde lid van die unie nie (Kyk addendum F).

6.2.2.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het die Grens Amateur Gimnastiekunie in 1988 oor 67 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.2.10 Organisasiestelsel

Wanneer die struktuur van die Grens Amateur Gimnastiekunie ontleed word, is dit duidelik dat hierdie unie van die funksionele organisasiestelsel soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik maak.

6.2.3 Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie

6.2.3.1 Grense

Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie se oostelike grense is tien kilometer van Kimberley. Die westelike grens is Upington. Die noordelike grens loop deur Magagong tot twintig kilometer vanaf Warrenton (Kyk addendum F).

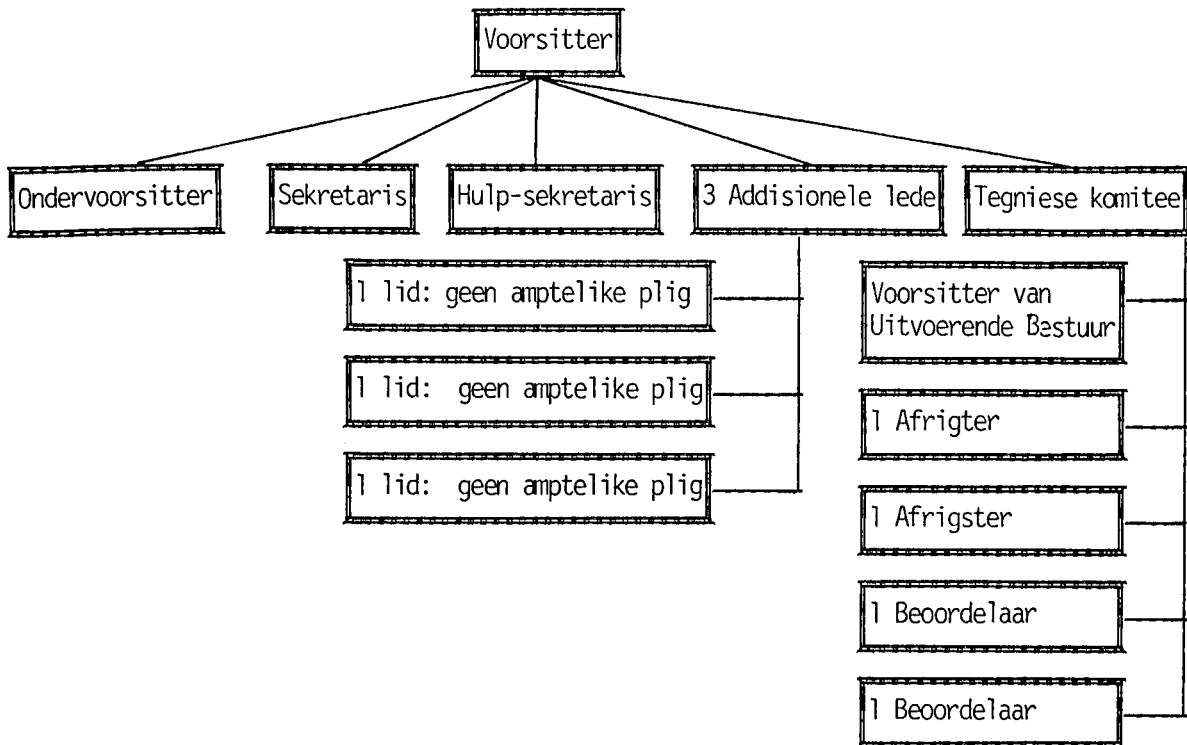
6.2.3.2 Hoofkwartier

Volgens die konstitusie van die Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie (1988: 1) sal die hoofkwartier van die unie die huis van die sekretaris wees. Die hoofkwartier is tans in Kimberley (Kyk addendum F).

6.2.3.3 Samestelling van die uitvoerende bestuur

Die volgende organigram kan opgestel word van die struktuur van hierdie unie se uitvoerende bestuur (G-WAGU-Konstitusie, 1988: 1-2).

6.2.3.4 Organigram: Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie

6.2.3.5 Substrukture

Soos uit die organigram blyk, maak hierdie unie gebruik van 'n tegniese komitee wat alle afrigtings- en beoordelaarsaangeleenthede hanteer. Hierdie komitee is ondergeskik aan die uitvoerende komitee (G-WAGU-Konstitusie, 1988: 2).

Die unie se konstitusie (1988: 2-3) maak voorsiening vir 'n aksiekomitee (dagbestuur) wat bestaan uit die voorsitter, sekretaresse en een lid van die tegniese komitee.

Verder is daar 'n keurkomitee wat tegelykertyd die uitvoerende bestuurskomitee vorm (Kyk addendum F).

Volgens die konstitusie van die unie word daar geen voorsiening vir enige ander subkomitees gemaak nie.

6.2.3.6 Administratiewe bestuurspunt

Die unie beskik nie oor 'n voltydse kantoor nie en alle ander administratiewe aangeleenthede vind aan huis van die sekretaresse plaas (Kyk addendum F).

6.2.3.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie (1988: 69) maak voorsiening vir 'n ere-ampsdraer, naamlik 'n ere-president.

6.2.3.8 Koöptering van lede op uitvoerende bestuur

Die uitvoerende bestuur mag lede koöpteer om spesifieke take uit te voer, maar dié lede is nie stemgeregtig tydens die uitvoerende bestuurskomitee se vergaderings nie (G-WAGU-Konstitusie, 1988: 4).

6.2.3.9 Funkisionering van uitvoerende bestuur en substrukture

6.2.3.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die algemene jaarvergadering sluit die volgende in:

- uitvoerende bestuurslede: elk een stem
- die grootste geaffilieerde klub in die streek: twee stemme
- alle ander geaffilieerde klubs of skole: een stem elk (Kyk addendum F).

6.2.3.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van die unie vind jaarliks en die uitvoerende bestuurskomiteevergaderings een keer per maand plaas (G-WAGU-Konstitusie, 1988: 2).

6.2.3.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die konstitusie van die unie maak nie vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek op die uitvoerende bestuur voorsiening nie.

6.2.3.9.4 Besoldiging van uitvoerende bestuurslede

Geen bestuurslid van die unie ontvang 'n honorarium of is 'n besoldigde lid van die uitvoerende bestuur nie (Kyk addendum F).

6.2.3.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het die unie in 1988 oor 148 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.3.10 Organisasiestelsel

Wanneer die unie se struktuur ontleed word, is dit duidelik dat daar van die funksionele organisasiestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik gemaak word.

6.2.4 Natal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.4.1 Grense

Die grense van Natal Amateur Gimnastiekvereniging sluit die totale geografiese gebied van Natal in (Kyk addendum F).

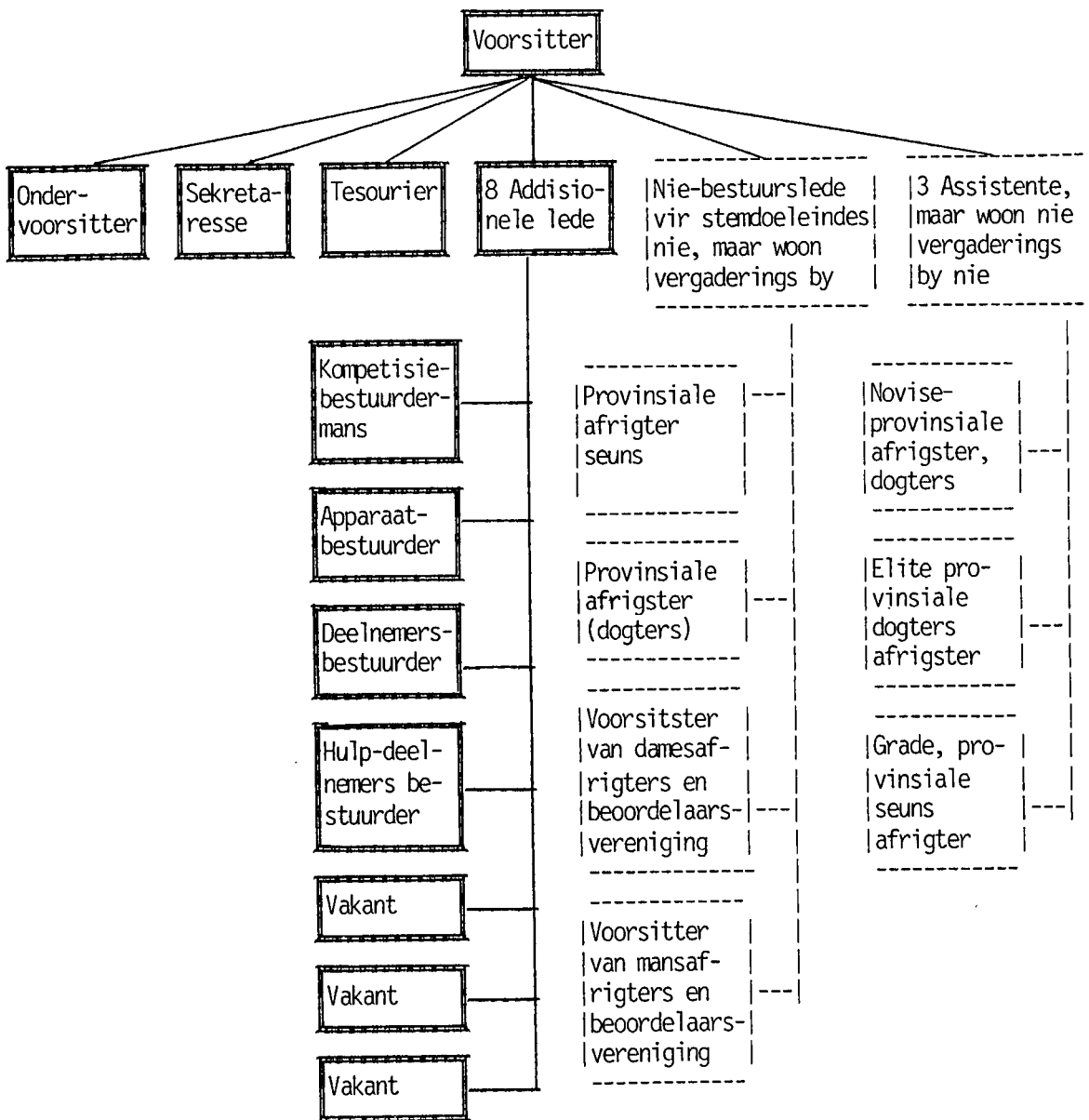
6.2.4.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van hierdie vereniging is tans in Durban (Kyk addendum F), maar mag volgens die besluit van die uitvoerende komitee, na enige dorp binne die grense van die vereniging verskuif (NAGV-Konstitusie, 1988: 19).

6.2.4.3 Samestelling van die uitvoerende komitee

Die volgende organigram gee 'n prentjie van die struktuur van hierdie vereniging se uitvoerende komitee (NAGV-Skrywe, 1988).

6.2.4.4 Organigram: Natal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.4.5 Substrukture

Die vereniging beskik oor 'n dagbestuur en 'n keurkomitee, bestaande uit die voorsitter, onder voorsitter en sekretaresse (Kyk addendum F).

Verder word daar nie van enige sub-komitees, soos 'n tegniese komitee of 'n ouerkomitee, gebruik gemaak nie.

6.2.4.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik oor 'n kantoor vanwaar alle administratiewe en organisatoriese aangeleenthede gehanteer word (Kyk addendum F).

6.2.4.7 Ere-ampsdraers

Ere-ampsdraers van die vereniging sluit in: die president, vise-president en ere-lewenslange lede (NAGV-Konstitusie, 1988: 3).

6.2.4.8 Koöptering van lede op die uitvoerende komitee

Volgens die konstitusie van die Natal Amateur Gimnastiekvereniging (1988: 5) mag lede gekoöpteer word op die uitvoerende komitee, maar hulle is nie stemgeregtig nie.

6.2.4.9 Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture

6.2.4.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde lede van die vereniging tydens die algemene jaarvergadering is:

- Uitvoerende komiteeledede; een stem elk
- Alle geaffilieerde klubs of skole: vir elke 25 geregistreerde lede: een stem; tot 'n maksimum van agt stemme per skool of klub (Kyk addendum F).

6.2.4.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en die uitvoerende komiteevergaderings

Die algemene vergadering van hierdie vereniging vind jaarliks plaas, terwyl die uitvoerende komiteevergaderings plaasvind wanneer dit nodig is, maar nie minder as een keer per maand nie (NAGV-Konstitusie, 1988: 6).

6.2.4.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die konstitusie van die vereniging maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger vir rekreasiegimnastiek op die uitvoerende komitee nie.

6.2.4.9.4 Besoldiging van uitvoerende komiteelede

Die sekretaresse is die enigste lid van die uitvoerende komitee wat 'n voltydse besoldigde lid van die vereniging is.

6.2.4.9.5 Aantal geregistreeerde lede

Volgens inligting wat van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se administratiewe hoofkantoor bekom is, het die vereniging in 1988 oor 'n ledetal van 1 150 beskik (Kyk addendum H).

6.2.4.10 Organisasiestelsel

Die vereniging maak van die lyn-staf organisasiestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.2, p. 19 gebruik, aangesien daar addisionele lede is wat vergaderings bywoon, maar nie stemreg het nie. Hulle dien slegs in adviserende hoedanigheid op die komitee.

6.2.5 Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.6.1 Grense

Die streek se grense sluit in: Brits-noord-wes; Cullinan-noord-oos; Wonderboom-noord; Mamolodie-oos; Pretoria en Verwoerdburg-suid; Sosashanguwe en Hartebeespoortdam-wes (Kyk addendum F).

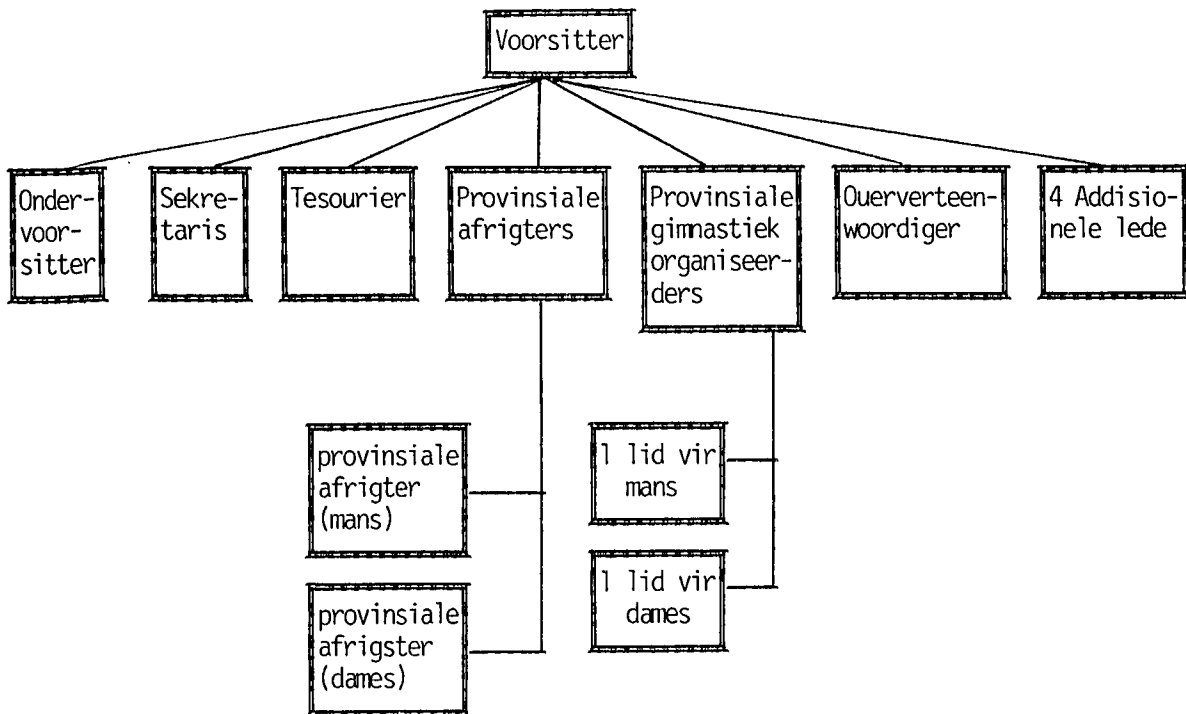
6.2.5.2 Hoofkwartier

Die konstitusie (1988: 1) van die Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging bepaal dat die hoofkwartier in Pretoria moet wees.

6.2.5.3 Samestelling van die uitvoerende komitee

Die volgende organigram kan opgestel word van die struktuur van die uitvoerende komitee van die Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging.

6.2.5.4 Organigram: Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.5.5 Substrukture

Die uitvoerende komitee mag komitees of subkomitees daarstel (N.Tv1.AGV-Konstitusie, 1987: 6) maar die streek beskik tans nie oor 'n tegniese komitee of 'n ouerkomitee nie (Kyk addendum F). Verder mag die uitvoerende komitee na goeddunke prokureurs, verteenwoordigers, beamptes, klerke en bediendes op 'n tydelike basis of vir spesiale dienste aanstel (N.Tv1.AGV-Konstitusie, 1987: 5).

Daar word in die konstitusie (1987: 7) van die vereniging voorsiening gemaak vir 'n dagbestuur wat saamgestel is uit die voorsitter, sekretaresse en tesourier. Ook word daar voorsiening gemaak vir 'n keurkomitee wat bestaan uit die same-roeper van die tegniese komitee, die voorsitter en die provinsiale afrigter en -afrigster.

6.2.5.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe aangeleenthede vind aan huis van die sekretaresse plaas (Kyk addendum F).

6.2.5.7 Ere-ampsdraers

Ere-ampsdraers sluit die volgende persone in: ere-president, lewenslange erelede en 'n beskermheer (N.Tvl.AGV-Konstitusie, 1987: 2).

6.2.5.8 Koöptering van lede op die uitvoerende komitee

Volgens die konstitusie van Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging (1987: 7) mag persone op die uitvoerende komitee gekoöpteer word, maar sonder stemreg.

6.2.5.9 Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture

6.2.5.9.1 Stemreg

Stemreg van die vereniging is beperk tot lede van die bestuur en verteenwoordigers van klubs en skole tydens die tweejaarlikse algemene vergadering op die volgende grondslag:

- skole en klubs het elk twee stemme
- bestuurslede een stem elk (N.Tvl.AGV-Konstitusie, 1987: 3).

6.2.5.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings

Die algemene vergadering van hierdie vereniging vind tweejaarlik plaas (N.Tvl.-AGV-Konstitusie, 1987: 4). Uitvoerende komiteevergaderings vind na goeë dunke plaas, ten minste een keer per maand (Kyk addendum F).

6.2.5.9.3 Rekreasiëgimnastiek

Die konstitusie van die Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiëgimnastiek op die uitvoerende komitee nie.

6.2.5.9.4 Besoldiging van uitvoerende komiteeëde

Die sekretaresse van die vereniging ontvang jaarliks 'n honorarium (Kyk addendum F).

6.2.5.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het die vereniging in 1988 oor 807 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.5.10 Organisasiesetel

Wanneer die struktuur van die vereniging ontleed word, is dit duidelik dat dië vereniging van die funksionele organisasiesetel soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik maak.

6.2.6 Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie

Die unie het nie hul konstitusie aan navorser verskaf nie, aangesien die bestuurskomitee besig was om dit te hersien. 'n Skrywe is wel ontvang (10 November 1987) waarin die struktuur van die bestuurskomitee uiteengesit word.

6.2.6.1 Grense

Die grense van die unie sluit die volgende landdrosdistrikte in: noord - Venterstad en Steynsburg; wes - Middelburg, Graaff-Reinet, Jansenville en Steytlerville; suid - vanaf Humansdorp tot by Bathurst; oos - Albany, Victoria-Oos,

Stockenström, Adelaide en Cradock (Kyk addendum F).

6.2.6.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van hierdie unie is tans in Port Elizabeth (Kyk addendum F).

6.2.6.3 Samestelling van bestuurskomitee

Die volgende organigram kan van die struktuur van die bestuurskomitee van die unie (skrywe 10 November 1987) opgestel word.

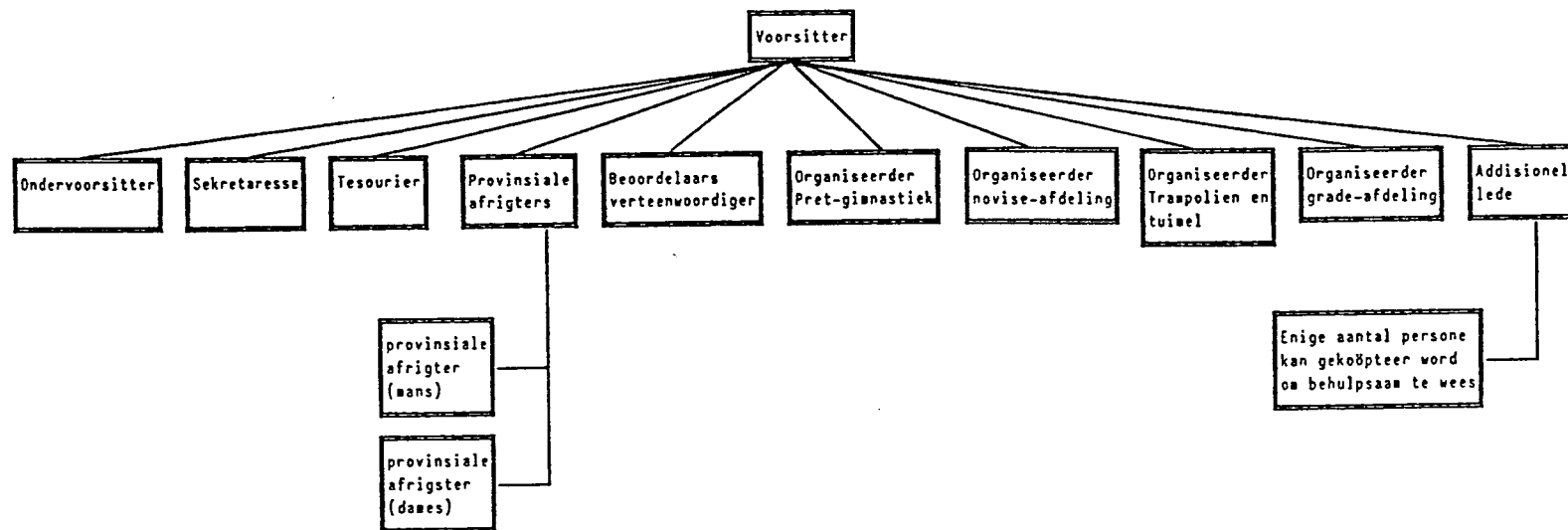
6.2.6.4 Organigram: Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiek-unie

Kyk bladsy 165.

6.2.6.5 Substrukture

Die dagbestuur bestaan uit die voorsitter, sekretaresse en tesorier. Die samestelling van die keurkomitee is soos volg: die voorsitter en die twee provinsiale afriertes (Kyk addendum F). Verder maak die unie nie gebruik van enige ander subkomitees soos onder andere 'n tegniese komitee of oerkomitee nie (Kyk addendum F).

6.2.6.4 Organigram: Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie

6.2.6.6 Administratiewe bestuurspunt

Die unie beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe aangeleenthede word vanuit die huis van die sekretaresse behartig (Kyk addendum F).

6.2.6.7 Ere-ampdraers

Volgens inligting verkry (Kyk addendum F) maak die konstitusie van die unie net voorsiening vir ere-lewenslange lede.

6.2.6.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Persone mag op die bestuurskomitee gekoöpteer word, maar net op 'n tydelike basis om sekere projekte af te handel (Kyk addendum F). Hulle is nie stemgeregtig tydens bestuurskomiteevergaderings nie.

6.2.6.9 Funkzionering van die bestuurskomitee en substrukture

6.2.6.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die algemene jaarvergadering sluit die volgende in:

- bestuurskomitee: een stem elk
- verteenwoordigers van geaffilieerde klubs: een stem elk, maar as 'n klub oor 'n ledetal van 200 beskik is hulle geregtig op drie tot vier stemme (Kyk addendum F).

6.2.6.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van die unie vind jaarliks plaas en die bestuurskomiteevergaderings een keer per maand (Kyk addendum F).

6.2.6.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die struktuur van die bestuurskomitee van die unie maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek op die komitee nie (Kyk addendum F).

6.2.6.9.4 Besoldiging van bestuurskomiteeledede

Die sekretaresse en tesourier van die unie ontvang jaarliks honoraria vir dienste gelewer. Geen lid van die bestuurskomitee is 'n besoldigde lid van die unie nie (Kyk addendum F).

6.2.6.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens inligting wat van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se administratiewe hoofkwartier ontvang is, het die unie in 1988, 247 lede gehad.

6.2.6.10 Organisasiestelsel

Die unie, naamlik die Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie, maak gebruik van die funksionele organisasiestelsel, soos in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 uiteengesit.

6.2.7 Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.7.1 Grense

Die grense van die vereniging word nie in die konstitusie uiteengesit nie, maar volgens betroubare inligting (Kyk addendum F) strek die grense vanaf Alberton ooswaarts tot by Nelspruit, Witrivier en Baberton.

6.2.7.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van die vereniging is tans in Germiston (Kyk addendum F).

6.2.7.3 Samestelling van die bestuurskomitee

Die volgende organigram is opgestel van die struktuur van die vereniging (O.Tvl.AGV-Konstitusie, 1988: 4-5).

6.2.7.4 Organigram: Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

Kyk bladsy 169.

6.2.7.5 Substrukture

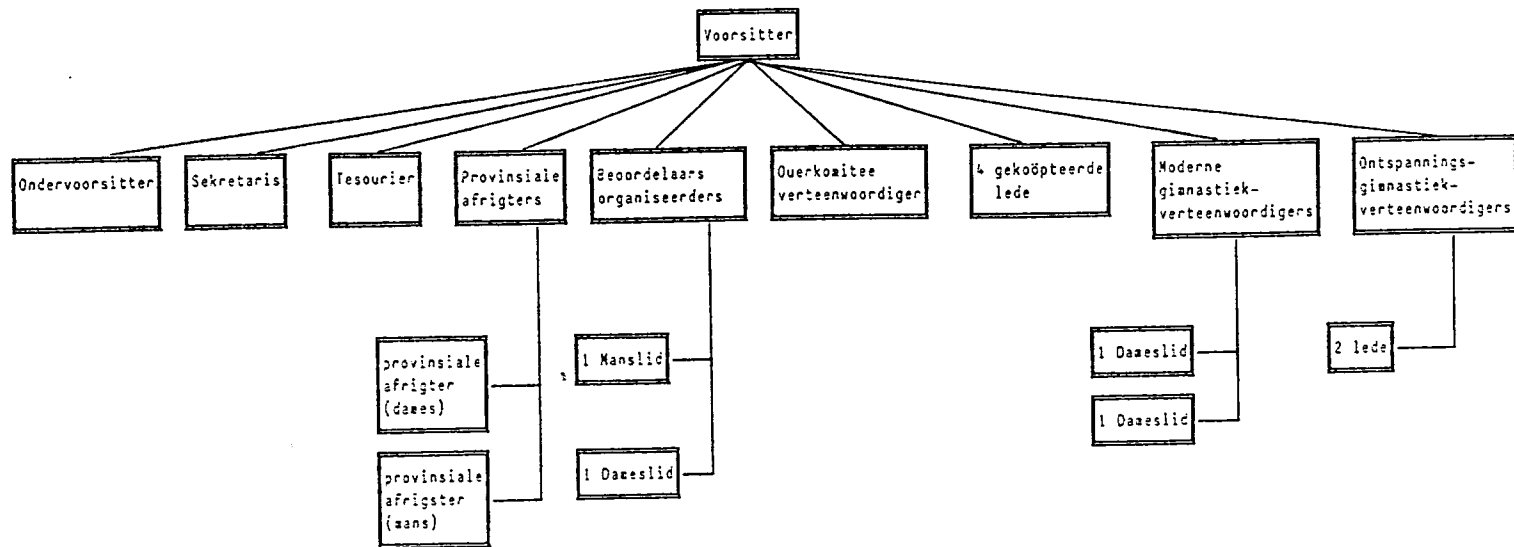
Die dagbestuur bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter, sekretaresse en tesourier (O.Tvl.AGV-Konstitusie 1988: 7). Die keurkomitee is saamgestel uit 'n verteenwoordiger van die tegniese komitee, die voorsitter en die provinsiale mans- en damesafripter (O.Tvl.AGV-Konstitusie, 1988: 12).

Uit die organigram blyk dit duidelik dat daar tans nie 'n tegniese komitee is nie. Verder word daar vir 'n ouerkomitee voorsiening gemaak.

6.2.7.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe aangeleenthede vind aan huis van die sekretaresse plaas (Kyk addendum F).

6.2.7.4 Organigram: Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.7.7 Ere-ampsdraers

Ere-ampsdraers van die vereniging sluit in: 'n beskermheer, 'n ere-president en lewenslange ere-lede (O.Tvl.AGV-Konstitusie, 1988: 4).

6.2.7.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Volgens die konstitusie (O.Tvl.AGV, 1988: 7) mag komitees saamgestel word en persone gekoöpteer word wat tydens bestuurskomiteevergaderings stemgeregtig is.

6.2.7.9 Funksionering van die bestuurskomitee en substrukture

6.2.7.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die tweejaarlikse algemene vergadering sluit die volgende lede in:

- bestuurskomiteelede: een stem elk
- twee afgevaardigdes van 'n skool of klub: een stem elk (O.Tvl.AGV-Konstitusie, 1988: 3).

6.2.7.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van hierdie vereniging vind tweejaarliks plaas (O.Tvl.AGV-Konstitusie, 1988: 4) en bestuurskomiteevergaderings tweemaandeliks (Kyk addendum F).

6.2.7.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die struktuur van hierdie vereniging maak voorsiening vir twee lede vir ontspanningsgimnastiek en twee dameslede vir moderne gimnastiek (O.Tvl.AGV-Konstitusie, 1988: 5).

6.2.7.9.4 Besoldiging van bestuurskomiteelede

Volgens betroubare inligting (Kyk addendum F) ontvang die sekretaresse en tesourier jaarliks honoraria vir dienste gelewer aan die vereniging.

6.2.7.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het die vereniging in 1988 oor 910 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.7.10 Organisasiestelsel

Die vereniging maak van die funksionele organisasiestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik.

6.2.8 Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.8.1 Grense

Na verneem word sluit die grense van die vereniging Johannesburg in met die volgende dorpe as grense: oos - Germiston; suid - tot by Alberton; wes - Krugersdorp en noord - die Juk-skeirivier (Kyk addendum F).

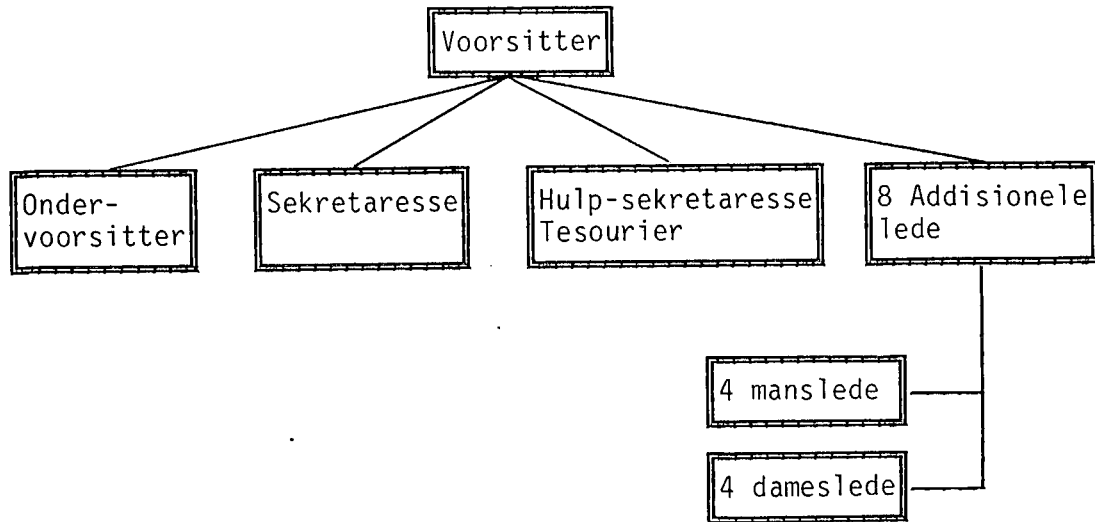
6.2.8.2 Hoofkwartier

Volgens die Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging se konstitusie (1987: 1) is die hoofkwartier van die vereniging in Johannesburg.

6.2.8.3 Samestelling van die uitvoerende komitee

Die volgende organigram is opgestel van die struktuur van die uitvoerende komitee van die vereniging (S.Tv1.AGV-Konstitusie 1987: 4).

6.2.8.4 Organigram: Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.8.5 Substrukture

Die konstitusie van die vereniging maak geen voorsiening vir enige sub-komitees nie, ook nie vir 'n dagbestuur nie. Die keurkomitee bestaan uit die volgende lede: die voorsitter, die twee provinsiale afrigters, die direkteur en direktrise van beoordeling (Kyk addendum F).

6.2.8.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik oor 'n kantoor in Johannesburg. Die sekretaresse het vasgestelde kantoorure en is vyf dae per week vanaf 08h00-15h30 op kantoor. Daarbenewens is sy ongeveer 20 naweke aan diens. Die hulp-sekretaresse se werksure is daaglik van 09h00-13h00 (Kyk addendum F).

6.2.8.7 Ere-ampsdraers

Ere-ampsdraers sluit die volgende persone in: die president, ere-vice president en ere-lewenslange lede (S.Tv1.AGV-Konstitusie, 1987: 3).

6.2.8.8 Koöptering van lede op die uitvoerende komitee

Volgens die vereniging se konstitusie (1987: 4) mag 'n maksimum van vyf persone op die uitvoerende komitee, gekoöpteer word.

6.2.8.9 Funksionering van uitvoerende komitee en substrukture

6.2.8.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde lede tydens die tweejaarlikse algemene vergadering is die volgende:

- Uitvoerende komiteelede: een stem elk
- "Each affiliated gymnastic club or school shall have one vote for up to 40 (forty) registered members; two votes for between 41 (forty-one) and 80 (eighty) registered members; three votes for between 81 (eighty-one) and 120 (one hundred and twenty) registered members, and four votes for over 120 (one hundred and twenty) registered members" (S.Tvl.AGV-Konstitusie, 1987: 2-3).

6.2.8.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings

Volgens die vereniging se konstitusie (1987: 5) vind die algemene vergadering tweejaarliks en uitvoerende komiteevergaderings een keer per maand plaas (Kyk addendum F).

6.2.8.9.3 Rekreasiegimnastiek

Volgens die konstitusie van die vereniging (1987: 3) mag rekreasiegimnastiek een persoon nomineer as 'n volle lid van die uitvoerende komitee.

6.2.8.9.4 Besoldiging van uitvoerende komiteelede

Die vereniging beskik oor 'n voltydse en deeltydse besoldigde sekretaresse en hulpsekretaresse. Geen ander lid van die uitvoerende komitee is 'n besoldigde lid van die vereniging nie (Kyk addendum F).

6.2.8.9.5 Aantal geregistreeerde lede

Volgens inligting van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se administratiewe hoofkantoor beskik die vereniging oor 'n ledetal van 1 265 (Kyk addendum H).

6.2.8.10 Organisasiesestelsel

Wanneer die vereniging se struktuur ontleed word, is dit duidelik dat daar van die lyn-organisasiesestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.1, p. 18 gebruik gemaak word.

6.2.9 Suid-Kaap Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.9.1 Grense

Die grense van die vereniging sluit die volgende dorpe in: suid - Swellendam tot by Joubertina; oos - Willowmore; Aberdeen, noord- Murraysburg, Beaufort-Wes, Fraserburg; wes - Laingsburg en Ladysmith.

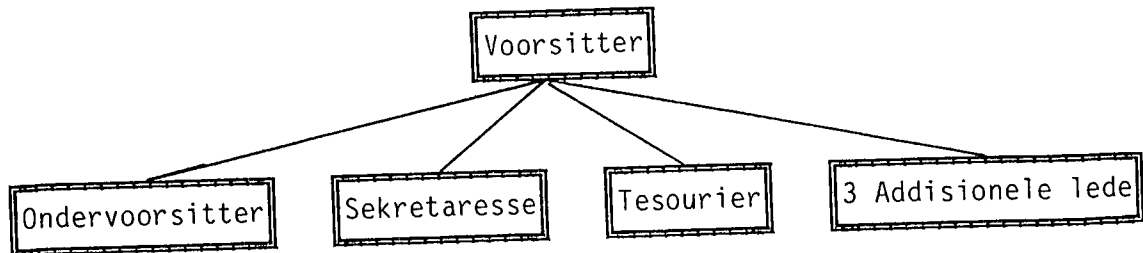
6.2.9.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van dié vereniging is tans in George (Kyk addendum F).

6.2.9.3 Samestelling van bestuurskomitee

Die volgende organigram is opgestel van die struktuur van die bestuurskomitee van die vereniging (Kyk addendum F).

6.2.9.4 Organigram: Suid-Kaap Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.9.5 Substrukture

Die dagbestuur van die vereniging bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter, sekretaresse, tesourier en twee addisionele lede. Die keurkomitee bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter, die direkteur en direktrise van beoordeling. Verder maak die vereniging nie gebruik van sub-komitees nie (Kyk addendum F).

6.2.9.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe aangeleenthede word deur die sekretaresse by haar huis behartig (Kyk addendum F).

6.2.9.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie van die vereniging maak geen voorsiening vir enige ere-ampsdraers nie (Kyk addendum F).

6.2.9.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Persone mag op die bestuurskomitee gekoöpteer word om sekere projekte af te handel, maar hulle is nie stemgeregtig tydens bestuurskomiteevergaderings nie (Kyk addendum F).

6.2.9.9 Funksionering van bestuurskomitee en substrukture

6.2.9.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die algemene jaarvergadering van die vereniging sluit in:

- bestuurskomiteelede: een stem elk
- twee afgevaardigdes van elke skool en klub: een stem elk (Kyk addendum F).

6.2.9.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van die vereniging vind jaarliks en bestuurskomiteevergaderings plus-minus nege keer per jaar plaas (Kyk addendum F).

6.2.9.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die struktuur van die bestuurskomitee van die vereniging maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek op die komitee nie (Kyk addendum F).

6.2.9.9.4 Besoldiging van bestuurskomiteelede

Geen bestuurskomiteelid is 'n besoldigde lid van die vereniging nie (Kyk addendum F).

6.2.9.9.5 Aantal geregistreeerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het die vereniging, in 1988, oor 90 geregistreeerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.9.10 Organisasiestelsel

Die vereniging maak van die eenvoudigste organisasiestelsel, naamlik die lyn-organisasiestelsel soos uiteengesit in hoofstuk 2; punt 2.3.1, p. 18 gebruik.

6.2.10 Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.10.1 Grense

Die grense van die vereniging sluit die totale geografiese gebied van Suidwes-Afrika sowel as Walvisbaai, in (Kyk addendum F).

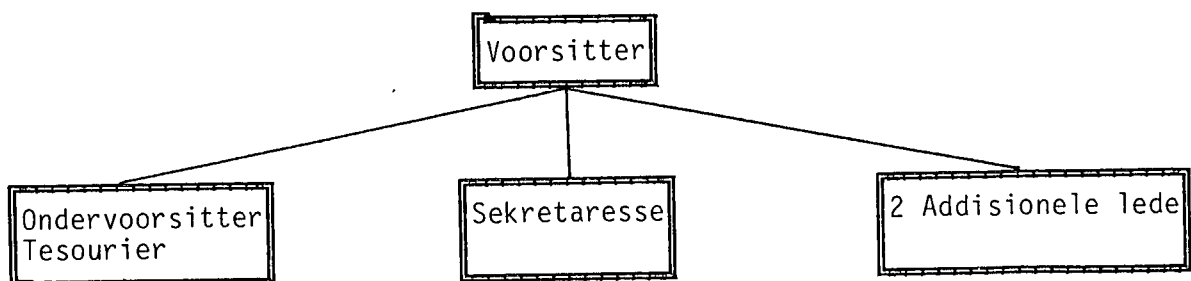
6.2.10.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van die vereniging is in Windhoek (Kyk addendum F).

6.2.10.3 Samestelling van die bestuurskomitee

Die volgende organigram is opgestel van die bestuurskomitee van die vereniging (SWAAGV-Konstitusie, 1987: 6).

6.2.10.4 Organigram: Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.10.5 Substrukture

Die dagbestuur van die vereniging bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter/tesourier en sekretaresse (SWAAGV-Konstitusie, 1987: 9). Die keurkomitee bestaan uit die bestuurskomitee-lede, sowel as die direkteur en direktrise van beoordeling (Kyk addendum F). Volgens die konstitusie (1987: 8) van die vereniging mag onderkomitees aangestel word, maar persone wat in die komitees dien, is nie stemgeregtig tydens bestuurskomiteevergaderings nie.

6.2.10.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik tans nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe aangeleenthede vind vanuit die huis van die sekretaresse plaas (Kyk addendum F).

6.2.10.7 Ere-ampsdraers

Die ere-ampsdraers van die vereniging bestaan uit die ere-presidente en ere-lewenslange lede (SWAAGV-Konstitusie, 1987: 7).

6.2.10.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Volgens die vereniging se konstitusie (1987: 8) mag persone op die bestuurskomitee gekoöpteer word, maar hulle het geen stem op die bestuurskomiteevergaderings nie.

6.2.10.9 Funksionering van bestuurskomitee en substrukture

6.2.10.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die algemene jaarvergadering sluit in:

- Bestuurskomitee-lede: een stem elk

- "Elke lid van die vereniging het twee stemme. Indien 'n lid deur slegs een afgevaardigde verteenwoordig word, is sodanige afgevaardigde geregtig om al die stemme van die lid wat hy óf sy vooraf bekend gemaak het dat al die stemme deur hom óf haar uitgeoefen gaan word" (SWAAGV-Konstitusie, 1987: 7).

6.2.10.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van die vereniging vind jaarliks en bestuurskomiteevergaderings vier keer per jaar plaas (SWAAGV-Konstitusie, 1987: 1).

6.2.10.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die vereniging maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek op die bestuurskomitee nie.

6.2.10.9.4 Besoldiging van bestuurskomiteelede

Die sekretaresse is al bestuurslid wat jaarliks 'n honorarium ontvang (Kyk addendum F).

6.2.10.9.5 Aantal geregistreeerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie beskik die vereniging oor 140 geregistreeerde lede (Kyk addendum H).

Die Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging se konstitusie moet goedgekeur word deur die Suidwes-Afrika Sportraad (Nel, 1987: 2).

6.2.10.10 Organisasiestelsel

Die vereniging maak van die lyn-organisasiestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.1, p. 18 gebruik.

6.2.11 Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.11.1 Grense

Die vereniging se grense sluit die volgende dorpe in: Vander-Bijlpark tot by Sasolburg, Meyerton en Vereeniging (Kyk addendum F).

6.2.11.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van die vereniging is tans in Sasolburg (Kyk addendum F).

6.2.11.3 Samestelling van uitvoerende komitee

Die volgende organigram is opgestel van die struktuur van die vereniging se uitvoerende komitee.

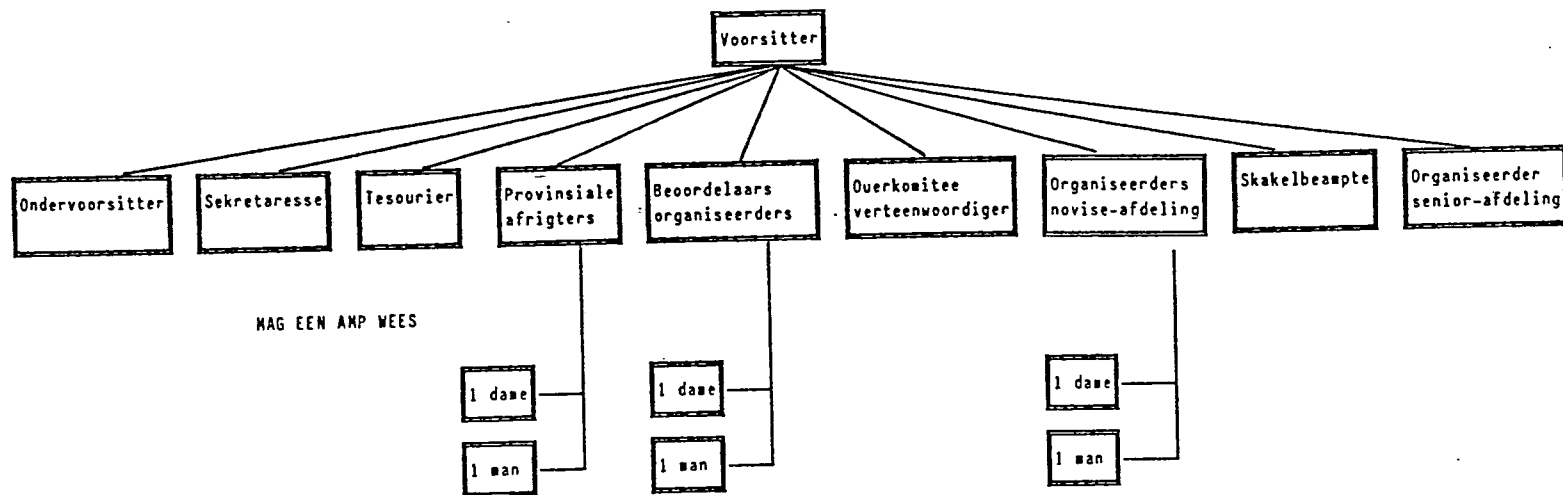
6.2.11.4 Organigram: Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging

Kyk bladsy 181.

6.2.11.5 Substrukture

Die konstitusie (1987: 7) van die vereniging maak voorsiening vir sub-komitees wat deur die uitvoerende komitee aangewys word.

6.2.11.4 Organigram: Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging

Die dagbestuur van die vereniging bestaan uit die voorsitter, die ondervoorsitter, sekretaresse en tesourier (VAGV-Konstitusie, 1988: 8). Die keurkomitee bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter, sekretaresse, die twee provinsiale afrigters, sowel as die direkteur en direktrise van beoordeling (Kyk addendum F).

6.2.11.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik nie oor kantoongeriewe nie en alle administratiewe aangeleenthede vind vanuit die huis van die sekretaresse plaas (Kyk addendum F).

6.2.11.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie van die vereniging (1988: 4) maak voorsiening vir die volgende ere-ampsdraers, naamlik: 'n beskermheer, 'n ere-president en lewenslange ere-lede.

6.2.11.8 Koöptering van lede op die uitvoerende komitee

Gekoöpteerde lede word deur uitvoerende komitee aangewys (VAGV-Konstitusie, 1988: 6).

6.2.11.9 Funksionering van die uitvoerende komitee en substrukture

6.2.11.9.1 Stemreg

Stemreg tydens die tweejaarlikse algemene vergadering word beperk tot lede van die uitvoerende komitee en verteenwoordigers van klubs en skole op die volgende grondslag:

- "gekonstitueerde klubs en skole wat alle geldelike verpligtinge nagekom het is geregtig op twee (2) stemme, indien daar twee gemagtigde persone teenwoordig is.
- lede van die uitvoerende komitee het een (1) stem elk" (VAGV-Konstitusie, 1988: 3).

6.2.11.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings

Die algemene vergadering van die vereniging vind tweejaarlik plaas (VAGV-Konstitusie, 1988: 5) en die uitvoerende komiteevergaderings vyf tot ses keer per jaar (Kyk addendum F).

6.2.11.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die struktuur van die uitvoerende komitee van die vereniging maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek op die komitee nie.

6.2.11.9.4 Besoldiging van uitvoerende komiteelede

Die sekretaresse en tesourier ontvang elkeen jaarliks 'n honorarium (Kyk addendum F).

6.2.11.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie beskik die Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging oor 464 geregistreerde lede (Kyk addendum H).

6.2.11.10 Organisasiesestelsel

Wanneer die struktuur van die vereniging ontleed word, blyk dit duidelik dat daar van die funksionele-organisasiesestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik gemaak word.

6.2.12 Verre Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.12.1 Grense

Die grense van die vereniging is: suid - Warmbad; wes; Settlers; noord - Messina en oos - Phalaborwa (Kyk addendum F).

6.2.12.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van die vereniging is tans in Pietersburg (Kyk addendum F).

6.2.12.3 Samestelling van die bestuurskomitee

Die volgende organigram is opgestel van die struktuur van die vereniging se bestuurskomitee (Kyk addendum F).

6.2.12.4 Organigram: Verre Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

Kyk bladsy 185.

6.2.12.5 Substrukture

Die bestuurskomitee kan sub-komitees aanwys (Kyk addendum F). Die dagbestuur van die vereniging bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter en sekretaresse, terwyl die keurkomitee uit al die lede van die bestuurskomitee bestaan.

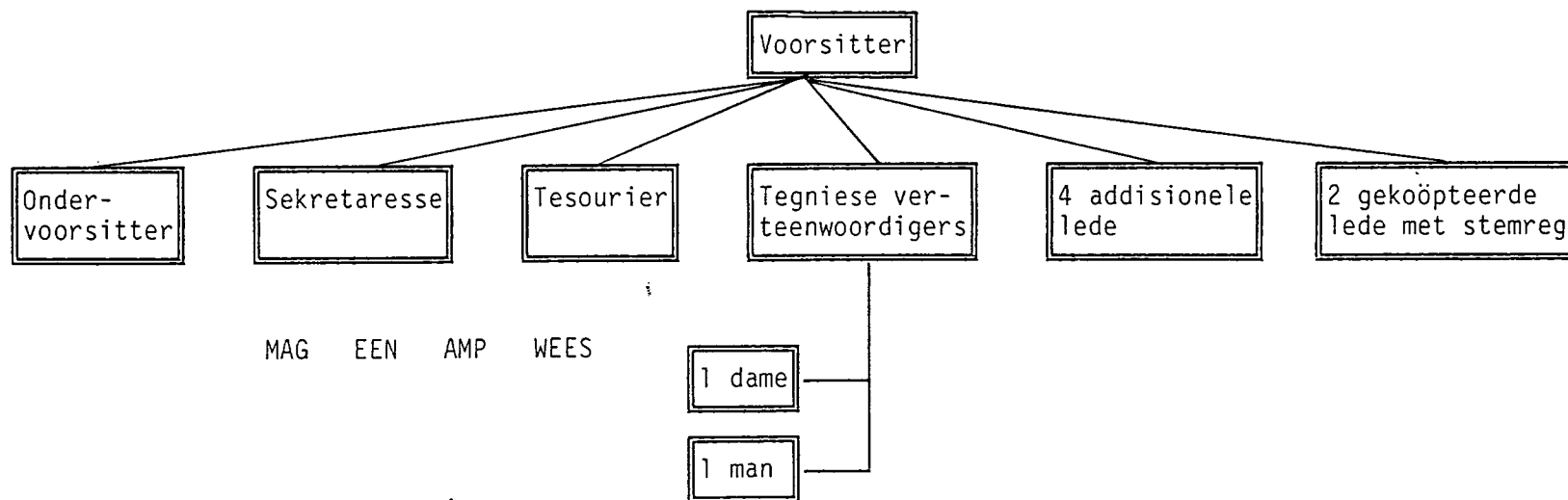
6.2.12.6 Administratiewe bestuurspunt

Hierdie vereniging beskik tans oor geen kantoongeriewe nie en alle administratiewe aangeleenthede word aan die huis van die sekretaresse gehanteer (Kyk addendum F).

6.2.12.7 Ere-ampdraers

Die ere-ampdraers van die vereniging sluit die volgende in: 'n ere-president en ere-lewenslange lede (Kyk addendum F).

6.2.12.4 Organigram: Verre Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.12.8 Koöptering van lede op bestuurskomitee

Die struktuur van die bestuurskomitee maak vir twee gekoöpteerde lede voorsiening. Hierdie ampte word gevul deur persone wat vir sekere korttermynprojekte verantwoordelik is (Kyk addendum F).

6.2.12.9 Funkzionering van bestuurskomitee en substrukture

6.2.12.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die algemene jaarvergadering van die vereniging is:

- die bestuurskomitee: een stem elk
- twee afgevaardigdes van skole en klubs: een stem elk (Kyk addendum F).

6.2.12.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van die vereniging vind jaarliks gedurende November en die bestuurskomiteevergaderings drie tot vier keer per jaar, of wanneer nodig, plaas (Kyk addendum F).

6.2.12.9.3 Rekreasiegimnastiek

Daar word geen voorsiening vir rekreasiegimnastiek binne die struktuur van die bestuurskomitee gemaak nie (Kyk addendum F).

6.2.12.9.4 Besoldiging van bestuurskomiteelede

Die sekretaresse is al lid van die bestuurskomitee wat jaarliks 'n honorarium ontvang (Kyk addendum F).

6.2.12.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie beskik die vereniging oor 532 geregistreerde lede (Kyk addendum H).

6.2.12.10 Organisasiestelsel

Die Verre-Noord Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging maak van die funksionele-organisasiestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik.

6.2.13 Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.13.1 Grense

Volgens die vereniging se konstitusie (1988: 1) sluit die streek die hele area tussen Swartklip, Kraaifontein en Melkboschstrand in.

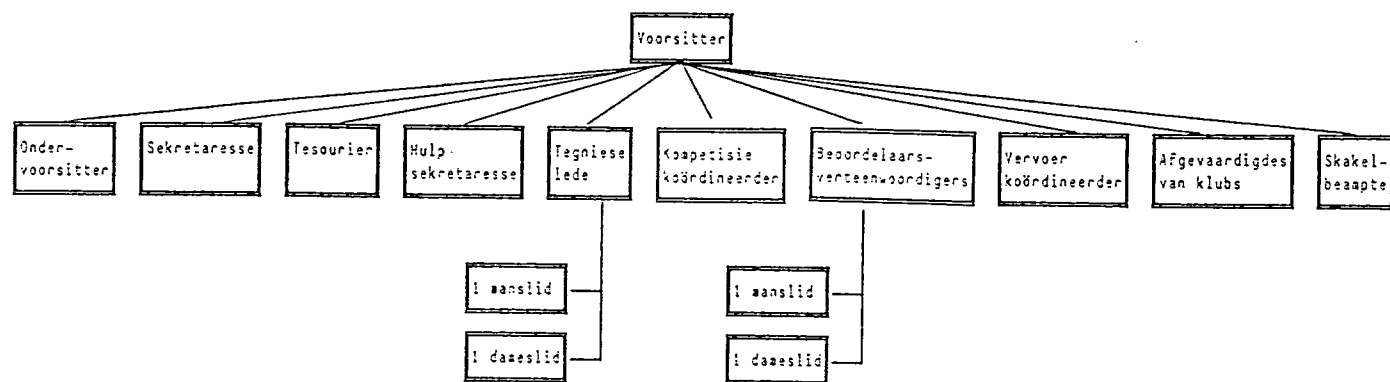
6.2.13.2 Hoofkwartier

Die hoofkwartier van die vereniging is tans in Kaapstad. Die hoofkwartier mag egter na gelang van omstandighede verskuif (WPAGV-Konstitusie, 1988: 1).

6.2.13.3 Samestelling van die uitvoerende komitee

Die volgende organigram is opgestel van die struktuur van die uitvoerende komitee van die vereniging.

6.2.13.4 Organigram: Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging

6.2.13.5 Substrukture

Die uitvoerende komitee van hierdie vereniging mag sub-komitees na goeëdunke saamstel. Die dagbestuur bestaan uit die voorsitter, ondervoorsitter, sekretaresse en tesourier (WPAGV-Konstitusie, 1988: 6). Die keurkomitee bestaan uit die voorsitter, sekretaresse, die twee tegniese lede, die direkteur en direkteuse van beoordeling, sowel as een van die verteenwoordigers van elke klub (WPAGV, Amendment to competition rules, regulations and bye-laws, 1986: 1).

6.2.13.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik nie oor 'n kantoor nie en alle administratiewe sake word deur die sekretaresse by haar huis gehanteer (Kyk addendum F).

6.2.13.7 Ere-ampsdraers

Die konstitusie van die vereniging (1988: 4) maak voorsiening vir 'n ere-president en 'n beskermheer.

6.2.13.8 Koöptering van lede op die uitvoerende komitee

Volgens die vereniging se konstitusie (1988: 6) mag die uitvoerende komitee persone op die komitee koöpteer.

6.2.13.9 Funksionering van die uitvoerende komitee en substrukture

6.2.13.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die algemene jaarvergadering is:

- uitvoerende komitee: een stem elk
- alle gekonstitueerde klubs en skole, maar op die volgende basis:

geen gimnaste of lede geregistreer geen stemreg
 1-15 gimnaste of lede geregistreer een stem
 16-30 gimnaste of lede geregistreer twee stemme
 31-45 gimnaste of lede geregistreer drie stemme
 een addisionele stem vir elke vyftien gimnaste en meer as 45
 geregistreerde lede (WPAGV-Konstitusie, 1988: 4).

6.2.13.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en uitvoerende komiteevergaderings

Volgens die vereniging se konstitusie (1988: 4 en 6) vind die algemene vergadering jaarliks en uitvoerende komiteevergadering een keer per maand plaas.

6.2.13.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die vereniging se struktuur maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek op die uitvoerende komitee nie.

6.2.13.9.4 Besoldiging van uitvoerende komiteelede

Geen lid van die vereniging is 'n voltydse besoldigde lid nie; die sekretaresse en tesourier ontvang jaarliks 'n honorarium vir dienste aan die vereniging gelewer (Kyk addendum F).

6.2.13.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie het die vereniging in 1988 oor 542 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.13.10 Organisasiesestelsel

Die vereniging maak van die funksionele organisasiesestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.3, p. 19-20 gebruik.

6.2.14 Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging

6.2.14.1 Grense

Die vereniging sluit die volgende dorpe in: Potchefstroom, Oberholzer, Randfontein, Lichtenburg, Ventersdorp, Rustenburg, Schweizer Reneke, Christiana, Bloemhof, Zeerust, Groot Marico, Wolmaransstad, Sannieshof, Klerksdorp en Koster (W.Tvl.GV-Konstitusie, 1987: 49).

6.2.14.2 Hoofkwartier

Volgens die vereniging se konstitusie (1987: 4) is die hoofkwartier in Potchefstroom.

6.2.14.3 Samestelling van die bestuurskomitee

Die volgende organigram is opgestel van die Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging (W.Tvl.GV-Konstitusie, 1987: 4).

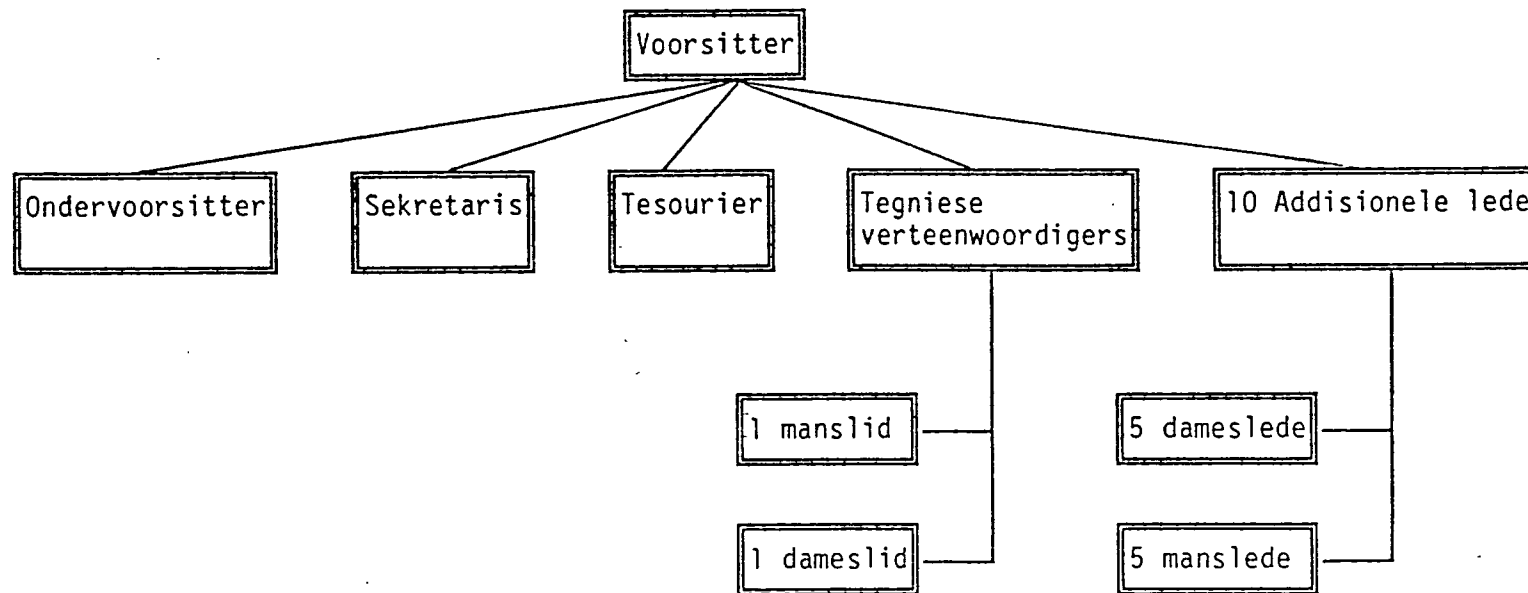
6.2.14 Organigram: Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging

Kyk bladsy 192.

6.2.14.5 Substrukture

Die bestuurskomitee van die vereniging mag na goeddunke subkomitees aanstel. Die dagbestuur van die vereniging bestaan uit: die voorsitter, ondervoorsitter, sekretaris, tesourier en twee tegniese verteenwoordigers (W.Tvl.GV-Konstitusie, 1987: 7).

6.2.14.2 Organigram: Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging

Die keurkomitee bestaan uit die voorsitter, die kompetisiebestuurder, die direkteur en direktrise van beoordeling en die twee provinsiale afrigters (W.Tv1.GV-Konstitusie, 1987: 11).

6.2.14.6 Administratiewe bestuurspunt

Die vereniging beskik tans oor 'n lokaal waar die bestuurskomiteevergaderings plaasvind.

6.2.14.7 Ere-ampsdraers

Ere-ampsdraers van die vereniging sluit die president en die ere-visepresidente in (W.Tv1.GV-Konstitusie, 1987: 10).

6.2.14.8 Koöptering van lede op die bestuurskomitee

Die bestuurskomitee mag persone koöpteer in poste wat vakant raak (W.Tv1.GV-Konstitusie, 1987: 7).

6.2.14.9 Funkionering van bestuurskomitee en substrukture

6.2.14.9.1 Stemreg

Stemgeregtigde persone tydens die tweejaarlikse algemene vergadering sluit die volgende persone in: "Alle klubs is geregtig op 2 stemgeregtigde afgevaardigdes en daarbenewens een addisionele stemgeregtigde per 50 geregistreerde lede - elke afgevaardigde het een stem" (W.Tv1.GV-Konstitusie, 1987: 6).

- elke bestuurslid: een stem elk.

6.2.14.9.2 Vergaderings: algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering en bestuurskomiteevergaderings

Die algemene vergadering van die vereniging vind tweejaarliks en bestuurskomiteevergaderings een keer per maand plaas (W.Tv1.GV-Konstitusie, 1987: 4).

6.2.14.9.3 Rekreasiegimnastiek

Die vereniging se bestuurskomitee maak nie voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek binne die struktuur nie.

6.2.14.9.4 Besoldiging van bestuurskomiteelede

Die sekretaresse en tesourier is al lede van die bestuurskomitee wat jaarliks 'n honorarium ontvang (Kyk addendum F).

6.2.14.9.5 Aantal geregistreerde lede

Volgens inligting van die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie se administratiewe hoofkantoor het die vereniging in 1988 oor 434 geregistreerde lede beskik (Kyk addendum H).

6.2.14.10 Organisasiesestelsel

Wanneer die struktuur van die vereniging ontleed word, is dit duidelik dat daar van die lyn-organisasiesestelsel, soos uiteengesit in hoofstuk 2, punt 2.3.1, p. 18 gebruik gemaak word.

6.3 Evaluering en Gevolgtrekkings

Uit voorafgaande gegewens blyk dit duidelik dat al die gimnastiekorganisasies in die Republiek van Suid-Afrika hoofsaaklik van drie organisasiesestelsels gebruik maak, naamlik die lynorganisasie-, die lyn en staforganisasie- en die funksionele organisasiesestelsel. Nege uit die veertien gimnastiekorganisasies maak van die funksionele organisasiesestelsel en vier gimnastiekorganisasies van die lyn-organisasiesestelsel gebruik. Slegs een gimnastiekorganisasie, naamlik die Natal Amateur Gimnastiekvereniging, maak van die lyn- en staforganisasiesestelsel gebruik.

Uit tabel 6.3.1 kan afgelei word dat daar geen verband tussen die aantal geregistreeerde lede van 'n streek en die organisasiesistelsel wat gebruik word bestaan nie.

Tabel 6.3.1 Organisasiesistelsels versus aantal registrasies

Organisasiesistelsel	Aantal	Minimum aantal registrasies	Maksimum aantal registrasies
lyn-organisasie	4	90	1,265
lyn- en staforganisasie	1	-	1,150
funksionele organisasie	9	67	910

Uit voorafgaande gegewens is dit duidelik dat daar slegs twee gimnastiekorganisasies, naamlik die Natalse en die Suid-Transvaalse Amateur Gimnastiekverenigings is wat oor voltydse besoldigde sekretaresse beskik. Die res van die gimnastiekorganisasies maak van vrywilligers gebruik. Hulle is genoodsaak om die streek se sake vanuit hul woonhuise te administreer.

In die uitvoering van die basiese bestuurtake maak die verskillende gimnastiekorganisasies gebruik van verskillende organisasiesistelsels. Met inagneming van die besondere behoeftes van elke gimnastiekorganisasie en die eise van die gemeenskap besluit elke organisasie blykbaar van watter organisasiesistelsel hulle gebruik wil maak.

Diversivisering van die onderskeie organisasiesistelsels is aan die orde van die dag en daar is byvoorbeeld by die nege funksionele gimnastiekorganisasies geen ooreenkoms wat die struktuur van die organisasies betref nie. Elke gimnastiekorganisasie se struktuur bevat verskillende ampte. Dieselfde verskynsel kom voor by die vier gimnastiekorganisasies wat van die lyn-organisasie gebruik maak, want die aantal addisionele lede verskil van organisasie tot organisasie.

Twee gimnastiekorganisasies, naamlik Bophuthatswana en die

Suid-Afrikaanse Universiteite, het geen inligting aan navorser gestuur nie en is dus nie in die ondersoek ingesluit nie.

Die gevolgtrekking word gemaak dat daar nie 'n "ideale struktuur", waarvolgens 'n gimnastiekorganisasie beheer kan word, bestaan nie. Alle strukture funksioneer waarskynlik ook nie noodwendig ewe doeltreffend nie.

Vervolgens word aanbevelings gemaak vir die ontwerp van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat.

HOOFSTUK 7

RESULTATE, GEVOLGTREKKINGS EN AANBEVELINGS

7.1 Inleiding

Uit voorafgaande studie is verskillende aspekte ten opsigte van bestuur, organisasie en administrasie by die verskeie gimnastiekorganisasies, sowel as verskillende organisasiesistelsels geïdentifiseer. Die belangrikste resultate uit die ondersoek sal vervolgens geëvalueer word, waarna enkele aanbevelings vir die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat gemaak word.

7.2 Resultate

- * Spel is gebore uit 'n diep fundamentele stukrag in die mens - dit is dus 'n vrye menslike handeling wat binne die grense van tyd en ruimte plaasvind. Spel is 'n vorm van spontane lewensuiting - dit immobiliseer aktiwiteit (p. 54-57).

Die spelmoment is 'n deel van sport. Die speeldrang is instinktief by die mens teenwoordig en daarom is hy 'n spelende wese. Hierdie speeldrang kom tot uiting in sport en wel deur beweging as bewegingspel. Dit skep 'n behoefte vir die beoefening van sport (p. 64-65).

Sport in die algemeen, en dus ook artistiese gimnastiek in die besonder, het ontstaan en ontwikkel as gevolg van die mens se behoefte om te speel. Artistiese gimnastiek kan dus nie los van die mens en sy handeling gemaak word nie. Dit is dus die totale mens wat meedoën aan 'n georganiseerde aktiwiteit (p. 70).

Artistiese gimnastiek word beskou as 'n sportvorm wat met fisieke vaardighede en inspanning gepaard gaan. Dit is

gebonde aan 'n gimnastieksaal met apparaat en vind volgens algemene aanvaarbare reëls en regulasies, soos voorgeskryf deur die koepelstruktuur vir gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika, plaas. Dit impliseer afrigting en daarmee gepaardgaande vereis dit doeltreffende funksionele bestuur, organisasie en administrasie. (p. 80-81).

- * Die makro-struktuur van die sportpiramide vir artistiese gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika is die koepel-liggaam: die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie. Die meso-struktuur bestaan uit die verskeie provinsiale/streeksliggame waaronder die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek en die Noord Oranje-Vrystaat Gimnastiekvereniging ressorteer. Die mikro-struktuur bestaan uit die skole wat gimnastiek as 'n buitemuurse aktiwiteit aanbied en gimnastieklubs (p. 108),

Die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek implementeer die lyn- en staforganisasiestelsel, terwyl die Noord Oranje-Vrystaat Gimnastiekvereniging volgens die lyn-organisasiestelsel funksioneer (p. 135 en 141).

- * Elke gimnastiekorganisasie lê klem op die ordelike samestelling van die mikro-struktuur. Daar bestaan bepaalde kategorieë, vorm of patroon, sodat daar deur gesamentlike optrede, gemeenskaplike doelwitte nagestreef kan word. 'n Funksionele doeltreffende organisasiestruktuur verseker die uitbouing en bevordering van dié sportsoort (p. 31-32).

Daar bestaan verskeie organisasiestelsels wat op 'n gimnastiekorganisasie geïmplementeer kan word. In die Republiek van Suid-Afrika maak die onderskeie meso-strukture net van drie gebruik. Nege uit die sestien maak gebruik van die funksionele organisasiestelsel, vyf van die lyn-organisasiestelsel en twee van die lyn- en staforganisasiestelsel (p. 194).

- * Die volgende aspekte is van belang by die keuse van 'n organisasiesisteme: mannekrag, tegnologie, dienste wat gelewer word, fasiliteite, sowel as die omvang van die organisasie. By die onderskeie meso-strukture van die gimnastiekorganisasies in die Republiek van Suid-Afrika bestaan daar slegs twee provinsiale/streeksliggame wat oor die vereiste kantoorruimte en toerusting vir administratiewe aangeleenthede beskik (p. 195).
- * 'n Groot leemte wat by die bestuur, organisasie en administrasie van die verskeie provinsiale/streeksliggame geïdentifiseer is, is dat dit op 'n vrywillige grondslag plaasvind. So bestaan daar by slegs twee gimnastiekorganisasies voltydse sekretariate en een deeltydse sekretariaat, terwyl weinig van die ander bestuurslede 'n jaarlikse honorarium ontvang (p. 195).
- * Die Oranje-Vrystaat se funksionaliteit kan gemeet word aan die daadwerklike bydrae wat hierdie provinsie tot gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika gelewer het. Oor 'n periode van 30 jaar het hierdie provinsie verskeie nasionale en streekskompetisies, sowel as toetswedstryde aangebied (addendum E).

Uit die studie blyk dit dat die twee streke kwantitatief en kwalitatief ten opsigte van die aantal geregistreerde lede, afrigters, beoordelaars, kursusleiers en die onderskeie programme en kursusse wat aangebied word wesentlik verskil. Die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek is beter toegerus ten opsigte van bogenoemde aspekte (addendum E, F, G en H).

Uit die voorafgaande resultate wat uit die studie verkry is, het navorser die volgende gevolgtrekkings gemaak:

7.3 Gevolgtrekkings

- * Volgens die behoeftes en eise van die gemeenskap wat hulle bedien, besluit die verskillende provinsiale/streeksorganisasies vir gimnastiek in die Republiek van Suid-Afrika afsonderlik watter stelsel geïmplementeer gaan word. Die struktuur van die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek het weens noodsaaklike uitbreidings vergroot, tewyl die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging se struktuur verklein het.
- * Daar bestaan geen verband tussen die aantal geregistreerde lede en die struktuur of stelsel wat deur die verskillende provinsiale/streeksorganisasies geïmplementeer word nie.
- * Daar bestaan nie net één funksionele stelsel vir 'n provinsiale/streeksorganisasie vir gimnastiek nie.
- * Sonder voltydse personeel en die nodige fisiese geriewe kan 'n administratiewe dienspunt nie doeltreffend funksioneer nie.
- * Die dienste van vrywilligers belemmer die funksionaliteit van die provinsiale/streeksorganisasie.
- * Vergelykenderwys beskik die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek oor die voldoende fasiliteite en kursusleiers. Meer persone word as afrigters en beoordelaars opgelei wat tot gevolg het dat alle programme aangebied kan word en meer gimnaste aan gimnastiek kan deelneem. Die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging is nie in hierdie gunstige posisie nie. Dit lei noodwendig tot 'n daling in die getal deelnemers en betrokkenes by gimnastiek.
- * Die oopvlekking van die gestelde probleem het tot gevolg dat 'n voorgestelde organigram daargestel word (Kyk p. 203).

So 'n voorgestelde struktuur is egter nog nie bewyslewerend van die gestelde hipotese nie.

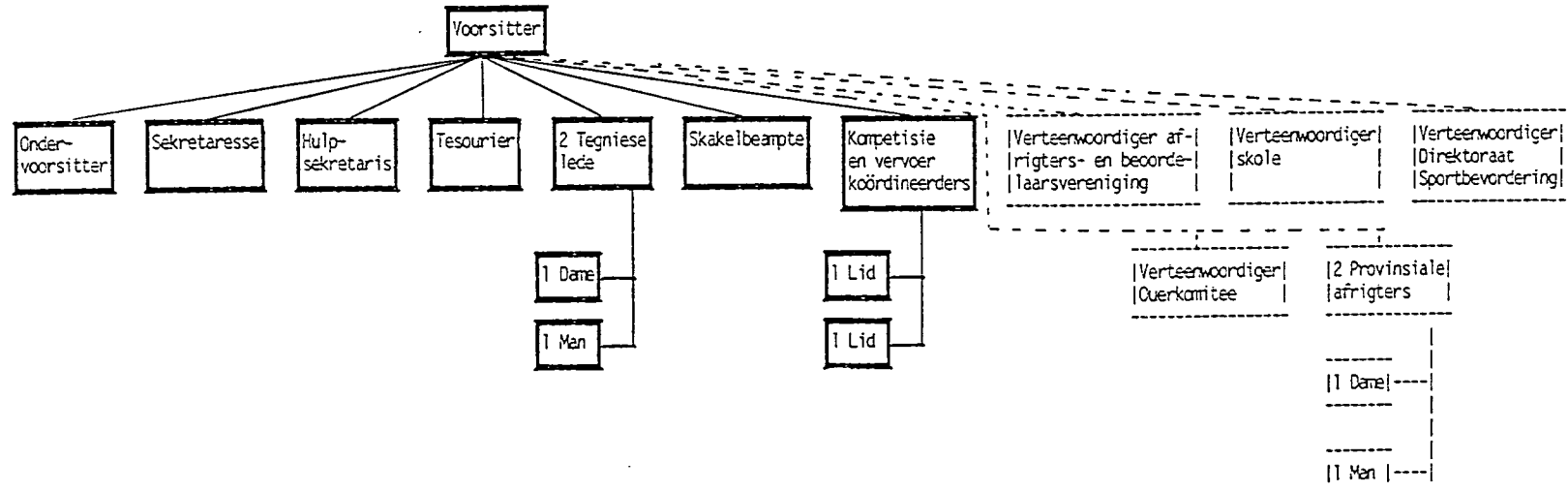
7.4 Aanbevelings

Voorspruitend uit die resultate en gevolgtrekkings van hierdie ondersoek:

- * Dat die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek en die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging amalgameer om sodoende as een beherende gimnastiekorganisasie binne die grense van die Oranje-Vrystaat te funksioneer.
- * Dat die bestuurslede vir bogenoemde voorgestelde gimnastiekorganisasie uit beide streke verkies word (Kyk tabel 7.4.2).
- * Dat die voorsitterskap, tesourier en sekretaresse tweejaarliks roteer van die een streek na die ander ter motivering dat daar meer kontinuïteit in die bestuurskomitee gehandhaaf word (Kyk tabel 7.4.2).
- * Dat daar van 'n voltydse sekretaresse gebruik gemaak word, indien die nodige fondse beskikbaar is.
- * Dat die voorsiening vir die nodige kantoorruimte vir alle administratiewe aangeleenthede so spoedig aandag moet geniet.
- * Dat daar van die lyn- en staf organisasiesestelsel gebruik gemaak word. Ter motivering, dat daar meer persone sodoende betrek word, 'n gevoel van betrokkenheid ervaar word en daar meer kommunikasie en interaksie kan plaasvind. Bestuurslede sonder stemreg lewer slegs deskundige advies en diens aan die bestuurskomitee (Kyk punt 7.4.1: Organigram).

- * Dat daar 'n tydelike advieskomitee, verteenwoordigend van beide streke vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat in die lewe geroep word, totdat hul werksaamhede afgehandel is.
- * Dat die advieskomitee onder andere uit die onderskeie twee streke se voorsitters, onder-voorsitters en twee tegniese-lede uit elke streek moet bestaan.
- * Dat die advieskomitee dit as prioriteit stel om die voorgestelde struktuur te implementeer en die toepassing daarvan so spoedig moontlik aan die onderskeie streke moet voorlê.
- * Dat die advieskomitee hul ondersoek en voorlegging aan die betrokke twee streke binne ses maande afhandel.
- * Dat die struktuur van die voorgestelde organisatoriese bestuurskomitee vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat as volg saamgestel word:

7.4.1 Organigram: Voorgestelde struktuur vir die Oranje-Vrystaat

7.4.2 Tabel: Ampte binne die voorgestelde struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat

Ampte	Opmerkings
Voorsitter Tesourier Sekretaresse	Die ampte van voorsitter, tesourier en sekretaresse moet uit een van die betrokke streke verkies word, aangesien dit alle administratiewe aangeleenthede sal vergemaklik.
Ondervoorsitter Hulp-sekretaresse	Indien die bogenoemde ampte uit die Suid-Streek verkies word moet die ondervoorsitter en hulp-sekretaresse uit die Noord-Streek verkies word om 'n bestuursbalans tussen die twee streke te handhaaf.
2 Tegniese lede	Hierdie ampte kan gevul word deur persone uit enige van die twee streke wat oor die nodige kennis rakende die tegniese aspekte van gimnastiek beskik.
Vervoer-koördineerder	Hierdie ampte moet deur 'n persoon uit die Noord-Streek verkies word ter motivering dat die meeste kompetisies in die Suid-Streek sal plaasvind aangesien hulle oor die nodige fasiliteite beskik.
Kompetisie-koördineerder	Aangesien die meeste kompetisies in die Suid-Streek plaasvind sal die persoon noodwendig uit dië betrokke streek verkies moet word.
Verteenwoordiger afrigters- en beoordelaarsvereniging	Die amp moet gevul word deur 'n persoon in die Suid-Streek ter motivering dat die meeste afrigters en beoordelaars in dië betrokke streek gesentreer is.
Verteenwoordiger ouerkomitee	Hierdie amp kan uit enige van die twee streke verkies word.
2 Provinsiale afrigters	Hierdie twee ampte kan uit enige van die twee streke verkies word. Die hoogs gekwalifiseerde persone moet voorkeur geniet ter motivering dat alle afrigtingsaspekte (kursusse, klinieke) rakende gimnastiek aandag moet geniet.
Verteenwoordiger Direktoraat Sportbevordering	Hierdie amp sal noodwendig uit die Suid-Streek gevul word aangesien die Direktoraat Sportbevordering oor kantore in die betrokke streek beskik.
Verteenwoordiger skole	Hierdie amp kan deur enige persoon van die onderskeie streke gevul word.
Skakelbeampte	Hierdie amp kan deur enige persoon van die onderskeie streke gevul word.

7.5 Moontlike verdere navorsing

Die volgende terreine bied geleentheid vir moontlike verdere navorsing:

- Na aanleiding van hierdie studie, later ondersoek in te stel na die doeltreffendheid van die voorgestelde struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat.
- Behoeftebepaling met betrekking tot gimnastiek as 'n buitemurse aktiwiteit by primêre en sekondêre skole in die Oranje-Vrystaat.
- Knelpunte van gekwalifiseerde gimnastiekafrigters en afrigsters met betrekking tot gimnastiekafrigting in die Oranje-Vrystaat.
- Behoeftebepaling by die provinsiale/streeksorganisasies met betrekking tot die instelling van 'n nasionale skolegimnastiekorganisasie.
- Behoeftebepaling by ander bevolkingsgroepe in die Oranje-Vrystaat met betrekking tot gimnastiek as sportsoort in primêre en sekondêre skole in die Oranje-Vrystaat.

ADDENDUM A

Petersingel 13
Waverley
BLOEMFONTEIN
7 Junie 1987

Geagte

**Inligting, dokumentasie in verband met SAAGU, SANSGU EN OVS
Gimnastiek**

Ek is tans besig met 'n M.A.-verhandeling en die titel van die verhandeling is: "Die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat".

Graag verlang ek enige inligting, jaarverslae, ou notules, programme, uitslae, ens. van die OVS Gimnastiekvereniging. Sal u asseblief so vriendelik wees om my in kennis te stel of u wel van hierdie inligting in u besit het, aangesien van die hoofstukke handel oor die geskiedenis van gimnastiek in die OVS.

U samewerking word hoog op prys gestel. Alle inligting, hoe gering ookal, sal weer aan u terugbesorg word, indien u dit benodig.

By voorbaat baie dankie.

Die uwe

S.L. Botes
(Voorheen: Santjie Krohn).
Tel: Huis: 314295
Werk: 4012467

ADDENDUM B

Petersingel 13
Waverley
BLOEMFONTEIN

7 Junie 1987

Die Voorsitter,

Geagte Heer,

Insake: M.A.-Verhandeling: Die daarstelling van 'n funksio-
nele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die
Oranje-Vrystaat

Ek is tans besig met 'n M.A.-verhandeling oor bogenoemde onder-
werp. Ek sal dit baie waardeer indien u die volgende inlig-
ting aan my sal verskaf:

- u vereniging se grondwet
- samestelling (struktuur) van u vereniging
- magte en pligte van die ampsdraers.

By voorbaat dankie

Die uwe.

Santjie Botes (Mev.)

ADDENDUM C

Petersingel 13
Waverley
BLOEMFONTEIN
9301

20 Oktober 1987

Die Voorsitter

Geagte Heer

Insake: M.A.-Verhandeling: Die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat

Ek het reeds 'n brief aan u vereniging gestuur en doen weer eens 'n beroep op u om my asseblief behulpsaam te wees aangesien ek van u samewerking afhanklik is.

Ek verlang van u vereniging die grondwet, die ampsdraers en hulle pligte.

Ek sal dit baie waardeer indien u dit so spoedig moontlik aan my kan stuur.

By voorbaat dankie.

Die uwe

Santjie Botes (Mev.)

ADDENDUM D

Petersingel 13
Waverley
BLOEMFONTEIN

15 Februarie 1988

Die Voorsitter/Sekretaresse,

Geagte

Inligting: U Grondwet en struktuur van u bestuur en samestelling asook u pligte vir bestuurslede, vir M.A.-verhandeling

Soos u reeds weet, is ek besig met 'n M.A.-verhandeling en dat ek reeds twee skrywes aan u gerig en telefonies met u in aanraking was. Ek doen 'n baie dringende beroep op u om asseblief so spoedig moontlik die volgende inligting aan my te stuur:

1. U vereniging se Konstitusie
2. Die samestelling/struktuur van u bestuur
3. Die pligtestaat van elke ampsdraer op u bestuur.

Ek sal dit werklik hoog op prys stel indien u dit asseblief so spoedig as moontlik (binne een week) aan my sal stuur.

By voorbaat dankie vir u samewerking.

Die uwe

(Mev.) Santjie Botes

Tabel 5.1 Kompetisies plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1960-1988)

KOMPETISIE	DATUM	PLEK	BRON
Nasionale juniorkampioenskappe	25 Mei 1960	Bloemfontein	(Ahrens, 1960: 53).
OVS. juniorkampioenskappe	onbekend 1963	Bloemfontein	(Steenkamp, 1987).
OVS. juniorkampioenskappe	onbekend 1964	Bloemfontein	(Steenkamp, 1987).
Bloemfontein skolekampioenskappe	22 Augustus 1964	Bloemfontein	(VAGV, Notule, 1 Augustus 1964: 1).
OVS. juniorkampioenskappe	12 September 1964	Bloemfontein	(Program, OVS juniorkampioenskappe, 1964: 1).
OVS. seniorkampioenskappe	29 Augustus 1964	Bloemfontein	(The Friend, 1964: 29 Augustus).
Bloemfontein skolekampioenskappe	21 Augustus 1965	Bloemfontein	(Die Volksblad, 1965: 19 Augustus).
OVS. juniorkampioenskappe	11 September 1965	Bloemfontein	(Uitslae, OVS juniorkampioenskappe, 1965: 1-10)
S.A. juniorkampioenskappe	1-2 Oktober 1965	Bloemfontein	(Die Volksblad, 1965: 25 September).
S.A. gradekampioenskappe	4-5 Junie 1965	Bloemfontein	(Program, S.A. gradekampioenskappe, 1965: 1).
Bloemfontein skolekampioenskappe	3-4 Junie 1966	Bloemfontein	(OVSSGV-Voorsittersverslag, 1966: 1).
OVS. juniorkampioenskappe	11 Junie 1966	Bloemfontein	(OVSSGV-Voorsittersverslag, 1966: 1).
OVS. gradekampioenskappe	13 Augustus 1966	Bloemfontein	(VAGV, Notule, 30 Julie, 1966: 1).
Bloemfontein skolekompetisie	9 September 1967	Bloemfontein	(OVSSGV, Notule, 24 September 1967: 2).
OVS. juniorkampioenskappe	19 September 1967	Bloemfontein	(OVSSGV, Notule, 24 September 1967: 2).
S.A. juniorkampioenskappe	29-30 September 1967	Kroonstad	(Die Volksblad, 1967: 2 Oktober).
OVS. gradekampioenskappe	12 Augustus 1967	Bloemfontein	(Die Volksblad, 1967: 14 Augustus).
S.A. gradekampioenskappe	25-26 Augustus 1967	Bloemfontein	(Die Volksblad, 1967: 28 Augustus).
Bloemfontein skolekompetisie	onbekend 1968	Bloemfontein	(OVSSGV-Voorsittersverslag, 1968-1969: 2).
OVS. skolekampioenskappe	onbekend 1968	Kroonstad	(OVSSGV-Voorsittersverslag, 1968-1969: 2).
S.A. juniorkampioenskappe	4-5 Oktober 1968	Kroonstad	(SAVSGU, Program S.A. juniorkampioenskappe, 1968: 1-16).
OVS gradekampioenskappe	9-10 Oktober 1968	Bloemfontein	(Program, OVS. gradekampioenskappe, 1968:1).
OVS Proewe vir gimnaestrada	2-6 Junie 1969	Bloemfontein	(OVSSGV-Voorsittersverslag, 1968-1969: 2).
Bloemfontein skolekampioenskappe	onbekend 1969	Bloemfontein	(BSGV-Voorsittersverslag, Eerste verslag, 1969-1970:1-2)
OVS Eëginnerskampioenskappe	9 Augustus 1969	Kroonstad	(OVSSGV, Notule, 6 Junie 1969: 2).
OVS skolekampioenskappe	onbekend 1969	onbekend	(OVSSGV, Notule, 6 Junie 1969: 2).
OVS seniorkampioenskappe	onbekend 1969	onbekend	(OVSSGV, Notule, 6 Junie 1969: 2).
OVS laerskoolkampioenskappe	12-13 Junie 1970	Bloemfontein	(OVSSGV, Notule, 12 Augustus 1970: 2).
S.A. laerskoolkampioenskappe	30 Junie-1 Julie 1970	Welkom	(OVSSGV, Notule, (datum onbekend) 1970: 1).
OVS hoërskoolkampioenskappe	4-5 September 1970	Kroonstad	(OVSSGV, Notule, 12 Augustus 1970: 2).
OVS gradekampioenskappe	7-8 Augustus 1970	Bloemfontein	(De Jager, 1970: 2).
OVS laerskoolkampioenskappe	4-5 Junie 1971	Kroonstad	(OVSSGV, Notule, 5 Januarie 1971: 2-3).
OVS hoërskoolkampioenskappe	3-4 September 1971	Bloemfontein	(OVSSGV, Notule, 5 Januarie 1971: 2-3).
OVS laerskoolkampioenskappe	10 Junie 1972	Bloemfontein	(De Jager, 1972: 1).
OVS hoërskoolkampioenskappe	8-9 September 1972	Kroonstad	(De Jager, 1972: 1).
OVS gradekampioenskappe	18-19 Augustus 1972	Bloemfontein	(De Jager, 1972:2).
Nasionale gradekampioenskappe	1-2 September 1972	Bloemfontein	(De Jager, 1972: 2).
OVS laerskoolkompetisie	8 Junie 1973	Kroonstad	(VAGV-Voorsittersverslag, 1973: 2-3).
OVS hoërskoolkompetisie	7-8 September 1973	Bloemfontein	(VAGV-Voorsittersverslag, 1973: 2-3).
OVS gradekompetisie	10-11 Augustus 1973	Bloemfontein	(VAGV-Voorsittersverslag, 1973: 2-3).
S.A. gradekompetisie	24-25 Augustus 1973	Bloemfontein	(VAGV-Voorsittersverslag, 1973: 2-3).
S.A. juniorkompetisie	24-25 Augustus 1973	Bloemfontein	(VAGV-Voorsittersverslag, 1973: 2-3).
Nasionale kompetisie	21-22 September 1973	Welkom	(VAGV, Notule, 30 Augustus 1973: 1).
NOVSAGV laerskoolkompetisie	8 Junie 1974	Welkom	(NOVSAGV-Omsendbrief, 20 Mei 1974: 1).
NOVSAGV hoërskoolkompetisie	14 September 1974	Welkom	(NOVSAGV-Omsendbrief, 20 Mei 1974: 1).
OVSAGV.SS laerskoolkompetisie	8 Junie 1974	Bloemfontein	(OVSAGV.SS Notule, 3 Junie 1974: 1).
OVSAGV.SS hoërskoolkompetisie	13-14 September 1974	Bloemfontein	(OVSAGV.SS Notule, 17 Junie 1974: 2).
OVSAGV.SS gradekompetisie	16-17 September 1974	Bloemfontein	(OVSAGV.SS Notule, 3 Junie 1974: 2).
OVSAGV.SS laer- en hoërskoolkompetisie	5-6 September 1975	Bloemfontein	(Program OVSAGV.SS. laer- en hoërskoolkompetisie, 1975:1-6).
NOVSAGV laer- en hoërskoolkompetisie	11 September 1975	Welkom	(NOVSAGV-Omsendbrief, 28 Augustus 1975: 1).
Nasionale juniorkompetisie	17-18 Oktober 1975	Bloemfontein	(SAVGV, 1975: SK 3: 1).
OVSAGV.SS seniorkompetisie	23-24 Mei 1975	Bloemfontein	(OVSAGV.SS seniorkompetisie uitslae, 1975: 1-6).
OVSAGV.SS juniorkompetisie	1-2 Oktober 1976	Bloemfontein	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag, 1976: 3).
NOVSAGV juniorkompetisie	11 September 1976	Kroonstad	(NOVSAGV-Voorsittersverslag, 1977: 1).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	24-25 September 1976	Bloemfontein	(Sentrale juniorsirkelkompetisie program, 1976:1-15).
Nasionale juniorkompetisie	14-15 Oktober 1976	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 25 Augustus 1976: 2-3).
OVSAGV.SS seniorkompetisie	7 Augustus 1976	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 9 Augustus 1976: 2).
Nasionale seniorkompetisie	28 Augustus 1976	Bloemfontein	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag, 1976: 4).
OVSAGV.SS juniorkompetisie	9-10 September 1977	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 4 Oktober 1977: 3).
Nasionale juniorkompetisie	30 September en 1 Oktober 1977	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 21 Julie 1977: 1).
OVSAGV.SS grade kompetisie	datum onbekend 1977	Bloemfontein	OVSAGV.SS, Notule, 18 Mei 1977: 3).
Nasionale gradekompetisie	datum onbekend 1977	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 18 Mei 1977: 3).
OVSAGV.SS juniorkompetisie	15 September 1978	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 31 Augustus 1978: 2).
NOVSAGV juniorkompetisie	16 September 1978	Welkom	(NOVSAGV, Notule, 13 Junie 1978: 2).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	29-30 September 1978	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 31 Augustus 1978: 1).
Nasionale juniorkompetisie	6-7 Oktober 1978	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 31 Augustus 1978: 1).
OVSAGV.SS gradekompetisie	18 Augustus 1978	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 27 Julie, 1978: 2).
OVSAGV.SS juniorkompetisie	14-15 September 1979	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 22 Januarie 1979: 2).
Nasionale juniorkompetisie	5-6 Oktober 1979	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 22 Januarie 1979: 2).
NOVSAGV juniorkompetisie	10 September 1979	Welkom	(Naus, 1979: 1).
OVSAGV.SS gradekompetisie	25 Augustus 1979	Bloemfontein	(OVSAGV.SS gradekompetisie uitslae, 1979: 1-22).
Nasionale gradekompetisie	1 September 1979	Bloemfontein	(Uitslae, Nasionale gradekompetisie, 1979: 1-22).
Callie Human-Bekerkompetisie	4 Augustus 1979	Bloemfontein	(OVSAGV.SS Notule, 27 Junie 1979: 2).
OVSAGV.SS juniorkompetisie	12-13 September 1980	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS, juniorkompetisie, 1980: 1-9).
NOVSAGV-Proewe	25 Julie 1980	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, 28 Julie, 1980: 1).
NOVSAGV juniorkompetisie	16 Augustus 1980	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, 28 Julie 1980: 1).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	27 September 1980	Bloemfontein	(Uitslae, Sentrale juniorsirkelkompetisie, 1980; 1-30).

KOMPETISIE	DATUM	PLEK	BRON
Nasionale juniorkompetisie	3-4 Oktober 1980	Bloemfontein	(SAAGU, Omsendbrief, TC23/1980: 1-2).
OVSAGV.SS. gradekampioenskappe	9 Mei 1980	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS gradekampioenskappe, 1980: 1-73).
Callie Human-Bekerkompetisie	13 September 1980	Bloemfontein	(SAAGU, 8 Augustus, 1980: 1).
NOVSAGV-Proewe	25 Julie 1981	Welkom	(Sparta Gimnastieklklub, Notule, 18 Junie 1980: 1).
NOVSAGV teen Wes-Transvaal	1 Augustus 1981	Welkom	(Sparta Gimnastieklklub, Notule, 18 Junie 1981: 1).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	22 Augustus 1981	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS juniorkompetisie, 1981: 1).
OVSAGV.SS. seniorkompetisie	15 Augustus 1981	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS seniorkompetisie, 1981: 1-8).
UBS Ligakompetisie	22 Mei 1981	Bloemfontein	(SAAGU, Omsendbrief, UBS/2/1981: 1).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	28 Augustus 1982	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS juniorkompetisie, 1982: 1-15).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	11 September 1982	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 4 September, 1982: 3-6).
NOVSAGV juniorkompetisie	28 Augustus 1982	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, 4 Februarie, 1982: 1-2).
OVSAGV.SS. seniorkompetisie	7 Augustus 1982	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS seniorkompetisie, 1982: 1-3).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	2 Julie 1982	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS elitekompetisie, 1982: 1-3).
Nasionale elitekompetisie	9-10 Julie 1982	Bloemfontein	(Uitslae, Nasionale elitekompetisie, 1982: 1-14).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	4 Augustus 1983	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS juniorkompetisie).
NOVSAGV juniorkompetisie	4 Augustus 1983	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, Algemene Jaarvergadering 1983: 2).
NOVSAGV teen Wes-Transvaal	6 Augustus 1983	Welkom	(NOVSAGV, Notule, Algemene Jaarvergadering 1983: 2).
OVSAGV.SS. seniorkompetisie	18 Augustus 1983	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS seniorkompetisie 1983: 1-3).
Nasionale seniorkompetisie	26-27 Augustus 1983	Bloemfontein	(SAAGU, TC 19/ 1983: 1).
Suid-Afrikaanse Universiteitkampioenskappe	Julie 1983	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 13 Mei 1983: 3).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	11 Augustus 1984	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS juniorkampioenskappe, 1984: 1-9).
NOVSAGV-proewe	21 Julie 1984	Kroonstad	(NOVSAGV, Omsendbrief, 8 Maart 1984: 1-2).
NOVSAGV juniorkompetisie	1 September 1984	Kroonstad	(NOVSAGV, Omsendbrief, 8 Maart 1984: 1-2).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	8 September 1984	Bloemfontein	(Program, Sentrale juniorsirkelkompetisie, 1984: 1-12).
OVSAGV.SS Ligakompetisie	8 Junie 1984	Bloemfontein	(Program, SAAGU vir 1984: 4).
Nasionale elitekompetisie	19-20 Oktober 1984	Bloemfontein	(SAAGU, G/12 1984: 2).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	7 September 1985	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS juniorkompetisie, 1985: 1-7).
NOVSAGV-proewe	10 Augustus 1985	Kroonstad	(NOVSAGV, Jaarprogram, 1985: 1).
NOVSAGV teen Wes-Transvaal	24 Augustus 1985	Kroonstad	(NOVSAGV, Jaarprogram, 1985: 1).
NOVSAGV juniorkompetisie	7 September 1985	Kroonstad	(NOVSAGV, Jaarprogram, 1985: 1).
Nasionale juniorkompetisie	11-12 Oktober 1985	Bloemfontein	(Program, Nasionale juniorkampioenskappe, 1985).
OVSAGV.SS. seniorkompetisie	16 Augustus 1985	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS seniorkompetisie, 1985: 1-7).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	12 Maart 1985	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS elitekompetisie, 1985: 1-4).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	7 Oktober 1985	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS elitekompetisie, 1985: 1-5).
OVSAGV.SS. novise-klubsantrofee	14 Mei 1985	Bloemfontein	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag 1986: 5).
Sirkel novise-klubsantrofee	15 Junie 1985	Bloemfontein	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag 1986: 5).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	30 Augustus 1986	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS juniorkampioenskappe, 1986).
NOVSAGV juniorkompetisie	30 Augustus 1986	Kroonstad	(Uitslae, NOVSAGV juniorkompetisie, 1986: 1-18).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	30 September 1986	Bloemfontein	(Program, Sentrale juniorsirkelkompetisie, 1986: 1-12).
NOVSAGV-proewe	18 Augustus 1986	Kroonstad	(NOVSAGV, Omsendbrief, 22 April 1986: 1).
OVSAGV.SS. seniorkompetisie	15 Augustus 1986	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS seniorkompetisie, 1986: 1-6).
OVSAGV.SS. novise-klubsantrofee	23 Mei 1986	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS. novise-klubsantrofee, 1986: 1-5).
OVSAGV.SS. Ligakompetisie	4 Junie 1986	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. Ligakompetisie, 1986: 1-2).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	28 April 1986	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. elitekompetisie, 1986: 1-6).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	29-30 September 1986	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. elitekompetisie, 1986: 1-5).
OVSAGV.SS. novise-individuelekompetisie	1 November 1986	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, (datum onbekend) Omsendbrief, 1986: 1).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	22 Augustus 1987	Bloemfontein	(Program, OVSAGV.SS. juniorkompetisie, 1987: 3-9).
Sentrale juniorsirkelkompetisie	4-5 September 1987	Bloemfontein	(Program, Sentrale juniorsirkelkompetisie, 1987: 6-12).
OVSAGV.SS. novise-klubsantrofee	11 Mei 1987	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. novise-klubsantrofee, 1987: 1-6).
Sentrale sirkel novise-klubsantrofee	16 Mei 1987	Bloemfontein	(Uitslae, Sentrale sirkel novise-klubsantrofee, 1987: 1-8).
OVSAGV.SS. novise-individuelekompetisie	Oktober 1987	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. novise-individuelekompetisie, 1987: 1-6).
OVSAGV.SS. teen Griekwaland-Wes	16 Mei 1987	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. v GWAAGU ligakompetisie, 1987: 1).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	18 Maart 1987	Bloemfontein	(Uitslae, OVSAGV.SS. elitekompetisie, 1987: 1-4).
Nasionale elitekompetisie	3-4 April 1987	Bloemfontein	(Program, Nasionale elitekompetisie, 1987: 1-18).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	22 September 1987	Bloemfontein	(Uitslae OVSAGV.SS. elitekompetisie, 1987; 1-4).
NOVSAGV-proewe	1 Augustus 1987	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, 2 Februarie 1987; 1).
NOVSAGV teen Wes-Transvaal	8 Augustus 1987	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, 2 Februarie 1987; 1).
NOVSAGV juniorkompetisie	15 Augustus 1987	Kroonstad	(NOVSAGV, Notule, 2 Februarie 1987: 1).
OVSAGV.SS. novisekompetisie	21 Mei 1988	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 19 Maart 1988: 1).
OVSAGV.SS. juniorkompetisie	27 Augustus 1988	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 19 Maart 1988: 1).
NOVSAGV-proewe	13 Augustus 1988	Bethlehem	(NOVSAGV, Omsendbrief, 4 Mei 1988: 1).
NOVSAGV juniorkompetisie	3 September 1988	Kroonstad	(NOVSAGV, Omsendbrief, 4 Mei 1988: 1).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	15 Maart 1988	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 19 Maart 1988: 1).
Nasionale juniorkompetisie	30 September-1 Oktober 88	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 19 Maart 1988: 1).
OVSAGV.SS. elitekompetisie	28 September 1988	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 19 Maart 1988).
OVSAGV.SS. novise-individuelekompetisie	6 September 1988	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 18 Maart 1988: 1).
OVSAGV.SS. novise-individuelekompetisie	29 Oktober 1988	Bloemfontein	(OVSAGV.SS. Omsendbrief, 4 September 1988: 1).

Tabel 5.2 Afrigters- en afrigtingskursusse plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1967-1988)

KURSUS	DATUM	PLEK	ANBIEDER	BRON
Nasionale afrigtingskursus	1-7 Januarie 1967	Kroonstad	Bengt Carlquist en Malm- lin (Sweedse afrigters)	(SAAGU-Jaarverslag, 1967: 3).
OVS provinsiale afrigtingskursus	2-8 April 1967	Bloemfontein	Desirés en Steenkamp	(Program, Eerste provinsiale kursus: 2-8 April 1967: 1-8).
Nasionale gimnastieklyniek	2-3 Oktober 1967	Kroonstad	onbekend	(Program, Nasionale gimnastieklyniek, 1967: 1).
OVS afrigtingskursus	8-11 April 1968	Bloemfontein	Desirés en Nel	(Program, Afrigtingskursus, OVS 8-11 April 1968: 1)
Nasionale afrigtingskursus	Januarie 1969	Kroonstad	Magakian van Frankryk	(Program, SAAGU: Nasionale afrigtingskursus, 1969: 1-2).
Nasionale afrigtingskursus	12-13 Januarie 1970	Bloemfontein	Magakian van Frankryk	(SAAGU-Voorgestelde kalender, 1970: 1).
OVS provinsiale afrigtingskursus	6-10 April 1970	Bloemfontein	De Jager Du Preez	(VAGV, Omsendbrief, 10 Maart 1970: 1).
OVS afrigters- en afrigtingskursus	1971	Bloemfontein	Magakian van Frankryk	(VAGV, Omsendbrief, 25 Nov 1970: 1).
OVS afrigters- en afrigtingskursus	1971	Bloemfontein	plaaslike afrigters	(Notule, OVSSGV, 5 Januarie 1971: 2-3).
OVS provinsiale afrigters- en afrigtingskursus	4-7 April 1972	Bloemfontein	Frikkie de Jager	(De Jager, 1972: 1).
OVSAGV.SS. provinsiale afrigters- en deel- nemerskursus	8-11 April 1974	Bloemfontein	Suzanne Krohn Sieb Siebert, Nic van der Walt	(OVSAGV.SS, Notule, 12 Februarie 1974: 1).
NOVSAGV provinsiale afrigtingskursus	April 1974	Welkom	onbekend	(NOVSAGV-Voorsittersverslag, 1974: 2).
Dogtersreeksekursus	22-23 Maart 1974 en 21 Junie 1974	Welkom	Frances Cruywagen Suzanne Krohn Mariette Nel	(OVSAGV.SS, Notule, 12 Februarie 1974: 2).
OVSAGV.SS. afrigtingskursus	1-2 Julie 1974	Bloemfontein	Suzanne Krohn Nic v.d. Walt	(OVSAGV.SS, Notule, 12 Februarie, 1974: 1).
Nasionale Gymnastradakursus	11-15 Desember 1974	Bloemfontein	SAAGU	(Gymnastradaverslag, 1-5 Julie, 1975: 8).
OVSAGV.SS. provinsiale afrigtingskursus	31 Maart-4 April 1975	Bloemfontein	Suzanne Krohn	(SAAGU-Bulletin, 1975/2 April: 3).
Nasionale Gymnastradakursus	1-6 April 1975	Bloemfontein	SAAGU	(SAAGU-Bulletin, 2 April 1975: 3).
Moderne ritniese gimnastiekkursus	15-20 Desember 1975	Bloemfontein	Emy Bellwood van Nieu- Zeeland en Susie Kirk	(SAAGU, Omsendbrief, TC 26/1975: 1)
Nasionale afrigters- en afrigtingskursus	15-20 Desember 1975	Bloemfontein	SAAGU	(Program, SAAGU nasionale kursus, 15-20 Desember 1975: 1-6).
OVSAGV.SS. provinsiale afrigtingskursus	12-15 April 1976	Bloemfontein	Suzanne Krohn Johan Bloenhoff	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag, 1976: 5).
Nasionale afrigtingskursus	13-18 Desember 1976	Bloemfontein	Watanabe en Vannie Edwards van Amerika	(Program, Nasionale kursus, 13-18 Desember 1976: 1)
OVSAGV.SS. provinsiale afrigtingskursus	12-16 April 1977	Bloemfontein	Hennie Louw Suzanne Botha	(OVSAGV.SS, Notule, 21 Julie 1977: 4).
NOVSAGV provinsiale deelnemerskursus	12-16 April 1977	Welkom	onbekend	(Departement van Sport en Ontspanning, Omsendbrief, 1977 BS/G4: 1).
Moderne ritniese gimnastiekkursus	10-11 April 1978	Bloemfontein	Susie Kirk	(OVSAGV.SS, Notule, 6 Junie 1978: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale afrigtingskursus (dogters)	27-28 Julie 1978	Bloemfontein	Suzanne Botha	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 1978: 1) (datum onbekend).
OVSAGV.SS. provinsiale (dogters) afrigtings- kursus	31 Mei 1978	Bloemfontein	Suzanne Botha	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 1978: 1) (datum onbekend)
Nasionale afrigtingskursus vir dogters	8 Oktober 1979	Bloemfontein	Solomon, Lubbe, de Jongh en Snyman	(SAAGU, Omsendbrief, 12 Julie 1979: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale afrigtingskursusse	6 kursusse aangebied in 1979	Bloemfontein	onbekend	(OVSAGV.SS, Notule, 14 Augustus 1979: 4).
OVSAGV.SS. afrigtingskursus	1-2 Augustus 1980	Bloemfontein	onbekend	(OVSAGV.SS, Notule, 8 Mei 1980: 1).
OVSAGV.SS. afrigtingskursus	8-9 Augustus 1980	Bloemfontein	Suzanne Botha	(OVSAGV.SS, Notule, 8 Mei 1980: 1).
OVSAGV.SS. afrigtingskursus	1980	Bloemfontein	Stinus Barnard en Turnhoff van Amerika	(OVSAGV.SS, Notule, 23 Julie 1980: 1).
NOVSAGV afrigtingskursus (seuns)	26 Mei 1981	Kroonstad	Serfie Potgieter	(NOVSAGV-Voorsittersverslag, 24 Augustus 1981: 2).
NOVSAGV afrigtingskursus (meisies)	13 Junie 1981	Welkom	Delecia Brink Santie van Tulberg	(NOVSAGV-Voorsittersverslag, 24 Augustus 1981: 2).
Nasionale afrigster besoek NOVSAGV	16-17 November 1981	Welkom	Janet Mitchell	(NOVSAGV, Notule, 15 Oktober 1981: 1).
Nasionale afrigster besoek OVSAGV.SS	21 November 1982	Bloemfontein	Janet Mitchell	(Provincial Schedule - J. Mitchell - Women, 1982: 2).
Nasionale afrigster besoek NOVSAGV	16-17 November 1982	Welkom	Janet Mitchell	(Provincial Schedule - J. Mitchell - women, 1982: 2).
NOVSAGV meisiesafritingslyniek	1982	Welkom	Delicia Brink	(NOVSAGV, Notule, 4 Februarie 1982: 1-2).
NOVSAGV seunsafritingslyniek	14 Mei 1982	Kroonstad	onbekend	(NOVSAGV, Notule, 4 Februarie 1982: 1-2).
Nasionale afrigtingskursus	12-16 Julie 1982	Bloemfontein	SAAGU	(SAAGU-Bulletin, no. 3/1982: 29).
Nasionale afrigster besoek NOVSAGV	19 Maart 1983	Welkom	Suzanne Botes, Jopie Boom	(NOVSAGV, Notule, 8 Maart 1983: 1)
Vlak 1 mansafritingskursus	11-12 November 1983	Kimberley	Johan Bloenhoff	(SAAGU, Mans Tegniesekomiteevergadering, 11 Augustus 1983: 3).
Vlak 1 damesafritingskursus OVSAGV.SS	15-17 Februarie 1983	Bloemfontein	Suzanne Botes	(SAAGU-OFS-South Level 1 - Practical Course 1983: 1).
OVSAGV.SS. novise afrigsterskursus	1984	Bloemfontein	Helena Botha	(OVSAGV.SS.-Voorsittersverslag, 17 Mei 1984: 3).
OVSAGV.SS. pre-elite dogterskursus	1984	Bloemfontein	Juliana Venter	(SAAGU-Dames tegniesekomiteevergadering, 15 Junie 1984: 6).
NOVSAGV pre-elite dogterskursus	1984	Welkom	Alno Schultz	(NOVSAGV, Omsendbrief, 8 Maart, 1984: 1).
NOVSAGV pre-elite seunskursus	1984	Bethlehem	Gerrrie Coetzee	(NOVSAGV, Omsendbrief, 8 Maart, 1984: 1).
Vlak 1 damesafritingskursus OVSAGV.SS.	April 1984	Bloemfontein	Juliana Venter	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 3 Februarie 1984: 1).
Vlak 1 mansafritingskursus OVSAGV.SS.	1984	Bloemfontein	Johan Bloenhoff	(SAAGU-Mans Tegniesekomiteevergadering, 9 Februarie 1984: 2).
OVSAGV.SS afrigtingskursus	April en Oktober 1984	Bloemfontein	Juliana Venter	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 3 Februarie 1984: 1).
Nasionale afrigster besoek OVSAGV.SS	1984	Bloemfontein	Janet Mitchell	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 3 Februarie 1984: 2).
OVSAGV.SS-afrigtingskursus	1 Maart 1985	Bloemfontein	Onbekend	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 13 Februarie 1985: 1).
Vlak 1 damesafritingskursus OVSAGV.SS.	3-4 Mei 1985	Bloemfontein	Juliana Venter	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 13 Februarie 1985: 1).
Vlak 1 mansafritingskursus OVSAGV.SS.	3-4 Mei 1985	Bloemfontein	Johan Bloenhoff	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 13 Februarie 1985: 1).
OVSAGV.SS. novise afrigsterskursus (dames)	12-13 April 1985	Bloemfontein	Helena Botha	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 13 Februarie 1985: 1).
Nasionale afrigster besoek OVSAGV.SS.	Mei en November 1985	Bloemfontein	Janet Mitchell	(OVSAGV.SS, Notule, 14 April 1985: 3).

KURSUS	DATUM	PLEK	AANBIEDER	BRON
NOVSAGV afrigtingskursus (dogters)	26 April 1986	Bethlehem	onbekend	(NOVSAGV, Notule, 17 April 1986: 3).
OVSAGV.SS.afrigtingskursus (dogters)	2-3 Mei 1986	Bloemfontein	Suzanne Botes	(OVSAGV.SS, Notule, 15 April 1986: 5).
OVSAGV.SS. mans en dames Vlak 1 afrigsters- en afrigsterskursus	1986	Bloemfontein	Juliana Venter Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS, Notule, 15 April 1986: 5).
Nasionale afrigster besoek OVSAGV.SS.	1986	Bloemfontein	Janet Mitchell	(NOVSAGV.SS, Notule, 15 April 1986: 5).
NOVSAGV tuimelkursus	20-21 Februarie 1987	Harrismith	onbekend	(NOVSAGV, Notule, 2 Februarie 1987: 2).
NOVSAGV dogtersafrigtingskursus	12-13 April 1987	Harrismith	Santie van Tulbergh	(NOVSAGV, Notule, 2 Februarie 1987: 2).
NOVSAGV mansafrigtingskursus	8-9 Mei 1987	Kroonstad	onbekend	(NOVSAGV, Notule, 28 April 1987: 1).
Nasionale afrigster besoek NOVSAGV	14 Mei 1987	Harrismith	Janet Mitchell	(Free State North-Club-Visit, Harrismith 1987: 1).
OVSAGV.SS. mans en dames Vlak 1 afrigsters- kursus	April 1987	Bloemfontein	Juliana Venter Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, kursusdatums, 14 Maart 1987).
OVSAGV.SS. novise dames en mans afrigsters- kursus	Mei 1987	Bloemfontein	Helena Botha	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, kursusdatums, 14 Maart 1987).
Nasionale afrigster besoek OVSAGV.SS.	September 1987	Bloemfontein	Janet Mitchell	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, kursusdatums, 14 Maart 1987).
OVSAGV.SS. mans en dames Vlak 1 afrigsterskursus	Mei 1988	Bloemfontein	Juliana Venter Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS, Notule, 3 Maart 1988: 2).
OVSAGV.SS. mans en dames novise afrigsterskursus	September 1988	Bloemfontein	Johan Bloemhoff Marian Nel	(OVSAGV.SS, Notule, 3 Maart 1988: 2).
OVSAGV.SS. dogters reekse-kursus	September 1988	Bloemfontein	Suzanne Botes	(OVSAGV.SS, Notule, 3 Maart 1988: 2).

Tabel 5.3 Beoordelaarskursusse plaasgevind in die Oranje-Vrystaat (1965-1988)

KURSUS	DATUM	PLEK	AANBIEDER	BRON
OVS. provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	23-24 Julie 1965	Bloemfontein	Susie Kirk J.C. Cloete	(Die Volksblad, 26 Julie 1966).
OVS provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	8-11 April 1968	Bloemfontein	Susie Kirk Hennie Louw	(VAGV-Voorsittersverslag, 1968: 2).
OVS provinsiale beoordelaarskursus (dames)	1969	Bloemfontein	onbekend	(De Jager, 1970: 2).
OVS provinsiale beoordelaarskursus (mans)	1969	Kroonstad	onbekend	(De Jager, 1970: 2).
Nasionale mans- en damesbeoordelaarskursus	Maart 1969	Bloemfontein	Lizette de Vos Hennie Louw	(De Jager, 1970: 2).
OVS provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	Maart 1970	Bloemfontein	onbekend	(De Jager, 1970: 2).
OVS provinsiale damesbeoordelaarskursus	5-8 April 1971	Bloemfontein	Frances Cruywagen	(VAGV, Notule, 1 Maart, 1973: 1).
Nasionale mans- en damesbeoordelaarskursus	1973	Bloemfontein	Lizette de Vos en Hennie Louw	(SAAGV-Jaarprogram, 1973: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	9-10 Augustus 1974	Bloemfontein	Frances Cruywagen, Suzanne Krohn	(OVSAGV.SS. Notule, 16 September 1974: 2).
Nasionale mans- en damesbeoordelaarskursus	14-15 Mei 1976	Bloemfontein	Wendy Smith Hennie Louw	(SAAGV, Omsendbrief, TC 3/1976: 1).
NOVSAGV provinsiale damesbeoordelaarskursus	5-6 Augustus 1976	Welkom	Frances Cruywagen	(NOVSAGV, Notule, 11 Mei 1977: 2).
OVSAGV.SS.-provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	26-27 Augustus 1977	Bloemfontein	Frances Cruywagen, Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS, Notule, 21 Julie 1977: 4).
OVSAGV.SS. damesbeoordelaarskliniek	17-18 Junie 1977	Bloemfontein	Lizette de Vos Gwen Jongh	(Voorsittersverslag Callie Human-gimnastieklub 1977: 4).
OVSAGV.SS. provinsiale mansbeoordelaarskursus	28-29 Augustus 1978	Bloemfontein	Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS, Notule, 29 Maart 1978: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	11-12 Augustus 1978	Bloemfontein	Frances Cruywagen	(OVSAGV.SS, Notule, 29 Maart 1978: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	1979	Bloemfontein	Frances Cruywagen Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag, 1979: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	24-26 Julie 1980	Bloemfontein	Frances Cruywagen Johan Bloemhoff	(OVSAGV.SS, Notule, 10 April 1980: 2).
NOVSAGV provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	24-26 Julie 1980	Welkom	onbekend	(NOVSAGV, Notule, 10 Junie 1980: 1).
Nasionale mansbeoordelaarskursus	5-6 September 1980	Bloemfontein	Serfie Potgieter	(SAAGV, Omsendbrief, 18 September 1980: 1).
NOVSAGV provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	19-20 September 1981	Welkom	Frances Cruywagen Johan Bloemhoff	(NOVSAGV- Voorsittersverslag, 24 Augustus 1981: 5).
OVSAGV.SS. provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	3-5 Augustus en 13-16 Oktober	Bloemfontein	Frances Cruywagen Johan Bloemhoff	(SAAGV-Bulletin no: 4 - 1981: 18).
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	1983	Bloemfontein	Frances Cruywagen	(SAAGV-Bulletin no: 3 - 1981: 7).
NOVSAGV provinsiale mansbeoordelaarskursus	29-30 April 1983	Welkom	Johan Bloemhoff	(SAAGV, Notule, Dames Tegniesekomitee, 31 Augustus 1983: 4).
OVSAGV.SS. provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	27-29 Julie 1984	Bloemfontein	Johan Bloemhoff Frances Cruywagen	(NOVSAGV, Notule, 8 Maart 1983: 1).
NOVSAGV provinsiale mansbeoordelaarskursus	23-25 Junie 1984	Kroonstad	onbekend	(OVSAGV.SS. Notule, Algemene Jaarvergadering 17 Mei 1984: 5).
OVSAGV.SS. provinsiale mansbeoordelaarskursus	24-27 Augustus 1985	Bloemfontein	Johan Bloemhoff	(NOVSAGV, Omsendbrief, 8 Maart 1984: 2).
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	8-10 Augustus 1985	Bloemfontein	Frances Cruywagen	(OVSAGV.SS, Omsendbrief, 13 Februarie 1985: 1).
NOVSAGV provinsiale mansbeoordelaarskursus	21-22 Junie 1985	Kroonstad	Johan Bloemhoff	(NOVSAGV-Jaarprogram 1985: 1).
OVSAGV.SS. provinsiale mansbeoordelaarskursus	1986	Bloemfontein	Johan Bloemhoff	(SAAGV, Notule, Mans Tegniesekomitee, 11 September 1986: 4).
NOVSAGV provinsiale mansbeoordelaarskursus	1986	Bethlehem	Johan Bloemhoff	(SAAGV Notule, Mans Tegniesekomitee, 11 September 1986: 4).
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	24-26 Julie 1986	Bloemfontein	Frances Cruywagen	(SAAGV, Notule, Dames Tegniesekomitee, 18 Augustus 1986: 5).
NOVSAGV provinsiale damesbeoordelaarskursus	1986	Bethlehem	onbekend	(NOVSAGV, Notule, 28 Julie 1986: 1).
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	24-26 Julie 1987	Bloemfontein	Suzanne Botes	(Bloemhoff, 1988 Bloemfontein).
NOVSAGV-provinsiale mansbeoordelaarskursus	onbekend 1987	Bethlehem	Johan Bloemhoff	
OVSAGV.SS. provinsiale damesbeoordelaarskursus	November 1987	Bloemfontein	Suzanne Botes	
OVSAGV.SS. provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	27-30 Julie 1988	Bloemfontein	Johan Bloemhoff Suzanne Botes	(Bloemhoff, 1988 Bloemfontein).
NOVSAGV provinsiale mans- en damesbeoordelaarskursus	10-11 Junie 1988	Bethlehem	Johan Bloemhoff Suzanne Botes	(Bloemhoff, 1988 Bloemfontein).

Tabel 5.4 Internasionale kompetisies plaasgevind in die Oranje-Vrystaat

AVRD VAN BYEENKOMS	DATUM	PLEK	DEELNAME	BRON
S.A. Bekerkampioenskappe	1972	Kroonstad	Switserland, VSA, Duitsland, Frankryk, Finland, Suid-Afrika	(RGN-Sportverslag, nr. 15, 1982: 76).
Toetswedstryd	13, 14 Februarie 1976	Bloemfontein	Taiwan teen RSA	(OVSAGV.SS, Notule, 30 Januarie 1976: 1).
Sanlan-Bekerkompetisie	11-12 Maart 1977	Bloemfontein	Taiwan, Denemarke, Duitsland, Suid-Afrika	(OVSAGV.SS, Notule, 3 Februarie 1977: 1).
Toetswedstryd	1 September 1984	Bloemfontein	Israëliespan (mans) en Amerikaanse span (dames) vs. Suid-Afrika.	(SAAGU, Mans Tegniesekomiteevergadering, 16 Augustus 1984: 3).

Tabel 5.5 Byeenkomste waartydens komiteelede van die Oranje-Vrystaat betrokke was (1966-1988)

AVRD VAN BYEENKOMS	DATUM	PLEK	BRON
Vlag- en vaandelparade	12 Mei 1966	Bloemfontein	(VAGV-Voorsittersverslag, 1967: 2).
Opening van Stadionswenbad	29 Oktober 1966	Bloemfontein	(VAGV-Voorsittersverslag, 1967: 2).
Massavertoning	1-2 Oktober 1966	Bloemfontein	(Die Volksblad, 1 Oktober 1965).
Japanese toerspan lewer 'n vertoning	4 April 1973	Kroonstad	(SAAGU-Jaarprogram, 1973: 2).
Duitse span van Klaus Deneke lewer 'n vertoning	27 September 1980	Bloemfontein	(OVSAGV.SS, Notule, 18 September 1980: 2).
Duitse span van Klaus Deneke lewer vertoning en bied 'n afrigtingskliniek aan	3 Augustus 1985	Bloemfontein	(OVSAGABV.SS.-Voorsittersverslag, 1985: 2).

Tabel 5.6 Ginnaste van die Oranje-Vrystaat in nasionale spanne (1965-1988)

AVRD VAN DEELNAME	DATUM	PLEK	DEELNEMERS	BRON
Nasionale toerspan	1965	Wenen	Jan Harm Steenekamp, Christa van der Merwe	(VAGV-Voorsittersverslag, 1964: 1).
Gymmaestrada	1969	Basel, Switserland	20 skoolginnaste in die skolespan en 3 elite ginnaste in die elitespan	(Die Volksblad, 10 Junie 1968)
Nasionale spanne	1969	SAAGU	10 ginnaste	(De Jager 1970: 2)
Setlaarsbyeenkoms	1970	Grahamstad	Hester van der Berg, Suzanne Krohn	(VAGV-Voorsittersverslag, 1971: 1).
Nasionale spanne	1970	SAAGU	8 dogters- en 5 seunsginnaste	(De Jager, 1970: 2)
Nasionale spanne	1975	SAAGU	2 ginnaste van die OVSAGV.SS. en 5 ginnaste van NOVSAGV.	(SAAGU, TC/27, 1975: 1).
Gymmaestrada	1975	Berlyn	10 seuns- en dogtersginnaste van die OVSAGV.SS. en 10 seuns- en dogtersginnaste van NOVSAGV	(OVSAGV.SS, Notule, 4 Februarie 1975: 3)
Nasionale spanne	1982-1983	SAAGU	4 seuns- en 1 dogtersginnas van OVSAGV.SS. 1 dogtersginnas van NOVSAGV	(SAAGU Omsendbrief, 1982: 2)
Nasionale spanne	1984-1986	SAAGU	6 seunsginnaste en 1 dogtersginnas van OVSAGV.SS. 1 dogtersginnas van NOVSAGV	(SAAGU G/16 1984: 1-3)
Europese manstoerspan	1985	Israel, Vienna, Duitsland, Oostenryk en Bavaria	Willen Roos van OVSAGV.SS	(Barnard, 1988, Bloemfontein).
IGA-Toetsreeks	19 en 26 April 1986	Johannesburg	Morné Odendaal, Willen Roos van OVSAGV.SS.	(Barnard, 1988, Bloemfontein).
SA Bekerkompetisie	18-19 Oktober 1986 en 1987	Johannesburg Pretoria	Morné Odendaal, Derék Rautenbach	(Barnard, 1988, Bloemfontein).
Nasionale spanne	1987-1988	SAAGU	1 dogtersginnas OVSAGV.SS	(OVSAGV.SS, Notule, 3 Maart 1988: 4)

Tabel 5.7 Vrystaters wat opgetree het as nasionale afrigters (1972-1988)

AFRIGTER/STER	DATUM	DOEL	BRON
Naus	1972	Afrigter van die nasionale A-span (junior dogters)	(VAGV, Omsendbrief, 4 Augustus 1972: 1).
Naus	1973	Afrigter van die nasionale A-span (junior dogters)	(Program, Nasionale Gimnastiekdeelnemerskursus, 8-14 Julie 1973: 2).
Van der Walt	1973	Afrigter van die nasionale B-span (dogters)	(VAGV-Jaarverslag, 1973: 2).
Van der Walt	1974	Afrigter van die studente-Gymnaestradaspan	(Gymnaestrada, 1-5 Julie 1975, Verslag: 6).
Van der Walt	1974	Afrigter van die nasionale span (junior seuns)	(OVSAGV.SS, Notule, 5 Augustus, 1974: 3).
Van der Walt	1975	Afrigter van die nasionale A-span (dogters)	(Program, SAAGU: Nasionale Kursus, 15-20 Desember, 1975: 1-6).
Suzanne Krohn	1975	Assistent-nasionale afrigter van die B-span (dogters)	(Program, SAAGU: Nasionale Kursus, 15-20 Desember, 1975: 1-6).
Justinus Barnard	1979	Afrigter van nasionale juniorspan (seunsgimnaste tydens toer na VSA)	(Barnard, 1987, Bloemfontein).
Juliana Venter	1984-1985	Nasionale afrigter van die pre-elitedogtersspan	(Venter, 1988, Bloemfontein).
Justinus Barard	1986	Nasionale afrigter van die mansspringbokspan tydens IGA-Toetsreeks	(Barnard, 1988, Bloemfontein).
Justinus Barnard	1987	Nasionale afrigter van die mansspringbokspan tydens die S.A. Bekerkompetisie	(Barnard, 1988, Bloemfontein).

Tabel 5.8: Springbokgimnaste deur die Oranje-Vrystaat opgelewer

NAM	DATUM	PLEK	BRON
Willem Boon	1968	Welkom	(VAGV-Voorsittersverslag, 1968: 3).
Harry Boon	1970	Welkom	(Naus, 1988, Welkom).
Hester van der Berg	1972	Bloemfontein	(De Jager, 1972: 4).
Rosa Viljoen	1973	Welkom	(Naus, 1988, Welkom).
Willem Roos	1983	Bloemfontein	(OVSAGV.SS-Voorsittersverslag, 17 Mei 1984: 5).
Derek Rautenbach	1986	Bloemfontein	(Barnard, 1988, Bloemfontein).

ADDENDUM F: Vraelys: Telefoniese onderhoud met voorsitters van die onderskeie streke in die Republiek van Suid-Afrika

VRAAG 1

Wat is die geografiese grense van u streek?

VRAAG 2

Waar is die hoofkwartier van u streek geleë?

VRAAG 3

Vind die algemene vergadering van u vereniging jaarliks of tweejaarliks plaas?

Jaarliks

Tweejaarliks

VRAAG 4

Watter lede van u vereniging is stemgeregtig tydens die algemene jaar- of tweejaarlikse algemene vergadering?

Lid

Aantal

Lid	Aantal

VRAAG 5

Maak die struktuur van u vereniging voorsiening vir ere-ampsdraers?

Ja

Nee

VRAAG 6

Indien ja, omskryf die ere-ampsdraers se onderskeie ampte:

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----

VRAAG 7

Hoeveel geregistreeerde lede het u in die streek?

--	--	--	--	--

VRAAG 8

Mag daar kooptering plaasvind op die bestuurskomitee?

Ja

Nee

VRAAG 9

Indien ja, vir watter doel word persone op die bestuurskomitee gekoopteer?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----

VRAAG 10

Is die gekoopteerde lede stemgeregtig tydens die algemene jaar- of tweejaarlikse vergadering?

Ja

Nee

VRAAG 11

Hoe dikwels vind die bestuurskomitee vergaderings plaas?

Weekliks

Maandeliks

Kwartaalliks

VRAAG 12

Maak die struktuur van u vereniging
voorsiening vir 'n dagbestuur?

Ja

Nee

VRAAG 13

Indien ja, uit watter persone word hierdie dagbestuur
saamgestel?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----

VRAAG 14

Maak die struktuur van u vereniging
voorsiening vir 'n keurkomitee?

Ja

Nee

VRAAG 15

Indien ja, wat is die samestelling van die keurkomitee?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----

VRAAG 16

Maak die struktuur van u vereniging
voorsiening vir 'n tegniese komitee?

Ja

Nee

VRAAG 17

Indien ja, wat is die pligte van die tegniese komitee?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----

VRAAG 18

Het die tegniese lede sitting op die bestuurskomitee?

Ja

Nee

VRAAG 19

Indien ja, is die tegniese lede stemgeregtig tydens bestuurskomitee vergaderings

Ja

Nee

VRAAG 20

Maak die struktuur van u vereniging voorsiening vir 'n ouerkomitee?

Ja

Nee

VRAAG 21

Indien ja, wat is die pligte van die ouerkomitee?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----

VRAAG 22

Het die verteenwoordiger van die ouerkomitee sitting op die bestuurskomitee?

Ja

Nee

VRAAG 23

Indien ja, is die verteenwoordiger van die ouerkomitee stemgeregtig tydens bestuurskomiteevergaderings?

Ja

Nee

VRAAG 24

Maak die bestuurskomitee van enige ander sub-komitees gebruik?

Ja

Nee

VRAAG 25

Indien ja, wat is die pligte van dié subkomitees?

Komitee

Pligte

Komitee	Pligte

VRAAG 26

Maak die struktuur van die vereniging voorsiening vir 'n afrigters- en beoordelaarsvereniging?

Ja

Nee

VRAAG 27

Oor hoeveel provinsiale afrigters beskik u streek?

Aantal

Afrigters	<input type="text"/>
-----------	----------------------

Afrigsters	<input type="text"/>
------------	----------------------

VRAAG 28

Het die provinsiale afrigers sitting op die bestuurskomitee?

Ja

Nee

VRAAG 29

Indien ja, is die provinsiale afrigers stemgeregtig tydens Bestuurskomitee-vergaderings?

Ja

Nee

VRAAG 30

Maak die struktuur van u vereniging voorsiening vir 'n verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek?

Ja

Nee

VRAAG 31

Indien ja, het die verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek sitting op die bestuurskomiteevergadering?

Ja

Nee

VRAAG 32

Is die verteenwoordiger van rekreasiegimnastiek stemgeregtig tydens bestuurskomiteevergaderings?

Ja

Nee

VRAAG 33

Watter van die onderskeie programme word in u streek beoefen?

Elite	☐
Senior grade	☐
Junior grade	☐
Novise	☐
Pretgimnastiek	☐

VRAAG 34

Beskik u streek oor 'n kantoor vanwaar alle administratiewe aangeleenthede plaasvind?

Ja

Nee

VRAAG 35

Ontvang enige lid van die bestuurskomitee 'n honoraria vir dienste gelewer?

Ja

Nee

VRAAG 36

Indien ja, wie ontvang die honoraria?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----

VRAAG 37

Is daar enige lid van die bestuurskomitee wat 'n voltydse besoldigde lid van die bestuurskomitee is?

Ja

Nee

VRAAG 38

Indien ja, watter persone is betrokke?

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----

ADDENDUM G: Vraelys: Telefoniese onderhoud met onderskeie
gimnastieklubs en skole in die
Oranje-Vrystaat

VRAAG 1

Hoeveel geregistreerde gimnaste
is in u klub/skool?

Aantal

VRAAG 2

Aan watter programme word
aandag gegee by dië betrokke
klub/skool?

Elite	☐
Senior grade	☐
Junior grade	☐
Novise	☐
Pretgimnastiek	☐

VRAAG 3

Hoeveel afrigters rig by die
skool/klub af?

Aantal

VRAAG 4

Is alle afrigters van die skool/klub
geregistreer?

Ja

Nee

VRAAG 5

Is alle afrigters wat afrig by u
klub gekwalifiseer?

Ja

Nee

VRAAG 6

Hoeveel afrigters is aan u klub verbonde en wat is hulle kwalifikasies?

	Afrigters	Afrigsters
Aantal Novise		
Aantal Vlak 1		
Aantal Vlak 2		

VRAAG 7

Ontvang enige van die afrigters by die klub/skool finansiële vergoeding?

Ja

Nee

VRAAG 8

Beskik die gimnastieklub of skool oor 'n bestuurskomitee?

Ja

Nee

VRAAG 9

Ontvang enige bestuurslid van die klub/skool se bestuurskomitee enige finansiële vergoeding vir administratiewe dienste gelewer?

Ja

Nee

VRAAG 10

Hoeveel ure per week vind afrigting aan die onderskeie programme plaas?

Programme Ure

Elite	<input type="text"/>
Senior grade	<input type="text"/>
Junior grade	<input type="text"/>
Novise	<input type="text"/>
Pretgimnastiek	<input type="text"/>

VRAAG 11

Betaal die gimnaste die afrigtingsfooie?

Ja

Nee

VRAAG 12

Indien ja, wat is die gemiddelde bedrag vir die onderskeie programme?

Bedrag Program

<input type="text"/>	Elite
<input type="text"/>	Senior grade
<input type="text"/>	Junior grade
<input type="text"/>	Novise
<input type="text"/>	Pretgimnastiek

VRAAG 13

Is die fasiliteite van u klub/skool voldoende?

Voldoende

Redelik

Onvoldoende

VRAAG 14

Dra die klub/skool finansieel by tot enige onkoste van gimnaste en afrigters tydens kompetisies en kursusse?

Ja

Nee

VRAAG 15

Beskik u klub oor gekwalifiseerde beoordelaars?

Ja

Nee

VRAAG 16

Indien ja, hoeveel gekwalifiseerde beoordelaars is daar en wat is hulle kwalifikasies?

	Beoordelaars	Beoordelaresse
Aantal: provinsiaal		
Aantal: nasionaal		
Aantal: internasionaal		

VRAAG 17

Is die klub/skool 'n geslote of oop klub?

Geslote

Oop

Addendum H: Aantal geregistreeerde lede van die onderskeie streke in die Republiek van Suid-Afrika

1.	Boland Amateur Gimnastiekunie	408
2.	Grens Amateur Gimnastiekunie	67
3.	Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie	158
4.	Natal Amateur Gimnastiekvereniging	1 150
5.	Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	807
6.	Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	247
7.	Oostelike Provinsie Amateur Gimnastiekunie	247
8.	Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	910
9.	Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging	
	Suid-Streek	409
10	Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	1 265
11.	Suid-Kaap Amateur Gimnastiekvereniging	90
12.	Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging	140
13.	Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging	464
14.	Verre-Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging	532
15.	Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging	542
16.	Wes-Transvaalse Gimnastiekvereniging	434

(SAAGU-registrasies, 1988)

BRONNESTUDIE

LITERêRE BRONNE

- Alderman, R.B. (1974). Psychological Behavior in Sport. Philadelphia, London, Toronto: W.B. Saunders Company.
- American Peoples Encyclopedia. (1969). Volume 9. New York: Grolier Incorporated.
- Aykroyd, P. (1980). Junior Gymnastics. London: McDonald Educational Ltd.
- Barnard, C.I. (1938). The Function of Executive. Cambridge Mass: Harvard University Press.
- Barracough, G. (1955). History in a changing world. London: Norma, Okla.
- Barrett, N. (1974). Purnell's Encyclopedia of Sport. Maidenhead: Purnell Books.
- Bartky, J. (1956). Administration as Educational Leadership. Stanford Calif: Stanford University Press.
- Bennett, B.L., Howell, M.L., Simri, U. (1983). Comparative Physical Education and Sport. Philadelphia: Lea and Febiger.
- Botha, J.L. (1982). Sport in perspektief. Universiteit van Pretoria. Nuwe reeks nr. 56.
- Botha, H. (1986). Massasport. Instituut vir Sportnavorsing en opleiding, bestuursopleiding vir sportadministrateurs. Pretoria: Universiteit van Pretoria.

- Brightbill, C.K. (1961). Man and Leisure. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Bucher, A.C. (1979). Administration of Physical Education on Athletic programs. London: C.V. Mosby Company.
- Bucher, C.A. (1974). Dimensions of Physical Education. Saint Louis: C.V. Mosby Company.
- Bucher, C.A. (1975). Foundations of Physical Education. Saint Louis: C.V. Mosby Company.
- Caplow, T. (1976). How to run any organization. New York: Halt, Rinehart and Winston.
- Caillois, R. (1961). Man, play and games. New York: Free Press.
- Chelladurai, P. (1985). Sport Management. Canada: Pear Creative Ltd.
- Cloakley, J.J. (1978). Sport in Society. Issues and Controversies. St. Louis: C.V. Mosby Company.
- Cloete, J.J.N. (1972). Inleiding tot Publieke Administrasie. Pretoria: J.L. van Schaik Beperk.
- Coetzee, N.A.J. (1986). Liggaamlike Opvoedkunde. 'n Studie van menslike beweging. Pietersburg: Posbus 3033.
- Cowell, C.C. (1966). Modern Principles and Methods in Secondary School Physical Education. Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc.
- Dejon, W.L. (1978). Principals of Management: Text and cases. Menlo Park: The Benjamin/Cunning Publishing Company.

- De Klerk, R. (1978). Geskiedenis, stelsels en strominge in Liggaamlike Opvoedkunde. Potchefstroom: Pro Rege.
- Dessler, G. (1978). Personnel Management: Modern Concepts and Techniques. Reston: Reston Publishing.
- Dessler, G. (1980). Organizational Theory: Intergrating Structure and Behavior. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- De Villiers, M., Smuts, J., Eksteen, L.C. (1982). Kernwoordeboek in Afrikaans. Kaapstad: Nasau Beperk.
- De Wet, J.J., Monteith, J.L., J.L. de K., Steyn, H.S., Venter, P.A. (1981). Navorsingsmetodes in die Opvoedkunde. Pretoria: Butterworth.
- Dimock, M.E. (1945). The Executive in Action. New York and London: Harper and Brothers.
- Duncan, W.J. (1975). Essentials of Management. Hinsdale: The Dryden Press.
- Dunning, E. (1971). The Sociology of Sport. London: Frank Cass and Co. Ltd.
- Dunsire, A. (1973). Administration: The World and the Science. London: Martin Robertson.
- Du Plessis, P.G. (1987). Toegepaste Bedryfsekonomie: 'n inleidende oorsig. Pretoria: HAUM Opvoekundige Uitgewery.
- Ellis, M.J. (1976). Why People play. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

- Ensiklopedie van die wêreld. (1976). Deel 8 (ONBE-SELK). Stellenbosch: C.F. Albertyn (Edms) Beperk.
- Frost, R.B. (1971). Psychological Concepts Applied to Physical Education and Coaching. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.
- Frost, R.B., Marshall, S.J. (1982). Administration of Physical Education and Athletics concepts and practices. Dubuque, Iowa: Wm. C. Brown Company.
- George, G. (1970). The Magic of Gymnastics. California: Sundby Publications.
- Grieder, C., Pierce, T.M., Jordan, K.F. (1969). Public School Administration. New York: Roland Press.
- Griffiths, D. (1956). Human Relations in School Administration. New York: Appleton Century Crofts.
- Gross, B.M. (1964). Organization and their Managing. New York: The Free Press.
- Haimann, T., Scott, W.G., Conner, P.E. (1982). Management. Boston: Houghton Miffling Company.
- Hall, J.T. (1973). Administration: Principles, Theory and Practice. California: Goodyear Publishing.
- Hicks, H.G., Gullett, C.R. (1975). Organizations: Theory and Behavior. London: McGraw Hill International Book Company.
- Huizinga, J. (1972). The Nature of Play. Philadelphia: Sport and Body - a Philosophical Symposium, Lea and Febiger.

- Jensen, C.R. (1983). Administrative Management of Physical Education and Athletic Programs. Philadelphia: Lea and Febiger.
- Kane, J.E. (1972). Psychological Aspects of Physical Education and Sport. London and Boston: Routledge and Kegan Paul.
- Kempen, W. (1969). Samestelling, afleiding en woordsoortelike meerfunksionaliteit in Afrikaans. Kaapstad: Nasau.
- Knezevich, S.J. (1969). Administration of Public Education. New York: Harper and Row Publishers.
- Koontz, H., O'Donnel, C., Weihrich, H. (1984). Management. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Kritzinger, M.S.B., Labuschagne, F.J., Pienaar, P. de V. (1979). HAT. Verklarende Afrikaanse Woordeboek. Pretoria: Van Schaik Bpk.
- Kroon, J. (1986). Algemene Bestuur. Pretoria: Haum.
- Larwood, L. (1984). Organizational Behavior and Management. Boston: Kent Publishing Company.
- Likert, R. (1961). New Patterns of Management. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Loy, J.W. (Jr) (1968). The Nature of Sport: a definitional effort. Quest (Monograph 10).
- Luthans, F. (1976). Introduction to Management: a Contingency Approach. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Marwick, A. (1986). The Nature of History. London: MacMillan Education Houndmills.

- Marx, F.W. (1981). Bedryfsleiding. Pretoria: Haum.
- Massie, J.L., Douglas, J. (1977). Managing a Contemporary Introduction. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- McEwan, H.E.K. (1980). Sportonderrig in skole: 'n handleiding vir onderwysers en studente. Kaapstad: Nasau Beperk.
- Mescon, M.H., Albert, M., Knedouri, F. (1981). Management: Individual and Organizational Effectiveness. Cambridge: Harper and Row.
- Newman, W.H., Summers, C.E., Warren, E.K. (1967). The Process of Management. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Oberteuffer, D., Ulrich, C. (1970). Physical Education. New York: Harper and Row Publishers.
- Odendal, F., Schoonees, P.C., Swanepoel, C.J., Booyesen, C.M. (1979). Verklarende Handboek vir die Afrikaanse Taal. Johannesburg: Perskor Uitgewers.
- Odendal, F.F., Schoonees, P.C., Swanepoel, C.J., Du Toit, S.J., Booyesen, C.M. (1981). HAT. Verklarende Handwoordeboek van die Afrikaanse Taal. Johannesburg: Perskor.
- Owens, R.G. (1970). Organizational Behavior in Schools. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Postma, J.W. (1972). Inleiding tot die Liggaamlike Opvoedkunde. Kaapstad: A.A. Balkema.
- Prestigde, P. (1979). A Guide to Gymnastic Coaching. Slough Bucks: 23A High Street.

- Price, H.D., Keeney, C., Giallombardo, J., Phillips, C.W. (1964). Gymnastics and Tumbling. Maryland: United States Navel Institute, Annapolis.
- Rädel, F., Reynders, H.J.J. (1965). Inleiding tot die Bedryfsekonomie. Pretoria: J.L. van Schaik.
- Rädel, F., Reynders, H.J.J. (1982). Inleiding tot die Bedryfsekonomie. Pretoria: J.L. van Schaik.
- Reynders, H.J.J. (1967). Die Taak van die Bedryfsleier. Pretoria: J.L. van Schaik.
- Rice, E.A., Hutchinson, J.L., Lee, M. (1969). A Brief History of Physical Education. New York: The Ronald Press Company.
- Rijsdorp, P. (1977). Sport en maatschappij. Alphen: Samson Uitgeverij.
- Russel, R.V. (1986). Leadership in Recreation. St. Louis: Time Mirror/Mosby College Publishing.
- Sessoms, H.D. (1966). Measuring Outcomes in Terms of Socialization and Mental Health of Individuals in Recreation Research. Washington, D.C.: AAHPER.
- Sessoms, H.D., Meyer, H.D., Brightbill, C.K. (1975). Leisure Services. The Organized Recreation and Park System. London: Prentice-Hall, Inc.
- Seidel, B., Biles, F.R., Figley, G.F., Neuman, B.J. (1975). Sport Skills, a Conceptual Approach to Meaningful Movement. Iowa: WMC. Brown Company Publishers.
- Snyder, E., Spreitzer, E.A. (1983). Social Aspects of Sport. London: Prentice-Hall, Inc.

- Sofer, C. (1977). Organizations in Theory and Practice. New York: Basic Books.
- Stoner, J.A.F. (1982). Management. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Stuckenbruck, L.C. (1981). The Implementation of Project Management: the Professional's Handbook. Massachusetts: Addison-Wesley.
- Tatlow, P. (1978). The World of Gymnastics. London: Pelham Books Ltd.
- Tatlow, P. (1979). Gymnastics. London: Lyric Book Limited.
- Tatlow, P. (1987). Gymnastics, World of Sport. England: Wayland Ltd.
- Tead, O. (1951). The Art of Administration. London: McGraw-Hill Book Company.
- Terry, G.R. (1974). Principles of Management. Illinois: Richard D. Irwin, Homewood.
- The English Oxford Dictionary. (1979). Volume IV, VII en X. Oxford: Clarendon Press.
- Thompson, J.G. (1971). Sport, Athletics and Gymnastics in Ancient Greece. Michigan: University Microfilm, A Xerox Company, Ann Arbor.
- Ulrich, C. (1968). The Social Matrix of Physical Education. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Urwick, L. (1943). The Elements of Administration. New York: Harper Brothers.

- Van Dalen, B.B. (1971). A World History of Physical Education. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Van der Merwe, I.R. (1968). Wysgerige-Antropologiese Grondslae van die Liggaamlike Opvoeding. Bloemfontein: N.G. Sendingpers. Nasionale Boekwinkels.
- Van der Merwe, W.J.C., Crous, M.J. (1987). Ondernemingsbestuur. 'n Bedryfsekonomiese beskouing. Potchefstroom: Wesvalia Boekhandel.
- Van Wyk, S. (1974). Die Opvoedingsbetekenis van Kinderspel. Durban: Butterworths.
- Vegter, E.N. (1980). Funksionele Bestuur. Durban: Butterworth.
- Voltmer, E.F., Esslinger, A.A., Mccue, B.F., Tillman, K.G. (1979). The Organization and Administration of Physical Education. New Jersey: Prentice-Hall, Englewood Cliff.
- Williams, J.G. (1982). Sosiologiese implikasies van vroeë sportspesialisasie. Pretoria: Nasionale Simposium Instituut vir sportnavorsing en -opleiding.

TYDSKRIFARTIKELS

- Ahrens, H. (1955). Gymnastic Terminology. Vigor, vol x, Desember, nr. 1.
- Ahrens, H. (1960). Gymnastics, National Junior Gymnastics Championships, 1960. Vigor, vol xiii, Junie, nr. 3.
- Ahrens, H. (1961). Nasionale Skole-Gimnastiek Kampioenskappe. Port Elizabeth, 30 September 1961. Vigor, vol xv, Desember, nr. 1.
- Ahrens, H. (1962). Japanese Gymnastic Tour. Vigor, vol xv, Maart, nr. 2.
- Ahrens, H. (1963). Visit by Danielle Coulon. Vigor, vol xvii, Desember, nr. 1.
- Anon. (1948). Klubnuus, Sparta Club Excells. Vigor, vol 1, Maart, nr. 3.
- Anon. (1949). Klubnuus. Die Pretoria Gimnastiekvereniging. Vigor, vol ii, Maart, nr. 2.
- Anon. (1950). Die Pretoria Gymnastiek Vereniging. Vigor, vol iii, Maart, nr. 2.
- Anon. (1954). Wêreld-Gimnastiekkampioenskappe, Rome. Vigor, vol vii, Junie, nr. 3.
- Botha, J.F. (1966). Die Departement Sport en Ontspanning. Vigor, vol xix, September, nr. 4.
- Cumiskey, F.J. (1983). 1900 Paris, France. International Gymnast, Julie, supplement.

- Cumiskey, F.J. (1983). 1896 Athens, Greece. International Gymnast, Julie, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). A History of Gymnastics. The Olympiads and The intervening years. International Gymnast, Julie, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). What is gymnastics? International Gymnast, Julie, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, Augustus, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). Stockholm, Berlin, Antwerp. International Gymnast, Augustus, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, September, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). 1928 IX Olympiade Amsterdam. International Gymnast, September, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). 1932, Los Angeles, California. International Gymnast, September, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, Oktober, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). Olympic Games, 29 July 1948, 14 Augustus, London. International Gymnast, Oktober, supplement.

- Cumiskey, F.J. (1983). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, November, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). Olympic Games Melbourne, 22 Nov - 8 Dec 1956. International Gymnast, November, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1983). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, Desember, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1984). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, Januarie, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1984). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, Februarie, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1984). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, Maart, supplement.
- Cumiskey, F.J. (1984). A History of Gymnastics. The Olympiads and the intervening years. International Gymnast, April, supplement.
- Desiprès, M. (1964). Gimnastiek in die Oranje-Vrystaat. Vigor, vol xvii, September, nr. 4.
- Frederick, A.B. (1988). Hall of fame. Gymnastics 1774-1987. A Cronology of Gymnastics. International Gymnast, Julie.
- Gymnast (1965). Volume 1, nr. 3.

- Haak, W.W. (1956). The History of Voluntary Gymnastics in the Transvaal with special reference to the "Pretoria Gimnastiek Vereniging". Vigor, vol ix, Maart, nr. 2.
- Nel, G. (1977). Voorwoord. Gym, Februarie, nr. 1.
- Opperman, R.W.J. (1952). The South African National Gymnastic Championships. Vigor, vol vi, Desember, nr. 1.
- Opperman, R.W.J. (1953). Gymnastics on the upgrade. Vigor, vol vii, Desember, nr. 1.
- Opperman, R.W.J. (1963). Die skolegimnastiekbeweging. Vigor, vol xviii, Desember, nr. 1.
- SAGU Nuusbrief. (1959). Vigor, vol xii, Maart, nr. 2.
- SAGU Nuusbrief. (1959). Vigor, vol viii, Junie, nr. 3.
- SAGU Nuusbrief. (1959). Vigor, vol xiii, Junie, nr. 3.
- SAGU Nuusbrief. (1959). Vigor, vol xii, September, nr. 4.
- SAGU Nuusbrief. (1960). Vigor, vol xiii, Junie, nr. 3.
- SAGU Nuusbrief. (1960). Vigor, vol xiv, Desember, nr. 1.
- SAGU Nuusbrief. (1961). Vigor, vol xiv, Junie, nr. 3.
- Simmons, D.D., Clarke, R.A. (1955). The History of the Wanderer's Gymnastic club, Johannesburg. Part II. Vigor, vol viii, Junie, nr. 3.
- Thompson, J. (1954). Wanderer's Gymnastic Club, Johannesburg. Men who made the Wanderer's Gymnastic Club. Vigor, September, vol vii, nr. 4.
- Vieyra, S. (1949). Klubnuus. The S.A. Gymnastic Union Annual Championships. Vigor, vol III, Desember, nr. 1.
- Vigor. (1964). Sosiale nuus - Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekvereniging. Volume XVII, Junie, nr. 3.

VERHANDELINGS EN PROEFSKRIFTE

- Boshoff, A.L. (1983). Gimnastiek in Suid-Afrika. 1865-1983 - 'n historiese beskouing. Lopende navorsing. D. Ph. (Liggaamlike Opvoedkunde). Universiteit van Stellenbosch.
- Calitz, B.F. (1976). Die plek van sportdeelname in kinderontwikkeling met spesifieke verwysing na senior primêre skoolseuns. 'n Opvoedkundige-sielkundige ongepubliseerde M.Ed. Stellenbosch.
- Coetzee, N.A.J. (1981). 'n Antropologiese-Opvoedkundige studie oor menslike-beweging. Ongepubliseerde D. Phil. Pietersburg; Universiteit van die Noorde.
- De Man, L.A. (1984). Die Administrasie en organisasie van sport aan enkele onderwyserskolleges - 'n kritiese ondersoek. MA.LO. Universiteit van die Oranje-Vrystaat.
- Duvenhage, P.S. (1987). Die Bestuur van 'n Sportburo aan 'n Onderwyserskollege. M.Ed. Randse Afrikaanse Universiteit.
- Geyer, G.J. (1973). 'n Ondersoek na sport as 'n fisiek-rekreatiewe opleidingsaktiwiteit in die Suid-Afrikaanse weermag, met besondere verwysing na die funksionele aspekte van beheer en organisasie. D. Phil. Universiteit van Pretoria.
- Jacobs, W.J.S. (1979). 'n Ondersoek na die organisasie en administrasie van sport aan die Onderwyserskollege van Transvaal met die oog op die instelling van sportdepartement. MA. LO. Universiteit van Pretoria.

Tempelhoff, L.J. (1983). A study of sport as a recreational activity at South African English medium universities with specific reference to management policies and practices. D. Phil. Universiteit van Pretoria.

NOTULES - UITVOERENDE BESTUURSKOMITEEVERGADERINGS

NOVSAGV (1973). 1 Maart.
 NOVSAGV (1977). 11 Mei.
 NOVSAGV (1977). 25 Oktober.
 NOVSAGV (1978). 13 Junie.
 NOVSAGV (1980). 10 Junie.
 NOVSAGV (1980). 28 Julie.
 NOVSAGV (1981). 15 Oktober.
 NOVSAGV (1982). 4 Februarie.
 NOVSAGV (1983). 8 Maart.
 NOVSAGV (1986). 17 April.
 NOVSAGV (1986). 28 Julie.
 NOVSAGV (1987). 2 Februarie.
 NOVSAGV (1987). 28 April.

OVSAGV.SS. (1974). 12 Februarie.
 OVSAGV.SS. (1974). 29 Maart.
 OVSAGV.SS. (1974). 3 Junie.
 OVSAGV.SS. (1974). 17 Junie.
 OVSAGV.SS. (1974). 5 Augustus.
 OVSAGV.SS. (1974). 16 September.
 OVSAGV.SS. (1975). 4 Februarie.
 OVSAGV.SS. (1976). 30 Januarie.
 OVSAGV.SS. (1976). 9 Augustus.
 OVSAGV.SS. (1976). 25 Augustus.
 OVSAGV.SS. (1977). 3 Februarie.
 OVSAGV.SS. (1977). 18 Mei.
 OVSAGV.SS. (1977). 21 Julie.
 OVSAGV.SS. (1977). 26 September.
 OVSAGV.SS. (1977). 4 Oktober.
 OVSAGV.SS. (1978). 29 Maart.

OVSAGV.SS. (1978). 6 Junie.
 OVSAGV.SS. (1978). 27 Julie.
 OVSAGV.SS. (1978). 21 Augustus.
 OVSAGV.SS. (1979). 22 Januarie.
 OVSAGV.SS. (1979). 27 Junie.
 OVSAGV.SS. (1979). 14 Augustus.
 OVSAGV.SS. (1980). 10 April.
 OVSAGV.SS. (1980). 8 Mei.
 OVSAGV.SS. (1980). 23 Julie.
 OVSAGV.SS. (1980). 18 September.
 OVSAGV.SS. (1982). 4 September.
 OVSAGV.SS. (1983). 13 Mei.
 OVSAGV.SS. (1985). 14 April.
 OVSAGV.SS. (1986). 15 April.
 OVSAGV.SS. (1988). 3 Maart.
 OVSAGABV.SS. (1985). 20 Julie.
 OVSSGV. (1967). 13 Maart.
 OVSSGV. (1967). 24 September.
 OVSSGV. (1969). 6 Junie.
 OVSSGV. (1970). 12 Augustus.
 OVSSGV. (1970). (datum onbekend).
 OVSSGV. (1971). 5 Januarie.
 OVSSGV. (1971). 20 Oktober.
 Pretoria Gimnastiekvereniging (PGU) (1931). November.
 SAGU. (1958). November.
 SAAGU. (1972). 7 Maart.
 SAAGU. (1973). 23 Januarie.
 SAAGU. (1986). Maart.
 Sparta Gimnastiekklub. (1981). 18 Junie.
 VAGU. (1964). 23 Mei.
 VAGU. (1964). 1 Augustus.
 VAGV. (1966). 23 April.
 VAGV. (1966). 30 Julie.
 VAGV. (1970). (datum onbekend).
 VAGV. (1972). 26 Oktober.
 VAGV. (1973). 1 Februarie.
 VAGV. (1973). 23 Januarie.

VAGV. (1973). 1 Maart.
 VAGV. (1973). 30 Augustus.
 VAGV. (1974). 23 Januarie.
 VSGV. (1973). 1 Februarie.
 Van Zyl (1974) VAGV. Afstigtingsvergadering.

NOTULES STIGTINGSVERGADERINGS

OVSAGABV.SS. (1976), 12 Augustus.
 OVSAGV.SS. (1974). 12 Februarie.
 OVSAGV.SS. Ouervereniging. (1979). 31 Oktober.
 VAGU. (1964). 9 Mei.

NOTULES ALGEMENE JAARVERGADERINGS/TWEEJAARLIKSE VERGADERINGS

NOVSAGV (1980). 12 September.
 NOVSAGV (1981). 24 Augustus.
 NOVSAGV (1982). 23 Augustus.
 NOVSAGV (1983). 4 Augustus.
 NOVSAGV (1984). 20 Augustus.
 NOVSAGV (1985). 25 Augustus.
 NOVSAGV (1986). 25 Augustus.
 NOVSAGV (1987). 27 Augustus.
 OVSAGABV.SS. (1978). 15 September.
 OVSAGABV.SS. (1979). 12 September.
 OVSAGABV.SS. (1984). 20 Julie (Spesiale Algemene Jaarvergadering).
 OVSAGV.SS. (1975). 5 September.
 OVSAGV.SS. (1976). 17 September.
 OVSAGV.SS. (1978). 15 September.
 OVSAGV.SS. (1979). 14 September.
 OVSAGV.SS. (1980). 12 September.
 OVSAGV.SS. (1981). 12 September.
 OVSAGV.SS. (1984). 17 Mei.
 OVSAGV.SS. (1986). 13 Oktober.

OVSAGV.SS. (1988). 17 Julie.
 OVSSGV. (1969). 8 Augustus.
 OVSSGV. (1970). 4 September.
 OVSSGV. (1971). 3 September.
 SAAGU. (1985). (datum onbekend).
 SAAGU. (1986). 9 Oktober.
 SAGU. (1953). (datum onbekend).
 SAGU. (1954). (datum onbekend).
 SAGU. (1954). (27 November).
 SAGU. (1956). (datum onbekend).
 SAGU. (1960). (datum onbekend).
 VAGU. (1964). 5 Desember.
 VAGV. (1965). 4 Desember.
 VAGV. (1967). 8 September.
 VAGV. (1970). 3 Junie.

NOTULES - RAADSVERGADERINGS

SAAGU en SANSU (1970). 7 Februarie.

NOTULES - SAAGU MANS- EN DAMES TEGNIESE KOMITEEVERGADERINGS

SAAGU. (1983). Mans. 11 Augustus.
 SAAGU. (1983). Dames. 31 Augustus.
 SAAGU. (1984). Mans. 9 Februarie.
 SAAGU. (1984). Dames. 15 Junie.
 SAAGU. (1984). Mans. 16 Augustus.
 SAAGU. (1986). Dames. 18 Augustus.
 SAAGU. (1986). Mans. 11 September.

VERSLAE

Areborn, O. (1976-1977). Jaarverslag.
 BSGV. (1969-1970). Voorsittersverslag.

- Callie Human Gimnastieklub (1977). Voorsittersverslag.
- De Jager, F.A. (1970). Voorsittersverslag. VSGV.
- De Jager, F.A. (1970). Voorsittersverslag. VAGV.
- De Jager, F.A. (1972). Voorsittersverslag. VAGV.
- De Jager, F.A. (1972). Verslag kursus.
- Desiprés, M. (1964). Voorsittersverslag. VAGU.
- Desiprés, M. (1966). Voorsittersverslag. VAGV.
- Gymnaestrada. (1975). 1-5 Julie-verslag.
- Naus, H. (1979). Voorsittersverslag. NOVSAAGV.
- NOVSAAGV (1974). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1977). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1978). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1979). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1980). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1981). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1982). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1983). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1984). Voorsittersverslag.
- NOVSAAGV (1985). Voorsittersverslag.
- Olivier, H. (1978-1979). SAAGU, tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- Olivier, H. (1980-1981). SAAGU, tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- Olivier, H. (1982-1983). SAAGU, tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- Olivier, H. (1983-1984). SAAGU, tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- OVSAGABV.SS. (1985). Voorsittersverslag.
- OVSAGV.SS. (1976). Voorsittersverslag.
- OVSAGV.SS. (1978). Voorsittersverslag.
- OVSAGV.SS. (1979). Voorsittersverslag.
- OVSAGV.SS. (1981). Voorsittersverslag. .
- OVSAGV.SS. (1984). Voorsittersverslag. .
- OVSAGV.SS. (1986). Voorsittersverslag.
- OVSSGV. (1966). Voorsittersverslag.
- OVSSGV. (1968-1969). Voorsittersverslag.
- RGN. Sportverslag. (1982). Sport in die R.S.A. nr. 1.

- RGN. Sportverslag. (1982). Beginsels vir sportvoorsiening.
nr. 2.
- RGN. Sportverslag. (1982). Sportbestuur. deel 1, nr. 7.
- RGN. Sportverslag. (1982). Sportbestuur. deel 2, nr. 8.
- RGN. Sportverslag. (1982). Sportgeskiedskrywing en dokumentasie. nr. 15.
- SAGU. (1965). Jaarverslag.
- SAAGU. (1966). Jaarverslag.
- SAAGU. (1967). Jaarverslag.
- SAAGU. (1969). Jaarverslag.
- SAAGU. (1970). Jaarverslag.
- SAAGU. (1972-1973). Tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- SAAGU. (1974-1975). Tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- SAAGU. (1976-1978). Tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- SAAGU. (1980-1981). Tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- SAAGU. (1982-1983). Tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- SAAGU. (1984-1985). Tweejaarlikse verslag van die Uitvoerende Komitee.
- VAGU. (1964). Voorsittersverslag.
- VAGV. (1967). Voorsittersverslag.
- VAGV. (1968). Voorsittersverslag.
- VAGV. (1971). Voorsittersverslag.
- VAGV. (1972). Voorsittersverslag.
- VAGV. (1973). Voorsittersverslag.
- Van Zyl, B. (1974). Voorsittersverslag. NOVSAAGV.

BULLETINS

- SAAGU Bulletin. (1975). April/2.
- SAAGU Bulletin. (1977). nr. 1.
- SAAGU Bulletin. (1981). nr. 3.

SAAGU Bulletin. (1981). nr. 4.

SAAGU Bulletin. (1982). nr. 3.

KODES

FIG Kode Dames (1985). Code of Points Artistic Gymnastics for Women. Switzerland.

FIG. Kode Mans. (1984). Code of Points Artistic Gymnastics for Men. Switzerland.

KONSTITUSIES

Grens Amateur Gimnastiekunie (GAGU). (1987).

Griekwaland-Wes Amateur Gimnastiekunie (GWAGU). (1988).

Natal Amateur Gimnastiekvereniging (NAGV). (1988).

Noord-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging (N.Tv1.AGV).
(1988).

Noord-Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging (NOVSAGV).
(1987).

Oos-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging (O.Tv1.AGV).
(1988).

Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek
(OVSAGV.SS). (1974).

Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek
(OVSAGV.SS). (1982).

Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek
OVSAGV.SS. (1987).

Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek.
OVSAGV.SS. (1988).

Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie (OVSSGU). (1961).

Oranje-Vrystaat Skole Gimnastiekunie (OVSSGU). (1963).

Suid-Transvaal Amateur Gimnastiekvereniging (S.Tv1.AGV).
(1987).

Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging (S.WAAGV).
(1987).

Vaaldriehoek Amateur Gimnastiekvereniging (VAGV). (1988).
 Vrystaat Amateur Gimnastiekunie (VAGU). (1964).
 Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging. (VAGV). (1972).
 Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging (WPAGV).
 (1988).
 Wes-Transvaal Gimnastiekvereniging (W.Tvl.GV). (1987).

OMSENDERBRIEWE

Departement van Sport en Ontspanning. (1977). BS/G4.
 Nel, G. (1977). OVSAGABV.SS. 21 Februarie.
 NOVSAGV (1974). 20 Mei.
 NOVSAGV (1975). 28 Augustus.
 NOVSAGV (1984). 8 Maart.
 NOVSAGV (1986). 22 April.
 NOVSAGV (1988) 4 Mei.
 OVSAGABV.SS. (1985). 13 Februarie.
 OVSAGV.SS. (1978). (datum onbekend).
 OVSAGV.SS. (1984). 3 Februarie.
 OVSAGV.SS. (1985). 13 Februarie.
 OVSAGV.SS. (1986). (datum onbekend).
 OVSAGV.SS. (1987). 14 Maart.
 OVSAGV.SS. (1988). 19 Maart.
 OVSAGV.SS. (1988). 4 September.
 SAAGU. (1984). G/12
 SAAGU. (1984). G/16.
 SAAGU. (1986). G/5.
 SAAGU. (1968). Lys van beoordelaars.
 SAAGU. (1979). 12 Julie.
 SAAGU. (1982). Nasionale spanne.
 SAAGU. (1983). OFS. South-Level 1 Practical Course.
 SAAGU. (1975). SK/3.
 SAAGU. (1975). TC/26.
 SAAGU. (1975). TC/27.
 SAAGU. (1976). TC/3.
 SAAGU. (1980). TC/23.
 SAAGU. (1983). TC/19.

- SAAGU. (1988). TC/2.
 SAAGU. (1981). UBS/2.
 VAGV. (1970). 10 Maart.
 VAGV. (1970). 25 November.
 VAGV. (1972). 4 Augustus.

SKRYWES

- Boland Amateur Gimnastiekunie. (1987). 3 Augustus.
 Nel, D. (1987). Suidwes-Afrika Amateur Gimnastiekvereniging.
 (datum onbekend).
 SAAGU. (1979). 12 Julie.
 SAAGU. (1980). 8 Augustus.
 SAAGU. (1980). 18 September.
 Westelike Provinsie Amateur Gimnastiekvereniging. (1986).
 Amendment to competition rules, regulations and
 bye-laws.

KOERANTBERIGTE

- The Friend. (1964). Four university gymnasts win provincial
 colours. 29 Augustus, kolom 4, bls. 6.
 Die Volksblad. (1964). Gimnastiekvereniging vir die Vrystaat
 beoog. 7 Mei, kolom 5-6, bls. 16.
 Die Volksblad. (1965). By Kursus. 26 Julie, kolom 3-5, bls.
 17.
 Die Volksblad. (1965). Gimnastiek: Inskrywings van 13
 skole. 19 Augustus, kolom 3-4, bls. 14.
 Die Volksblad. (1965). S.A. Titels vir meer as 400 gimnaste
 en Spele. 25 September, kolom 4-6, bls. 14.

- Die Volksblad. (1965). Program vir gimnastiek. 1 Oktober, kolom 1, bls. 28.
- Die Volksblad. (1967). Groot gimnastiek in OVS. 15 Mei, kolom 6-7, bls. 14.
- Die Volksblad. (1967). Uitslae van Naweek se Sport. Ses Kopsies in OVS Gimnastiekspan. 14 Augustus, kolom 1-3, bls. 15.
- Die Volksblad. (1967). Veertienjarige Santjie wen S.A. Gimnastiektitel. 28 Augustus, kolom 4-8, bls. 18.
- Die Volksblad. (1967). S.A. Junior Gimnastiek, Vrystaters oes 35 medaljes in. 2 Oktober, kolom 1-5, bls. 17.
- Die Volksblad. (1968). Vrystaatse gimnaste maak groot indruk. 10 Junie, kolom 3-4, bls. 19.

PROGRAMME

- Afrigtingskursus, Susie Kirk. (1965). 6 en 7 Oktober.
- Afrigtingskursus, OVS. (1968). 8-11 April.
- Eerste provinsialekursus. (1967). 2-8 April.
- Nasionale Gimnastiekdeelnemerskursus. (1973). 8-14 Julie.
- Nasionale Gimnastiekkliniek. (1967). 2-3 Oktober.
- Nasionale kursus. (1976). 13-18 Desember.
- Nasionale juniorkompetisie. (1985). 11-12 Oktober.
- Nasionale elitekompetisie. (1987). 3-4 April.
- NOVSAGV. (1985). Jaarprogram.
- Olivier, H. (1969). S.A. Spele program.
- OVS gradekampioenskappe. (1968). 9-10 Oktober.
- OVSAGV.SS. gradekampioenskappe. (1980). 9 Mei.
- OVSAGV.SS. laer en hoërskoolkompetisie. (1975). 5-6 September.
- OVSAGV.SS. juniorkompetisie. (1981). 22 Augustus.

OVSAGV.SS. juniorkompetisie. (1983). 4 Augustus.
 OVSAGV.SS. juniorkompetisie. (1984). 11 Augustus.
 OVSAGV.SS. juniorkompetisie. (1985). 7 September.
 OVSAGV.SS. juniorkompetisie. (1987). 22 Augustus.
 OVSAGV.SS. novise klubspanetrofeekompetisie. (1986). 23 Mei.
 OVSAGV.SS. seniorkompetisie. (1982). 7 Augustus.
 OVSAGV.SS. seniorkompetisie. (1983). 18 Augustus.
 OVS juniorkampioenskappe. (1964). 12 September.
 OVS gradekampioenskappe. (1968). 9-10 Oktober.
 SAAGU, Elite-program. (1986-1989).
 SAAGU Grade-program (1986-1989).
 SAAGU. (1973). Jaarprogram.
 SAAGU. (1984). Jaarprogram.
 SAAGU nasionale afrigtingskursus. (1969). (datum onbekend).
 SAAGU nasionale afrigtingskursus. (1969). Januarie.
 SAAGU nasionale kursus. (1966). (datum onbekend).
 SAAGU nasionale kursus. (1975). 15-20 Desember.
 SAAGU nasionale kursus. (1976). 13-18 Desember.
 SAAGU nasionale kampioenskappe. (1968). 4-5 Oktober.
 SAAGU Novise-program. (1988).
 SAAGU Senior-program. (1988).
 SA gradekampioenskappe. (1965). 4-5 Junie.
 SANSGU (1968). SA juniorkampioenskappe 4-5 Oktober.
 Sentrale juniorsirkelkompetisie. (1976). 24-25 September.
 Sentrale juniorsirkelkompetisie (1984). 8 September.
 Sentrale juniorsirkelkompetisie (1986). 30 September.
 Sentrale juniorsirkelkompetisie (1987). 4-5 September.
 Vrystaat skole gimnastiekkampioenskappe. (1964). 12 September.
 ber.

UITSLAE

Nasionale elitekompetisie. (1982). 9-10 Julie.
 Nasionale gradekompetisie. (1979). 1 September.
 NOVSAGV. juniorkompetisie. (1986). 30 Augustus.
 OVSAGV.SS. elitekompetisie. (1982). 2 Julie.

- OVSAGV.SS. elitekompetiesie. (1985). 12 Maart.
 OVSAGV.SS. elitekompetiesie. (1985). 7 Oktober.
 OVSAGV.SS. elitekompetiesie. (1986). 28 April.
 OVSAGV.SS. elitekompetiesie. (1986). 29-30 September.
 OVSAGV.SS. elitekompetiesie. (1987). 18 Maart.
 OVSAGV.SS. elitekompetiesie. (1987). 22 September.
 OVSAGV.SS. gradekompetiesie. (1979). 25 Augustus.
 OVSAGV.SS. juniorkompetiesie. (1980). 12-13 September.
 OVSAGV.SS. juniorkompetiesie. (1982). 28 Augustus.
 OVSAGV.SS. juniorkompetiesie. (1986). 30 Augustus.
 OVSAGV.SS. ligakompetiesie (1986). 4 Junie.
 OVSAGV.SS. ligakompetiesie teen Griekwaland-Wes. (1987). 16
 Mei.
 OVSAGV.SS. novise individuelekompetiesie (1987). Oktober.
 OVSAGV.SS. novise klubspantrofeekompetiesie. (1987). 11 Mei.
 OVSAGV.SS. seniorkompetiesie. (1975). 23-24 Mei.
 OVSAGV.SS. seniorkompetiesie. (1981). 15 Augustus.
 OVSAGV.SS. seniorkompetiesie. (1985). 16 Augustus.
 OVSAGV.SS. seniorkompetiesie. (1986). 15 Augustus.
 OVS. juniorkampioenskappe. (1965). 11 September.
 Sentrale juniorsirkelkompetiesie (1980). 27 September.
 Sentrale sirkel novise klubspantrofeekompetiesie. (1987). 16
 Mei.
 Vrystaat Skole gimnastiekkampioenskappe. (1965). 11 Septem-
 ber.

ALGEMEEN

- Free-State North club visit. (1987). Harrismith. J. Mit-
 chell.
 Provincial Schedule. (1982). J. Mitchell-women.
 SAAGU voorgestelde kalender. (1970).

ONDERHOUDE

Barnard, J.G.	(1987).	11 Augustus.	Bloemfontein.
Barnard, J.G.	(1988).	22 Maart.	Bloemfontein.
Bloemhoff, H.J.	(1988).	20 April.	Bloemfontien.
Botes, P.C.W.	(1988)	12 Februarie.	Bloemfontein.
Cruywagen, F.M.	(1989).	13 Februarie.	Bloemfontein.
Naus, H.	(1988).	4 November.	Bloemfontein.
Steenkamp, C.	(1987).	30 April.	Bloemfontein.
Venter, J.	(1988).	4 Oktober.	Bloemfontein.,
Venter, J.	(1989).	14 Februarie.	Bloemfontein.

OPSOMMING

Sport, en meer spesifiek artistiese gimnastiek vind sy fundering in spel en dus moet die spelmoment by sport teenwoordig wees. Gimnastiek ondanks die intensiteitswisseling, is 'n spelvorm wat met fisieke inspanning gepaard gaan en as sodanige fisieke vaardighede impliseer.

Artistiese gimnastiek het in die Republiek van Suid-Afrika laat in die negentiende eeu posgevat. Die makro-struktuur van gimnastiek berus by die Suid-Afrikaanse Amateur Gimnastiekunie, terwyl die meso-struktuur agtien provinsiale/streeksliggame insluit.

Die struktuur van enige provinsiale of streeks-gimnastiekorganisasie moet op 'n stewige basis gebou word om funksioneel doeltreffend te kan funksioneer. Hiervoor is die implementering van die bestuursfunksies van kardinale belang.

Iedere provinsiale of streeks-gimnastiekorganisasie in die Republiek van Suid-Afrika maak van 'n eiesoortige organisasie-struktuur gebruik na gelang van eiesoortige behoeftes en omstandighede. Uit hierdie ondersoek blyk dit dat vyf van die sestien gimnastiekorganisasies van 'n lyn-organisasie gebruik maak, twee van 'n lyn- en staforganisasiestelsel en nege van 'n funksionele organisasiestelsel. Diversivisering van die onderskeie organisasiestelsels is aan die orde van die dag.

Ten einde aan die doel van hierdie ondersoek te voldoen is dit noodsaaklik dat die knelpunte soos onder andere fasiliteite, aantal deelnemers, beamptes, beoordelaars, afrigters sowel as die onderskeie strukture van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging en die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek ondersoek moet word.

Uit hierdie ondersoek blyk dit dat daar veral by die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging sekere knelpunte

na vore kom. Vanaf die afstigting van die twee streke in 1974 bied hierdie streek geen sirkel, nasionale kompetisie of toetswedstryd aan nie. Hierdie feit kan gewyt word aan onvoldoende fasiliteite vir groot kompetisies. Hierteenoor kon die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek verskeie van bogenoemde kompetisies aanbied omdat hulle in die gunstige posisie verkeer om die Callie Human sentrum met al sy fasiliteite tot hul beskikking te hê.

Aangesien die Universiteit van die Oranje-Vrystaat, die Bloemfonteinse Onderwyserskollege en die Technicon OVS in die Suid-Streek geleë is, dien dit as goeie voedingsbronne vir afrigters en beoordelaars aangesien kursusse bygewoon word en studente tydens kompetisies behulpsaam kan wees. Die Noord Oranje-Vrystaat se tekort aan beamptes, beoordelaars en afrigters kan toegeskryf word aan die feit dat daar geen voedingsbron in die streek bestaan nie.

Wat die struktuur van die uitvoerende komitee en die bestuurskomitee van die Noord Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging en die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek betref, maak eersgenoemde van die lyn-organisasiesstelsel gebruik en het die uitvoerende komitee se aantal lede verminder. Hierteenoor maak die Oranje-Vrystaat Amateur Gimnastiekvereniging Suid-Streek van die lyn- en staf organisasiesstelsel gebruik en het hierdie vereniging se struktuur aangepas om aan die behoeftes van die streek te voorsien.

Ten einde die bestaande knelpunte en probleme te beperk is die daarstelling van 'n funksionele organisatoriese struktuur vir gimnastiek in die Oranje-Vrystaat 'n noodsaaklikheid. In hierdie verband word die amalgamasie van die twee betrokke streke aanbeveel en dat hierdie voorgestelde liggaam van die lyn- en staforganisasiesstelsel gebruik sal maak.

'n Advieskomitee, bestaande uit verteenwoordigers van beide streke word tydelik in die lewe geroep om die voorgestelde

struktuur te implementeer en die toepassing daarvan, binne ses maande, aan die onderskeie streke moet voorlê.

Die advieskomitee moet volgens voorgeskrewe riglyne funksioneer wat die beskerming van beide streke se sake teen enige moontlik negatiewe gevolge, voortspruitend uit die beoogde implementering vrywaar.